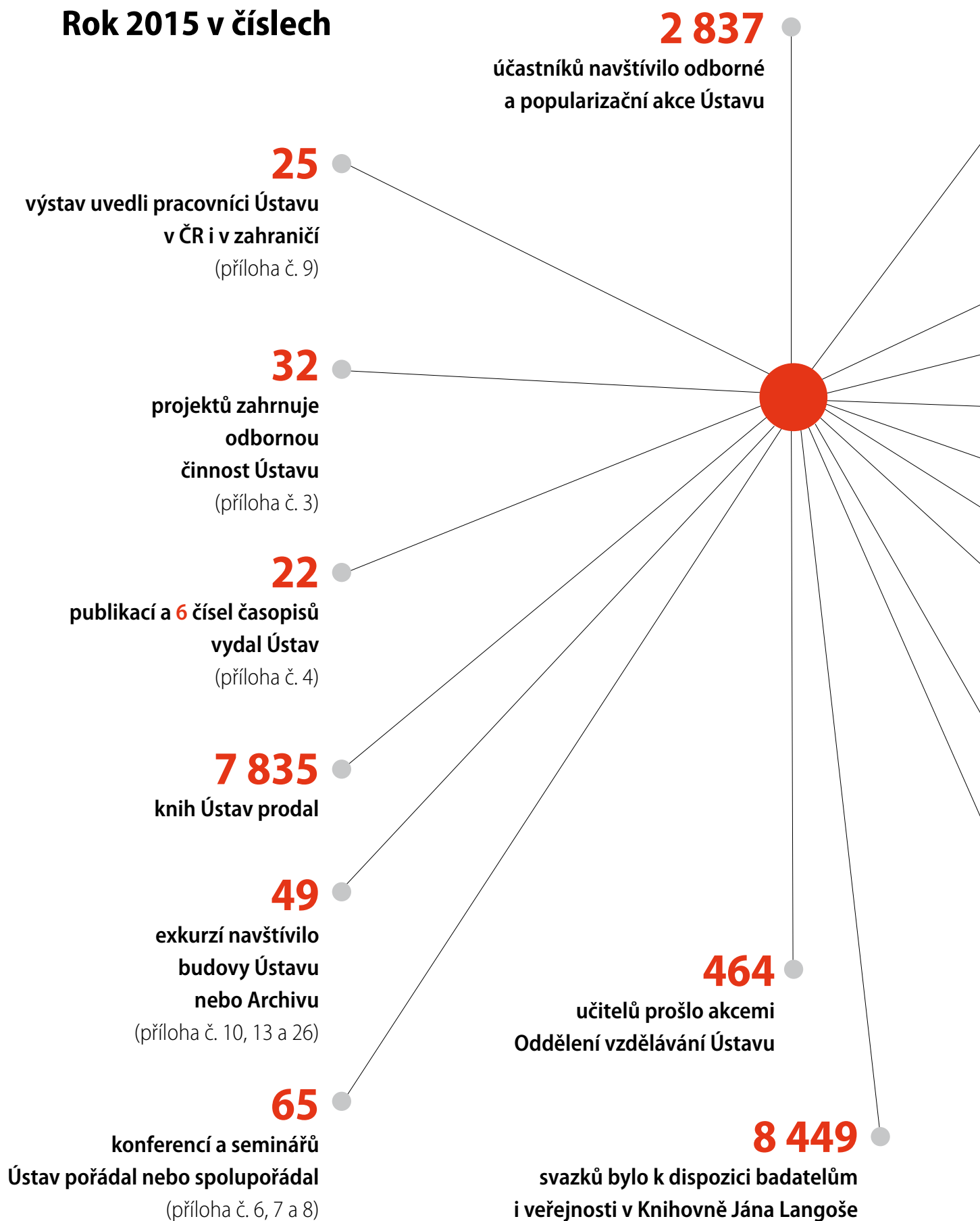

Výroční zpráva 2015

Ústav pro studium totalitních režimů
a Archiv bezpečnostních složek

Rok 2015 v číslech

4

úspěšné grantové žádosti Ústavu přinesou 6,4 milionu Kč navíc ke stávajícímu rozpočtu
(příloha č. 15)

17,36

kilometru archiválií spravuje Archiv celkem

828

odborných stanovisek podle zákona č. 262/2011 Sb. bylo zpracováno v Archivu a Ústavu
(příloha č. 21)

3 116

odpovědí na badatelské a úřední žádosti bylo odesláno pracovníky Archivu
(příloha č. 20)

1 738

badatelů vykonalo v Archivu
4 179 badatelských návštěv
(příloha č. 18)

7 571

příznivců má Ústav na facebookových profilech
(roční nárůst na dvojnásobek)

39 324

jednotek archiválií předložili pracovníci Archivu badatelům
(příloha č. 18)

55

žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, přijaly Ústav a Archiv

29 198

jmen prověřili na základě úředních žádostí pracovníci Archivu
(příloha č. 20)

Obsah

1	• Úvod	7
1.1	Rada Ústavu pro studium totalitních režimů	10
1.2	Vědecká rada	11
1.3	Organizační změny od 1. 4. 2015	11
1.4	Personální zabezpečení	12
1.5	Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb.	13
1.6	Externí kontroly	13
1.7	Naplňování zákona č. 262/2011 Sb. – zpracování odborných stanovisek pro Ministerstvo obrany, spolupráce s Archivem bezpečnostních složek a zpracování odborných stanovisek pro Etickou komisi ČR	14
1.8	Pamětní medaile „Za svobodu a demokracii“	15
2	• Odborná činnost	17
2.1	Změny v řízení odborné činnosti	17
2.2	Koncepce vědeckého zaměření	17
2.3	Mezinárodní spolupráce na výzkumných projektech	18
2.4	Badatelské projekty	18
2.5	Publikace vydané Ústavem	18
2.6	Publikační činnost pracovníků Ústavu	18
2.7	Konference a semináře pořádané Ústavem	19
2.8	Vystoupení pracovníků Ústavu na konferencích a seminářích	19
2.9	Vědecké semináře	20
3	• Vzdělávací činnost	23
3.1	Vzdělávací semináře pořádané Ústavem	24
3.2	Letní škola pro učitele	24
3.3	Vzdělávací materiály	24
4	• Popularizační činnost	27
4.1	Výstavy	27
4.2	Semináře, diskuse a přednášky	28
4.3	Exkurze	28
4.4	Pamětnický digitální archiv Paměť národa	28
4.5	Filmy	29
4.6	Mediální výstupy	29
4.7	Knihovna Jána Langoše	29
5	• Spolupráce	35
5.1	Spolupráce s institucemi v České republice	35
5.2	Mezinárodní spolupráce	36
5.3	Stáže	37
5.4	Služební cesty	37
6	• Informatika a digitalizace	39
6.1	Organizační změny v digitalizaci	39
6.2	Informační systémy	41

7	Archiv bezpečnostních složek	43
7.1	Úvod	43
7.2	Organizace Archivu bezpečnostních složek	44
7.3	Činnost Kanceláře ředitelky	44
7.3.1	Personální situace Archivu	44
7.3.2	Vzdělávání v Archivu	45
7.3.3	Činnost Kanceláře ředitelky	45
7.4	Odborná archivní činnost	46
7.4.1	Přejímky a delimitace archiválií a archivních souborů	46
7.4.2	Zpracování a zpřístupňování archiválií a archivních souborů	46
7.4.3	Využívání archiválií, služby badatelům a úřední činnost	47
7.4.4	Ochrana archiválií a digitalizace	49
7.4.5	Vědecká, publikační a prezentační činnost	51
7.5	Spolupráce Archivu s dalšími institucemi	52
7.6	Správa IT	53

8	Hospodaření kapitoly 355 – Ústav pro studium totalitních režimů	55
----------	--	-----------

Přílohy

Příloha č. 1	Přehled zasedání Rady Ústavu v roce 2015	59
Příloha č. 2	Organizační struktura Ústavu	60
Příloha č. 3	Podrobný přehled badatelských a dokumentačních projektů	61
Příloha č. 4	Přehled publikací vydaných v roce 2015	75
Příloha č. 5	Publikační činnost zaměstnanců Ústavu v roce 2015	84
Příloha č. 6	Přehled konferencí, seminářů, symposií a kurzů Ústavu	91
Příloha č. 7	Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích a seminářích	97
Příloha č. 8	Přehled uskutečněných vědeckých seminářů	113
Příloha č. 9	Přehled uspořádaných výstav	114
Příloha č. 10	Přehled exkurzí žáků a studentů českých škol v Ústavu	117
Příloha č. 11	Spolupráce Ústavu na projektu Paměť národa	118
Příloha č. 12	Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu	120
Příloha č. 13	Zahraniční návštěvy a exkurze	130
Příloha č. 14	Zahraniční služební cesty – podrobný přehled	131
Příloha č. 15	Úspěšnost v získávání grantů	143
Příloha č. 16 a–b)	Akvizice a delimitace archiválií a archivních souborů – plánované/neplánované vnější	144
Příloha č. 17	Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů	146
Příloha č. 18	Činnost badatelen	149
Příloha č. 19	Úřední činnost Archivu	151
Příloha č. 20 a–c)	Agenda lustrační	152
Příloha č. 21	Celkový přehled agendy 262	155
Příloha č. 22	Digitalizace – příprava a kontrola	156
Příloha č. 23	Digitalizace – realizace	158
Příloha č. 24	Publikační činnost zaměstnanců Archivu	159
Příloha č. 25	Účast zaměstnanců Archivu na konferencích	160
Příloha č. 26	Exkurze pořádané v Archivu	161
Příloha č. 27	Organizační schéma Archivu	162
Příloha č. 28	Přehled plnění příjmů kapitoly 355 v roce 2015	163
Příloha č. 29	Přehled plnění výdajů kapitoly 355 v roce 2015	164

Vážené paní senátorky, vážení páni senátoři,

v roce 2015 prošel Ústav pro studium totalitních režimů (dále také Ústav, ÚSTR) významnou proměnou, kterou jsme avizovali již na konci roku 2014. Kromě toho, že vykročil na cestu směřující k vybudování vědecké instituce a hledá si své místo mezi podobnými, přinesl uplynulý rok také počátek jeho stability. Pečlivě připravovaná reorganizace se stala skutečností a po jejím provedení nastalo dlouho očekávané uklidnění vzrušené situace.

V platnost vstoupil **nový organizační řád ÚSTR**, jehož výsledkem je (od 1. dubna 2015) přehlednější členění a štihlejší řídicí struktura. Přesněji byly vymezeny kompetence jednotlivých organizačních jednotek (viz kapitola 1.3 Organizační změny od 1. 4. 2015). Archiv bezpečnostních složek (dále také Archiv, ABS) se řídí novým organizačním řádem již od 1. února 2015. Je v něm zohledněn zákon o státní službě a také navýšení systemizovaných pracovních míst. I v Archivu došlo k zeštíhlení řídicí struktury.

Archiv bezpečnostních složek zároveň převzal do svých rukou **digitalizaci archiválií**, jež podle zákona spravuje. Zřídil ve všech svých sídlech digitalizační pracoviště, která fungují podle nových standardů a s důkladnou kontrolou. Skončila tak problematická praxe, kdy digitalizaci archiválií paradoxně vykonával Ústav, bohužel téměř bez kontroly a v nepoužitelné kvalitě. Jde o největší změnu organizační struktury za dobu existence Archivu (viz kapitola 7. Archiv bezpečnostních složek) i Ústavu (viz kapitola 1.3 Organizační změny od 1. 4. 2015).

Ústav pro studium totalitních režimů se v roce 2015 profiloval jako **vědecko-výzkumná a vzdělávací instituce**. Dlouhodobě panující stav, kdy si akademická obec vůči němu udržovala distanci, nebo na něj dokonce hleděla s opovržením, se pomalu začal měnit. Ústav urazil první kroky při získávání respektu ve vědeckém prostředí. Osm let od jeho založení byla zformulována **Koncepce vědeckého zaměření**. Vychází z cílů definovaných v kandidátské koncepci ředitele Zdeňka Hazdry. Jde o významný dokument strategického rázu, který dává Ústavu jasnou vizi jak v odborném, tak společenském kontextu (viz kapitola 2.2 Koncepce vědeckého zaměření). Na jeho vzniku se spolu s vedením a Radou Ústavu podíleli členové Vědecké rady ÚSTR v čele s respektovaným německým historikem Detlephem Brandesem.

Řád **projektového řízení**, přijatý již v roce 2014, se stal přirozenou součástí organizování odborných činností Ústavu. Projektové řízení přispělo k nastavení transparentního prostředí s jasnými pravidly (včetně hodnocení zaměstnanců) a zároveň otevřelo cestu pro kooperaci s dalšími partnery z akademické sféry na společných projektech a na jejich financování z grantových zdrojů.

Rok 2015 přinesl první úspěchy v zapojení Ústavu do **grantových soutěží v oblasti vědy a výzkumu** (dveře tomu otevřel zápis Ústavu i Archivu na seznam výzkumných organizací Rady vlády pro výzkum, vývoj a inovace v roce 2014). Získané granty představují nejen externí zdroje na podporu výzkumných projektů, ale z dlouhodobého hlediska jsou také jedním z podstatných ukazatelů konkurenceschopnosti daného pracoviště v odborném prostředí. Ústav je v této oblasti téměř nováčkem, ale za rok 2015 se může pochlubit účastí na získání hned tří grantů (dvakrát jako nositel grantu, jednou jako spoluřešitel). Kromě toho se stal partnerem v projektu podpořeném Mezinárodním visegrádským fondem. Uvedené granty přinesou v příštích čtyřech letech přibližně 6,4 milionu korun do rozpočtu Ústavu (viz Příloha č. 15).

V oblasti **výzkumu období nacistické okupace a komunistické diktatury** se podařilo zformovat nové projektové týmy, případně personálně posílit ty stávající. Proběhla výběrová řízení na vedoucí odborné pracovníky a Ústav je nyní přitažlivější pro mladé vědce. Počet vysokoškolsky vzdělaných zaměstnanců stoupl téměř o třetinu.

Vzdělávací činnost ÚSTR se stala dalším z klíčových pilířů aktivit Ústavu – byla posílena (personálně i finančně) tak, aby nezaostávala za činností vědeckou. Ústav, stejně jako Archiv, pokračoval také v dlouhodobé snaze o co největší **otevřenost vůči veřejnosti**. Poprvé v historii uspořádaly obě instituce **Den otevřených dveří**, který se setkal se značným zájmem veřejnosti a s až překvapivým zájmem médií. S ohledem na širší veřejnost byla provedena i **rekonstrukce Knihovny Jána Langoše**. Knihovna sice i nadále bude sloužit zejména interním vědeckým pracovníkům, ale počítá se v ní se zavedením výpůjčního systému, prohloubením spolupráce s vysokými školami a pořádáním literárních a diskusních akcí.

Digitalizace. Po provedených organizačních změnách se Ústav zaměřil na digitalizaci dokumentů uložených u různých vlastníků (např. pozůstalost Jana Zajíce, slovenská redakce Vatikánského rozhlasu) a vztahujících se k předmětu výzkumu tak, jak je definován zákonem. Kromě toho vypomáhá digitalizační pracoviště Ústavu při digitalizaci archiválií uložených v Archivu, a to především těch, které jsou určeny pro vypracování stanovisek podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, případně archivních souborů vybraných Archivem. Dále provádí digitalizaci archivních souborů pro Muzeum holocaustu ve Washingtonu tak, aby dostál závazkům převzatým z minulého období. Digitalizační pracoviště Ústavu se řídí standardy nastavenými Archivem, a dbá tedy především na kvalitu digitálních reprodukcí. Pouhá jejich kvantita přestala být důležitá.

„Agenda 262“. Archiv a Ústav vedle svých dalších úkolů věnovaly značnou pozornost vyřizování žádostí dle **zákona č. 262/2011 Sb.** V Ústavu z dosavadní skupiny zaměřené na tuto agendu vzniklo samostatné oddělení a v Archivu došlo k personálnímu posílení 4. oddělení zpracovávajícího tuto agendu. Je to doklad snahy vyřídit do konce roku 2016 v úzké spolupráci s Ministerstvem obrany ČR naprostou většinu žádostí, což je důležité i s ohledem na pokročilý věk mnohých žadatelů.

Aplikace služebního zákona. Jednu z aktuálně palčivých otázek fungování Ústavu a Archivu představuje zákon o státní službě. Vytváří totiž poněkud paradoxní situaci, kterou někteří právníci dokonce označili za „právní anomálii“: v rámci jedné rozpočtové kapitoly existují dvě organizační složky státu, přičemž na jednu z nich (ÚSTR) se služební zákon nevztahuje, ale na druhou (ABS) ano. K nelogičnosti tohoto stavu přispívá skutečnost, že nadřízeným služebním orgánem vůči řediteli Archivu, jehož působnost je dána mj. služebním zákonem, je ředitel Ústavu, který sám do režimu tohoto zákona nespadá, nicméně směrem k řediteli Archivu se musí služebním zákonem řídit. Ředitel Ústavu rozhoduje podle pravidel služebního zákona o jmenování ředitele Archivu (vychází z doporučení výběrové komise), avšak současně je vázán příslušnými ustanoveními zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek a změně některých zákonů. Ta mu ukládají za povinnost projednat jmenování ještě s Radou Ústavu. Lepší nastavení vztahů mezi oběma institucemi, aby nedocházelo ke kolizím, přehledné a jasné vymezení kompetencí Rady, vedení Ústavu a Archivu, by měly být předmětem novely zákona o ÚSTR a ABS, pokud k tomu bude vůle ze strany zákonodárců.

Domáci a zahraniční spolupráce. V roce 2015 se rozvíjela spolupráce s domácími a zahraničními institucemi především na bázi společných vědeckých projektů, výzkumných pobytů, pořádání výstav či konferencí. Pro pevnější zakotvení Ústavu i Archivu v odborných a společenských kruzích považujeme právě vzájemnou spolupráci za klíčovou.

Pro možnost získat srovnání se stavem výzkumu nedemokratických režimů ve střední a východní Evropě (včetně problematiky zpřístupňování archivních materiálů z doby vlády socialistických diktatur) pokládáme za mimořádně přínosné členství Ústavu a Archivu v **Evropské síti oficiálních institucí spravujících fondy tajné policie (European Network of Official Authorities in Charge of Secret-Police Files)**. Jde o síť sdružující instituce evropských postkomunistických zemí pečující o archivy bývalých represivních složek. Reprezentanti vedení Ústavu a Archivu se zúčastnili každoročního setkání členů „Network“, které v říjnu zorganizovala partnerská instituce BStU v Berlíně (19.–20. října 2015). Neméně si vážíme vynikajících vztahů **s Archivem Bezpečnostní služby Ukrajiny (SBU)**, s nímž spolupracujeme na projektech. Díky tomu se nám daří získávat pro Českou republiku důležité dokumenty z provenience někdejších NKVD a KGB, týkající se represí Čechů a československých občanů v SSSR.

Z domácích projektů stojí za zmínku zahájení spolupráce s **Národním zemědělským muzeem** v Praze na přípravě výstavy *Perzekuce selského stavu*, reflektující osudy této společenské skupiny v průběhu 20. století (vernisáž se uskuteční během roku 2016).

Za pozoruhodnou lze označit aktivní účast Ústavu v hudebně-literárně-filmovém projektu Plzeňské filharmonie a Českého noneta příznačně nazvaném *Umělec a totalita*. Cílem akce bylo přinést podněty k přemýšlení nad postavením umění v době nesvobody a zároveň upozornit na rizika pro demokracii v dnešním světě. Spolupráce byla součástí projektu *Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury* a vyvrcholila 17. listopadu úspěšným komponovaným večerem v sále Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni. Tento projekt zároveň ukázal jeden ze směrů, kterým by se měl Ústav podle našeho přesvědčení dále ubírat: poznatky opřené o poctivý odborný výzkum promítnout do aktuální společenské situace a vhodným způsobem je používat ve prospěch ochrany demokracie a lidských práv.

Věříme, že po přečtení následujících kapitol, které podrobněji popisují hlavní činnosti Ústavu a Archivu v roce 2015, bude zřejmé, že obě instituce řádně plnily všechny úkoly, které jim ukládá zřizovací zákon (č. 181/2007 Sb.), ale zároveň se i úspěšně rozvíjejí, vedeny snahou stále zkvalitňovat svou působnost a upevnit své postavení. Jsou nyní transparentnější, a především chtějí významně posílit celospolečenský dialog o naší nedávné minulosti – nepředpojatý a opřený o seriózní vědecký výzkum.

PhDr. Emilie Benešová
předsedkyně Rady ÚSTR

Mgr. Zdeněk Hazdra, Ph.D.
ředitel ÚSTR

1.1 Rada Ústavu pro studium totalitních režimů

Rada Ústavu pro studium totalitních režimů je nejvyšším orgánem této instituce. Skládá se ze sedmi členů volených Senátem Parlamentu České republiky. Funkční období člena Rady je pět let. Působnost Rady je stanovena zákonem č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů.

Členové Rady

PhDr. Emilie Benešová, zvolena 5. 12. 2012, předsedkyně
 Mgr. Lukáš Jelínek, zvolen 5. 12. 2012, místopředseda
 MUDr. Naděžda Kavalírová, zvolena 5. 12. 2012, členka
 Mgr. Michal Uhl, zvolen 5. 12. 2012, člen
 PhDr. Jan Bureš, Ph.D., zvolen 21. 3. 2013, člen
 Mgr. Zdeněk Bárta, zvolen 19. 3. 2014, člen
 plk. PhDr. Eduard Stehlík, MBA, zvolen 18. 6. 2014, člen

Jednání Rady

Jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů jsou dle Jednacího řádu veřejná, přičemž Rada může hlasováním rozhodnout o neveřejnosti jednání. V praxi se tak stalo a děje tehdy, pokud Rada projednává osobní údaje konkrétních osob. Zvukové záznamy z veřejných jednání jsou publikovány na webových stránkách Ústavu bezprostředně po skončení jednání. Zápisy z veřejné části jednání se zpřístupňují bezprostředně po jejich schválení, zpravidla na následném jednání.

V roce 2015 se konalo celkem 10 veřejných a 5 neveřejných jednání Rady Ústavu. První polovina roku 2015 byla především ve znamení přípravy **Koncepce vědeckého zaměření ÚSTR**, která si klade za cíl veřejně deklarovat pozici Ústavu mezi českými i zahraničními vědeckými institucemi, stanovit dlouhodobější výzkumné cíle a zároveň napomoci výběru a schvalování strategických projektů v rámci projektového řízení. Finální podoba Koncepce byla schválena na 6. jednání Rady Ústavu, které se konalo 26. června 2015 v Litoměřicích. Celé znění Koncepce vědeckého zaměření ÚSTR je k dispozici na webových stránkách Ústavu.

Na stejném jednání projednala Rada Směrnici o digitalizaci, která upravuje celý proces digitalizace a nastavuje nová pravidla tak, aby digitalizace byla do budoucna efektivní a její výsledky snadno využitelné badatelskou veřejností.

Kontrolou procesu digitalizace se, po provedené reorganizaci digitalizačního pracoviště Ústavu, zabývala Rada kontinuálně po celý rok. Členové Rady rovněž pozorně sledovali proces realizace opatření, která byla přijata na základě doporučení pracovní skupiny zástupců Ústavu i Archivu, vzešlých z opakovaných kontrol digitalizace v roce 2014. Mimo jiné

i za tímto účelem navštívila Rada Ústavu pracoviště digitalizace Archivu v Praze-Braníku a pracoviště Ústavu, kde byla s celým procesem, respektujícím mezinárodně uznávané standardy, podrobně seznámena.

Se stejnou pečlivostí žádala Rada průběžně informace o spuštění nově vytvářeného elektronického portálu pro zpřístupnění digitálních reprodukcí archiválií, který byl avizován na léto 2015. Po nezbytném testovacím období byl tento systém Radě prezentován v říjnu 2015. Ve stejnou dobu byl systém poskytnut archivářům a historikům Ústavu, aby byly zjištěny a doladěny případné nedostatky, a to s termínem do konce roku 2015. Širší veřejnosti bude tento nástroj k dispozici od počátku roku 2016, a to za podmínek definovaných zákonem o archivnictví a spisové službě.

Další bedlivě sledovanou činností bylo vyřizování žádostí zaslaných Ministerstvem obrany ČR podle zákona č. 262/2011 Sb. Neustálý tlak Ministerstva obrany na vyřizování stále většího počtu žádostí byl důvodem k rozhodnutí ředitelky Archivu i ředitele Ústavu zpracovávat výsledná stanoviska nikoliv detailně, avšak stále ještě dostatečně podrobně, s odkazem na studium archiválií (zasílaných v podobě jejich digitálních reprodukcí). Jiné východisko nebylo možné.

V souvislosti se zavedením projektového řízení v roce 2014 přijala Rada Ústavu (od druhého čtvrtletí roku 2015) **nový systém předkládání informací o činnosti Ústavu a Archivu** ve všech oblastech, které jsou jim svěřeny zákonem (vědecká a vzdělávací činnost, digitalizace, zpracovávání podkladů pro rozhodování o záležitostech daných zákonem č. 262/2011 Sb.). Nově jsou informace generovány v rámci pravidelného čtvrtletního hodnocení zaměstnanců, a mapují tak daleko podrobněji posun v plnění zákonem daných úkolů Ústavu.

S intenzivním sledováním činnosti Ústavu souvisí rovněž zavedení **pololetní revize Plánu činnosti**. Ta byla provedena rovněž na 6. jednání Rady Ústavu. Na základě této revize projednala Rada dílčí změny v navrženém Plánu činnosti, které byly zpravidla způsobeny vnějšími či organizačními faktory. S revidovaným Plánem činnosti včetně důvodové zprávy, která příslušné změny popisuje a zdůvodňuje, byla rovněž seznámena veřejnost prostřednictvím webových stránek Ústavu.

Rada se dále věnovala projednávání návrhu rozpočtu na rok 2016. Prioritou bylo udržení stávajících finančních prostředků pro rozpočtovou kapitolu 355 i v roce 2016 a případné získání dalších jednorázových prostředků na investice především na obnovu zastaralé IT struktury. Podrobné informace o Radě (včetně zápisů a zvukových záznamů z jednání) jsou dostupné na webových stránkách Ústavu.

Přehled všech jednání Rady viz **Příloha č. 1** této výroční zprávy.

1.2 Vědecká rada

Vědecká rada Ústavu pro studium totalitních režimů je odborným poradním orgánem ředitele pro badatelskou činnost Ústavu a byla zřízena 7. července 2008 Radou Ústavu (podle ustanovení § 9 odst. 1, písm. e) zákona č. 181/2007 Sb.). V roce 2015 se uskutečnila tři jednání Vědecké rady.

Členové Vědecké rady Ústavu

prof. Detlef Brandes, předseda
Mgr. Vojtěch Vlček, místopředseda

Členové:

prof. PhDr. Milena Bartlová, CSc.
prof. PhDr. Zdeněk Beneš, CSc.
Paulina Bren, Ph.D.
doc. Peter Bugge, Ph.D.
doc. Cathleen M. Giustino, Ph.D.
prof. Pavel Kolář
PhDr. Jakub Končelík, Ph.D.
prof. Mark Kramer
Mgr. Blanka Mouralová (do 1. 9. 2015)
doc. Libora Oates-Indruchová, Ph.D.
PhDr. Michal Pehr, Ph.D.

V souvislosti se zavedením projektového řízení se členové Vědecké rady během celého roku 2015 podíleli na připomínkování nových projektů Ústavu, a přispěli tak značnou měrou ke zkvalitnění projektových návrhů. V této souvislosti byli na každém jednání informováni o vývoji výzkumné činnosti Ústavu a o zaváděných opatřeních směřujících ke zlepšení řídicích mechanismů v této oblasti.

První polovina roku 2015 byla především ve znamení intenzivní práce na **Koncepci vědeckého zaměření ÚSTR**, která si klade za cíl veřejně stanovit dlouhodobější výzkumné cíle a deklarovat pozici Ústavu pro studium totalitních režimů mezi českými i zahraničními vědeckými institucemi. Členové Vědecké rady přispěli k finální podobě dokumentu svými četnými připomínkami, a to především na jednáních tohoto poradního orgánu konaných 4. února a 18. června 2015. Také Koncepci vědeckého zaměření ÚSTR je k dispozici na webových stránkách Ústavu.

Druhou polovinu roku zahájila Vědecká rada ve zmenšeném počtu, neboť k 1. září 2015 z důvodu nástupu do funkce ředitelky Odboru výzkumu a vzdělávání rezignovala na své členství Mgr. Blanka Mouralová. Vědecká rada se do konce roku sešla ještě jednou. Na tomto třetím jednání, které se konalo 24. listopadu 2015, byli její členové seznámeni s Plánem činnosti na rok 2016. Důležitým bodem programu byl rovněž první návrh **Koncepce vzdělávací činnosti ÚSTR**, který Vědecká rada pečlivě prostudovala a sdělila vedení Ústavu své připomínky.

Bližší informace o jednotlivých členech Vědecké rady a zápisy z jednání jsou k dispozici na webových stránkách Ústavu.

1.3 Organizační změny od 1. 4. 2015

Na základě nového Organizačního řádu Ústavu účinného od 1. 4. 2015 došlo k organizační změně. **Nový Organizační řád** Rada Ústavu projednala a schválila ještě na svém 16. jednání konaném dne 16. prosince 2014.

Reorganizací se zeštíhlila, zpřehlednila a zejména zefektivnila řídicí struktura Ústavu. Byla zrušena pozice náměstka ředitele pro ekonomiku, provoz a informatiku a pozice bezpečnostního ředitele, došlo ke sloučení dvou odborů, k odstranění nesytemové kategorie „skupina“ z řídicí struktury a ke změně zavádějících názvů útvarů. Během roku se jednoznačně ukázalo, že zeštíhlení organizační struktury byl krok správným směrem. Platné organizační schéma Ústavu viz **Příloha č. 2**.

Velmi diskutovaným bodem reorganizace byla **racionalizace digitalizačního pracoviště Ústavu**. Toto pracoviště po provedené změně kapacitně odpovídá předpokládanému objemu dokumentů převzatých Ústavem k digitalizaci. Se změnami na oddělení digitalizace v Ústavu velmi úzce souvisely organizační změny provedené v Archivu, konkrétně šlo o vybudování digitalizačních pracovišť v Archivu tak, aby bylo zpřístupňování archiválií, uložených v Archivu, zcela v kompetenci Archivu – jak je to běžné i v ostatních archivech. Kromě zákonných důvodů byl tento krok motivován i tím, že Ústav by měl být renomovaným vědeckým pracovištěm s přesahem do vzdělávacích, dokumentačních a komemorativních činností a neměl by být veřejností vnímán pouze jako digitalizační pracoviště, jak jsme se s tím doposud velmi často setkávali.

Organizační změna byla tedy motivována především posílením výzkumu a vzdělávání v Ústavu, přičemž nastala změna ve struktuře příslušného odboru, aby lépe odpovídal koncepci projektového řízení. Ústav se tak bude moci více věnovat strategickým projektům, jako jsou dějiny StB, dějiny KSČ, dějiny komunistické justice apod., které veřejnost od Ústavu již léta očekává. Proto bylo v průběhu roku 2015 **zavedeno projektové řízení**, zahájeny práce na strategických projektech a s tím souvisí i personální posílení Odboru výzkumu a vzdělávání (dříve Odbor zkoumání totalitních režimů).

Reorganizací byla dále vytvořena Oddělení sekretariátů a Oddělení dalších agend v Kanceláři Ústavu, zanikla dosavadní struktura Kanceláře, a to za účelem zkvalitnění koordinace a zavedení stejných metodických postupů v celém Ústavu, včetně efektivního a jednotného způsobu vedení spisové služby. Zbytečně složitá organizační struktura Kanceláře byla upravena podle skutečných požadavků na zajištění administrativního chodu Ústavu.

V rámci reorganizace došlo v neposlední řadě ke změně dosavadního způsobu rozvoje evidencí. Dříve samostatné Oddělení rozvoje evidencí bylo v Ústavu zrušeno. Obdobná činnost byla dosud vykonávána duplicitně, jak v Ústavu (bez zákonného zmocnění), tak v Archivu, i když byla v každé organizační složce zajištěna jinou metodikou a jinými pracovními postupy. S ohledem na logickou konzistenci a zákonnou konformitu byla činnost rozvoje evidencí svěřena Archivu v rámci jeho zákonných povinností. Ušetřené prostředky byly použity na posílení hlavních, zákonem daných úkolů Ústavu, tedy především na výzkumnou, dokumentační a vzdělávací činnost.

Reorganizace se neobešla bez personálních změn. Ústav se snažil snížit sociální dopad na minimum tím, že převedl zaměstnance z rušených pozic na jinou práci, intenzivně jednal s Archivem o převodu co nejvyššího počtu zaměstnanců, komunikoval a všechny aspekty reorganizace opakovaně projednával s odborovými organizacemi. Nakonec se podařilo organizační změnu provést tak, že nedošlo k mediálně proklamovanému hromadnému propouštění (definovanému § 62 zákoníku práce). Zaměstnancům, s nimiž Ústav z důvodu organizační změny ukončil pracovní poměr (výpověď podle § 52 písm. a) a c) zákoníku práce, tj. pro rušení části zaměstnavatele, resp. jiné organizační změny, nebo dohoda o ukončení pracovního poměru ze stejných důvodů), bylo vyplaceno odstupné ve výši pět měsíčních platů podle platné kolektivní smlouvy. Reorganizace, a s ní spojené propouštění, byla předmětem kontroly inspektorátu práce, který neshledal žádné pochybení.

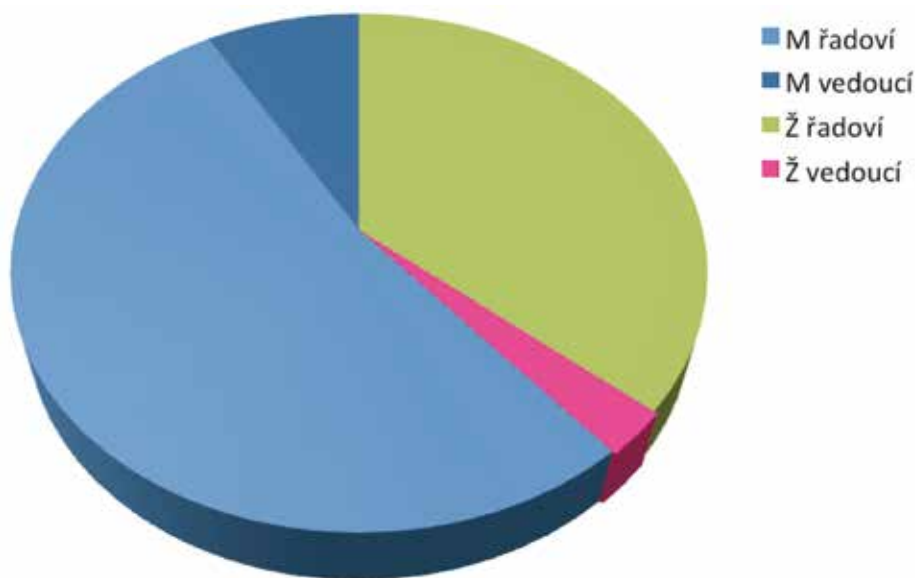
Již první měsíce po provedení organizačních změn ukázaly, že **reorganizace proběhla zcela zákonně**, že nová organizační struktura je plně funkční, umožňuje naplňovat základní, zákonem dané úkoly Ústavu a současně dává prostor pro další zvyšování kvality a úrovně výstupů Ústavu.

1.4 Personální zabezpečení

K 31. 12. 2015 měl Ústav pro studium totalitních režimů 144 zaměstnanců a dalších 7 zaměstnanců bylo na mateřské či rodičovské dovolené. Vzhledem k reorganizaci (popsané zvláště v předchozí kapitole 1.3) byla v průběhu roku 2015 zaznamenána výraznější fluktuace zaměstnanců: 55 zaměstnanců bylo přijato (z toho 21 na dobu určitou do 31. 12. 2015 a 34 na dobu delší nebo neurčitou) a pracovní poměr skončil 60 zaměstnancům (ve 24 případech se jednalo o uplynutí doby určité, 5 pracovních poměrů bylo zrušeno ve zkušební době, a to jak ze strany zaměstnanců, tak ze strany zaměstnavatele, v 9 případech skončil pracovní poměr dohodou na základě žádosti zaměstnanců a ve 22 případech šlo o ukončení pracovního poměru v souvislosti s reorganizací, buď dohodou o rozvázání pracovního poměru, nebo výpovědí ze strany zaměstnavatele).

Co se týče genderového složení, k 31. 12. 2015 v Ústavu pracovalo **88 mužů a 56 žen**. Přestože se zastoupení žen ve vedoucích funkcích oproti roku 2014 zvýšilo, muži ve vedení nadále převažují (2. stupeň řízení: 3 muži a 1 žena, 1. stupeň řízení: 7 mužů a 3 ženy).

Genderové složení ve vztahu k vedoucím funkcím v Ústavu

K 31. 12. 2015 v Ústavu pracovalo 107 zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním (to znamená nárůst oproti předchozímu roku o celých 27 %). Nejvyšší zastoupení má magisterský stupeň vzdělání – 69 zaměstnanců. Doktorský titul je

oprávněno používat celkem 24 zaměstnanců (z nich 21 se věnuje výzkumu) a 2 mají titul docent. Dlouhodobý strategický záměr ve zvyšování kvalifikace zaměstnanců se tedy daří postupně naplňovat.

Členění zaměstnanců ÚSTR podle vzdělání (k 31. 12. 2015)

Vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	Celkem %
Základní, vyučen	4	4	8	5,6
Střední a vyšší odborné	15	14	29	20,1
Bakalářské	5	9	14	9,7
Magisterské	41	28	69	47,9
Postgraduální	22	2	24	16,7

1.5 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Ústav jakožto povinný subjekt podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (dále jen InfZ), obdržel v roce 2015 celkem 41 žádostí o poskytnutí informací. Oproti předešlému roku došlo tedy ke snížení jejich počtu o více než polovinu. Za zajímavou lze považovat skutečnost, že více než polovina žádostí (26) byla zaslána jedním žadatelem.

Údaje za rok 2015 podle § 18 InfZ:

- V roce 2015 Ústav obdržel celkem 41 žádostí o poskytnutí informací a vydal 13 rozhodnutí o odmítnutí žádosti, přičemž většinou se jednalo o částečné odmítnutí poskytnutí informací.
- Ústav neobdržel žádné odvolání proti rozhodnutí ve smyslu § 15 InfZ týkající se žádostí podaných v roce 2015.
- Ústav v roce 2015 obdržel jedno rozhodnutí soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace.
- Ústav neposkytl v roce 2015 žádnou výhradní licenci.
- Ústav v roce 2015 obdržel tři stížnosti podané podle § 16a InfZ. Ve všech případech šlo o stížnost na výši požadované úhrady za poskytnutí informace. Dvě stížnosti byly nadřízeným orgánem odmítnuty jako neoprávněné, protože v obou případech byla úhrada požadována dle InfZ a platného sazebníku zveřejněného na webu povinného subjektu. Jedna stížnost byla nadřízeným orgánem částečně akceptována a bylo rozhodnuto o snížení požadované úhrady.

- Ústav, jako věcně a místně příslušný odvolací orgán podle ust. § 12 odst. 2 zákona č. 181/2007 Sb. a § 20 odst. 5 InfZ, ve spojení s ust. § 89 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, vyřídil v roce 2015 jedno odvolání proti rozhodnutí Archivu bezpečnostních složek coby povinného subjektu a orgánu I. stupně.

1.6 Externí kontroly

Ústav byl během roku 2015 podobně jako v předchozích letech podroben různým kontrolám ze strany externích kontrolních orgánů. Nejvyšší kontrolní úřad provedl hloubkovou kontrolu hospodaření kapitoly 355 za období 2012 až 2014. Konečná zpráva nebyla k datu schvalování výroční zprávy Ústavu doručena. Na konci roku 2015 zahájil daňovou kontrolu Finanční úřad pro hl. m. Prahu. V lednu prověřil nezávislý externí auditor hospodaření uzavřeného projektu *Dějepis 21. století*, který skrze Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy financovala Evropská unie, a nenalezl v účetnictví žádná pochybení. Dále v roce 2015 probíhaly dvě kontroly prováděné inspektorátem práce pro hl. m. Prahu. První kontrola neshledala žádné porušení pracovněprávních předpisů, druhá nebyla v roce 2015 ukončena. Proběhly dvě kontroly v oblasti požární ochrany ze strany Hasičského záchranného sboru hl. m. Prahy. Ani první, ani druhá kontrola v dané oblasti neshledala žádné problémy.

1.7 Naplňování zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu – zpracování odborných stanovisek pro Ministerstvo obrany, spolupráce s Archivem bezpečnostních složek a zpracování odborných stanovisek pro Etickou komisi ČR

Oddělení agendy zákona o třetím odboji

Pokynem ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů z 1. 11. 2011 byla zřízena Skupina pro přípravu odborných stanovisek, podkladů a informací, která byla ke dni 1. 4. 2015 změněna na Oddělení agendy zákona o třetím odboji. Jeho úkolem je zajištění součinnosti s Ministerstvem obrany ČR a spolupráce s Etickou komisí ČR pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu ve smyslu zákona č. 262/2011 Sb. Na základě dohody o spolupráci v záležitostech naplňování citovaného zákona uzavřené mezi ÚSTR a ABS zpracovává toto oddělení rovněž odborná stanoviska

pro Archiv. V uplynulém roce byla tato dohoda realizována v období od září do prosince. Z hlediska organizační struktury Ústavu je oddělení součástí Odboru výzkumu a vzdělávání a v roce 2015 jej tvořilo pět odborných pracovníků.

Z 38 žádostí zaslaných v roce 2015 Ministerstvem obrany bylo pracovníky oddělení v uplynulém roce vyhotoveno 23 odborných stanovisek, dalších 21 stanovisek bylo vypracováno k žádostem došlým v roce 2014. Celkem tak bylo Ministerstvu obrany zasláno 44 odborných stanovisek, dvě stanoviska byla vypracována pro Etickou komisi a 32 pro Archiv. Ve schvalovacím řízení bylo ke konci roku jedno vyhotovené stanovisko, další tři stanoviska byla rozpracována u referentů.

V roce 2015 činila průměrná doba zpracování náročnějšího odborného stanoviska pro Ministerstvo obrany přibližně 22 dní, pro Etickou komisi 13 a pro Archiv tři pracovní dny. V případě odborných stanovisek určených pro Ministerstvo obrany trval proces připomínkového řízení průměrně devět pracovních dnů, pro Etickou komisi pět dnů. Průměrný rozsah textu odborného stanoviska pro Ministerstvo obrany byl 15 stran, pro Etickou komisi devět a pro Archiv tři strany. V rámci agendy bylo pracovníky oddělení za rok 2015 prostudováno cca 275 000 stran archivních dokumentů, dále pak značné množství odborné literatury a audiovizuálních záznamů.

Statistický přehled vyřizování žádostí za období od 1. 1. do 31. 12. 2015

Celkově přijatých žádostí z Ministerstva obrany ČR	38
Celkově zpracováno a odesláno stanovisek	44
Stanovisek vypracovaných k žádostem z roku 2014	21
Stanovisek vypracovaných k žádostem z roku 2015	23 ¹⁾
Stanovisek ve schvalovacím řízení	1
Stanovisek rozpracovaných u referentů	2
Žádostí čekajících na zpracování	11
Celkově přijatých žádostí z Etické komise ČR	2
Zpracováno a odesláno stanovisek	2

1) Další jedno stanovisko bylo během rozpracování zastaveno z důvodu úmrtí žadatele.

2) Spolupráce s ABS byla obnovena v září 2015.

3) Včetně stanovisek vypracovaných k žádostem došlým v předchozích letech.

Celkově přijatých žádostí v rámci spolupráce s ABS ²	32
Celkově zpracováno a odesláno stanovisek	32
Stanovisek vypracovaných k žádostem z roku 2014	1
Stanovisek vypracovaných k žádostem z roku 2015	31
Stanovisek rozpracovaných u referentů	1

Tabulka srovnání s rokem 2014

	2014	2015
Celkově přijatých žádostí z Ministerstva obrany ČR	55	38
Celkově zpracováno a odesláno stanovisek ³	42	44
Rozpracováno u referentů	6	2
Ve schvalovacím řízení	0	1
Čekajících na zpracování	15	11

	2014	2015
Celkově přijatých žádostí z Etické komise ČR	2	2
Celkově zpracováno a odesláno stanovisek	2	2

	2014	2015
Celkově přijatých žádostí v rámci spolupráce s ABS	67	32
Celkově zpracováno a odesláno stanovisek	66	32
Rozpracováno u referentů	1	1

1.8 Pamětní medaile „Za svobodu a demokracii“

Dne 9. listopadu 2015 byly v gesci Kanceláře Ústavu v reprezentativních prostorách Galerie Středočeského kraje v Kutné Hoře

v tamním historickém refektáři slavnostně předány pamětní medaile „Za svobodu a demokracii“. Celkem 14 oceněným osobnostem je předali Ondřej Krajňák, předseda správní rady Ústavu paměti národa v Bratislavě, dále předsedkyně Rady Ústavu Emilie Benešová a ředitel Ústavu Zdeněk Hazdra. Informace k jednotlivým oceněným jsou dostupné na webu ÚSTR.

S-StB Praha

operativní útvar StB

Cj.: M-101366/2a-13

Přílohy:

Schvaluji:

plk. JUDr. MEZIS Vladimír

nač. S-StB Praha
(funkce, hodnost a příjmení se vypisuje též
strojem)

Dne 10.6.1983

~~PRISNE TAJNE!~~

Ev. číslo: * 058560

Návrh na sledování

Zádám o sledování v akci (krycí název)

CHIRJRG

číslo a druh svazku osob. sv. č. 28 142

důvod rozpracování n epřátelská činnost / CH 77/

po dobu dnů, počínaje dnem 28/6/ dle dohody od hodin.

Jméno Bedřich příjmení PLACÁK narozen 16.2.1914

národnost česká st. příslušnost čsl. stav ženatý

zaměstnán důchodce

majitel vozidla SPZ ABP-90-65 typ VAZ 2161 garáží

bytem Praha 8, Čimice, Křivenická 418

Za akci odpovídá a osobně projedná s Miklušák

bude k dosažení na telefonní lince 3358

Zastupuje s. Polák

č. telefonu 2162

Důvod a cíl sledování: Důležité údaje pro přípravu sledování, předcházení, zabránění, odhalování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosažení cíle sledování, zejména předpokládaná činnost osoby, známé nebo předpokládané styky, rod. příslušníci ap.

Jedná se o člena kolektivu mluvčích CH 77. V současné době zvyšuje svou aktivitu a navazuje opět styky se sign. CH 77. Hlavním cílem je zadokumentovat styky jmenovaného a zjistit místa schůzek členů kolektivu mluvčích CH 77.

Podpis operativního pracovníka

Doporučuji: náč. 2. odd. 2a odb. npom. ŠÍPEK Zdeněk

náč. 2a odb. S-StB Praha plk. GRABMÜLLER Jar.

dne

(Uvádí se funkce, hodnost, jméno a příjmení)

2.1 Změny v řízení odborné činnosti

Hlavní změnu přineslo **zavedení projektového řízení**, díky němuž bylo nastaveno transparentní prostředí pro hodnocení odborných pracovníků. Zejména pravidelné **čtvrtletní hodnocení** umožňuje intenzivní vhled do vývoje jednotlivých projektů. S tím také souvisí zavedení a časté využívání jak prostředků sankce (snížení osobního ohodnocení, upozornění na neplnění pracovních povinností atd.), tak i motivačních nástrojů (čtvrtletní odměny, zvyšování osobního ohodnocení, nabídka různých příležitostí odborného rozvoje atd.). Projektové řízení a s ním související hodnocení se opírá o elektronickou databázi pro sledování výsledků jednotlivých pracovníků a zaznamenávání čtvrtletního písemného hodnocení. První rok fungování systému projektového řízení lze na základě dosažených výsledků hodnotit velmi kladně. Podařilo se dokončit všechny velké monografie z minulých let a v podstatě vymazat všechny hlavní textové dluhy z minulosti.

2.2 Koncepce vědeckého zaměření

Koncepce vědeckého zaměření ÚSTR vstoupila v platnost po rozsáhlých diskusích s Vědeckou radou i odbornými pracovníky Ústavu a po schválení Radou na jejím zasedání 26. 6. 2015. Koncepce jasně vymezuje základní principy a témata, kterými se má odborná činnost Ústavu do budoucna řídit, a konkretizuje tak zadání formulované v zákoně č. 181/2007 Sb.

Koncepce má dva cíle. První se vztahuje k veřejnosti – má srozumitelně deklarovat, čím se Ústav zabývá a proč. Druhým cílem je definování klíčových principů a témat, kterými se Ústav bude ve své výzkumné činnosti v dlouhodobém horizontu zabývat. Obsahuje rovněž seznam priorit, jež umožňují rozhodování o důležitosti při zařazování nových výzkumných projektů.

V koncepci je definováno obecné poslání Ústavu: „*Vycházíme z předpokladu, že s lepším poznáním principů, na kterých bylo postaveno ovládnutí společnosti v minulosti, se budeme schopni lépe bránit současným i budoucím hrozbám omezování lidských práv a demokracie.*“ Hlavní vědecké poslání Ústavu je pak zaměřeno na výzkum diktatury s tím, že „*ve svých výzkumech pojímá diktaturu jako vzájemný vztah mezi vládoucími a ovládanými – jako vztah moci (panství) a společnosti.*“ Z tohoto zaměření přirozeně vyplývá silný akcent na výzkum represivních aparátů, ať už v období Protektorátu Čechy a Morava, nebo v období diktatury KSČ.

2.3 Mezinárodní spolupráce na výzkumných projektech

Mezi nejvýraznější příklady mezinárodní vědecké spolupráce patří zapojení do přípravy projektu v rámci programu Horizont 2020, v němž ÚSTR spolupracoval vedle tří ústavů AV ČR také s Polskou akademií věd, s Zentrum für Zeithistorische Forschung (Potsdam), Open Society Archive (Budapest), University College of London, Royal College of Art, Trinity College Dublin atd. Projektová žádost ve velké evropské konkurenci těsně neuspěla, navázané kontakty jsou však dále rozvíjeny. Za zmínku stojí rovněž první společný workshop historiků z ÚSTR a polského partnera IPN, který se konal v Krkonoších, v blízkosti prvního setkání československých a polských disidentů v roce 1978. Obdobně jako se zahraničím byla výrazně posílena i spolupráce s domácími partnery: ÚSTR uspořádal společné akce s ÚSD AV a VHÚ, konferenci s Národním muzeem, zahájil přípravy rozsáhlé výstavy, která se bude konat v roce 2016 ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem.

Protože jedním z hlavních rysů badatelské činnosti bylo v roce 2015 také celkové a výrazné zvýšení aktivity odborných pracovníků Ústavu, je třeba z hlediska mezinárodní odborné spolupráce zmínit, že výzkumné cesty do zahraničí se nově staly standardní a vyžadovanou součástí každého výzkumného projektu. Podporu získaly jak badatelské pobyty v archivech, tak účast na konferencích. Ústav oceňuje si zejména schopnosti prosadit se s příspěvkem na velkých mezinárodních konferencích, kde není automatické, že bude zájemce o vystoupení přijat. V roce 2015 se hned několika mladším kolegům podařilo uspět a vystoupili i na konferencích v USA, Polsku nebo Rumunsku. O nárůstu aktivity svědčí ostatně i statistika: v roce 2015 vykonali pracovníci Odboru výzkumu a vzdělávání o 117 domácích a 38 zahraničních služebních cest více než v roce předchozím.

Samo o sobě pochopitelně nemůže být zapojení do mezinárodních či jiných partnerství nebo počet cest měřítkem kvality činnosti Ústavu. V roce 2015 lze však tento výrazný nárůst chápat především jako symptom velké proměny přístupu k výzkumu, kdy se z de facto regionálně zaměřeného pracoviště postupně stává pracoviště s mezinárodním rozhledem a kvalitou, která na mezinárodním vědeckém poli obstojí.

Podrobný přehled zahraničních cest viz **Příloha č. 14**.

2.4 Badatelské projekty

V roce 2015 pracovali badatelé a badatelky Ústavu na **26 vědeckých projektech** a začali připravovat **4 nové projekty**, které se naplno rozběhnou v příštím roce. Tyto nové projekty už byly připravovány na základě nově přijatých principů, jejich téma a výzkumné cíle tedy odpovídají Koncepti

vědeckého zaměření. Postup vypadal tak, že nejprve bylo identifikováno téma, které by podle Konceptu měl Ústav zpracovávat, ale dosud se tak nedělo. Následně bylo k tomuto tematickému zadání vyhlášeno výběrové řízení, kam se mohli uchazeči přihlásit s konkrétním návrhem projektu. K důležitým změnám patřilo, že u většiny nových projektů byly vytvořeny badatelské týmy o dvou či třech pracovnících tak, aby šlo o projekty dostatečně silné a realizovatelné. V souladu s Konceptem došlo v roce 2015 k velkému personálnímu posílení v oblasti výzkumu u projektů *Nacistický represivní aparát v Protektorátu, Dějiny státobezpečnostních složek a Převzetí moci KSČ*.

Podrobný přehled badatelských projektů viz **Příloha č. 3**.

2.5 Publikace vydané Ústavem

Vydávání monografií, sborníků, edic dokumentů, studií i periodických publikací realizuje Oddělení publikací a nových médií Odboru produkčního. Periodickými publikacemi Ústavu jsou revue *Paměť a dějiny*, vydávaná čtyřikrát ročně a určená jak odborné, tak laické veřejnosti, a odborný časopis *Securitas Imperii*, který vychází dvakrát ročně, je zařazen na seznam recenzovaných neimpaktovaných periodik a přihlášen do mezinárodní databáze SCOPUS.

Z důvodu limitovaného množství finančních prostředků pokračoval Odbor produkční ve spolupráci při vydávání publikací s jinými nakladatelstvími nebo partnerskými institucemi. Koediční činnost umožňuje zachovat stávající trend vydávání publikací Ústavem.

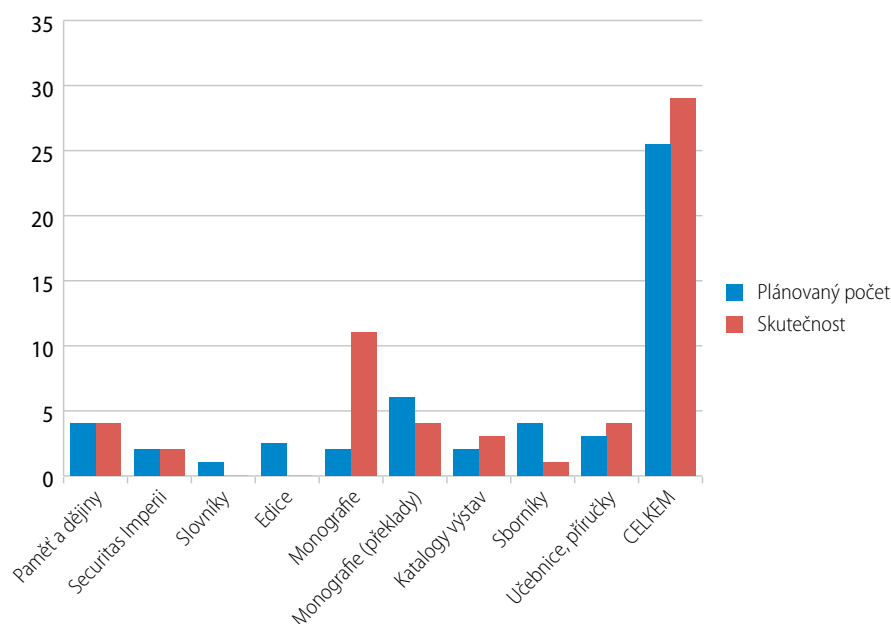
Hlavní změnou v roce 2015 oproti minulým letům bylo překonání problémů s pozdním odevzdáváním rukopisů a s vydáváním dostatečného počtu publikací, a to díky intenzivnějšímu sledování a hodnocení práce Odboru výzkumu a vzdělávání. Ústav má tedy dostatek rukopisů z vlastní produkce. V roce 2015 vydal celkem 28 publikací, tedy dvě nad původní plán, a při přípravě edičního plánu na následující rok tak mohl přistoupit k praxi, kdy se v jeho edičním plánu objevují publikace už odevzdané nebo těsně před odevzdáním.

Více informací o publikacích vydaných v roce 2015 viz **Příloha č. 4**.

2.6 Publikační činnost pracovníků Ústavu

Publikační činnost je nyní vyhodnocována podle několika kritérií: jsou stanoveny minimální standardy, minimální počet publikací za rok, minimální počet bodů RIV atd.

Podrobný přehled veškeré publikační činnosti zaměstnanců viz **Příloha č. 5**.

2.7 Konference a semináře pořádané Ústavem

V průběhu roku 2015 Ústav připravil **čtyři mezinárodní konference** (jednu z toho nad rámec Plánu činnosti), **čtyři konference** s účastí domácích odborníků (z toho dvě nad rámec Plánu činnosti), dále kolokvium a panelovou diskusi. Uspořádal také **57 historických seminářů a přednášek** pro veřejnost.

Za nejvýznamnější a nejúspěšnější akci v roce 2015 považuje Ústav mezinárodní konferenci *Historie versus propaganda. Vztah k minulosti v současném Rusku*, která se konala v Praze ve dnech 9.–10. 12. 2015. Za účasti mnoha odborníků z Ruska a Evropy se dva dny velmi intenzivně a kvalitně diskutovalo mimo jiné o podobách využívání historie politikou elitou současného Ruska. Hlavními řečníky byli: historik prof. Andrej Zubov, historici z organizace Memorial, např. Alexander Daniel, a další.

Konference, sympozia, semináře a kurzy v číslech

Mezinárodní konference	4
Domácí konference	4
Kolokvia, panelové diskuse	2
Veřejné semináře	57
Kurzy pro učitele	34

Přehled konkrétních konferencí, sympozií, seminářů a kurzů viz **Příloha č. 6**.

2.8 Vystoupení pracovníků Ústavu na konferencích a seminářích

V rámci deklarovaného cíle zvyšovat vědeckou úroveň Ústavu je logickým zájmem, aby jeho odborní pracovníci v maximální míře vystupovali také na vědeckých konferencích a seminářích. Akcent je nově kladen na to, aby se prosadili také na fórech, která nepořádá přímo Ústav nebo se na jejich pořádání jen podílí. Podporováno je uplatnění na konferencích, kde je třeba se vůbec prosadit s příspěvkem v konkurenci s ostatními, zejména jde-li o mezinárodní konference. Z tohoto pohledu je možné v roce 2015 ocenit zejména vystoupení tří badatelů na výroční konferenci ASEES ve Filadelfii v USA nebo přijetí příspěvků na konferenci pořádanou respektovaným Georg Eckert Institutem for International Textbook Research v Braunschweigu a jinde. V obou případech je to poprvé v historii Ústavu, kdy někdo z jeho zaměstnanců na takových vědeckých fórech uspěl.

Podrobný přehled všech vystoupení pracovníků Ústavu viz **Příloha č. 7**.

2.9 Vědecké semináře

Vědecké semináře byly organizovány po celý rok 2015 s přestávkou během prázdninového období. Jejich cílem je podpořit kolegiální výměnu informací mezi pracovníky Ústavu, aby při narůstajícím počtu odborných pracovníků zůstal zachován přehled o tom, kdo na čem pracuje, a mohlo docházet ke vzájemné inspiraci. Celkem se konalo

11 vědeckých seminářů, na nichž většinou vystoupili a prezentovali své projekty interní badatelé Ústavu. Proběhlo zároveň několik diskusí nad podobou seminářů – v prvním roce jejich pořádání se ještě upravovala.

Přehled interních vědeckých seminářů pořádaných v roce 2015 viz **Příloha č. 8**.

Při mezinárodních konferencích se pravidelně setkávají i občanští aktivisté. Zde vůdčí představitelé ruské organizace Memorial.

Magnetem konference „Historie versus propaganda“ byl proslulý ruský historik Andrej Zubov.

Konference „Československo v letech 1963–1967“ se konala v Českých Budějovicích

Na konferenci „Život ve stínu šibenice“ v památníku na Vítkově vystoupil i pamětník Andrej Gjurč

V Knihovně Václava Havla proběhla konference „Reflexe undergroundu“. Debatovali mj. historik Ladislav Kudrna a Vladimír 518.

3

Vzdělávací činnost

23

Vzdělávání hraje v činnosti Ústavu velmi důležitou roli. Na základě zákona, kterým byla zřízena, se právě explicitně formulovaným posláním vzdělávat širokou veřejnost tato instituce odlišuje od ostatních historických výzkumných ústavů v ČR. Vedle historického výzkumu a popularizace představuje vzdělávání jeden ze základních pilířů působení Ústavu. Vzdělávání je přitom pojímáno jako odborná činnost opírající se o pedagogickou kvalifikaci a pracující podle odborných didaktických principů.

V roce 2015 byl význam vzdělávání v Ústavu v několikerém smyslu zdůrazněn a posílen. Je to patrné především z faktu, že po reorganizaci, která vstoupila v platnost 1. 4. 2015, má vzdělávání v Ústavu poprvé své vlastní oddělení postavené na roveň ostatním výzkumným oddělením. Je zodpovědné za všechny vzdělávací aktivity v Ústavu. Další viditelné posílení významu vzdělávání spočívá v navýšení počtu pracovníků oddělení: z původních tří a půl pracovních pozic na počátku roku na celkem sedm a půl úvazku na konci roku 2015.

Oddělení vzdělávání Ústavu je specifické jedinečnou kombinací odborného akademického zázemí a bohaté vzdělávací praxe. Jeho pracovníci se věnují nejen přímému vzdělávání, ale velmi aktivně přispívají k odborné produkci Ústavu, publikují texty a vystupují na konferencích. V roce 2015 ukázal systém čtvrtletního hodnocení, že například z hlediska konkurenceschopnosti na mezinárodním vědeckém poli vychází Oddělení vzdělávání ze srovnání s ostatními vědeckými odděleními nejlépe z celého Ústavu.

3.1 Vzdělávací semináře pořádané Ústavem

Oddělení vzdělávání se zaměřuje na různé cílové skupiny. K té největší patří učitelé, mezi nimiž pak tvoří nově zdůrazněnou cílovou skupinu učitelé středních odborných škol. Další skupiny pak tvoří studenti pedagogických fakult a studenti obecně, lektori z jiných organizací nebo i jen zájemci z řad široké veřejnosti.

Velmi úspěšnou novinku roku 2015 představoval koncept tzv. historických dílen, kdy se vzdělávací seminář odehrává přímo na nějakém historicky zajímavém místě, například v muzeu, památníku nebo na zámku. **Historické dílny** byly připravovány spolu se studenty Filozofické fakulty UK a díky tomu se také rozšířil okruh spolupracovníků. Důležitou novinkou při organizaci seminářů v roce 2015 bylo zavedení nového informačního systému pro správu kontaktů a efektivnější oslovování vybraných skupin učitelů.

Jáchym Topol při prezentaci knihy Sedm let v Gulagu

3.2 Letní škola pro učitele

Tradiční akcí Ústavu je Letní škola pro učitele *Dějiny ve škole* pořádaná ve spolupráci s Centrem současného umění DOX a se Stálou konferencí asociací ve vzdělávání (SKAV). V roce 2015 se uskutečnila v prostorách centra DOX ve dnech 27. a 28. srpna. Vystoupila na ní celá řada odborníků na vzdělávání a zúčastnila se jí asi stovka učitelů. Úspěšnou součástí letní školy byla veřejná projekce ukázek z filmů věnujících se obrazu školy ve státním socialismu v kině Světozor. Ukázky byly doprovázeny komentářem a diskusí.

3.3 Vzdělávací materiály

V roce 2015 vznikla řada nových vzdělávacích materiálů distribuovaných učitelům. Do škol byly hromadně rozesílány komplety materiálů z projektu *Dějepis pro 21. století*. Hlavní inovací uplynulého roku bylo spuštění metodického portálu dejepis21.cz, který nabízí nejen přehled všech dostupných vzdělávacích materiálů, ale také ucelený rozcestník, který uživatele, zejména učitele, navádí při výběru vzdělávacích materiálů, hlavně však způsobu, jak je využívat.

Podrobnější přehled činnosti Oddělení vzdělávání viz **Příloha č. 3**.

*V Knihovně Václava Havla
Ústav spolupřádal besedu se
sovětským disidentem
M. I. Kukobakou*

*Každoroční Letní škola pro
učitele dějepisu je jedním
z nejúspěšnějších projektů
Oddělení vzdělávání*

*Lektor Oddělení vzdělávání
Jaroslav Najbert při
workshpu v rámci letní školy*

4

● Popularizační činnost

27

Vedle výzkumné a vzdělávací činnosti je Ústav svým zákonným posláním zavázán k popularizaci, tedy k pořádání akcí pro širokou veřejnost. Této činnosti se soustavně věnuje standardními aktivitami, tedy prostřednictvím seminářů, přednášek či výstav. Velmi důležitá je přitom spolupráce s různými partnery. Patrně nejvýraznější popularizační aktivitou zahájenou v roce 2015 je třídílný dokumentární film o Čechoslovácích v Gulagu, na němž Ústav spolupracuje s Českou televizí.

4.1 Výstavy

Při přípravě výstav v roce 2015 pokračovala spolupráce s partnery jak institucionálními, tak z občanského sektoru. Řada výstav byla ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí úspěšně představena v cizině a zaměřena k uctění památky významného výročí.

V roce 2015 Ústav vytvořil pět nových výstav, u šesté byl partnerem (dvě z nich byly realizovány nad rámec Plánu činnosti) a devět dalších výstav připravených v předchozích letech bylo představeno na dalších 25 místech v České republice i v zahraničí. Ústav také pokračoval v prezentaci svých výstav ve školách po celé republice.

Podrobný přehled výstav viz **Příloha č. 9**.

Přehled výstav

	V Česku	V zahraničí	Celkem
Počet nových výstav	5	-	5
Počet uvedení nových výstav	10	-	10
Počet uvedení výstav z minulých let v průběhu roku 2015	18	7	25

4.2 Semináře, diskuse a přednášky

Ústav nabízí několik formátů akcí pro širokou veřejnost. Nejtradičtější jsou čtvrtletní semináře na vybrané téma, konané už od založení Ústavu přímo v jeho prostorách. Vedle toho se v roce 2015 zvýšil počet diskusních akcí, například u příležitosti prezentace nových knih. Konají se buď v sídle Ústavu, nebo v prostorách partnerů – často je to Knihovna Václava Havla, Centrum současného umění DOX, kino Světozor nebo Národní galerie. Naši pracovníci velmi často vystupují na přednáškách či veřejných besedách na pozvání jiných pořadatelů v regionech. Samostatnou podkapitolu přitom tvoří přednášky pro žáky a studenty ve školách nebo pro studenty, kteří přijdou na exkurzi do Ústavu nebo také do Archivu.

Přehled seminářů a přednášek pořádaných Ústavem viz **Příloha č. 6**.

Přehled vystoupení zaměstnanců na seminářích, diskusích a přednáškách viz **Příloha č. 7**.

4.3 Exkurze

V roce 2015 navštívilo Ústav a Archiv velké množství studentů, a to jak základních, tak středních či vysokých škol. Součástí exkurzí je vždy návštěva badatelské, přednáška na vyžádané téma nebo prezentace publikací Ústavu.

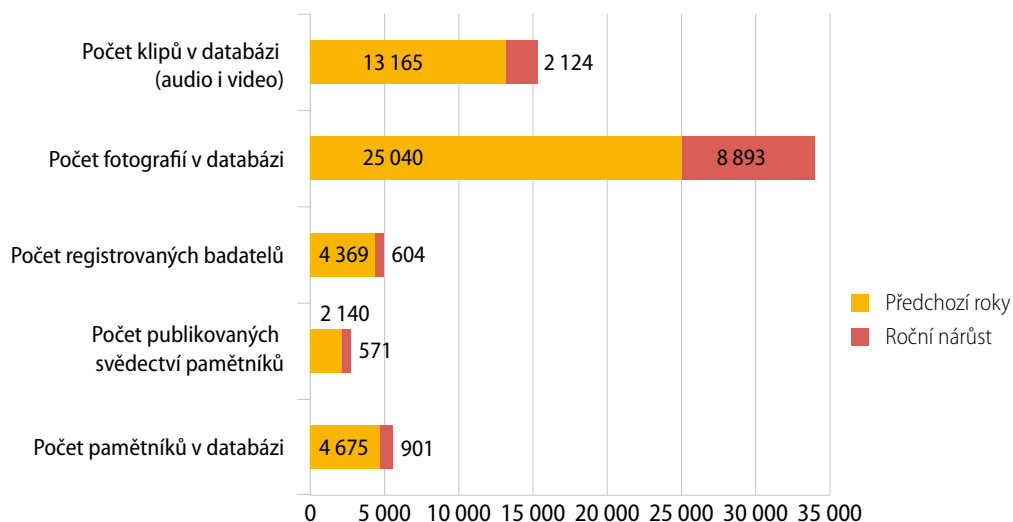
Podrobnější přehled exkurzí viz **Příloha č. 10**.

4.4 Pamětnický digitální archiv Paměť národa

V průběhu roku pokračovali tvůrci projektu z Ústavu, Českého rozhlasu a sdružení Post Bellum ve shromažďování výpovědí svědků historických událostí 20. století a v práci na projektech, které s těmito výpověďmi seznamují nejen českou veřejnost.

Podrobnější informace k jednotlivým výstupům Paměti národa viz **Příloha č. 11**.

Statistika projektu Paměť národa

4.5 Filmy

Hlavní aktivitou v této oblasti je už zmíněný třídílný dokumentární film o Čechoslovácích v Gulagu, který svým několikanásobným rozpočtem patří k velmi rozsáhlým projektům. Historici Ústavu jsou autory námětu i odborného obsahu, Ústav také financuje cesty na místa bývalých lágrů v Rusku, na Ukrajině, v Kazachstánu atd. Film je ze strany Ústavu i České televize pojmán velmi vážně jako nákladná investice do projektu, který se patrně dlouho nebude opakovat.

4.6 Mediální výstupy

K běžné praxi odborných pracovníků Ústavu patří spolupráce s médii – poskytují mediální komentáře k historickým událostem či výročí a odborné konzultace při přípravě nejrůznějších publicistických výstupů. Jedná se o desítky vystoupení měsíčně.

Celkový přehled mediálních výstupů viz **Příloha č. 12**.

4.7 Knihovna Jána Langoše

Knihovna Jána Langoše je zaměřena na budování a zpřístupňování specializovaného fondu se zacílením na studium totalitních režimů, především komunistického a nacistického, na území Československa, resp. Protektorátu Čechy a Morava, a jejich souvislostí v celosvětovém kontextu. V současnosti je v knihovně uloženo **8 449 svazků**.

V roce 2015 bylo zakoupeno 163 nových titulů, 123 titulů získal Ústav výměnou s domácími i zahraničními partnerskými institucemi a 149 titulů dostal darem. Zároveň bylo zpracováno 255 titulů v rámci retrokatalogizace. **Celkový počet přírůstků za rok 2015 je 723.** Počet registrovaných čtenářů byl v tomto roce 317 a knihovnou bylo zapůjčeno 524 knih a periodik. Meziknihovní výpůjční služba činila 144 knih.

Knihovna poskytovala kromě knih i přístup k elektronickým zdrojům přes databázi EBSCO, zpřístupňující v plné podobě více než 800 humanitních a sociálněvědních časopisů a digitálních dokumentů.

V roce 2015 pokračovaly úpravy na novém knihovním systému Evergreen. Kvůli konverzi dat ze starého KPWin systému bylo nutné provést i poměrně rozsáhlé úpravy v záznamech knižních dokumentů.

Prostory knihovny se rozrostly o další knižní sklad. Proto byla provedena reorganizace celého fondu knihovny. Zásadní úpravy byly uskutečněny především ve sbírce periodik. Zde bylo zkatalogizováno a zaevidováno 130 nových časopisů. Celkově šlo tedy o 1 993 jednotlivých přírůstků v oblasti periodik.

V listopadu roku 2015 byl renovován prostor knihovny určený pro veřejnost. Tato místnost je nyní upravena tak, aby více odpovídala současným trendům a nárokům na pohodlí čtenářů.

*Součástí vůbec prvního
Dne otevřených dveří byl
undergroundový večer
v garáži Ústavu*

*Den otevřených dveří v budově
Archivu Na Struze byl doplněn
stylizovaným výsledkem na
služebně StB*

Ústav měl svůj stánek i na veletrhu Svět knihy

O výstavy pod širým nebem je tradičně největší zájem. Zde výstava „Praha 4 na barikádách“.

Exteriérová výstava „Voláme na vlně 415 metrů – Praha 3 v Pražském povstání“

*Udílání cen Paměti národa
ve Státní opeře.
Oceněna byla
i Anna Hyndráková.*

*Ocenění ve Státní opeře
převzal i válečný veterán
Viktor Wellemín*

*Program ozvláštnilo vystoupení
slovenské skupiny
Pressburger Klezmer Band*

*Paměť národa připomněla
výročí konce druhé světové
války výstavním projektem
„Osvobození 70“*

*Panely instalované v pražských
ulicích vyprávěly sedmdesát
pamětnických příběhů spojených
s druhou světovou válkou*

5 • Spolupráce

5.1 Spolupráce s institucemi v České republice

Také v roce 2015 rozvíjel Ústav spolupráci s tuzemskými partnery. K těm tradičním patřily Česká televize a Český rozhlas, Knihovna Václava Havla, Národní archiv a Národní filmový archiv, stejně jako Okresní archiv v Českých Budějovicích spolu s tamním Jihočeským muzeem (každoroční konference o Československu v letech komunistické diktatury), dále Národní muzeum nebo Židovské muzeum v Praze. Z prostředí akademického světa a vědeckých institucí je třeba jmenovat spolupráci s Ústavem pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, v.v.i., Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v.v.i., či Vojenským historickým ústavem, s nímž ÚSTR připravil několik výstav při příležitosti 70. výročí konce 2. světové války (viz Přehled uskutečněných výstav v Kapitole 4.1 Výstavy).

V rámci řešení výzkumných a vzdělávacích projektů je při pořádání výstav, konferencí, seminářů a kolokvií zcela samozřejmá spolupráce s univerzitami, a to zejména s Univerzitou Karlovou v Praze, Technickou univerzitou v Liberci, Univerzitou Palackého v Olomouci či nověji se Západočeskou univerzitou v Plzni a Ostravskou univerzitou. V rámci vzdělávacích projektů je přínosná spolupráce s Národním pedagogickým muzeem a Knihovnou J. A. Komenského. Z občanského sektoru stojí v popředí spolupráce se sdružením Post Bellum (projekt Paměť národa), ale také dalšími spolky, jako je PANT, GULAG.cz, Političtí vězni.cz, s obecně prospěšnou společností Dny české státnosti, v neposlední řadě pak s občanským sdružením Umění bez bariér (každoroční festival proti totalitě Mene Tekel).

V uplynulém roce také Ústav zahájil spolupráci s Národním zemědělským muzeem v Praze, se kterým připravuje výstavu *Perzekuce selského stavu*, věnovanou nelehkým osudům této společenské skupiny v průběhu 20. století (vernisáž se uskuteční v průběhu roku 2016).

Za zcela jedinečné pokládáme zapojení Ústavu do hudebně-literárně-filmového projektu Plzeňské filharmonie a Českého noneta nazvaného *Umělec a totalita*. Hlavním cílem bylo přispět k zamyšlení nad vztahem umění a totality a zároveň upozornit na rizika pro demokracii v dnešním světě. Tato spolupráce, jež byla součástí projektu *Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury*, vyvrcholila 17. listopadu koncertem v sále Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni.

5.2 Mezinárodní spolupráce

Ústav jako vědecká instituce se neobejde bez mezinárodní spolupráce. V roce 2015 došlo k jejímu posílení, zejména v oblasti kooperace v rámci badatelských projektů (studijní cesty, účast na konferencích, společné projekty). Mezinárodní spolupráce je významnou součástí přibližně poloviny výzkumných projektů Ústavu, kde je již považována za samozřejmost. Popsána je v části věnované odborné činnosti, proto se zde budeme věnovat především té části mezinárodní spolupráce, jejímž prostřednictvím Ústav rozvíjí své institucionální vztahy.

Základním pilířem mezinárodní spolupráce Ústavu pro studium totalitních režimů jsou smluvní vztahy s obdobnými partnerskými institucemi, které se zabývají diktaturami 20. století (v Německu, Rakousku, Polsku, Maďarsku, Rumunsku, na Slovensku či Ukrajině). Těchto kontaktů využívají badatelé Ústavu jak k získávání a studiu pramenů pro potřeby svého výzkumu či ke konzultacím se zahraničními kolegy, tak ke spolupráci na vědeckých, vzdělávacích nebo výstavních projektech či k vystoupením na konferenčních fórech. K dlouhodobým významným partnerům rovněž patří americké United States Holocaust Memorial Museum ve Washingtonu.

Při propagaci publikačních výstupů, uvádění výstav a prezentaci dalších aktivit Ústavu (a též Archivu) velmi pomáhá spolupráce s jednotlivými českými centry a ambasádami (v roce 2015 šlo zejména o Rakousko, Litvu a Estonsko).

Pro porovnání zkušeností se studiem komunistických režimů v zemích střední a východní Evropy a především se zpřístupňováním archivních zdrojů z doby jejich nadvlády je důležité a přínosné členství Ústavu i Archivu v **European Network of Official Authorities in Charge of Secret-Police Files**. Tato síť sdružuje instituce z evropských postkomunistických zemí pečující o archivy komunistické tajné policie. V minulém roce se zástupci vedení Ústavu a Archivu zúčastnili každoročního setkání členů „Network“, které se konalo v Berlíně (19.–20. října 2015) pod patronátem BStU.

Za poslední rok se zintenzivnila spolupráce mezi ÚSTR a slovenským ÚPN: jednak na bázi společného výzkumného projektu zaměřeného na dějiny StB, jednak v podobě organizování dvou mezinárodních konferencí: *Velehrad vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru* a *Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989 III*. Posledně jmenovaná konference se uskutečnila také za součinnosti s dlouholetým partnerem Ústavu, kterým je rakouský Ludwig Boltzmann-Institut pro výzkum následků války. Velmi významná je rovněž spolupráce s polským IPN. Společně ÚSTR a IPN v roce 2015 vydaly dvě publikace a připravily společný workshop v Krkonoších pro historiky z obou institucí.

Ústav rovněž přikládá značný význam rozvíjení vztahů s ukrajinským Archivem Bezpečnostní služby Ukrajiny, jehož představitelé přijeli v minulém roce na dvoudenní návštěvu ÚSTR a ABS. Seznámili se s činností obou institucí, zajímali se především o proces digitalizace a problematiku lustrací. Byly projednány také podrobnosti společného sborníku o perzekuci Čechů a československých občanů za Velkého teroru na Ukrajině (1937–1938), který by měl vyjít v roce 2016.

S pracovníky Ústavu i se zástupci médií se ředitel Archivu SBU Igor Kulyk podělil o zkušenosti s nově zavedeným zákonem o dekomunizaci na Ukrajině, na jehož přípravě se podílel. Podle dalšího zákona, který byl na Ukrajině přijat, by se měly archivy všech komunistických bezpečnostních složek v plné míře zpřístupnit. V tomto směru byla česká zkušenost pro ukrajinské partnery podle Igora Kulyka velkou inspirací.

Ústav od svých partnerů obdržel také kopie 4 500 stran dokumentů NKVD a KGB týkajících se represí Čechů a československých občanů v SSSR. Jsou mezi nimi spisy NKVD vedené na zaměstnance československého konzulátu v Kyjevě, vyšetřovací spisy uprchlíků z Československa, kteří byli zatčeni za nelegální přechod hranice, či dokumentace k represím a popravám Čechů v Žitomířské oblasti v období Velkého teroru. Mezi předanými materiály je také dokumentace týkající se pracovníků NKVD zodpovědných za represe a popravy Čechů na území Ukrajinské SSR a materiály k uprchlíkům židovského původu z nacistického koncentračního tábora v Nisku nad Sanem, kteří byli následně odsouzeni k mnoha letům otročské práce v táborech Gulagu.

S cílem získat pro výzkumné účely přístup k materiálům z kartotéky evidence československých válečných zajatců na území někdejšího Sovětského svazu, která se nachází v Ruském státním vojenském archivu v Moskvě, uzavřel Ústav zvláštní dohodu o vzájemné spolupráci s Muzeem Slovenského národního povstání (MSNP) v Banské Bystrici. K dohodě se připojil ještě Ústav paměti národa a Občanské sdružení Krásny Spiš. Za účelem bližšího seznámení s činností MSNP připravujeme návštěvu tohoto pracoviště, stejně tak se počítá s návštěvou kolegů z tohoto muzea v Ústavu.

Z oblasti mezinárodní spolupráce stojí za pozornost usku- tečněná cesta vedení Ústavu a Archivu do Albánie, kde byl zahájen proces vyrovnávání se s tamní komunistickou minulostí včetně zpřístupnění spisů bývalé tajné policie. V tomto pracovníci Ústavu příslušné albánské instituce i veřejnost seznámili s českou zkušeností, s legislativou v této oblasti, jejím vývojem a implementací, v neposlední řadě pak i s činností Ústavu a Archivu.

Ke konci roku 2015 (11.–13. listopadu) uskutečnili pracovníci Ústavu na základě pozvání představitelů maďarského Výboru národní paměti (NEB) cestu do Budapešti, a navázali tak na jejich březnovou návštěvu Prahy. Jarní setkání položilo základy pro kooperaci obou institucí – 12. listopadu 2015 ji

v sídle NEB v Budapešti stvrdili podepsáním smlouvy o spolupráci mezi Ústavem pro studium totalitních režimů, Archivem bezpečnostních složek a Výborem národní paměti.

Přehled zahraničních návštěv a exkurzí viz **Příloha č. 13.**

5.3 Stáže

V roce 2015 působili v Ústavu stážisté z českých i zahraničních univerzit: Nathaniel Yackel z Macalester College (USA), Barbara Bothová z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře (Slovensko), Lukáš Hájek a Karolína Vavrková z Masarykovy univerzity v Brně a Michaela Snopková ze Sciences Po Paris (Francie). Stážisté byli detailně seznámeni s chodem Ústavu i jednotlivými pracovišti a následně se aktivně podíleli na realizaci dokumentačních a vzdělávacích projektů.

5.4 Služební cesty

5.4.1 Služební cesty domácí

Nejčastějším důvodem pro konání tuzemských služebních cest je archivní výzkum, účast na konferencích, seminářích, přednáškách a kolokviích, slavnostní zahajování výstav, natáčení rozhovorů s pamětníky a významnými osobnostmi. Dále pak jde o instalace výstav a jejich následné deinstalace, převoz výstav zapůjčených základním a středním školám nebo knihovnám. V roce 2015 bylo vydáno 430 cestovních příkazů.

5.4.2 Služební cesty zahraniční

Na zahraniční služební cesty byli vysíláni zaměstnanci Ústavu zejména za těmito účely:

Zahraniční služební cesty	
Získání informací v archivech a knihovnách	13
Zahraniční prezentace výstav ÚSTR	6
Účast na konferencích, přednáškách apod.	48
Dojednání spolupráce	20
Ostatní	14
Celkem	101

Podrobný přehled zahraničních cest viz **Příloha č. 14.**

6

● Informatika a digitalizace

39

6.1 Organizační změny v digitalizaci

Rok 2015 přinesl v oblasti digitalizace zásadní změny v součinnosti Ústavu s Archivem. Na základě doporučení Komise pro kontrolu procesu digitalizace v obou institucích z léta roku 2014 byly vytvořeny a implementovány **nové digitalizační standardy** a byla uskutečněna **reorganizace digitalizace**, jíž Archiv převzal některé agendy, které dosud vykonával Ústav.

Zatímco Archiv vybudoval vlastní digitalizační pracoviště, aby mohl převzít agendu spojenou s digitalizací archiválií, které spravuje, digitalizační pracoviště Ústavu se zmenšilo a zavedlo nové digitalizační standardy, jejichž klíčovým prvkem je důsledná kontrola digitálních obrazů proti papírovému originálu.

Archiv převzal do své správy všechny již vytvořené digitální obrazy archiválií a Ústav poskytuje součinnost s jejich postupnou kontrolou – ta bude ovšem vzhledem k množství skenů trvat roky.

Ústav s Archivem zahájily vývoj **unikátní aplikace** pro digitalizační workflow a ukládání digitálních obrazů, která vychází ze specifik obou institucí, jakož i z digitalizačních a archivačních standardů uznávaných ve světě.

Přehled digitalizace ÚSTR za období leden–prosinec 2015

Název archivního fondu	Značka fondu	Počet elektronických souborů	Počet inventárních jednotek	Účel digitalizace	Typ předlohy
Agenturní svazky	MV-TS	9	1	badatelské a úřední žádosti	papír
Akvizice NARA		190 711	154	systematická digitalizace	mikrofilm
I. správa FMV – Materiály trvalé hodnoty	I.S-MTH	2	1	badatelské a úřední žádosti	papír
MNB	MNB	6 291	5	systematická digitalizace	papír
Objektové svazky	OB	16 394	21	badatelské a úřední žádosti	papír
Objektové svazky	OB	19 358	70	systematická digitalizace	papír
Personální spisy		5 265	34	badatelské a úřední žádosti	papír
Personální spisy		18 442	79	systematická digitalizace	papír
Pozůstalost Jana Zajíce		6 023	1	systematická digitalizace	papír
Sekretariát ministra vnitra	A2/2	2 133	47	systematická digitalizace	fiše
Sekretariát ministra vnitra	A2/3	75 797	2 539	systematická digitalizace	papír
Inspekce ministra vnitra	A8	990	2	systematická digitalizace	papír
Dozorčí útvaru Hlavní správy VB	H1/5	5 638	7	systematická digitalizace	papír
Správa veřejné bezpečnosti železnic	H1/7	2 356	36	systematická digitalizace	papír
Svazková agenda IV. správa	SL	307	2	badatelské a úřední žádosti	papír
Svazková agenda Správy zpravodajské techniky		17 688	14	systematická digitalizace	mikrofilm
Svazková agenda ZSGŠ	ZSGŠ	7	1	badatelské a úřední žádosti	papír
Svazková agenda ZSGŠ	ZSGŠ	1 284	113	systematická digitalizace	papír
Svazky kontrarozvědného rozpracovávání	MV-KR	305	8	badatelské a úřední žádosti	papír
Taktické svazky	T	328	1	badatelské a úřední žádosti	papír
Vyšetřovací spisy	V	29 306	61	badatelské a úřední žádosti	papír
Záznamní listy VKR		24 715	1 595	systematická digitalizace	papír
Zvláštní agenturní	ZA	331	1	badatelské a úřední žádosti	papír
Součet		423 680	4 793		

6.2 Informační systémy

Ústav spolu s Archivem připravil a dal do interního **testovacího provozu tzv. e-badatelnu**, badatelský portál, jehož prostřednictvím by si veřejnost mohla prohlížet digitalizované archiválie i mimo prostory badatelný Archivu.

Aplikace bude pro veřejnost spuštěna na počátku roku 2016.

Podobně jako v roce 2014 byl aktualizován web Ústavu (www.ustrcr.cz), Archivu (www.abscr.cz) a Etické komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu (www.etickakomisecr.cz).

Údaje o využití stránek www.ustrcr.cz za rok 2015

Počet stránek v systému	1 960
Počet aktualit v systému	1 150
Počet souborů ke stažení	47 969
Počet jazykových verzí	2
Celkový počet návštěv	292 975
Zobrazení stránek	1 581 656
Počet stránek na návštěvu	5,4
Počet nových stránek v systému	82
Počet aktualizovaných stránek	368
Počet nových aktualit	157

Údaje o využití stránek www.abscr.cz za rok 2015

Počet stránek v systému	496
Počet aktualit v systému	262
Počet souborů ke stažení	122 569
Počet jazykových verzí	2
Celkový počet návštěv	218 043
Zobrazení stránek	2 462 672
Počet stránek na návštěvu	11,3
Počet nových stránek v systému	6
Počet aktualizovaných stránek	85
Počet nových aktualit	10

Využití facebookových profilů Ústavu

Profil	Počet lajků k 1. 1. 2015	Počet lajků k 31. 12. 2015	Počet lajků - nárůst o
Profil ÚSTR	2 733	4 893	2 160
Profil revue Paměť a dějiny	832	2 421	1 589
Profil Knihovny Jána Langoše	0	257	257

Číslo	Podpis	AGENT	Podpis	Podpis
42108	LA - 1. odd.	AGENT	KULIS	14. 10. 1963
42109	LA - 1. odd.	AGENT	ŠIMKA	22. 12. 1963
42110	LA - 1. odd.	AGENT	TOTH	15. 5. 1963
42111	LA - 1. odd.	AGENT	BARTÁK	17. 7. 1964
42112	LA - 1. odd.	AGENT	BRODIAUSKY	18. 7. 1963
42113	LA - 1. odd.	AGENT	JEZEK	30. 9. 1964
42114	LA - 1. odd.	AGENT	ČERNÝ	24. 2. 1964
42115	LA - 1. odd.	AGENT	KI	7. 12. 1963
42116	LA - 1. odd.	AGENT	BLÁŽEK	10. 4. 1967
42117	LA - 1. odd.	AGENT	SIMA	15. 2. 1964
42118	LA - 1. odd.	AGENT	WOLF	20. 9. 1965
42119	LA - 1. odd.	AGENT	KUDRNOVSKÝ	6. 5. 1946
42120	LA - 1. odd.	AGENT	PARÍZEK	30. 5. 1934
42121	LA - 1. odd.	AGENT	VALENTA	29. 11. 1952
42122	LA - 1. odd.	AGENT	SOLANIK	20. 8. 1963
	LA - 1. odd.	AGENT	HOLINEK	20. 1. 1964
	LA - 1. odd.	AGENT	SELOHUBÝ	

Archivní protokol VKR (1984)

Podpis	Podpis	Podpis
STANLEY	014292	F
FRATTA	014048	F
VOJTECH	048865	F
DAVID	048997	F
VÍK	048053	F
ŠTEPÁNEK	048743	F
ČERNÝ	013413	F
KAREL	048103	F
HONZA	048158	F
RADIM	048339	F
KAREL	040129	F
KVĚTA	044229	F
ČECH	048142	F
ANDULA	016070	F
KEVET	014516	F

7.1 Úvod

Rok 2015 byl pro Archiv bezpečnostních složek v řadě ohledů rokem přelomovým. Zasloužil se o to **nový organizační řád**, který zásadním způsobem změnil strukturu Archivu, výrazné **navýšení počtu systemizovaných míst**, které mu umožnilo zřídit **vlastní digitalizační pracoviště** i přijmout odborníky na IT, a konečně zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, který nabyl účinnosti 1. ledna 2015 a výrazně ovlivňuje dění v Archivu v řadě oblastí.

Nedá se ovšem říci, že tento vliv je vždy pozitivní. Původní záměr vedoucí k vydání zákona (tedy odpolitizování státní správy) je bezpochyby chválný, nicméně jeho konkrétní ustanovení přinášejí kromě značné administrativní zátěže také řadu omezení, s nimiž bude nutné se postupně vyrovnat (např. pevně stanovená systemizace neumožňující flexibilně reagovat na aktuální potřeby Archivu, nutnost vypsání výběrového řízení na každé uvolněné služební místo, které je – vzhledem k tomu, že se de facto řídí správním řádem – velmi zdoluhavé atd.). K tomu přistupuje anomálie ve vztahu Ústav pro studium totalitních režimů – Archiv bezpečnostních složek (tedy instituce, která není služebním úřadem, řídí služební úřad). Nelze než doufat, že tyto „porodní bolesti“ a počáteční nejasnosti jsou běžným jevem a zákon časem splní svou funkci.

Mezi úspěchy roku 2015, resp. jeho poslední třetiny patří zavedení systémového opatření, které vedlo ke zvýšení počtu odborných stanovisek zpracovaných Archivem pro Ministerstvo obrany v rámci agendy zákona č. 262/2011 Sb. Záměrem Archivu je nastavený trend udržet. Pokud bude Ministerstvo obrany na základě zaslaných podkladů postupovat stejným tempem, měly by být oprávněné nároky účastníků odboje a odporu proti komunismu vyřízeny nejpozději do konce roku 2017.

Archiv také publikoval na svých webových stránkách nové archivní pomůcky k dílčím, dosud nezpracovaným částem fondu Vyšetřovací spisy, které umožňují i textové vyhledávání, a tím nabízejí cenné rozšíření dosavadních vyhledávacích systémů, kterým Archiv věnoval enormní pozornost i v dalších ohledech. Bylo zjištěno, že základní evidenční vyhledávač, který Archiv převzal v roce 2015 do své správy a na němž je do značné míry závislá kvalita výstupů, vykazuje řadu nedostatků – od chybějících dat ve srovnání s údaji na webových stránkách až po občasně „falešně negativní“ výsledky, takže bylo nutné intenzivně pracovat na vývoji nové aplikace. Kromě toho se Archivu podařilo rozšířit datové zdroje.

Archiválie bývalých bezpečnostních složek se těší stabilnímu zájmu badatelů i úřadů. Ačkoli se čas od času objevují v některých médiích (zejména na internetu) ničím nepodložená tvrzení, že se Archiv „uzavírá“, že znemožňuje přístup k některým archiváliím apod., opak je pravdou. Svědčí o tom čísla v kapitole věnované zpřístupňování archiválií. Podobné výroky jsou buď ryze účelové (kdy si je ten, kdo je pronesl, sice vědom, že jde o nepravdu, ale chce Archiv poškodit), nebo jde o neochotu smířit se s tím, že Archiv dodržuje platnou legislativu, popř. o neinformovanost těch, kdo mají pocit, že to, co není digitalizováno, je nepřístupné. Není nic snazšího než zavítat do Archivu a přesvědčit se o skutečnosti takřkajíc „na vlastní oči“. Jediné, co by mohlo Archiv „zavřít“, je možné zrušení odst. 11 § 37 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě v platném znění, o kterém se již zmiňovala výroční zpráva za rok 2014 a o němž dosud nebylo rozhodnuto.

Z činností, jež byly vykonány na poli ochrany archiválií, stojí za zmínku **odkyselení nejvyššího počtu listů** za dobu používání technologie Neschen.

Úspěšně se rozvíjela spolupráce domácí (Americký fond o. p. s., Ministerstvo obrany, Ústav pro studium totalitních režimů) i zahraniční (Archiv Bezpečnostní služby Ukrajiny, European Network of Official Authorities in Charge of the Secret-Police Files, polský Instytut Pamięci Narodowej, maďarský Nemzeti Emlékezet Bizottsága, slovenský Ústav pamäti národa aj.), stejně jako činnost publikační (nové číslo *Sborníku Archivu bezpečnostních složek*), vědecká (spolupráce na projektech) a prezentační (např. Den otevřených dveří).

V oblasti ekonomiky a provozu začal Archiv v roce 2015 řešit závažný problém s jednou ze svých budov, který potrvá řadu let a vyžádá si nemalé investice: Kvůli podezření, že v dvoupodlažním objektu Kanice se vyskytuje azbest, nechal Archiv zpracovat stavebně technický průzkum zaměřený na tuto otázku. Průzkum v závěrečné zprávě konstatoval masivní výskyt azbestu v celé budově. Nelze tedy provádět téměř žádné zásahy do budovy, aniž by bylo ohroženo zdraví a životy zaměstnanců. Archiv intenzivně hledá možná východiska z této situace.

Pokročila také rekonstrukce budovy v Braníku, kde byly prostory původní kotelny a uhelný přebudovány na depozitář.

7.2 Organizace Archivu bezpečnostních složek

Služební zákon spolu s navýšením rozpočtovaných míst byly hlavním důvodem reorganizace Archivu. Změna organizační struktury, která vstoupila v platnost 1. února 2015, je největší od doby jeho vzniku. Původně trojstupňový model řízení byl nahrazen dvojstupňovým, byly zrušeny odbory a skupiny. Ředitel Archivu má jednoho zástupce namísto původních dvou. Podstatných změn doznala jednotlivá oddělení – vzniklo nové Oddělení digitalizace a ochrany archiválií a Oddělení IT a evidencí, naopak tři oddělení v Kanicích splynula v jedno.

Organizační schéma Archivu viz **Příloha č. 27** této výroční zprávy.

7.3. Činnost Kanceláře ředitelky

7.3.1 Personální situace Archivu

K 31. 12. 2015 pracovalo v Archivu 154 zaměstnanců, z toho 26 na zkrácený pracovní úvazek. V roce 2015 nastoupilo do pracovního poměru celkem 46 zaměstnanců, pracovní poměr ukončilo 22 zaměstnanců (z toho jeden zaměstnanec

byl propuštěn pro nadbytečnost, tři zaměstnanci zrušili poměr ve zkušební době, pěti zaměstnancům skončil pracovní poměr na dobu určitou, jeden zaměstnanec zemřel, s deseti zaměstnanci byla uzavřena dohoda o ukončení pracovního poměru bez udání důvodů, jeden zaměstnanec odešel do důchodu a jeden zaměstnanec podal výpověď bez udání důvodů).

Dle nového organizačního řádu se Archiv člení na sedm oddělení a Kancelář ředitelky. Z celkového počtu 157 rozpočtovaných míst je 89 míst služebních a 68 míst pracovních. Faktický stav včetně genderové statistiky ukazuje následující tabulka.

Přehled počtu systemizovaných míst Archivu

Rok 2015

Limit	157
Skutečnost	154
zaměstnanci – služební zákon	81
zaměstnanci – zákoník práce	73

Genderová statistika

zaměstnanci – muži	61
zaměstnanci – ženy	93

Přepočtený stav zaměstnanců k 31. 12. 2015 byl 145, průměrný přepočtený počet státních zaměstnanců byl 12 a průměrný přepočtený počet zaměstnanců 133.¹

Realizované dohody o pracovní činnosti a o provedení práce

V roce 2015 bylo realizováno 30 dohod o provedení práce.

Mateřské dovolené

V roce 2015 nastoupila jedna žena na mateřskou dovolenou a pět žen z mateřské na rodičovskou dovolenou. Po ukončení rodičovské dovolené se do zaměstnání vrátila jedna pracovnice.

¹ Jedná se o ekonomický přepočet, jehož výsledek je dán tím, že k 1. 7. 2015 vstoupili do státní služby vedoucí oddělení, zbytek státních zaměstnanců byl přijat do státní služby až k 1. 11. a 1. 12. 2015.

7.3.2 Vzdělávání v Archivu

Vzdělávání zaměstnanců v Archivu se i v roce 2015 řídilo směrnicí ředitelky Archivu o vzdělávání zaměstnanců č. j. ABS 3897/2011 R a probíhalo v následujících oblastech.

Vstupní vzdělávání pro nové zaměstnance

Vstupní vzdělávání pro nové zaměstnance Archivu je povinné a probíhá ve dvou základních fázích jako vstupní vzdělávání úvodní a vstupní vzdělávání následné. Cílem vstupního vzdělávání úvodního bylo zprostředkování základních informací týkajících se problematiky Archivu nově přijímaným zaměstnancům. Obsah byl zaměřen na studium základních vnitřních předpisů Archivu (směrnice ředitelky a další platné vnitřní normy) a na zaškolení pro zvládnutí základních dovedností spojených s pracovní činností. Vstupní vzdělávání následné bude upraveno v souvislosti s aplikací služebního zákona.

Prohlubující vzdělávání

Zaměstnanci Archivu se účastnili školení a kurzů týkajících se služebního zákona, spisové služby a spisového a skartačního řádu, práce s programem PEvA a dále v souvislosti se změnami zákonů v oblasti účetnictví, sociálního a zdravotního pojištění, daní. Celkem se těchto akcí zúčastnilo 42 zaměstnanců.

Jazykové vzdělávání

V rámci jazykového vzdělávání zaměstnanců Archivu pokračovala spolupráce s jazykovou školou EDUA Languages, s. r. o., v kurzech anglického jazyka, určených zaměstnancům, jejichž pracovní zařazení vyžaduje aktivní používání anglického jazyka. Byly dodrženy stejné podmínky pro výběr studentů jako v minulých letech (aktivní používání anglického jazyka) a na základě testů byli studenti rozděleni do tří skupin podle dosažené úrovně a do tří skupin podle místa pracoviště – dvě skupiny v Praze a jedna v Brně. Celkem bylo přihlášeno 10 zaměstnanců. Kurzy německého jazyka v roce 2015 nebyly požadovány.

7.3.3 Právní činnost Kanceláře ředitelky

Soudní spory

V roce 2015 se řešily jak žaloby podané v letech předchozích, tak nově podané žaloby. Na Archiv se obraceli lidé se žádostí o výmaz ze seznamů spolupracovníků StB. Takovýto žádostem nelze vyhovět, neboť výmaz lze provést pouze na základě pravomocného rozsudku soudu o neoprávněné evidenci. Pokud Ministerstvo vnitra zaslalo Archivu pravomocný rozsudek, byl na jeho základě proveden výmaz z elektronických seznamů spolupracovníků bývalé StB automaticky, aniž by žadatel musel ještě o výmaz samostatně žádat. Jiný postup není možný.

V uplynulém roce se v této souvislosti řešilo celkem osm žalob o ochranu osobnosti, kdy žalobce požadoval výmaz svého jména či jména osoby blízké z evidencí prezentovaných na webových stránkách Archivu. Byly vydány tři rozsudky Městského soudu v Praze ve věci žaloby o ochranu osobnosti podané v roce 2012 a v roce 2014; žalovaným bylo Ministerstvo vnitra. Archiv prostřednictvím Ústavu provedl na základě rozsudku výmaz jména z elektronické evidence seznamů spolupracovníků bývalé StB. V dalších pěti případech nebyla jednání dosud nařízena, popř. ukončena:

- Žaloba o ochranu osobnosti z roku 2014, kde byl Archiv jako druhý žalovaný (prvním žalovaným bylo Ministerstvo vnitra ČR), byla podána u Městského soudu v Praze. Ten vyslovil svou věcnou nepříslušnost. Vrchní soud v Praze rozhodl o postoupení věci k dalšímu řízení Obvodnímu soudu pro Prahu 3. Dosud nebylo ve věci rozhodnuto.
- Obvodní soud pro Prahu 7 ve věci další žaloby o ochranu osobnosti podané v roce 2014, kde byl Archiv opět druhým žalovaným, dosud nenařídil jednání.
- Další žaloba o ochranu osobnosti byla podána na Archiv v roce 2014, v roce 2015 se Archiv k žalobě vyjadřoval. Jednání nebylo ke dni 31. 12. 2015 nařízeno.
- V roce 2015 byla podána žaloba o ochranu osobnosti, prvním žalovaným byl Archiv, druhým žalovaným bylo Ministerstvo vnitra. Ke dni 31. 12. 2015 nebyla věc ukončena.
- V roce 2015 byla podána přímo na Archiv jedna žaloba, řízení nebylo ukončeno.

Kancelář ředitelky v roce 2015 zadala provedení celkem čtyř výmazů z evidencí na webových stránkách Archivu.

Pokud jde o pracovní právní spory, v roce 2015 pokračovalo soudní řízení ve věci žaloby podané v roce 2014 bývalým zaměstnancem Archivu na neplatnost výpovědi z pracovního poměru, která mu byla na základě uznaného nároku opakovaně předána. Ve věci dosud nebylo rozhodnuto.

Vyřizování žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2015

Počet žádostí podaných podle zákona č. 106/1999 Sb. oproti roku předchozímu značně poklesl, a dostal se tak na úroveň let 2008 až 2013. Archiv vyřizoval v roce 2015 celkem **14 žádostí** dle tohoto zákona. Podrobnosti jsou uvedeny v připojené tabulce.

Vyřizování žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2015

Celkem žádostí	14²
Poskytnutí informací	6
Rozhodnutí o odmítnutí žádosti	1
Rozhodnutí o částečném odmítnutí	4
Odloženo pro nezaplacení poplatku	2
Odvolání	1
– odvolání vyhověno	0
– potvrzeno rozhodnutí 1. stupně	1
Dosud neukončené řízení	0

Šlo převážně o žádosti o informace týkající se provozních a organizačních záležitostí (uzavírání dohod o provedení práce, dohod o pracovní činnosti, výdaje na archivní pomůcky v letech 2008 až 2015, odměny zaměstnanců). Žádosti o informace o činnosti Archivu byly v roce 2015 v menším počtu, jednalo se o dotazy na Plán činnosti pro rok 2015, množství zpracovaných archiválií, právní pomoc formou právních rozborů, uzavírané smlouvy o dílo, investice Archivu.

7.4 Odborná archivní činnost

7.4.1 Přejímky a delimitace archiválií a archivních souborů

Archiv spravoval k 31. 12. 2015 celkem **769** archivních souborů o celkové metrži **17 362,05** bm. Archiválie jsou přejímány zejména v rámci skartačních řízení, na základě skartačních návrhů zasílaných útvary Ministerstva vnitra ČR, popř. Policie ČR. Tyto návrhy slouží jako podklad pro zpracování protokolů o skartačním řízení a týkají se písemností bezpečnostních složek vzniklých před 15. 2. 1990 (datum zrušení Státní bezpečnosti), popř. 31. 12. 1992 (zánik federace). V r. 2015 získal Archiv malé množství archiválií také díky soukromým dárcům, které budou do evidence NAD zaneseny v roce 2016.

Skartační řízení a vnější akvizice a delimitace

V roce 2015 bylo do Archivu převzato v rámci skartačního řízení celkem **177** balíků archiválií o celkové metrži **20,43** bm. Celkově bylo vypracováno **8** skartačních protokolů. Z Archivu bylo rovněž delimitováno malé množství dohledaných archiválií vzniklých po rozhodném datu 15. 2. 1990, které byly předány Vojenskému zpravodajství v celkovém množství **1** karton, tj. celkem **0,11** bm.

Podrobný soupis delimitací a akvizic viz **Příloha č. 16 a–b)**.

Vnitřní delimitace a stěhování

V loňském roce byly dokončeny práce na novém depozitáři v objektu Braník. Oproti původním předpokladům trvala rekonstrukce a následné vysoušení depozitářů o několik měsíců déle, takže bylo nutné odložit celkové sestěhování a vnitřní přesuny archiválií do dalšího roku.

7.4.2 Zpracování a zpřístupňování archiválií a archivních souborů

V roce 2015 Archiv plánoval rozsáhlejší zpracování archivních souborů. Průběh zpracování byl však ovlivněn několika negativními okolnostmi, především prodloužením rekonstrukce depozitáře v budově Braník, které se odrazilo v práci Oddělení archivních fondů operativních svazků a vyšetřovacích spisů (1. oddělení) a částečně i Oddělení archivních fondů FMV (2. oddělení). Přetrvávající rozdělení zaměstnanců 1. oddělení na tři vzdálená pracoviště vedlo v průběhu roku k přehodnocení priorit. Bylo rozhodnuto o pomalejším zpracování některých méně významných fondů (fondy Skartační komise a Skartační protokoly Vojenské kontrarozvědky), popř. o dočasném pozastavení zpracování souborů z prostorových důvodů (např. fond objektových svazků nebo fond agenturních svazků).

Pořádací práce na 2. oddělení zkomplikovalo (kromě nedostatku prostoru) také zjištění, že fondy, jejichž zpracování bylo zahájeno ještě v době, kdy byly ve správě Archivu Ministerstva vnitra, vyžadují podstatně rozsáhlejší míru manipulace, než se původně předpokládalo. Rovněž zařazení archiválií, které byly dohledány v přírůstcích, si vyžádalo větší časovou dotaci.

Zpracování na Oddělení archivních fondů MV ČSR, StB a vojsk MV (3. oddělení) bylo negativně ovlivněno zdržením prací na softwaru pro zpracování archiválií, vyvíjeném v souladu se „Základními pravidly pro zpracování archiválií“ pod patronací Odboru archivní správy a spisové služby MV (pracovní název „ELZA“). Vytváření inventářů za těchto podmínek by bylo vzhledem k charakteru zpracovávaných fondů mimořádně neefektivní. I přes uvedené skutečnosti se většinu z plánovaných úkolů podařilo téměř dokončit.

2 V jednom případě obdržel stejný dotaz Archiv i Ústav. Vzhledem k tomu, že problematika, na níž se žadatel dotazoval, byla v kompetenci Ústavu, odpověď za rozpočtovou kapitolu Ústav.

Archiv převzal v průběhu roku 2015 ve spojitosti s vnitřními změnami v Ústavu do své plné správy elektronické evidence archiválií. To s sebou přineslo celý komplex nových úkolů souvisejících s rozvojem vyhledávacích databází a elektronických archivních pomůcek.

Zpracování, pořádání a inventarizace archiválií

Zpracování archivních souborů se ubíralo třemi hlavními směry: První se zaměřil na postupné dokončování archivních pomůcek, jejichž zpracování bylo přerušeno po roce 2008 prioritní orientací Archivu na digitalizaci. Jednalo se o fondy Správy sledování (NAD 38) a Správy kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (NAD 56). I přes obtíže uvedené výše byla větší část obou fondů zpracována a během roku 2016 budou publikovány definitivní archivní pomůcky. Rovněž byla dokončena archivní pomůcka fondu 7. brigády Pohraniční stráže Sušice (NAD 206).

Další způsob zpracování spočíval v manipulaci doposud nezpracovaných fondů dle nové archivní metodiky, kterou určují „Základní pravidla pro zpracování archiválií“ z roku 2013. Důraz byl kladen na dokončení a publikaci manipulačních seznamů k dílčím částem fondu vyšetřovacích spisů (NAD 29). Vzhledem k charakteru fondu není k vytváření manipulačních seznamů nezbytně nutný specializovaný software. První pomůcky tohoto druhu v Archivu byly dokončeny a publikovány koncem roku 2015. Konkrétně se jednalo o manipulační seznamy k dílčí části fondu Vyšetřovací spisy – Krajská správa ministerstva vnitra Liberec a Krajská správa ministerstva vnitra Karlovy Vary. Průběžně pokračovalo zpracování podkladů u fondu MTH (materiály trvalé hodnoty) I. správy a svazků Správy sledování. Ve 3. oddělení proběhly přípravné práce na vytvoření manipulačních seznamů fondů StB Jihomoravského kraje a KS SNB Hradec Králové. Vytváření nových elektronických archivních pomůcek bude následovat po ukončení vývoje výše zmíněného softwaru pro zpracování archiválií.

V neposlední řadě Archiv přistoupil k průzkumu doposud zcela nezpracovaných přírůstků, který má za cíl vytvoření alespoň nejzákladnějších soupisů umožňujících archivářům i badatelům primární orientaci v archivních souborech, v nichž nebylo možno vůbec vyhledávat. Podařilo se dokončit verifikaci seznamu archiválií k části fondu Zpravodajské správy Generálního štábu ČSLA (ZSGŠ) – tzv. balíkový fond a dokončit a verifikovat soupis části přírůstku Muzea Policie ČR. Dále se pokračovalo v průběžných soupisech spisové i svazkové části fondu ZSGŠ, fondu Správy zpravodajské techniky a v průzkumu a třídění neuspořádaných archiválií k personální agendě MV.

Celkový přehled o zpracování archiválií viz **Příloha č. 17**.

Rozvoj databázových vyhledávacích nástrojů Archivu

Po převzetí správy vyhledávacích databází bylo nutné začít pracovat na dlouho neřešeném problému deficitu dat v hlavním evidenčním systému oproti datům zveřejněným na webových stránkách Archivu, jehož podrobnosti určila analýza probíhající v první polovině roku 2015. Situace byla následně vyřešena přidáním dat z přepisů pro internetové vyhledávání do hlavního systému. Další závada, kterou bylo třeba odstranit, spočívala v občasných chybných výsledcích starého systému (systém např. signalizoval, že k uvedené osobě se v něm nenacházejí žádná data, ačkoli to nebyla pravda). Rovněž tato chyba byla známa velmi dlouho a neúměrně zatěžovala obsluhu pracoviště evidencí Archivu, protože všechny negativní výsledky bylo nutno opakovaně prověřovat. Pracoviště IT Ústavu však během let 2013–2014 nebylo schopno chybu opravit. Během roku 2015 – po analýze chyb – bylo rozhodnuto o vývoji nového systému vytvořeného na základě existujících databází, který dočasně nahradí dosavadní řešení (tzv. „Lustrace 48“). Náročný vývoj a testování systému proběhlo v druhé polovině roku 2015. Systém byl v závěru roku připraven k ostrému nasazení.

Archiv se rovněž zaměřil na postupné rozšiřování datových zdrojů, a to zejména v souvislosti s přepisem archivních pomůcek. Pouze minimum dosavadních archivních pomůcek bylo zveřejněno na webových stránkách Archivu v elektronické podobě, umožňující jejich rychlé prohledávání. Badatel byl většinou odkázán na nepohodlný způsob pročítání naskenovaných pomůcek (PDF soubory). Během roku 2015 bylo přepsáno více než **70 000** záznamů z inventářů tzv. řady A (centrální útvary MV/FMV). Po dokončení a publikaci na webových stránkách Archivu během roku 2016 dojde k zásadnímu zlepšení badatelského komfortu, kdy si badatelé podle zadaných klíčových slov budou moci vyhledat potřebné archiválie z inventarizovaných archivních fondů.

K dalšímu rozšíření datových zdrojů došlo dokončením výpisů z hlavní části evidence emigrantů a navrátilců (tzv. EMAN), kdy bylo zpracováno více než **10 000** záznamů. Po dokončení a zavedení do centrálního evidenčního systému se tak pro badatelské využití otevře rozsáhlý, doposud obtížně využitelný soubor archiválií.

7.4.3 Využívání archiválií, služby badatelům a úřední činnost

I v roce 2015 úřední a „obslužná“ činnost Archivu a práce spojené s dohledáváním a předkládáním archiválií badatelům odčerpávaly mimořádnou část jeho odborné kapacity. Zásadní vliv mělo pokračující prioritní zaměření na agendu dle zákona č. 262/2011 Sb. Náročnost celého procesu byla opakovaně popisována ve vyhodnoceních za uplynulé roky. Dlouhodobě stálý je rovněž vysoký počet badatelů a badatelských návštěv v Archivu a s tím spojený objem vyřizování

badatelských žádostí. Na rozdíl od mnoha jiných archivů nejde o pouhé dohledání přesně specifikované archiválie v depozitáři, ale vyřízení každého požadavku znamená v podstatě rešerši, vyžadující zpravidla dosti složitou kooperaci mezi zaměstnanci pracoviště evidencí a většiny archivních oddělení. Jen tak je možno zaručit vysoký badatelský komfort, který se Archiv snaží udržet. V neposlední řadě Archiv zpracovává množství dalších agend, jako je poskytování součinnosti a podkladů pro vyřizování lustračních osvědčení (zákon č. 451/1991 Sb.), bezpečnostního řízení (zákon č. 412/2005 Sb.), ověřování státního občanství (zákon č. 193/1999 Sb.), z nichž většina vykazuje stálý objem práce, a některé dokonce výrazně rostou. Díky přijatým racionalizačním krokům a posílení klíčových úseků se daří udržet vyřizování všech agend na úrovni minulých let, nebo je i předčit.

Provoz badatelen

Provoz badatelen byl od počátku roku do dubna 2015 omezen pokračující rekonstrukcí střechy nad badatelnou v objektu Siwiewcova. Toto omezení se ovšem nijak nepromítlo do počtu badatelů, který byl v loňském roce opět vysoký. Tři badatelny Archivu v roce 2015 zaregistrovaly **1 738** badatelů, kteří vykonali **4 179** badatelských návštěv. Předloženo jim bylo celkem **39 324** signatur, což v posledních letech představuje rekordní počet, který se přibližuje hodnotám let 2009–2010, kdy byla ovšem odlišná metodika počítání předložených signatur. U svazků byly započítány všechny jeho části, zatímco dnes je např. objektový svazek o třiceti dílech počítán jako jedna signatura. Je tak více než pravděpodobné, že v loňském roce bylo badatelům předloženo nejvíce archiválií v historii Archivu i jeho předchůdců. Lze usuzovat, že se snižuje počet badatelů, kteří se přijdou podívat pouze na svůj svazek, popř. na svazek jiné osoby, a naopak se zvyšuje počet badatelů, kteří Archiv navštěvují za účelem historického bádání, které pochopitelně vyžaduje prostudování většího množství archiválií. Tento zájem je mimořádně potěšující skutečností a dokazuje, že problematika represivních složek doby nacismu a komunismu je stále žádané téma.

Mimo tradiční badatelské okruhy, jako je pátrání po rodinné historii, zpracování dějin StB či Pohraniční stráže, nacistické a komunistické perzekuce, vězeňství, církevní problematiky aj., se mezi tématy, která badatelé v loňském roce studovali, objevilo např. zkoumání historie služební kynologie, sportu po roce 1948, arizace židovského majetku v Olomouci nebo černý obchod a „vekláctví“.

Badatelny Archivu přijaly na své půdě badatele a studenty z mnoha domácích i zahraničních institucí. Nejhojnější byly návštěvy badatelů z řady vysokých škol z celé České republiky, Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR či Vojenského historického ústavu, různých muzeí (Muzeum Skuteč, Muzeum exilu Brno) či zájmových sdružení (Post Bellum, Občanské sdružení Paměť aj.). Ze zahraničí přijížděli především slovenští (univerzity, Slovenská akadémia vied, Ústav pamäti

národa), rakouští a němečtí badatelé (např. univerzity ve Vídni, Brémách). Objevili se i badatelé ze vzdálenějších institucí (University of Texas, University of Pennsylvania, University of Chicago, Université de Strasbourg, Université de Genève, University of Warwick) nebo méně obvyklých destinací (Bosna a Hercegovina, Belgie, Kanada, Dánsko, Bělorusko, Srbsko).

Badatelny také v sedmi případech posloužily jako prostor pro natáčení nejrozumnějších dokumentů (Olga Hepnarová, Věra Čáslavská atd.).

Celkový přehled činnosti badatelen viz **Příloha č. 18**.

Úřední činnost a zpracování badatelských žádostí

Počet vyřizovaných úředních i badatelských žádostí zůstává dlouhodobě víceméně nezměněn. Archiv během roku odeslal celkem **3 116** odpovědí na badatelské a úřední žádosti. V roce 2015 byl změněn způsob výpočtu statistiky badatelských a úředních žádostí. Do celkového množství přestaly být zahrnovány dílčí odpovědi, které vypracovávají jednotlivá oddělení v rámci vyřizování stejné žádosti. Nedochozí tak již ke zkreslení a ve statistice se objevují jen počty reálně odeslaných odpovědí. V rámci přípravy odpovědi bývají zpracovávány mnohdy velmi obsáhlé rešerše. Z těch zajímavějších z loňského roku můžeme zmínit např. tematické rešerše k buddhistům v Československu, hnutí Hare Krišna, cisterciákům ve Vyšším Brodě, činnosti rozvědky v Latinské Americe, obcím Hranice a Trojmezí na Chebsku, vystavování a zabezpečení korunovačních klenotů, k jugoslávské emigraci v Československu nebo výzkumným útvarům Správy operativní techniky.

Z úředních žádostí stojí za zmínku značné navýšení agendy státního občanství, kdy bylo zpracováno **201** odpovědí. Jedná se o více než 75% nárůst oproti roku 2014.

Celkový přehled úředních i badatelských žádostí viz **Příloha č. 19**.

Nezbytným předpokladem pro dohledávání archiválií a vyřizování úředních požadavků je kvalitní činnost evidenčního pracoviště, které provádí rešerše v elektronických evidencích Archivu (tzv. lustrační agenda). Počet prověřovaných jmen zůstává v posledních letech stabilní – mezi 25 000 a 30 000 ročně.

Celkový přehled prověřovaných jmen viz **Příloha č. 20a–c**.

Agenda zákona č. 262/2011 Sb.

Stejně jako v předchozích letech byla i v roce 2015 agenda zákona č. 262/2011 Sb. jednou z nejdůležitějších priorit. Z celkového souhrnu (viz **Příloha č. 21**) plyne, že

ve sledovaném období Archiv přijal a zaevidoval měsíčně průměrně asi 14 nových žádostí o spolupráci ve věci agendy zákona č. 262/2011 Sb. Ve druhé polovině roku zaznamenal nárůst doplňujících druhých, resp. třetích žádostí ze strany Ministerstva obrany.

Způsob vyřizování žádostí je shodný se systémem osvědčeným v minulých letech. Do procesů spojených s jejich zpracováním (prověření jmen v elektronických databázích, další podrobné rešerše v archivních fondech, digitalizace dohledaných archiválií, vyhodnocení dostupných podkladů a vypracování odborného stanoviska, vypálení kopií archiválií na CD/DVD, jejich odeslání Ministerstvu obrany) je kromě pracovníků samostatného Oddělení agendy zákona č. 262/2011 Sb. zapojeno více než 60 pracovníků Archivu, kteří rovněž vykonávají i další agendu v souladu s platnou legislativou.

V září 2015 z důvodu racionalizace práce a snahy o **zvýšení počtu zpracovaných stanovisek** došlo k omezení popisu činnosti dotyčné osoby dle § 3 zákona č. 262/2011 Sb., která již není na podkladě dokumentů provenience bývalých bezpečnostních složek tak podrobně slovně popsána. Stalo se tak i na základě argumentu Ministerstva obrany, že zaměstnanci příslušného oddělení MO, kteří tuto agendu zpracovávají, velmi podrobně studují zaslané digitální kopie archiválií a na jejich základě sami popisují formy odboje a odporu proti komunismu, vyvíjené danou osobou. Bylo tedy zbytečné tuto činnost zdvojit. Na kvalitě odborného stanoviska se přitom nic nezměnilo. I nadále byly velmi podrobně popsány dohledané archiválie, překážky bránící vydání osvědčení a stručně bylo shrnuto, v čem spočívala činnost dotyčného. Následoval velice detailní odkaz na jednotlivé – pro daný případ důležité – digitální kopie archivních dokumentů. V odborném stanovisku se dále upozorňovalo na to, s jakými dalšími žádostmi tento případ souvisel (a kde byl detailně popsán), popř. na dostupnou odbornou literaturu, paměťové webové portály a další prameny, i kam se případně obrátit s žádostí o další archiválie. Opatření byla úspěšná a ve 4. čtvrtletí roku 2015 došlo k výraznému nárůstu odeslaných stanovisek.

7.4.4 Ochrana archiválií a digitalizace

Hlavní změnou pro restaurátory v roce 2015 bylo spojení s digitalizačním pracovištěm do nově zřízeného Oddělení digitalizace a ochrany archiválií (5. oddělení) v souvislosti s výše popsanou reorganizací k 1. únoru 2015. Ochrana archiválií v Archivu bezpečnostních složek v roce 2015 jinak probíhala dle dlouhodobě osvědčeného modelu. Zaměstnanci zařazení v odděleních spravujících archiválie v součinnosti s pracovníky Oddělení digitalizace a ochrany archiválií zajišťovali základní ochranu archiválií, monitoring klimatických podmínek, průběžnou výměnu archivních obalů a přípravu archiválií na odkyselení. Na restaurátorském pracovišti pak probíhaly specializované restaurátorské a konzervátorské práce.

Finanční a prostorové podmínky dlouhodobě neumožňují posílení tohoto pracoviště, takže jeho činnost se zaměřuje primárně na ambulantní zásahy spojené s přípravou na digitalizaci nebo jiné urgentní zákroky.

Díky reorganizaci mohl Archiv v roce 2015 konečně převzít odpovědnost za průběh, výsledky a kvalitu digitalizace archiválií ve své správě. Úkol vybudovat vlastní digitalizační pracoviště nebyl jednoduchý. Vzhledem ke snaze o minimalizaci převozů archiválií, které mají negativní vliv na jejich fyzický stav, bylo rozhodnuto o zřízení tří lokálních pracovišť v každé budově Archivu. Výrazným přínosem tohoto řešení je i větší flexibilita při vyřizování neplánovaných požadavků, např. digitalizace archiválií pro potřeby agendy zákona č. 262/2011 Sb. nebo pro badatelské potřeby Ústavu.

Bylo nutno upravit prostory pro nová digitalizační pracoviště, provést příslušné změny v IT síti, zaučít nové zaměstnance, přestěhovat a provést kalibraci skenovacích zařízení, z nichž část poskytl Ústav. Ten neměl potřebné technologie určené k digitalizaci negativů. Archiv proto zakoupil dva skenery Epson Perfection V 850 Pro, díky nimž se podařilo vyřešit problémy s konverzí tohoto typu předloh do elektronické podoby.

Především však bylo nezbytné uvést do praxe nové pracovní postupy, které zajistí nejen náležitou ochranu archiválií a kvalitu výstupu digitalizace, ale především sníží na minimum množství chyb, které dříve při digitalizaci vznikaly. Tyto postupy byly po interní diskusi v Archivu vtěleny do nových směrnic o přípravě archiválií k digitalizaci a směrnice o digitalizaci, platných od května 2015. Hlavní změna spočívá v nastavení **dvoustupňové kontroly digitalizace**. Archiválie jsou většinou připravovány a předávány na digitalizaci v dávkách cca 5–10 kartonů. Každá dávka prochází po digitalizaci 100% kontrolou oproti originálu přímo na pracovišti digitalizace. Kontroluje se především úplnost a obrazová kvalita digitalizátů. Po ukončení digitalizace a vrácení archiválií zpět příslušnému oddělení je z dané dávky vybrán kontrolní soubor přibližně 10% archiválií, které jsou následně opětovně kontrolovány. V případě, že by v kontrolním souboru bylo nalezeno více než jedno procento chyb, dávka by byla digitalizována znovu a navíc by bylo nutno okamžitě prověřit organizaci práce na daném digitalizačním pracovišti, protože by se jednalo o zjevné systémové selhání. Výsledky zvoleného postupu způsobu kontroly jsou prozatím výborné. V první fázi kontroly (100 % proti originálu) se odhalená chybovost na jednotlivých pracovištích digitalizace pohybovala mezi 0,05 až 0,1 %. Ve druhé fázi (10 % proti originálu) se prozatím žádnou chybu nepodařilo objevit.

Stěhování, instalace a zaškolení vedly během roku 2015 k výpadkům při digitalizaci. Nejjednodušší byla situace na pracovišti Struha, neboť tam již lokální pracoviště existovalo, složitější byla situace v Kanicích, kde bylo třeba instalovat klimatizační zařízení a provést drobné stavební úpravy.

Pracoviště bylo uvedeno do provozu v dubnu 2015. Nejkomplikovanější byla situace na pracovišti Braník. Z důvodu postupné rekonstrukce budovy bylo možno práci zahájit až počátkem června. Zaměstnanci byli po tuto dobu nasazeni na kontrolu digitalizace kartotéky Studijního ústavu MV. Během léta se nový způsob digitalizace stabilizoval a všechna pracoviště odvádějí maximální výkon.

Archiv zahájil také kontrolu dříve pořízených elektronických reprodukcí archiválií oproti originálu, což je sice náročná, ale nezbytná práce, díky níž by mělo být postupně odstraněno mnoho chyb vzniklých v minulých letech. Bez této kontroly není možné zaručit shodu skenů z let 2008–2014 s originály archiválií. Vzhledem k obrovskému množství digitalizátů, pořízených v minulosti bez řádné kontroly, bude tato činnost bohužel velmi dlouho vázat hodně pracovních sil, které nebude možno využít k výkonu jiných potřebných činností.

Ochrana archiválií

Jednotlivá oddělení spravující archiválie prováděla průběžnou kontrolu fyzického stavu archiválií, výměnu poškozených kartonů a obalů. Rozsáhlé výměny proběhly v souvislosti s přípravou na stěhování u fondů vyšetřovacích spisů, objektových svazků, fondů tzv. krajských S (svazky k jednotlivým osobám nebo skupinám osob, např. záznamy o zatčení, trestní oznámení, informace o pobytu, záznamy o emigraci – většinou soustředěny před započatím trestního řízení nebo předáním věci jiné bezpečnostní složce) nebo fondu správy sledování. Celkem bylo vyměněno **5 200** kartonů. Na této práci se podíleli i pracovníci restaurátorského pracoviště, kteří jinak v rámci preventivní péče zajišťovali monitoring klimatických podmínek v depozitářích s důrazem na nový depozitář v budově Braník.

V rámci průzkumu fyzického stavu archivních fondů restaurátoři Archivu pokračovali v detekci tzv. octového syndromu u filmových archiválií. Celkově bylo zkontrolováno **393** z celkového množství 791 filmů. Průběžně probíhal dlouhodobý průzkum spojený s měřením hodnot pH u většího celku archiválií odkyselených v letech 2010–2013, jehož cílem je získat orientační informace o změnách hodnot pH archiválií po odkyselení technologií Neschen během stárnutí papírové podložky. V rámci preventivní revize části fondu vyšetřovacích spisů Ústí nad Labem kvůli možnému výskytu mikrobiologického napadení bylo zkontrolováno celkem 114 signatur.

Odborná restaurátorská a konzervátorská činnost

Vzhledem k omezeným personálním možnostem restaurátorského pracoviště se tato činnost zaměřila zejména na ambulantní zásahy před digitalizací nebo hromadným odkyselením (ošetřeno celkem **29** signatur) a na akutní zásahy, vzešlé z požadavků jednotlivých oddělení (ošetřeno

14 signatur nebo jednotlivin). Dlouhodobým úkolem zůstává komplexní restaurování prozatím jediné archivní kulturní památky Archivu – vyšetřovacího spisu V-6301 MV „Akce Střed“. Do postupu prací nepříznivě zasáhla kontrola kvality digitalizace spisu. Kvůli nutným opravám dříve nekvalitně digitalizovaných částí došlo k rozsáhlejší manipulaci se spisem. Jeho části byly mechanicky očištěny, proběhlo vyrovnání listů, sejmutí starších oprav a fixace trhlin. Po dokončení redigitalizace bylo z důvodu zvýšení ochrany originálu rozhodnuto o odkyselení všech částí spisu před pokračováním restaurování. Odkyselování probíhalo v druhé polovině roku 2015. Přesto se podařilo dokončit restaurování tří částí spisu.

Na restaurátorském pracovišti pokračovalo odkyselování pomocí technologie Neschen. Během roku bylo **ošetřeno celkem 89 029** listů archiválií (kompletně ošetřené listy včetně desek spisů, připravené k expedici; do tohoto počtu nejsou zahrnuty drobné přílohy, fotografie atd.). Jedná se o vůbec nejvyšší počet za dobu používání této technologie. Ve sledovaném období bylo dokončeno odkyselování fondu 310 – Velitelství StB a fondu 425 – Židovské organizace (správcem fondu je Oddělení archivních fondů FMV). Vzhledem k rychlosti odkyselování začala být pro tento proces v předstihu připravována 1. část fondu Sekretariát Federálního ministerstva vnitra (fond A 2/1). Celkem bylo k odkyselení připraveno **141** kartonů archiválií.

Příprava archiválií na digitalizaci

Nová směrnice o přípravě archiválií k digitalizaci zpřesnila a rozvedla některé pracovní postupy používané při přípravě archiválií, zejména negativů a velkoformátových předloh. V roce 2015 bylo připraveno k systematické digitalizaci **207** kartonů, **24** knih a **315** personálních spisů – celkem **3 518** inventárních jednotek (signatur). Oproti plánu byl na základě smluvních závazků Archivu (zejména vůči ÚSTR a Ústavu paměti národa) připraven dvojnásobný počet personálních spisů. Kvůli tomu se zpomalila příprava částí archiválií fondů Veřejné bezpečnosti (H 1). V důsledku nedokončeného zpracování fondu Správy kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli (viz kapitola 7.4.2 Zpracování a zpřístupňování archiválií a archivních souborů) byla odložena příprava na redigitalizaci tohoto fondu. Naopak se zvýšily požadavky na digitalizaci nesystematickou – především pro agendu zákona č. 262/2011 Sb. a pro badatelské projekty Ústavu. Celkově bylo pro ostatní digitalizaci připraveno **619** jednotlivých archiválií (signatur), často rozsáhlých operativních svazků a vyšetřovacích spisů.

Digitalizace archiválií a její kontrola

V roce 2015 bylo celkem digitalizováno **6 802** inventárních jednotek (signatur) a pořízeno **605 718** souborů (skenů). Z toho část byla digitalizována ve spolupráci s digitalizačním pracovištěm Ústavu (**226 946** skenů). Hlavní pozornost byla věnována dokončení digitalizace fondu Velitelství StB

(fond 310), 3. části fondu Sekretariát Federálního ministerstva vnitra (fond A 2/3) a digitalizaci personálních spisů.

V rámci kontroly archiválií byl kladen důraz na kontrolu tzv. kartotéky bývalého Studijního ústavu MV (zkontrolováno cca **400 000** karet) a fondu 425 (Židovské organizace). Kontrola probíhala také u úředně vyžádaných archiválií a archiválií připravovaných ad hoc pro badatele, a to dle personálních možností jednotlivých oddělení. Celkem bylo zkontrolováno 4 092 i. j. (signatur), z toho přes 614 odesláno k opravám nebo celkové redigitalizaci.

Sumární statistika činností souvisejících s digitalizací viz **Přílohy č. 22 a 23**.

7.4.5 Vědecká, publikační a prezentační činnost

Archiv, který své výsledky neprezentuje dostatečně razantně veřejnosti, budí dojem uzavřenosti. Proto je potřeba věnovat prezentaci adekvátní pozornost a využívat k ní všech dostupných prostředků. Přestože Archiv má v této oblasti ještě rezervy, účastnili se jeho zaměstnanci konferencí doma i v cizině, publikovali v recenzovaném *Sborníku Archivu bezpečnostních složek* i jinde, reprodukce archiválií byly součástí řady výstav a činnost Archivu byla představena návštěvám a exkurzím z České republiky i ze zahraničí.

Publikační činnost a účast na konferencích

Koncem roku 2015 vyšlo další, již třinácté číslo *Sborníku Archivu bezpečnostních složek*, tentokrát s novou obálkou a zajímavým logem otevřeného zámku, jehož symbolika je jasná – kde je zámek odemčený, není potřeba klíče. Archiválie bezpečnostních složek bývalého režimu jsou přístupné všem, kdo má o jejich studium zájem. Na více než čtyřech stech stranách může čtenář najít především osm obsáhlých odborných studií, dále rozbor pramenů uložených v Archivu, zprávy z konferencí, jichž se pracovníci Archivu zúčastnili, tradiční rubriku Archivní A–Ž s krátkými čtivými příspěvky, často s humorným nádechem, a rozsáhlé obrazové a textové přílohy.

Přehled publikačních počinů pracovníků Archivu ve *Sborníku* i mimo něj viz **Příloha č. 24**.

Na tomto místě zmiňme alespoň dvě konference, na nichž předneslo své příspěvky několik zaměstnanců Archivu. První z nich, *Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989*, se konala v Bratislavě ve dnech 30. 9. – 2. 10. 2015 a byla v pořadí již třetím mezinárodním setkáním věnujícím se tomuto tématu. Byly zde prezentovány výsledky bádání v projektu, který byl zahájen v roce 2010. Tehdy dvě české instituce, Ústav a Archiv, přijaly nabídku spolupráce, s níž přišel profesor Stefan Karner, vedoucí rakouského Ludwig Boltzmann Institutu, a jeho kolegové. Jako

velmi nosné se ukázalo téma, které se sice už objevovalo v izolovaných studiích, ale komplexně dosud zpracováno nebylo. Druhou konferencí, kterou stojí za to připomenout, byla 50. léta v ochraně státní hranice, probíhající 18.–19. 11. 2015 v Technickém muzeu v Brně. Navazovala také na předchozí akce s touto tematikou, jejichž výsledkem byly již dva zajímavé sborníky.

Seznam konferencí s aktivní účastí zaměstnanců Archivu viz **Příloha č. 25**.

Prezentační činnost

Archiv se také snaží přispívat ke zvýšení všeobecného povědomí o archivářské práci mezi laickou i odbornou veřejností. Součástí této snahy je pořádání exkurzí, jejichž počet neustále roste. Návštěvníci se seznamují s tím, k čemu Archiv slouží a co v něm mohou najít, a to je jim prezentováno i na zajímavých ukázkách archiválií. Archiv, jeho fondy a možnosti bádání byly ředitelkou Archivu představeny také na půdě Masarykovy i Karlovy univerzity. Přednáška v Brně se uskutečnila v rámci výběrového kurzu *Vybrané problémy českého archivnictví* a byla určena studentům archivnictví, pomocných věd historických a dalším zájemcům. Navázala na ni diskuse o budoucnosti zpřístupňování archiválií k našim nejnovějším dějinám v souvislosti s návrhem na zrušení § 37 odst. 11 archivního zákona. Přednáška na katedře PVH AS na FF UK byla určena frekventantům kurzu *Praktické právní a správní otázky pro archiváře*.

Po úspěchu Dne otevřených dveří, který se konal u příležitosti Mezinárodního dne archivů, k němuž se Archiv připojil v roce 2014, bylo opakování této akce zcela přirozené. Proběhla 19. 6. 2015 a tentokrát byla rozšířena i na budovy Kanice a Siwiewcova (kde se zaměstnanci Archivu podíleli na obdobné akci Ústavu). Během komentovaných prohlídek si zájemci vyslechli úvodní slovo o historii a současnosti pracovišť Archivu, zhlédli vybrané dokumentární filmy s bezpečnostní tematikou a za doprovodu pracovníků Archivu si prohlédli depozitáře a reprezentativní druhy archiválií. Na vlastní kůži mohli dokonce zažít i výslech StB z 50. let. O velkém zájmu o Den otevřených dveří svědčí i skutečnost, že byl v několika živých vstupech přenášen Českou televizí, reportážní příspěvek zazněl i na Radiožurnálu či Regině. Celkově Archiv navštívilo několik stovek zájemců.

Přehled exkurzí a ostatních aktivit viz **Příloha č. 26**.

Reprodukce archiválií spravovaných Archivem se v roce 2015 staly žádanou součástí řady výstav. Za všechny uvedme alespoň následující:

- výstava v Guttmannově galerii Židovského muzea v Praze věnovaná poválečným nadějím židovských navrátilců a migrantů do Československa;
- festival populárně-vědeckého filmu Academia Film Olomouc, sekce AFO Retro;

- výstava *Vladimír Helfert. 70. výročí tragického úmrtí zakladatele Oddělení dějin hudby Moravského zemského muzea*;
- instalace expozice československé exilové kinematografie na nekomerční studentské výstavě v Muzeu Montanelli;
- výstava *Němečtí antifašisté na Jihlavsku* v Muzeu Vysočiny Jihlava;
- výstava *Zapomenutá místa nacistické nucené práce*, připravená Institutem Tereziánské iniciativy;
- putovní výstava *By Any Means. Communist Secret Police and People's Everyday Life*. Na této výstavě, která je výsledkem spolupráce Evropské sítě oficiálních institucí spravujících fondy tajné policie, se Archiv přímo podílel.

Archiv se prostřednictvím poutačů prezentoval také na 16. archivní konferenci, která se konala v dubnu 2015 v Poděbradech.

7.5 Spolupráce Archivu s dalšími institucemi

Spolupráce s Ústavem pro studium totalitních režimů

Z domácích institucí zůstával nejbližším spolupracovníkem Archivu Ústav. Naši zaměstnanci se podíleli na několika jeho badatelských projektech, např. na vytváření hesel do připravovaného *Biografického slovníku vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)* nebo na projektu *Československá justice v letech 1948–1989 a její role při trestněprávní perzekuci odpůrců režimu*. Pracovníci Ústavu zpracovali pro Archiv část odborných stanovisek (cca 4%) zasílaných Ministerstvu obrany v rámci agendy zákona č. 262/2011 Sb., a to na základě dohody o spolupráci uzavřené řediteli obou institucí v dubnu roku 2012 a obnovené v září roku 2015.

Ústav rovněž zčásti participoval na digitalizaci archiválií dle metodik obdobných týmů, které byly zavedeny v Archivu. Zaměstnanci IT oddělení Ústavu měli neopomenutelný podíl na správě IT, zálohování dat a vývoji některých aplikací. Stěžejním úkolem byla kooperace na vývoji prostředí dálkového přístupu k digitálním reprodukcím archiválií, kde Ústav výrazně spolupracoval na programátorské práci a plnění datovými zdroji.

Spolupráce s ostatními domácími institucemi

Vzhledem k ustanovením zákona č. 262/2011 Sb. Archiv úzce spolupracoval s Ministerstvem obrany a Etickou komisí ČR, která rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím Ministerstva obrany ve věci osvědčení účastníka odboje a odporu

proti komunismu. Zástupci Archivu se pravidelně účastnili otevřených částí jednání Etické komise i slavnostního udílení osvědčení účastníkům třetího odboje.

Archiv a Ústav podepsaly deklaraci s Americkým fondem o. p. s. se sídlem v Brně, v níž vyjádřily svou vůli spolupracovat na jeho projektech, především na projektu zpřístupnění protiatomového krytu v Husově ulici v Brně. Jedná se především o odbornou gesci a spolupráci při přípravě digitálních a jiných výstav, jejich případné spolupořádatelství, dále při organizaci odborných seminářů a dalších aktivit v oblasti popularizace historie. Na tuto deklaraci navázala rámcová dohoda mezi Archivem a Americkým fondem, jejímž předmětem byla partnerská spolupráce na stálé expozici s pracovním názvem *Život v totalitním režimu*.

Další rámcovou dohodu uzavřel Archiv s Univerzitou Palackého v Olomouci ve věci partnerské spolupráce na festivalu populárně-vědeckého filmu Academia Film Olomouc.

Zahraniční spolupráce

V roce 2015 navázal Archiv spolupráci s maďarským Výborem národní paměti (Nemzeti Emlékezet Bizottsága – NEB), který vznikl v roce 2014 za účelem studia mocenského fungování komunistického režimu v Maďarsku. Při své návštěvě v Praze dne 4. března 2015 si předsedkyně NEB Réka Földváryné Kiss a její spolupracovníci prohlédli pracoviště Archivu Na Struze, kde se seznámili s činností Archivu i liberální legislativou v oblasti zpřístupňování archiválií bývalých bezpečnostních složek. Maďarské hosty zaujaly doklady spolupráce československých a maďarských bezpečnostních složek z doby komunistického režimu i archiválie související s maďarským povstáním v roce 1956. Následně proběhlo v budově Ústavu společné jednání vedení všech tří institucí o navázání spolupráce a o případných společných projektech. Na úvodní seznamovací schůzku pak navázal pobyt zástupců Ústavu a Archivu v Budapešti ve dnech 11.–13. listopadu 2015, během něž byla kooperace Ústavu, Archivu a Výboru národní paměti stvrzena podpisem smlouvy o spolupráci. Součástí programu byla také odborná debata o lustracích, která vzbudila tak velký zájem maďarských expertů a akademiků, že se stane hlavním tématem příštího setkání. Česká delegace si prohlédla budovu maďarského Národního shromáždění, kde byla přijata jeho místopředsedou Gergelym Gulyásem.

Intenzivní byly kontakty se slovenským Ústavem paměti národa (ÚPN). Ředitelka Archivu se zúčastnila slavnostního zahájení mezinárodní vědecké konference *Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989*, kterou organizoval ÚPN, Ludwig Boltzmann-Institut pro výzkum následků války, ÚSTR a ABS. Šlo již o třetí setkání v rámci projektu, který byl zahájen v roce 2010.

Ředitel Ústavu Zdeněk Hazdra a zástupce ředitelky Archivu Petr Zeman přijali pozvání předsedy Správní rady ÚPN

Ondřeje Krajňáka a ve dnech 14. a 15. listopadu 2015 v Bratislavě navštívili Mezinárodní multižánrový Festival slobody pořádaný ÚPN. Byli hosty představení o Adolfu Eichmannovi v divadle Skrat a zúčastnili se slavnostního oceňování osobností, které se zasloužily o obnovu svobody a demokracie na Slovensku, resp. v bývalém Československu.

V rámci naplňování „Realizační smlouvy č. 2“ k „Dohodě o spolupráci“ ze dne 6. listopadu 2008, podepsané v prosinci 2014, byly pro interní potřeby ÚPN předány kopie a přepisy registračních a archivních protokolů bývalé I. a III. správy FMV.

Ve dnech 13.–16. dubna 2015 navštívili představitelé Archivu a Ústavu Albánii. Cílem cesty, kterou iniciovala a koordinovala česká velvyslankyně v Albánii Bronislava Tomášová, byla jednání se zástupci tamějších politických a odborných institucí o otázkách zpřístupnění archiválií z doby komunistického režimu a o zkušenostech s procesem vyrovnávání se s totalitní minulostí v České republice a ve střední Evropě. Albánští představitelé byli seznámeni s českou zkušeností v oblasti lustrací a zpřístupňování archiválií bývalých bezpečnostních složek, s legislativou v této oblasti, jejím vývojem a implementací. V Albánském institutu pro mezinárodní studia byl zainteresované veřejnosti prezentován jak Archiv bezpečnostních složek, tak Ústav pro studium totalitních režimů. Navázané kontakty budou v budoucnu rozvíjeny.

To se ostatně projevilo již 25. května 2015, kdy Ústav a Archiv navštívil pan Bilal Kola, ředitel albánského Institutu pro integraci politicky pronásledovaných bývalým režimem, a paní Ermira Shtino, ředitelka pro politiku pronásledovaných bývalým režimem z albánského Ministerstva mládeže a sociálních věcí. S řediteli Ústavu a Archivu prodiskutovali zejména problematiku lustrací, rehabilitace a odškodňování bývalých politických vězňů či otázky zpřístupnění spisů bezpečnostních složek z doby komunismu.

Dne 25. června 2015 zavítala do Ústavu návštěva z vatislavského oddělení polského Instytutu Pamięci Narodowej (IPN). Hosté byli seznámeni rovněž s činností Archivu a příslušnou legislativou.

V roce 2015 pokračovala spolupráce s Archivem Bezpečnostní služby Ukrajiny. Na dvoudenní návštěvu přijeli dne 12. srpna 2015 ředitel archivu Igor Kulyk a historička Natalia

Serdjukova. Seznámili se s činností Ústavu i Archivu, zajímali se především o proces digitalizace a systém lustrací. Igor Kulyk se podělil o zkušenosti s nově zavedeným zákonem o dekomunizaci na Ukrajině, na jehož přípravě se podílel. Podle dalšího zákona, který byl na Ukrajině přijat, by se měly archivy všech komunistických bezpečnostních složek v plné míře zpřístupnit. V tomto směru byla česká zkušenost pro ukrajinské partnery podle Igora Kulyka velkou inspirací.

Představitelé Ústavu a Archivu se ve dnech 18.–20. října 2015 zúčastnili v Berlíně každoročního setkání zástupců institucí sdružených v Evropské síti oficiálních institucí spravujících fondy tajné policie (European Network of Official Authorities in Charge of the Secret-Police Files). Na jednání, jehož součástí bylo i přednesení zpráv o činnosti za uplynulý rok, se partneři vzájemně informovali o svých aktuálních aktivitách a vyměnili si zkušenosti v oblasti archivů tajných služeb ve východní Evropě a jejich zpřístupnění. Součástí doprovodného programu bylo zahájení putovní výstavy *By Any Means. Communist Secret Police and People's Everyday Life*, na níž se podílel i Archiv bezpečnostních složek.

Nejvýraznějším výsledkem několikaleté spolupráce s Institutem Ludwiga Boltzmannova byla výše zmíněná konference v Bratislavě.

7.6 Správa IT

V průběhu roku zajišťovalo Oddělení informačních technologií a evidencí (6. oddělení) provoz, instalaci a konfiguraci veškeré výpočetní techniky a administraci vzdálených uživatelských stanic, dále konzultační činnost pro zaměstnance a podklady pro nákupy informačních technologií. Komplikovaný úkol představovalo zabezpečení provozu nových programů a konektivity v souvislosti s povinnostmi vyplývajícími ze zavedení zákona o státní službě. Oddělení se zásadním způsobem podílelo rovněž na přípravě aplikace dálkového přístupu k archiváliím. Import skenů do systému odhalil velké množství chyb, vzniklých nedodržením jednotnosti popisu při ukládání skenů na oddělení digitalizace Ústavu v období 2008–2014. Čištění datových zdrojů a odstraňování chyb v popisu je zdlouhavé a jen díky mimořádnému nasazení zaměstnanců správy IT bylo možné připravit testovací fondy ke zkušebnímu provozu.

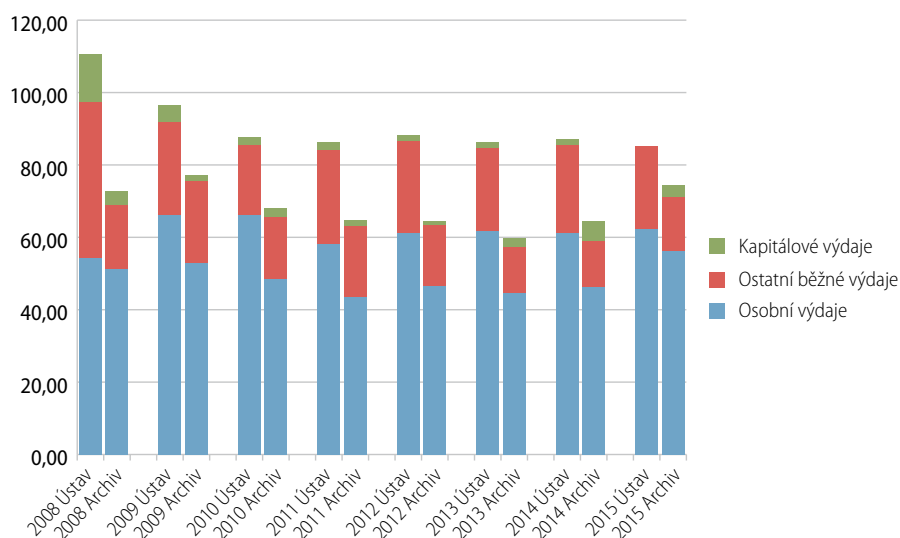
Ústav pro studium totalitních režimů

Hospodaření kapitoly 355 i jejích obou součástí, organizačních složek státu, je předmětem samostatné obsáhlé zprávy, takzvaného Návrhu státního závěrečného účtu státního rozpočtu – kapitoly 355. Ten byl řádně zaslán Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a Ministerstvu financí ČR a je dostupný na webové stránce Ústavu.

Hospodaření kapitoly státního rozpočtu Ústav pro studium totalitních režimů bylo v roce 2015, podobně jako v předchozích letech a podobně jako hospodaření mnoha dalších obdobných kapitol státního rozpočtu, výrazně asymetrické v tom smyslu, že její výdaje z větší části nebyly kryty příjmy. V roce 2015 Ústav realizoval pouze jeden projekt financovaný ze zdroje mimo státní rozpočet České republiky, a to z Evropské komise, respektive její agentury EACEA. Dalších cca 600 tisíc Kč vybrala kapitola 355 od veřejnosti formou prodaných publikací nebo na poplatcích. Ostatní položky byly zanedbatelné nebo mimořádné.

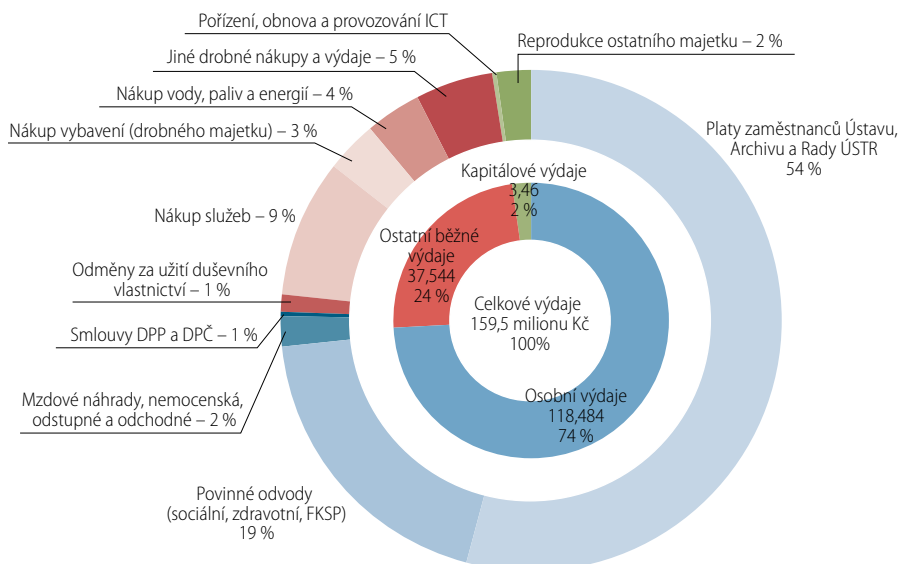
Výdaje kapitoly 355 byly v roce 2015 určeny zákonnými úkoly uloženými kapitole 355 zákony č. 181/2007 Sb. a 262/2011 Sb., jejichž ekonomická stránka byla Ústavu a Archivu určena zákonem o státním rozpočtu č. 345/2014 Sb. Rozpočet kapitoly byl v průběhu roku se souhlasem Ministerstva financí ČR šestkrát upraven. Rozpočtové změny reagovaly na mimořádné situace (zejména protečení střechy nad badatelnou), na přesnější znalosti potřeb organizačních složek v průběhu roku a v neposlední řadě také promítly do rozpočtu kapitoly nařízení Vlády ČR, kterým byly plošně zvýšeny platy zaměstnanců ve státní sféře.

1. Výše a struktura rozpočtu kapitoly 355 (miliony Kč)

Strukturu výdajů kapitoly 355 ukazuje koláčový graf č. 2. Vnitřní prstenec rozlišuje výdaje za tři základní kategorie, vnější prstenec ukazuje výdaje v podrobnějším členění.

2. Struktura výdajů kapitoly 355 (miliony Kč)

Položkový výkaz příjmů a výdajů včetně ukazatele čerpání viz **Příloha č. 28** a **Příloha č. 29**.

Seznam příloh

- Příloha č. 1 Přehled zasedání Rady Ústavu v roce 2015
- Příloha č. 2 Organizační struktura Ústavu
- Příloha č. 3 Podrobný přehled badatelských a dokumentačních projektů
- Příloha č. 4 Přehled publikací vydaných v roce 2015
- Příloha č. 5 Publikační činnost zaměstnanců Ústavu
- Příloha č. 6 Přehled konferencí, seminářů, symposií a kurzů Ústavu
- Příloha č. 7 Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích a seminářích
- Příloha č. 8 Přehled uskutečněných vědeckých seminářů
- Příloha č. 9 Přehled uspořádaných výstav
- Příloha č. 10 Přehled exkurzí žáků a studentů českých škol v Ústavu
- Příloha č. 11 Spolupráce Ústavu na projektu Paměť národa
- Příloha č. 12 Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu
- Příloha č. 13 Zahraniční návštěvy a exkurze
- Příloha č. 14 Zahraniční služební cesty – podrobný přehled
- Příloha č. 15 Úspěšnost v získávání grantů
- Příloha č. 16 a–b) Akvizice a delimitace archiválií a archivních souborů – plánované/neplánované vnější
- Příloha č. 17 Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů
- Příloha č. 18 Činnost badatelen
- Příloha č. 19 Úřední činnost Archivu
- Příloha č. 20 a–c) Agenda lustrační
- Příloha č. 21 Celkový přehled agendy 262
- Příloha č. 22 Digitalizace – příprava a kontrola
- Příloha č. 23 Digitalizace – realizace
- Příloha č. 24 Publikační činnost zaměstnanců Archivu
- Příloha č. 25 Účast zaměstnanců Archivu na konferencích
- Příloha č. 26 Exkurze pořádané v Archivu
- Příloha č. 27 Organizační schéma Archivu
- Příloha č. 28 Přehled plnění příjmů kapitoly 355 v roce 2015
- Příloha č. 29 Přehled plnění výdajů kapitoly 355 v roce 2015

Na **1. jednání dne 22. ledna 2015** byli členové Rady Ústavu seznámeni s počtem zaměstnanců Archivu v jednotlivých odděleních a se statistickým přehledem vědeckých zaměstnanců, kteří studují v doktorském programu.

Na **2. jednání dne 13. února 2015** vyjádřila Rada Ústavu své připomínky k návrhu Výroční zprávy za rok 2014 a požádala o jejich zapracování.

Na **3. jednání dne 11. března 2015** Rada Ústavu, ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1, písm. f) zákona č. 181/2007 Sb., schválila koncept návrhu Státního závěrečného účtu Ústavu pro studium totalitních režimů – kapitola 355 za rok 2014. Členové Rady rovněž schválili Výroční zprávu za rok 2014, která byla následně předložena Senátu PČR. Během jednání Rada vyjádřila souhlas s novým systémem předkládání informací o činnosti Ústavu čtvrtletně, dle harmonogramu pravidelného hodnocení zaměstnanců OVV.

Na **4. jednání dne 20. dubna 2015** byl Radě Ústavu předložen návrh Koncepce vědeckého zaměření ÚSTR k připomínkování.

Na **5. jednání dne 18. května 2015** schválila Rada Ústavu priority a strategii vyjednávání o rozpočtu na rok 2016. Závěrem jednání se distancovala od vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu, které Ministerstvo obrany udělilo Michalu Legdanovi bez ohledu na negativní stanovisko Ústavu i Archivu.

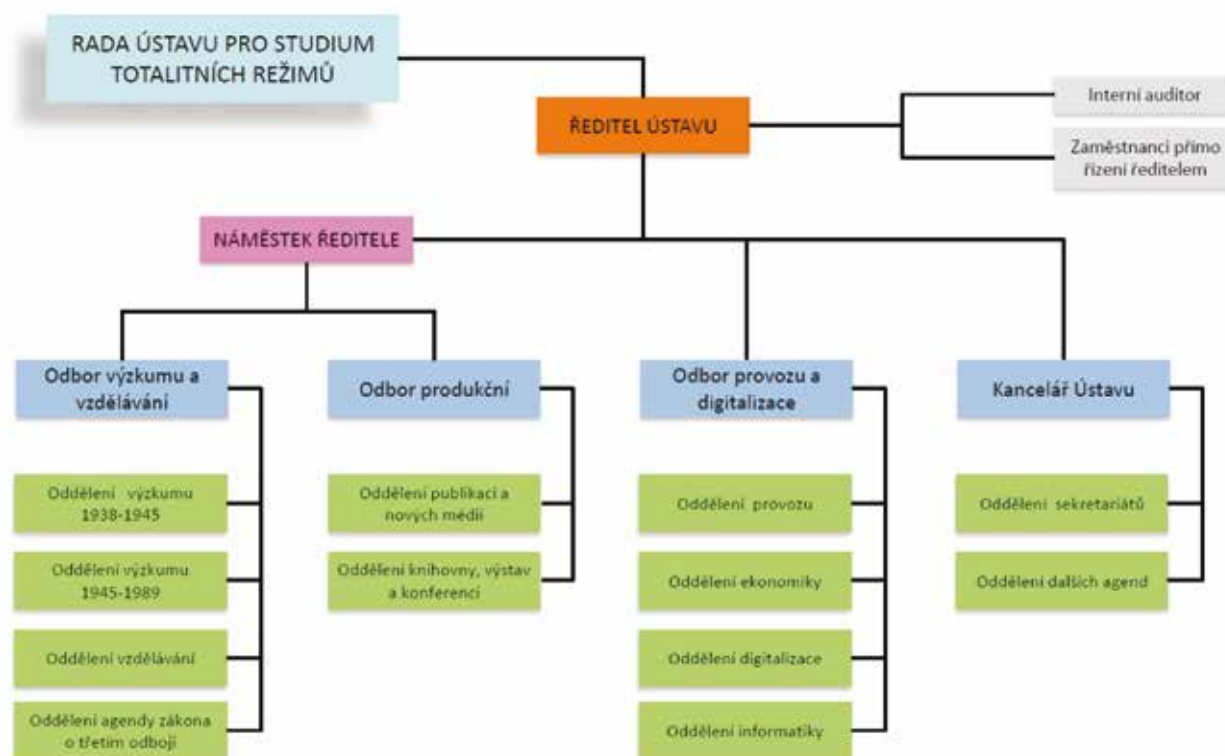
Na **6. jednání dne 26. června 2015** byla Radě Ústavu předložena revize Plánu činnosti na rok 2015 spolu s informacemi o jeho naplňování a zdůvodněním navrhovaných změn. Její členové projednali Směrnici o digitalizaci a Směrnici o nákupu. Rada dále schválila Koncept vědeckého zaměření ÚSTR a ve smyslu ustanovení § 9 odst. 1, písm. f) zákona č. 181/2007 Sb., schválila podklady pro Návrh rozpočtu kapitoly 355 – Ústav pro studium totalitních režimů na rok 2016.

Na **7. jednání dne 9. září 2015** byla Rada Ústavu seznámena s dosavadním průběhem jednání o rozpočtu kapitoly 355 – Ústav pro studium totalitních režimů.

Na **8. jednání dne 5. října 2015** bylo Radě Ústavu v rámci exkurze v Oddělení digitalizace ÚSTR prezentováno workflow digitalizace a testovací verze elektronického portálu.

Na **9. jednání dne 25. listopadu 2015** se členové Rady Ústavu v rámci exkurze seznámili s činností digitalizačního pracoviště na pobočce Archivu Braník. Radě byl předložen návrh Plánu činnosti na rok 2016 k připomínkám. Rovněž schválila nový Provozní řád ÚSTR a projednala Směrnici o rozvržení pracovní doby a její evidenci.

Na **10. jednání dne 17. prosince 2015** Rada Ústavu projednala Plán činnosti na rok 2016 a požádala vedení Ústavu, aby jej po zapracování drobných formálních připomínek předložilo na začátku roku 2016 ke schválení. Členové Rady byli seznámeni s harmonogramem volby nového ředitele/ředitelky Archivu, která poprvé proběhne dle příslušných ustanovení zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.

Příloha č. 3 – Podrobný přehled badatelských a dokumentačních projektů

61

Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava

Doba realizace: 2011–2015

Garant: Pavel Kreisinger

Externisté (2015): Vladimír Černý, Lenka Šteflová, Jiří Plachý, Václav Adamec, Jaroslav Nečas

Badatelé si v projektu vytklili za cíl zpracovat přehled a charakteristiky vedoucích představitelů nacistického okupačního aparátu v Protektorátu Čechy a Morava. Zejména jde o příslušníky tajné státní policie (Gestapo), částečně též o příslušníky Bezpečnostní služby (SD) a zpravodajské služby Wehrmachtu (tzv. Abwehr). Zařazení jejich působení do dobového kontextu především v souvislosti s potíráním domácí rezistence. Součástí projektu je rovněž reflexe osudů vedoucích představitelů nacistického okupačního aparátu v Protektorátu po skončení druhé světové války a případné využití komunistickými bezpečnostními složkami.

Výsledky tohoto badatelského projektu jsou průběžně prezentovány v podobě odborných článků, studií a komentovaných dokumentů, a to jak v ústavních časopisech (revue *Paměť a dějiny*, sborník *Securitas Imperii*), tak zejména v českých recenzovaných neimpaktovaných časopisech. Dílčí výstupy jsou zveřejňovány na webových stránkách Ústavu. Dlouhodobým záměrem je zakončit tento badatelský projekt vydáním rozsáhlé edice dokumentů, kde bude činnost vybraných osobností vyložena v širším kontextu.

V roce 2015 byl dokončen rukopis dvousvazkové monografie o Gestapu (ČERNÝ, V. – GEIDT, L. – KREISINGER, P.: *Představitelé Gestapa na území Protektorátu Čechy a Morava v dokumentech a obrazech*; rozsah cca 1500 normostran, součástí monografie je biografický slovník a rozsáhlá edice dokumentů). Zároveň proběhla interní a externí supervize úvodního svazku (část A). V roce 2016 proběhne interní a externí supervize části B (biografický slovník a edice dokumentů). Přípomínky z obou supervizí budou zohledněny a zapracovány. Následně bude aktualizovaný rukopis postoupen k recenznímu řízení (tři odborní recenzenti). V rámci projektu bylo odevzdáno do tisku několik dílčích studií, z nichž jedna již vyšla časopisecky, ostatní jsou v různých fázích recenzního řízení a připravují se pro tisk.

Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace (1939–1945)

Doba realizace: 2011–2015

Garant: Jan Machala

Cílem projektu je zdokumentování úředních diskriminačních opatření, kterým bylo v průběhu okupace podrobeno obyvatelstvo židovského původu na území Protektorátu. Projekt se zaměřuje na aplikaci těchto opatření ve vybraných lokalitách s významnou židovskou komunitou. Jde zejména o každodenní úřední šikanu, k níž patřily např. zákazy vykonávání různých činností, zákazy navštěvování určitých veřejných míst, jakož i nutnost podrobení se dalším omezením a předpisům (např. nošení hvězdy). Nedílnou součástí výzkumu je i přenášení těchto diskriminačních nařízení, vydávaných v nejvyšších patrech protektorátní správy (Úřad říšského protektora, protektorátní vláda) na podřízené složky (zemské a okresní úřady) a jejich aplikace v konkrétním prostředí. Cílem je postihnout způsob, jakým jednotlivé zemské, okresní a obecní správy tato nařízení přizpůsobovaly místním podmínkám, zda se například znění jednotlivých opatření „směrem dolů“ zmírňovala, nebo naopak zotřebovala; a to především v moravských lokalitách.

V roce 2015 byl zakončen archivní výzkum věnovaný této problematice: zkoumány byly fondy v Moravském zemském archivu v Brně, Archivu hlavního města Prahy, sbírka Dokumenty perzekuce v Židovském muzeu v Praze a sbírka registračních seznamů v archivu Památníku Terezín. Byla též dokončena rešerše dobového tisku a pokračovaly redakční práce na připravované edici *Protižidovská opatření a jejich realizace na Moravě*. Výsledky výzkumu v rámci projektu byly prezentovány na workshopu *Stopy židovských dějin a holocaustu v archivech ČR* (Praha, březen 2015) a především na konferencích *Kroměřížsko v kontextu II. světové války* (Kroměříž, září 2015), *Vydrancováno – ale kým? Protektorát Čechy a Morava a okupovaná Evropa ve světle nacistických krádeží umění* (Praha, říjen 2015) a *Židé a Morava XXII.* (Kroměříž, listopad 2015).

Od eutanazie k vyhlazování Židů

Doba realizace: 2013–2016

Garant: Pavel Zeman

Externisté (2015): Michal Šimůnek, Jitka Balcarová

Cílem projektu je na příkladu vybraných skupin pachatelů německého původu pocházejících z Čech ukázat vývoj genocidních programů třetí říše od nacistické „eutanazie“ a „akce 14 f 13“ (zabíjení vybraných vězňů nacistických koncentračních táborů ve vyhlazovacích centrech „eutanazie“) k nacistickému „konečnému řešení židovské otázky“. V rámci nacistického „konečného řešení židovské otázky“ je věnována přednostní pozornost Akci Reinhardt („Aktion Reinhardt“) uskutečněné na území okupovaného Polska v letech 1941–1943 a pokračující v letech 1943–1945 na území severní Itálie jako tzv. nasazení R („Einsatz R“). Během těchto akcí bylo zavražděno více než

1 750 000 obětí židovského původu z různých evropských zemí, mezi nimi i z Čech a Moravy. Nedílnou součástí projektu je rámcové zpracování plánování a realizace programu organizované nacistické „eutanazie“ (1940–1941) a divoké „eutanazie“ (1941–1945) na území bývalé říšské župy Sudety a Protektorátu Čechy a Morava a rámcové podchycení počtu jejích obětí v letech 1940–1945. V rámci Akce Reinhardt je věnována pozornost obětem židovského původu z Říšské župy Sudety a z Protektorátu Čechy a Morava.

V roce 2015 byly v rámci projektu vypracovány čtyři studie věnované tématu nacistické „eutanazie“, nacistickému vyhlazování Židů a zapojení českých Němců do nacistických genocidních programů. Jedna vyšla v časopise *Paměť a dějiny* č. 2 (2015) a další ve sborníku *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava* vydaném v roce 2015 Ústavem. Zbývající dvě studie budou publikovány v roce 2016. Jedna v časopise *Paměť a dějiny* a druhá v některém recenzovaném odborném historickém časopise. K tématu projektu byly v průběhu roku 2015 předneseny dva referáty na dvou mezinárodních konferencích (*Současný stav dokumentace osudů německých a českých pacientů psychiatrických ústavů v Říšské župě Sudety a v Protektorátu Čechy a Morava 1939–1945*, Kosmonosy, květen 2015; „Täterforschung im Diskurs“ – Arbeitskreises zur Erforschung der nationalsozialistischen „Euthanasie“ und Zwangssterilisation, Alt Rehse /SRN/, říjen 2015) a dva referáty na dvou domácích konferencích („MÍSTO – LIDÉ: Systém nacistických táborů v letech 2. světové války, Český Těšín, září 2015; 1945. Konec války a obnova Československa, Praha, listopad 2015). V průběhu roku 2015 byl dále kontinuálně prováděn archivní výzkum k tématu projektu v českých a německých archívech. Probíhaly také práce na monografii věnované tématu nacistické „eutanazie“, nacistickému masovému vyhlazování Židů a zapojení českých Němců do těchto genocidních programů nacistického Německa. Termín odevzdání monografie, která bude finálním výstupem projektu, je stanoven na 31. 12. 2016.

Ukrajinská povstalecká armáda

Doba realizace projektu: 2012–2016

Garant: David Svoboda

Projekt se zabývá ukrajinským protisovětským odbojem za druhé světové války a za války studené, dějinami ukrajinského integrálního nacionalismu, nacházejícímu vyjádření v radikálních akcích jeho stoupenců v letech 1939–1950. V rámci původního střednědobého záměru Ústavu, majícího komparativně pokrytí antikomunistická ozbrojená hnutí ve střední a východní Evropě v závěrečném období druhé světové a rané fázi studené války, je dlouhodobým výzkumným záměrem řešitele analýza protikomunistické rezistence na ukrajinských etnických teritoriích, realizované Organizací ukrajinských nacionalistů (OUN) a její ozbrojenou složkou, Ukrajinskou povstaleckou armádou (UPA) v letech 1943–1950. Tato rezistence má svůj původ v letech druhé světové války, kdy se OUN vymezovala vůči vojenské přítomnosti dvou okupačních mocností na ukrajinských územích, Německa a Sovětského svazu. Okrajově se působnost tohoto hnutí dotkla i poválečného Československa, kdy docházelo k průniku ozbrojených jednotek UPA; podrobně popsána bude i tato kapitola čs. poválečných dějin.

Ačkoli jsme v posledních letech v českém prostředí svědky snah o střízlivý a neideologický pohled na tuto po léta zkreslovanou problematiku (věhlasná akce „B“ a kampaň proti tzv. banderovcům), chybí doposud přesné porozumění okolnostem, v jejichž kontextu se zmíněné „vpády“ příslušníků UPA na naše území odehrávaly. Tyto okolnosti, na něž je ve výzkumu kladen důraz, vyrůstaly ze strategických úvah, myšlenkových sporů a složitě uvažovaných perspektiv uvnitř ukrajinského nacionalistického tábora, který musel od počátku reagovat na měnící se mezinárodní situaci. Problematika poválečných „vpádů“ přemostňuje období válečné a dlouhou éru soupeření dvou supervelmocí, USA a SSSR, za studené války.

V roce 2015 byly v rámci projektu vypracovány tři studie a jeden článek populárně-naučný. Z těchto studií jedna vyšla v časopise *Securitas Imperii* č. 27, další je určena k publikování ve sborníku vydávaném společností Collegium carolinum, zahrnujícím tentokrát tematické příspěvky z konference o partyzánském hnutí v letech druhé světové války (Bad Wiessee, 9.–11. 11. 2014). Sborník však v dohledné době nevyjde. Třetí příspěvek pojednávající o antisovětském odboji UPA a sovětizaci západní Ukrajiny byl určen sborníku Ministerstva obrany ČR. Studie o ukrajinském exilu v poválečném Bavorsku stále čeká na publikaci ve sborníku z konference *Politický exil ze střední a východní Evropy* 19.–20. 11. 2013, pořádané slovenským ÚPN a partnerskými institucemi, ač se sborník měl objevit již v roce 2014. V létě došlo k uzavření smlouvy mezi Ústavem a nakladatelstvím Paseka týkající se publikace finálního výstupu projektu *Ukrajinská povstalecká armáda 1942–1950* ve formě monografie. Práce na monografii začaly v roce 2015, kniha má zasadit radikální ukrajinský nacionalismus do kontextu dějinných změn v regionu Polska, Ukrajiny a Ruské říše a vývoje národního vědomí ukrajinského etosu. Termín dodání rukopisu knihy nakladatelství Paseka byl stanoven na 7. 9. 2016.

Obrana národa. Edice dokumentů

Garant projektu: Stanislav Kokoška

Doba realizace: 2015–2016

Jedním ze závažných problémů, se kterým se potýká zpracování českých a československých dějin v letech druhé světové války, je skutečnost, že pouze malá část pramenů byla publikována tiskem pro potřeby historického výzkumu. Základním cílem projektu je příprava edice dokumentů k dějinám ilegální organizace Obrana národa, která bude pokrývat období od zřízení Protektorátu Čechy a Morava v březnu 1939 do jara 1942, kdy Gestapo završilo likvidaci této významné skupiny vojenského odboje.

Výzkum se soustředí především na tyto tematické okruhy:

1. vytváření struktury ilegální podzemní armády a plány její činnosti;
2. spolupráce vedení Obrany národa s čs. exilovým ústředím v Paříži a Londýně;

3. politické představy hlavních činitelů vojenského odboje;
4. spolupráce Obrany národa s dalšími ilegálními odbojovými organizacemi;
5. postupná likvidace struktur vojenského odboje Gestapem.

Řešení projektu se bude opírat o rozsáhlý archivní výzkum. Výsledkem bude rukopis edice cca 150 nejdůležitějších dokumentů vztahujících se k uvedenému tématu. Dokumenty budou připraveny k publikaci v jazyce originálu a doplněny registry a příslušným vědeckým aparátům včetně komentovaného osobního rejstříku. Některé údaje z dokumentů budou zpracovány formou přehledů, resp. tabulek, a zařazeny do příloh. Součástí edice bude archeografický a historický úvod, který shrne dějiny odbojové organizace Obrana národa a zařadí je do širšího historického kontextu.

V roce 2015 probíhala heuristická fáze projektu. Na základě studia archivních pomůcek a odborné literatury k dějinám Obrany národa byly vytypovány příslušné fondy a jejich části, z nichž již bylo pořízeno osmdesát opisů dokumentů. Edice je připravována podle *Zásad vydávání novověkých historických pramenů z období od počátku 16. století do současnosti* (Praha, Archivní správa Ministerstva ČR 2002). Dokumenty jsou ponechány v jazyce originálu a postupně opatřovány příslušnými archeografickými a věcnými poznámkami.

Dokumentace popravených bývalých československých státních občanů ve věznici v Berlíně-Plötzensee

Doba realizace: 2013–2015

Garant: Pavel Zeman

Externistka (2015): Markéta Fousková

Cílem projektu je vytvořit reprezentativní přehled československých odbojářů a dalších bývalých československých státních občanů popravených v Berlíně-Plötzensee za druhé světové války se základními biografickými údaji.

Projekt byl ukončen v plánovaném termínu k 31. 12. 2015. Výstupem projektu je databáze bývalých československých státních občanů popravených v letech 1938–1945 ve věznici v Berlíně-Plötzensee. Obsahuje jméno a příjmení popraveného, datum a místo narození, datum a místo popravy, dobovou kvalifikaci trestného činu a odkaz na použité archivní zdroje a literaturu. Databáze byla vypracována na základě dochovaných dobových podkladů uložených v českých a německých archívech a zdrojích publikovaných knižně ve Spolkové republice Německo. Databáze s připojeným komentářem a vysvětlivkami je určena pro zveřejnění na internetových stránkách Ústavu.

Nacistický bezpečnostní aparát a SS v Protektorátu Čechy a Morava

Garant: Jan Vajskebr

Spolupracovník projektu: Jan Zumr

Doba realizace: 2015–2018

V rámci projektu bude systematicky zpracována struktura a personální obsazení nacistických bezpečnostních složek na území Protektorátu. Stěžejním výstupem bude monografie, která má pracovní název *Velitelský sbor německého potlačovacího aparátu v Protektorátu Čechy a Morava*. Doplněna bude studii věnovanými dílčími problémům.

Projekt se nachází v prvním roce realizace (zahájen v dubnu 2015). Práce na monografii (řešitel Jan Vajskebr) pokročily vydáním portrétu Waltera Stahleckera a dokončením životopisu Horsta Böhmeho. K tématu *Allgemeine-SS v Protektorátu Čechy a Morava* (řešitel Jan Zumr) vyšel článek o znojemské 99. SS-Standarte v časopise *Securitas Imperii*. Vedle těchto projektů byla ve dvou studiích zpracována tematika trestního práva a soudnictví SS a historie pražského soudu SS a policie. Řešitelé projektu se rovněž podíleli na lektorování a přepracování projektu *Představitelé gestapa na území Protektorátu Čechy a Morava v dokumentech a obrazech* (garant Pavel Kreisinger).

Převzetí, upevnění a proměny panství KSČ v českých zemích 1945–1956, regionální komparace

Garant: Marián Lóži

Kmenoví zaměstnanci: Matěj Bílý, Jakub Šlouf

Doba realizace: 2015–2018

Projekt analyzuje budování a počáteční fázi stabilizace panství Komunistické strany Československa v českých zemích v letech 1945–1956 v regionální perspektivě. Tuto problematiku zkoumá řešitel komparativní metodou ve vybraných čtyřech stranických krajích a osmi stranických okresech. První část projektu zaměřuje pozornost na vývoj lokálních stranických elit, které tvořily páteř středních a nižších pater stranické struktury. Druhá bude sledovat mechanismy samotného výkonu panství – tedy způsoby, jakými v konkrétních regionálních podmínkách docházelo k vyjednávání zájmů jednotlivých společenských skupin na platformách stranických grémií. Prostřednictvím vybraných průřezových témat bude sledována komunikace mezi stranickým ústředím, kraji, okresy a členskou základnou, reálná distribuce kompetencí mezi těmito stupni stranické struktury a vliv regionálních komunit na praktické výsledky tohoto mnohostranného vyjednávání zájmů.

Projekt začal v srpnu 2015. Do konce roku probíhaly interní semináře mající za cíl seznámení s relevantní sekundární literaturou domácí i zahraniční provenience a metodologickými východisky. Bylo jednáno o teoretických východiscích, metodologii, konkrétních tématech

a geografickém zasazení výzkumu. Podrobným studiem archivních inventářů byly vybrány relevantní pramenné fondy a započalo archivní bádání v regionálních archivech. Na základě výše uvedených prací byla zpracována projektová žádost.

Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku (1968–1989)

Doba realizace: 2015–2017

Garant: Petr Blažek

Hlavní náplní projektu je historický výzkum případů sebeupálení v sovětském bloku, které se objevily na konci šedesátých let v reakci na srpnovou okupaci Československa a nastupující „normalizaci“. Živé pochodně, jak se někteří protestující sami nazvali ve svých posledních dopisech, přebíraly šokující formu radikálního politického protestu z jiného kulturního okruhu (první velká vlna politicky motivovaných případů sebeupálení byla v roce 1963 zaznamenána mezi buddhisty v Jižním Vietnamu, odkud se záhy rozšířila do jiných prostředí, do současnosti jde odhadem o několik tisíc případů). Jedná se celkem o více než třicet případů sebeupálení, které byly zaznamenány nejen v Československu, ale také v řadě dalších států (některé z protestujících přímo inspiroval čin Jana Palacha).

Výzkum se zaměří na komparaci především zvolené strategie, ohlasů ve společnostech, postupu režimu a proměny paměťové kultury. Projekt představuje dokončení dlouholetého výzkumu navrhovatele, v jehož rámci byly poprvé využity také nově zpřístupněné dokumenty z dobového vyšetřování. Hlavním výstupem bude monografie, v níž budou případy sebeupálení v sovětském bloku představeny v kontextu ostatních vln této formy radikálního politického protestu ve světě.

V roce 2015 probíhalo studium v několika archivech (včetně zahraničních). Vyšlo česko-anglické vydání monografie *Ryszard Siwiec 1909–1968*. Garant přispěl kapitolou do polské kolektivní monografie o Ryszardu Siwci. Přípravuje se kritické vydání archivních dokumentů z ukrajinských archivů o sebeupálení Vasyla Makucha v listopadu 1968, které vyjde v časopise *Paměť a dějiny* v roce 2016. Po dohodě s rodinou Zajícových byla v Ústavu digitalizována sbírka dokumentů vztahujících se k Janu Zajícovi, která byla poté předána do správy Národnímu archivu. Výsledky projektu byly prezentovány na konferencích a seminářích (*Československo v letech 1962–1967*, knihovna Václava Havla) a v médiích. V Polsku byla na několika místech vystavena polská mutace výstavy *Jan Palach '69*, na jejímž vzniku se řešitel podílel.

Opus Bonum

Doba realizace: 2015–2016

Garant: Petr Placák

Laická katolická organizace Opus Bonum (OB) byla založena čs. exulanti v roce 1972 v tehdejším západním Německu s cílem uchovat a dále rozvíjet českou a slovenskou křesťanskou kulturu v podmínkách exilu. Původní záměr zakladatelů organizace, péče o duchovní dědictví, přednášky a konference, které za tím účelem OB pořádalo v severobavorském Frankenu, záhy přerostl v jedinečnou ideovou, a přitom korektní konfrontaci nejrozumnějších názorových proudů uvnitř československého exilu, včetně exkomunistů. Projekt si klade za cíl zmapovat ideové rozdíly a názory, které se střetávaly nad jednotlivými tématy sympozií pořádaných OB, z čeho tyto názorové rozdíly vycházely a o co se opíraly, a pokusit se zasadit frankenská střetávání do celkového kontextu čs. kultury minulého století.

V roce 2015 byl prostudován fond Opus Bonum, který se nachází v knihovně samizdatové literatury Libri Prohibiti, stejnojmenný fond a fond Ivana Medka v archivu Čs. dokumentačního střediska. Prostudována byla také pozůstalost Milana Kubese a Vladislava Krtila, kteří se podíleli na organizaci OB. V současné době se dokončuje práce v archivu Památníku národního písemnictví, kde se nachází velké množství materiálu ve fondu zakladatele této organizace a jejího letitého předsedy opata Anastáze Opaska. Proběhla řada rozhovorů se spoluorganizátory a účastníky frankenských setkání. Tyto informace budou využity pro zmapování ideových diskusí, které probíhaly v 80. letech minulého století na půdě katolické laické organizace Opus Bonum v bavorském Frankenu a kterých se účastnily různé názorové proudy exilu.

Komparace sociálních hnutí v roce 1968 u nás a v západní Evropě

Doba realizace: 2016–2018

Garant: Martin Valenta

Komparace sociálních hnutí v roce 1968 v Československu a v západní Evropě s primárním akcentem na západní Německo bude sledována ve třech vrstvách:

1. Ideové kořeny (1962–1966): počátkem šedesátých let se jak v Československu, tak v západním Německu začaly formovat předpoklady pro novou společenskou etapu. Porovnány budou ideové a rovněž institucionální kořeny československého „reformního komunismu“, např. výsledky společenských věd (Karel Kosík aj.), reformní komise KSČ, dobová „progresivní“ publicistika a vznikající zárodky západoněmeckého protestního hnutí: radikalizace studentského levicově zaměřeného spolku SDS, vznik a působnost seskupení Subverzivní akce, sílící společenské recepce neomarxistických teorií, analýza kritických periodik apod.
2. „Rok 1968“ (1967–1969): porovnán bude průběh „roku 1968“ – úsilí o realizaci „socialismu s lidskou tváří“ v Československu a revoluční

pokusy a bouře v západním Německu. Analyzovány budou také „prohry“ aktérů roku 1968, dané invazí vojsk zemí Varšavské smlouvy a nástupem tzv. normalizace na straně jedné a krachem revolučních iluzí na straně druhé (schválení „nouzových zákonů“, rozklad protestního hnutí, zrod levicového terorismu apod.).

3. Dopady hnutí 1968 (1970–1980): třetí vrstva bude představovat jádro výzkumu. Porovnány budou sociální a politická hnutí navazující na „rok 1968“, fenomén německých nových sociálních hnutí (včetně jejich pozdějšího politického zhmotnění ve straně Zelených) a československého disentu. Komparovány budou směrodatné cíle a hodnotové zaměření těchto entit stejně jako jejich konfliktní vztahy s etablovaným systémem (např. události doprovázející vznik Charty 77 v porovnání s „německým podzimem“ 1977).

V roce 2015 byl vzhledem k dokončování monografie o rozpadu skupiny *The Plastic People of the Universe* ve druhé polovině 80. let začátek práce na projektu posunut na rok 2016. Jedná se o překladu monografie *Revoluce na pořadu dne* do německého jazyka.

Kurýři a převaděči v letech 1948–1955

Doba realizace: 2015–2017

Garant: Libor Svoboda

Kmenový zaměstnanec: Martin Tichý

Pro potřeby projektu jsou kurýry myšleny osoby rekrutované z příslušníků poúnorového exilu, které v letech 1948–1956 tajně přecházely, většinou ve službách amerických, britských a francouzských tajných služeb, československé státní hranice a plnily zde zpravodajské úkoly různého charakteru. Kurýři zjišťovali počty a rozmístění vojenských a policejních posádek, stav komunikací, shromažďovali informace o letištích a průmyslu, zprávy o náladách obyvatelstva a perzekuci ze strany komunistického režimu, organizovali převody osob, zakládali a organizovali rozsáhlé špiónážní sítě, budovali mrtvé a živé schránky. Někteří měli za úkol připravovat diverzní a sabotážní skupiny, které měly začít fungovat v okamžiku vypuknutí třetí světové války. Na naše území je vysílaly centrály a jimi řízené zpravodajské skupiny podléhající tajným službám USA, Velké Británie a Francie a sídlící v západních okupačních zónách Německa a Rakouska.

S kurýry úzce souvisely aktivity převaděčů, což vede k časté záměně pojmů kurýr a převaděč (také z toho důvodu, že mnozí kurýři pracovali rovněž jako převaděči). Převaděč byl osobou, která aktivně pomáhala jiným lidem při ilegálních přechodech státních hranic. Mnozí převaděči byli napojeni na zahraniční centrály a zajišťovali mimo jiné i přechody kurýrů přes hranice a jejich přepravu do československého vnitrozemí a současně pro ně vytvářeli zázemí (ubytování, stravu apod.). Po roce 1948 vznikla řada často velice rozsáhlých převaděčských skupin.

Kvůli změnám politickým i těm v ostraze československé státní hranice začala být činnost kurýrů a převaděčů již kolem roku 1953 postupně utlumována. Definitivně skončila kolem roku 1955. Z výše uvedených důvodů je projekt časově zaměřen na období od února 1948 do roku 1955, kdy éra kurýrů a převaděčů fakticky skončila. Samozřejmě je ale nutné počítat s důležitými kontextuálními přesahy. Řešitelé projektu chtějí postihnout dění na celé hranici bývalého Československa s Rakouskem a SRN. V první řadě se zaměří na vytvoření databáze převaděčů, kurýrů a jejich řídicích orgánů, rekonstrukci vybraných převaděčských skupin a organizací, rekonstrukci organizačního vývoje centrál, které kurýry vysílaly, postižení rozdílů mezi službou pro jednotlivé zpravodajské organizace, nábor a výcvik kurýrů, přechody státní hranice a na sociální status kurýrů. Pozornost bude věnována i činnosti StB a dalších bezpečnostních složek v boji proti kurýrům a převaděčům.

V roce 2015 se řešitelé projektu zabývali především archivním výzkumem. Zaměřili se na regionální archivy na severu Čech a v jižních a západních Čechách, kde se hlavně vyskytovaly případy přechodů (primárně se jednalo o materiály KV KSČ, OV KSČ a okresních a krajských soudů), a dokumenty uložené v ABS (hlavně fondy krajských správ StB, VB a PS a vojsk MV uložené v Kanicích u Brna, Studijního ústavu, vyšetřovací spisy a svazky) i v Národním archivu (fondy ÚV KSČ, Státní soud, Státní prokuratura, případně některé další). Za pomoci takto získaných materiálů bude sestavena frekvence a oblasti přechodů hranic a vybraný materiál bude využit k přípravě konkrétních studií. Zmapována byla činnost kurýrů – klíčových aktérů ve třetím odboji, kteří byli často v soudních procesech odsouzeni k vysokým trestům odnětí svobody.

Útěk z Leopoldova

Doba realizace: 2015–2016

Garant: Jaroslav Rokoský

Projekt na základě archivního výzkumu mapuje útěk odbojářů z nejobávanější věznice v ČSR. Nejprve se zaměří na hlavní aktéry, jejich konkrétní odbojovou činnost, následně na soudní procesy, v nichž byli odsouzeni k vysokým trestům odnětí svobody, a posléze na jejich cestu do nejstřeženější věznice v zemi. Na sklonku čtyřicátých a padesátých let byly v Leopoldově soustředěny stovky politických vězňů, odpůrců režimu, kteří se nechtěli smířit s totalitou. V pestrém společenství vězňů tu přežívali v tristních vězeňských podmínkách. Poté se pozornost zaměří na přípravu útěku a útěk samotný, k němuž došlo 2. ledna 1952. Sledována bude reakce vězeňských a bezpečnostních složek, průběh útěku a rozličné osudy odbojářů. Výstupem budou dvě odborné studie, jež budou prezentovány v odborných periodikách, a monografie *Útěk z Leopoldova*.

V roce 2015 probíhal projekt podle schváleného scénáře a harmonogramu. Po heuristice a archivním výzkumu v českých centrálních archivech (Národní archiv, Archiv Kanceláře prezidenta republiky, Archiv bezpečnostních složek) byla zmapována činnost klíčových aktérů ve třetím odboji odsouzených k vysokým trestům odnětí svobody. Vězeňské poměry a samotný útěk z nejobávanější věznice v komunistickém Československu budou zkompleťovány po studiu v archivech na Slovensku v roce 2016.

Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968

Doba realizace: 2015–2017

Garant: Jan Cholínský

Projekt je zaměřen na výzkum politických a publicistických aktivit českých exulantů a exilových skupin v letech 1948–1968. Primárně se bude zabývat činností nejvýznamnějších skupin (Český národní výbor, Sdružení českých demokratických federalistů, České křesťansko-demokratické hnutí, Sdružení československých exulantů v Chicagu), stojících v období 1948–1968 v opozici k Radě svobodného Československa, resp. ke strategii tzv. gradualismu, a nejdůležitějšími představiteli a periodiky tohoto exilového okruhu. Sekundárně zmapuje souvislosti exilového vývoje s událostmi předcházejícími nastolení komunistické diktatury v Československu v únoru 1948, paralelní vývoj a situaci ve slovenském exilu a kontext aktivit exulantů s mezinárodněpolitickou situací. V teoretické rovině budou v rámci projektu vymezeny základní metodologické zásady výzkumu exilové problematiky včetně zdůvodnění užívaných pojmů.

V roce 2015 proběhl rozsáhlý výzkum exilových periodik v knihovně Libri prohibiti a jinde (včetně např. archivu Nebraské univerzity v Lincolnu). Byly vybrány publicistické články do připravované antologie, zahájena redakční úprava přepsaných textů. V roce 2016 vyjdou dva díly antologie publicistických textů.

Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)

Doba realizace: 2008–2016

Garant: Petr Anev

Prioritou výzkumu Komunistické strany Československa je definování role a postavení československého komunismu ve struktuře mezinárodního komunistického hnutí a přehledné zpracování životopisných medailonů vedoucích funkcionářů KSČ. Badatelské úsilí se koncentrovalo na vývoj organizační struktury a vedoucí představitele aparátu Komunistické strany Československa (výstupem bude *Biografický slovník vedoucích představitelů KSČ 1921–1989*).

V roce 2015 byla ke zpracování rozdělena všechna hesla, na projektu nyní pracuje celkem 46 osob. Z 54 hesel, která zbývalo zpracovat, bylo v roce 2015 dokončeno 39. Zbývajících 15 bude připojeno na začátku roku 2016. V průběhu roku 2015 byla dokončena první verze úvodní studie slovníku, jejíž tři části vypracovávají renomovaní historici J. Rákosník, J. Gebhart a J. Pernes. V průběhu roku 2015 byla shromážděna většina portrétních fotografií funkcionářů, které budou ve slovníku otištěny. V posledním čtvrtletí roku byla také ve spolupráci s autory jednotlivých hesel zahájena první fáze redakčního zpracování hesel, ve které se texty sjednocují.

Československá justice v letech 1948–1989 a její role při trestněprávní perzekuci odpůrců režimu

Doba realizace: 2014–2017

Garant: Jaroslav Pažout

Externisté (2015): Alena Šimánková, Tomáš Bursík, Lucie Špinková, Adam Zítek

Projekt si klade za cíl komplexní zpracování personálního složení, organizace a fungování nejvyšších orgánů justice, konkrétně soudnictví a prokuratury, přičemž bude sledována i jejich role v trestněprávní perzekuci odpůrců režimu v Československu.

Projekt je založen na náročném primárním výzkumu. Během prvního roku byla připravena studie obsahující shrnutí cílů projektu, analýza pramenné základny, která je k dispozici, a představení předpokládaných výsledků projektu s některými předběžnými tezemi. Do konce projektu budou vydány ještě tři publikace, a to edice vybraných dokumentů k organizaci a chodu nejvyšších orgánů prokuratury a soudnictví, přehled funkcionářů nejvyšších orgánů prokuratur v letech 1948–1989 a publikace mapující na případových studiích podoby trestněprávní perzekuce v Československu v letech 1948–1989.

V průběhu řešení projektu se počítá s publikováním dalších dílčích studií, jejichž autory budou členové řešitelského týmu i další oslovené osoby. Součástí projektu bude též průzkum a vytvoření prvotních soupisů některých částí fondů Národního archivu, které mají vztah ke sledovanému tématu.

Dle stanoveného harmonogramu probíhal **v roce 2015** pramenný výzkum. Rešerše se uskutečnila ve fondech Národního archivu: Ministerstvo spravedlnosti (především nezpracované spisy v tajné spisovně ministerstva), Generální prokuratura ČSSR a Generální prokuratura ČSR (především kolegia generálních prokurátorů), Komunistická strana Československa – ústřední výbor 1945–1990, Předsednictvo vlády, Policejní ředitelství Praha II – všeobecná spisovna (osobní spisy) a v tzv. Kložově archivu. Externí spolupracovníci vytvořili prozatímní inventární seznam k poradám kolegia generálního prokurátora ČSR v období tzv. normalizace a k poradám ministra spravedlnosti pro léta 1953–1956. Řešitel pokračoval v excerpci právní literatury a periodik. Uskutečnil také pramenný výzkum ve Státním archivu v Bratislavě ve fondu Štátny súd, oddelenie v Bratislave 1948–1952 a ve fondech ústředních orgánů státní správy a Komunistické strany Slovenska vztahujících se k problematice justice. Výsledky jsou průběžně využívány pro doplňování databáze nejvyšších představitelů justice v letech 1948–1989, která byla vytvořena na konci roku 2014.

Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953

Doba realizace: 2015–2017

Garanti: Milan Bárta, Jan Kalous

Kmenový zaměstnanec: Libor Svoboda

Dějiny StB v Československu po druhé světové válce lze rozdělit do několika období (1945–1953, 1953–1968, 1968–1969, 1970–1989). Rok 1945 byl dobou vzniku nového politického, bezpečnostního a správního aparátu. V červnu (na Slovensku již v únoru) 1945 vznikla Státní bezpečnost, útvar, který byl především spojen s mocensko-politickými ambicemi KSČ. V období let 1945–1948 byly státobezpečnostní a zpravodajské složky odděleny, StB tedy existovala a modifikovala se v souvislosti s proměnami vztahů uvnitř tehdejší Národní fronty. Další výrazný mezník tvoří sloučení Ministerstva vnitra s Ministerstvem národní bezpečnosti v roce 1953 a vznik jednotlivých operativních správ StB (tímto datem své práce uvozují např. Dvořáková, Koudelka, Žáček). Rok 1968 spojený s marnou snahou o reformy Bezpečnosti ukončuje další etapu, posledním obdobím je pak éra normalizační StB.

Období poválečného vývoje StB není doposud komplexně zpracováno. Badatelský zájem se soustředí především na některé dílčí úseky (politické procesy, nezákonnosti), také pokusy o souhrnné zpracování této periody (Pacner, Dvořáková, Kaplan, Frolík) se zaměřovaly především na dílčí úseky vývoje (především organizační strukturu). Tyto práce ovšem ukázaly na základní problémy spojené se zpracováním tématu – časté organizační změny, řady plánů, které se neuskutečnily, na jedné straně nedostatek archivního materiálu, na straně druhé množství dílčích údajů dosud řádně nevyhodnocených. Z hlediska vývoje jde o zdaleka nejkomplikovanější období vývoje StB.

Státobezpečnostní a zpravodajská složka zůstala zachována i po vzniku Sboru národní bezpečnosti v červnu 1945. Pro další vývoj sledované problematiky jsou právě tyto dvě složky zásadní. Komunisté, kteří je chtěli ovládnout, v nich zpočátku nedokázali získat většinu, snažili se proto udržovat rozdělení těchto složek, aby znesnadnili jejich kontrolu a podřídili je kontrole vlastní. Teprve na základě zákona o SNB z července 1947 se sloučily v jeden celek s mimořádnými pravomocemi, v té době již však byly pod dohledem komunistické strany. Jejich pozice pak markantně vynikla v únoru 1948 a posléze při konstrukci politických procesů, kdy postavení StB ve společnosti posilovalo, až do podoby samostatné mocenskopolitické složky. Tento vývoj vyvrcholil zřízením ministerstva národní bezpečnosti v květnu 1950.

Projekt je tedy časově vymezen obdobím mezi počátkem roku 1945 a zářím 1953 s důležitými kontextuálními přesahy. Má ambici postihnout vývoj v celém tehdejším Československu. Soustředí se samozřejmě na rekonstrukci organizačního vývoje rozvědných a kontrarozvědných útvarů podřízených ministerstvu vnitra (resp. ministerstvu národní bezpečnosti), představení jejich zaměření, činností a personálního obsazení vedoucích funkcí jednotlivých součástí (náčelníků odborů, správ), a to u centrálních i regionálních složek. Nahlédne také do souvislostí akcí a provokací konstruovaných StB v předmětném období. Nelze se vyhnout ani otázkám, proč k popisovanému událostem došlo, kdo se na nich podílel, čím byly ovlivněny apod.

V roce 2015 probíhal systematický badatelský výzkum zaměřený na různé aspekty struktury, personálního obsazení a činnosti jednotlivých složek Státní bezpečnosti ve vymezeném časovém období. Šlo zejména o fondy ABS, Národního archivu, Muzea Policie ČR atd.; ze zahraničních archivů – Slovenský národní archiv, Archiv Ústavu paměti národa atd. Získané poznatky budou využity při mapování organizační struktury a popisu personálního obsazení a činnosti státobezpečnostních složek. Byly finalizovány práce na biografickém slovníku představitelů operativních správ Státní bezpečnosti v letech 1953–1989 (je dokončován text jednotlivých hesel, konfrontován s dalšími archivními zdroji apod.), rukopis bude odevzdán na počátku roku 2016. V revue *Paměť a dějiny* (zde především v rubrice Struktury moci), v *Securitas Imperii* a ve Sborníku ABS bylo k dané problematice publikováno několik studií. Problematikou bezpečnostního aparátu se také zabývaly příspěvky a vystoupení na konferencích a seminářích (konference *Cooperation and Conflicts among the Security Services in the Soviet Bloc* v Budapešti; *Československo v letech 1963–1967*; policejních historiků v Bratislavě; konference *Aktivita čs. zpravodajských složek na území Rakouska III.*; připravena konference *1945 – konec války a obnova Československa* atd.) a řada přednášek pro školy a veřejnost.

Zánik agrární strany a pád československé demokracie

Doba realizace: 2012–2015

Garant: Petr Anev

Řešitelé projektu analyzují okolnosti zániku agrární strany, a to v širších politických souvislostech. Zánik agrární strany je úzce spojen se zánikem čs. demokracie jak v době před druhou světovou válkou, tak po roce 1945. Důraz je kladen na období po roce 1938. Výsledkem bude stejnojmenná monografie, odevzdání rukopisu je plánováno na konec roku 2016.

V roce 2015 bylo zpracováno 109 normostran textu (celkově je zatím hotových 307 normostran rukopisu knihy). Dříve sepsaný text byl průběžně aktualizován, byly do něj zapracovávány informace z nově vyšlých publikací. V roce 2015 byla sepsána část knihy, která se věnuje posledním letům první republiky (pasáže monografie, které se věnují období druhé světové války a třetí republiky, autor již částečně popsal ve svých dříve vydaných studiích).

Odboj a perzekuce křesťanů v době nacismu a komunismu (1938–1989)

Doba realizace: 2009–2015 (období 1938–1945), 2015–2018 (období 1948–1989)

Garant: Markéta Doležalová

Kmenoví zaměstnanci: Stanislava Vodičková, Martin Jindra

V roce 2009 byl zahájen jeden z dílčích projektů, který je součástí mapování odboje a perzekuce českých občanů za druhé světové války a následně v období komunismu. Projekt je zaměřen na postupnou dokumentaci duchovních z řad křesťanských církví, především duchovních katolické církve, Českobratrské církve evangelické, Jednoty bratrské, Jednoty českobratrské, Církve československé (husitské) a pravoslavné církve.

Samotný projekt se dělí na dvě samostatné, na sebe navazující části, které zpracovávají období nacismu a období komunismu a jejichž výsledky budeme v závěru projektu komparovat.

V první části byla zvláštní pozornost věnována nezpracovanému tématu českých duchovních (včetně českých Němců), uvězněných, popravených a zavražděných v koncentračních táborech, i těch, kteří se z těchto vězeňských zařízení vrátili. Byla zmapována jednotlivá místa, popraviště a vězeňská zařízení, kterými prošli. Po rozpracování rozsudků můžeme také sledovat jejich motivy a prostředky odporu i proměny tvrdosti udílených trestů během nacistické vlády. Součástí projektu je vytvoření přehledu zapojení duchovních do různých forem národního odboje: exilové vlády, zahraniční armády, rozvědné služby apod.

Druhá část projektu plynule navazuje na předchozí, neboť účastníci křesťanského odboje a perzekvování v období Protektorátu Čechy a Morava se většinou stali i nepřáteli hegemonistického režimu levicového typu a opět končili ve věznicích. Záměrem celého projektu je nejen zaznamenat osudy těchto lidí a církví v době totalitních režimů, ale také vnést do povědomí společnosti méně známá témata, jako je např. zápas křesťanů proti germanizaci a pokřivení českých dějin v době nacismu, způsoby obrany proti ideologickému působení při výchově dětí a mládeže v letech komunistického režimu či soustavnost pronásledování katolické církve během celého období komunistické vlády v Československu.

Výsledky tohoto výzkumu budou průběžně prezentovány na webových stránkách Ústavu, dále v podobě článků a studií v časopisech *Paměť a dějiny* a *Securitas Imperii* a formou výstav. Záměrem řešitelů je zakončit tento dlouhodobý projekt monografií s životopisnými medailony jednotlivých duchovních křesťanských církví, kteří prošli koncentračním táborem Dachau.

V roce 2015 pokračoval projekt vydanou monografií, kapitolou v kolektivní monografii, studií v zahraničním recenzovaném periodiku (viz níže). Zároveň byly do tisku předány rukopisy kritické edice dokumentů a čtyř studií do sborníků z konferencí.

Projekt byl představen na mezinárodní konferenci *Velehrad vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru*, která proběhla ve dnech 11.–12. června 2015 v areálu Velehradu. Partnery konference byly Univerzita Palackého a Centrum Aletti v Olomouci a Ústav paměti národa v Bratislavě. Čestným hostem konference byl německý kardinál Joachim Meisner. Konferenci doprovázela stejnojmenná putovní výstava s katalogem a krátkým filmovým dokumentem, který pro tento účel zpracovalo z dobových nahrávek pracoviště orální historie ÚSTR. Výstava putovala po významných moravských kostelích, na závěr roku byla instalována v prostorách Univerzity Palackého v Olomouci. Odbornou garanci konference i výstavy zajistili řešitelé projektu. Konference i výstava měly značný mediální ohlas. Dále v roce 2015 probíhaly instalace putovní výstavy *Diktatura versus naděje. Pronásledování římskokatolické církve v Československu 1948–1989*, jejímiž pořadateli jsou Archiv Kanceláře prezidenta republiky a ÚSTR. Projekt rovněž pokračoval tvorbou biogramů duchovních perzekvovaných v období nacismu a komunismu, do které se opět zapojili i studenti teologických fakult, přednáškami pro veřejnost a mediálními výstupy.

Hlavní výstupy v roce 2015:

- JINDRA, M.: *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945*. ÚSTR, Praha 2015.
- JINDRA, M.: Církev adventistů sedmého dne v době zastavení činnosti a po jejím obnovení. In: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): *Československo v letech 1954–1962*. ÚSTR – Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích, Praha 2015, s. 374–383.
- VODIČKOVÁ, S.: Kardinál Josef Beran – dobrý pasterz i patriota. In: *Studia Toruńskie*, č. 2, Toruň 2015, s. 161–180.

Šlechta českých zemí v konfrontaci s totalitními režimy 20. století

Doba realizace: 2011–2016

Garant: Dita Homolová

Cílem projektu je výzkum postupné degradace postavení šlechty v české společnosti směřující až k likvidaci šlechty jakožto sociální skupiny komunistickým režimem. V rámci projektu jsou sledovány obecné procesy sociální, ekonomické a politické transformace československé společnosti prizmatem této sociální skupiny s cílem dospět k obecnějším závěrům o postojích, strategiích a vzorcích chování šlechty v období 1938–1945, 1945–1948 a 1948–1989.

Výzkum se soustřeďuje na všechny aspekty postojů, strategií a vzorců chování příslušníků šlechty ve vztahu k nacistické a komunistické moci. Projekt je rozdělen formálně do čtyř dílčích oblastí, zachycujících jak odpor příslušníků šlechty vůči totalitě, příp. zapojení do odboje, tak i perzekuci na straně jedné a kooperaci či jakoukoli formu participace na nacistickém, resp. komunistickém režimu na straně druhé. Činnost v rámci projektu lze rozdělit do několika okruhů: primární výzkum a prezentace jeho výsledků (publikace výsledků výzkumu v odborných periodikách, účast na konferencích), transkripce ego-dokumentů z rodinných archivů šlechty, dokumentace rodinných archivů šlechty, příprava monografie jako konečného výstupu projektu, příprava výstavy.

V rámci projektu byl **v roce 2015** dokončen primární archivní výzkum, ke konci roku byla dokončena dokumentace fondů rodinných archivů pro výzkum dějin šlechty ve 20. století, doplněná o kritickou studii zabývající se povahou a využitelností těchto pramenů. Byly realizovány publikační výstupy v podobě dílčích studií, přičemž hlavní pozornost byla zaměřena na text monografie. Pokračovaly instalace putovní výstavy *Ve znamení tří deklarací. Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu*, zahájené Ústavem v říjnu 2014. V roce 2015 byla instalována v dalších městech (Pardubice 6. 2. 2015, Žďár nad Sázavou 26. 3. 2015, Zámek Častolovice 1. 6. 2015, Lomnice u Tišnova 5. 9. 2015; Český Krumlov 6. 11. 2015). Výsledky výzkumu byly prezentovány na zahraniční vědecké konferenci ve Finsku: *Nobility Reconsidered: New Perspectives on the European Aristocracy*, University of Jyväskylä, Department of History and Ethnology (10.–12. června 2015).

Film a dějiny totalitních režimů

Doba realizace: 2010–2015

Garant: Petr Kopal

Spolupracovníci: Kamil Činátl a Jaroslav Pinkas

Projekt se zabývá výzkumem filmu jako cenného pramene a nástroje nacistické a komunistické ideologické manipulace (propagandy). Jeho cílem je analyzovat, jak přesně filmová tvorba v rámci totalitního systému fungovala, jaké byly její úkoly a možnosti a jak byla recipována.

Projekt *Film a dějiny totalitních režimů* **v roce 2015** pokračoval v plnění úkolů schváleného zadání a tímto rokem skončil. Garant vypracoval interní grantovou žádost na stejnojmenný další tříletý projekt. Byla završena první etapa ediční řady Film a dějiny, pojímaná v zásadě chronologicky (válka, stalinismus, normalizace a přestavba). Pokračování projektu by se mělo zabývat konkrétními problémy v rámci vztahu filmu a historie, především tématem filmové propagandy. V roce 2015 byla zpracována řada studií či kapitol v odborné knize a finalizováno několik výstupů, které vyjdou v roce 2016. K dalším výstupům patří referáty na konferencích a seminářích. Realizovány byly také tři filmové semináře pro veřejnost.

Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989

Doba realizace projektu: 2008–2015

Garant: Petr Mallota

Spolupracovnice: Markéta Doležalová

Cílem projektu je zpracování biogramů všech cca 267¹ popravených z politických důvodů včetně shromáždění reprezentativních dokumentů a vybraných fotografií. Dokončené životopisy byly průběžně umísťovány na webovou stránku Ústavu.

V roce 2015 byl projekt fakticky dokončen – externí i interní autoři odevzdali zbývající biografická hesla popravených (jednalo se o 22 nedokončených hesel z celkového počtu 267) – a byla zpracována studie mapující problematiku politických poprav v komunistickém Československu. Tato studie je zároveň chápána jako úvodní text připravovaného biografického slovníku popravených. V průběhu roku se edičně zpracovávaly starší texty, jež byly uváděny do souladu s konečnou koncepcí připravované publikace. V rámci projektu vzniklo také několik dílčích případových studií, které pojednávají o konkrétních politických kauzách, u nichž došlo k vynesení hrdelních trestů. Téma popravených bylo rovněž prezentováno na konferenci *Ve stínu šibenice* spolupořádané Ústavem.

Dokumentace osob usmrčených na státní hranici 1948–1989

Doba realizace projektu: 2008–2014

Garant: Tereza Mašková

Kmenový zaměstnanec: Vojtěch Ripka

Cílem projektu je zpracovat biogramy a sadu dat, které se zaměřují na osoby usmrčené na československé státní hranici v letech 1948–1989. Biogramy usmrčených osob, jejichž výběr probíhal na základě ukazatelů, jakými jsou období, způsob usmrcení, státní příslušnost, směr přechodu a místo přechodu, obsahují podstatná fakta o události na hranici včetně místa, času, příčiny úmrtí, fotografie, osobní informace o usmrčené osobě a rešerši pramenů. Celkový počet biogramů na webových stránkách projektu dosáhl 80 hesel, v roce 2014 bylo 12 hesel upraveno či doplněno na základě nově zjištěných informací.

V roce 2015 byl projekt ukončen vydáním závěrečné publikace doplněné o elektronickou aplikaci dostupnou na <http://www.zelezna-opona.cz/>.

¹ V rámci projektu padlo rozhodnutí zpracovat všechny případy popravených, u nichž existuje podezření na politické důvody, a teprve poté rozhodnout, jaká jména budou vyřazena (původní seznam 245 popravených z politických důvodů některá jména neobsahoval).

Underground v regionech

Doba realizace projektu: 2012–2016

Garanti: František Stárek, Ladislav Kudrna

Projekt se soustředí na dokumentaci regionálních undergroundových aktivit. Vedle zachycení struktury a projevů undergroundu se hodlá zaměřit na jeho reflexi v písemnostech státních orgánů.

V roce 2015 pokračoval základní archivní výzkum v ABS – pobočka Kanice, soustředil se na přírůstky, konkrétně na dochované plány práce jednotlivých okresních oddělení Státní bezpečnosti z let 1974/5–1989. Dále na dochovaná vyhodnocení činnosti dotýčných oddělení, denních či měsíčních hlášení pro krajské správy StB a situačních zpráv pro okresní tajemníky strany. Postupovalo se systematicky, kraj po kraji. V roce 2016 by měl skončit základní archivní výzkum, který je nezbytný pro zpracování monografie mapující regionální undergroundové aktivity v normalizačním Československu (datované do let 1975–1989 s ohledem na dostupnost a existenci podkladové matérie). Vedle toho bylo odevzdáno několik rukopisů studií a popularizačních článků, řešitelé projektu se aktivně účastnili konferencí (příprava mezinárodní konference *Reflexe undergroundu*) a přednesli několik desítek přednášek a besed pro veřejnost. V rámci projektu probíhá příprava monografie *Rozpad skupiny The Plastic People of the Universe v letech 1987–1988*, na které se podílejí M. Valenta a F. Stárek.

Protikomunistické letáky a tiskoviny v totalitním Československu 1948–1953

Doba realizace projektu: 2014–2017

Garant: Petr Mallota

Kmenový zaměstnanec: Martin Jindra

Projekt na základě archivního výzkumu zdokumentuje v plné šíři existenci „protistátních“ letáků i obdobných ilegálních tiskovin, jež vznikly v Československu jako výraz odporu proti totalitní moci v letech 1948–1953. Srovná je s obdobnými materiály z let nacistické okupace ČSR a s protikomunistickými tiskovinami z jiných sovětských satelitů, uvede do historických souvislostí a charakterizuje jejich autory a šířitele. Finálním výstupem bude edice dokumentů (letáků).

K tématu protikomunistických letáků a tiskovin byly **v roce 2015** prováděny rešerše a paralelně s nimi probíhal též archivní výzkum. Odehrával se formou dílčích výzkumných sond k jednotlivým letákovým akcím. Předmětem zájmu zpracovatelů se staly následující oblasti: *Rudé právo* (ročníky 1948 a 1949), kartotéka „akce 48“, fond Vyšetřovací spisy StB (ABS). Výše popsaná výzkumná činnost bude v roce 2016 využita při publikaci studií pro periodika vydávaná Ústavem i mimo něj.

Korpus jazyka StB

Doba realizace projektu: 2014–2016

Garant: Tereza Mašková

Kmenový zaměstnanec: Vojtěch Ripka

Cílem projektu je vytvořit pomůcku, která by sloužila k výzkumu světa StB. Jazykový korpus (formou CD a online) je klíčovou, neopominutelnou pomůckou v současné encyklopedice. Z hlediska uživatelů je určen nejen historikům, lingvistům a sociálním vědcům, ale i širší veřejnosti. V první fázi projektu je hlavní náplní design korpusu skrze explorativní rozhovory a konzultace s odborníky a fundraising za účelem získání grantových prostředků. Projekt úzce spolupracuje s Ústavem českého národního korpusu Filozofické fakulty UK.

Projekt byl **v roce 2015** pozastaven z důvodu odchodu hlavní řešitelky na mateřskou dovolenou. Proběhlo výběrové řízení na její zastoupení, vhodného kandidáta splňujícího náročnou kombinaci kompetencí se však nepodařilo najít. Výběrové řízení se bude opakovat.

Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua

Doba realizace projektu: 2014–2016

Garant: Jiří Urban

Projekt je orientován na meziregionální komparaci způsobů prosazování kolektivizace, nejrozličnějších forem odporu proti tomuto prosazování i reziduí kolektivizace. Za osu takto pojatého regionálního výzkumu byla určena řeka Labe. Volba největší české řeky není náhodná. Sledování její linie totiž nabízí širokou škálu rozličných místních podmínek napříč několika správními oblastmi a umožňuje sledovat a komparovat kolektivizační proces v geograficky a sociopoliticky odlišných podmínkách (nově dosídlené pohraniční oblasti, horské regiony Krkonoš a Českého středohoří, jejich podhůří, úrodné, výsostně zemědělské roviny, jakož i okolí významných průmyslových center). Výsledná práce tak bude moci vylíčit osobité projevy i obecně platné tendence ve vztahu k prosazování kolektivizace a odporu proti ní, a pomoci tak vystihnout podstatné rysy režimu, nakloněného totální kontrole zásob potravin. Zpracování tématu bude zasazeno do kontextu sociálních a hospodářských dějin.

V první polovině **roku 2015** byl dokončen rukopis *Sociální receptce kolektivizace venkova v horním Polabí: od fenoménu k aktérům a jejich motivacím*, který byl předán k externímu recenznímu řízení. Druhá polovina roku byla využita k prezentaci výsledků bádání jak v domácím (tři odborné přednášky, jeden vědecký seminář), tak na zahraničním odborném fóru (vystoupení na mezinárodní konferenci *Countryside*

StB a Stasi, vztahy a spolupráce československých a východoněmeckých bezpečnostních orgánů v letech 1969–1989

Doba realizace projektu: 2014–2016

Garant: Tomáš Vilímek

Kmenový zaměstnanec: Petr Dvořáček

V rámci projektu bude zpracována forma, rozsah a konkrétní dopad spolupráce československé a východoněmecké Státní bezpečnosti jednak při pronásledování opozičních seskupení v ČSSR a NDR, jednak při sledování rozmanitých společenských oblastí obou států, kterým StB a Stasi věnovaly systematickou pozornost. Při řešení projektu bude kladen důraz na kombinaci co nejširšího okruhu rozmanitých druhů pramenů, které jsou v českých a německých archívech k dané tematice k dispozici.

Pro ucelené poznání vzájemných vztahů FMV a Stasi na vrcholné úrovni byla provedena rešerše v dochovaných písemnostech sekretariátu ministra vnitra ČSSR. Pozornost byla věnována hlavně pravidelným poradám ministrů, o nichž byly dohledány částečné informace v kolegiích FMV a částečně v nezpracované spisové části fondu. Dále byla pozornost věnována dochovaným písemnostem analytické povahy jako Denní situační zprávy či Zpravodajské informace. Tímto vznikl přehled o dochovaných archiváliích na české straně, který bude možné konfrontovat s již získanými či v budoucnu prostudovanými archiváliemi z provenience Stasi. **V roce 2015** byl odevzdán text (25 normostran) o „informačním toku“ StB, který by měl být součástí kolektivní monografie německého projektu (BStU) o analytické činnosti politické policie východního bloku (Vilímek – Dvořáček).

Paměť a dějiny totalitních režimů

Doba realizace projektu: 2015–2017

Garant: Jan Dvořák

Kmenoví zaměstnanci: Adam Hradilek, Jakub Daniček, Jan Horník

Projekt je zaměřen na sběr a zpracování výpovědí přímých svědků důležitých událostí moderních československých dějin, dokumentů, fotografií a rukopisných vzpomínek z domácích archívů, souvisejících s posláním Ústavu. Navazuje na dosavadní projekt Ústavu *Paměť a dějiny totalitních režimů* (2008–2014), v jehož rámci se podařilo zachytit stovky unikátních výpovědí pamětníků a šířeji zpracovat dosud opomíjená témata. Jedním z nich je téma perzekuce čs. občanů v SSSR, ze kterého se stal samostatný výzkumný projekt. Z tohoto důvodu i vzhledem k restrukturalizaci Odboru výzkumu a vzdělávání vznikla potřeba redefinovat dosavadní činnost na poli dokumentace osobních výpovědí pamětníků a domácích archívů. Předkládaný projekt je dokumentační a má základní tři roviny:

1. Přípomínka – zachycení biografických interview s pamětníky totalitních režimů. Vedení rozhovorů s pamětníky důležitých událostí moderních československých dějin, primárně s účastníky protikomunistického odboje, ale i s dalšími svědky a aktéry. Nahrávky v HD kvalitě, sebrané dokumenty a fotografie se stanou součástí digitálního archivu otevřeného historikům, studentům, dokumentaristům i široké veřejnosti. V rámci Ústavu budou sloužit jako zdroj při přípravě odborných textů, výstav, seminářů, didaktických pomůcek, publikací apod. Součástí připomínkového segmentu projektu budou veřejné besedy a semináře s pamětníky (ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla atd.).
2. Výzkum – v rámci projektu budou dále kriticky zkoumána a zpracována předem definovaná témata: Účastníci odboje a odporu proti komunismu, Nežidovští svědkové holocaustu a Skrytá církev. Mezi další předpokládané tematické skupiny (z důvodu výzvy ke spolupráci a řešeného grantu) patří Československá emigrace do Austrálie (The University of Western Australia) a Izraele (Post Bellum, České centrum).
3. Audio/video servis ÚSTR, správa digitálního archivu – vzhledem ke zkušenostem a technickému zabezpečení týmu budou řešitelé projektu poskytovat kolegům servis a poradenství ve věci zaznamenávání, archivace a zpracování nahrávek pořízených v rámci dalších projektů Ústavu. V součinnosti s oddělením IT a Oddělením vzdělávání bude vybudována digitální databáze objektů – interní archiv nahrávek, klipů a sebraných dokumentů z domácích archívů s možností přístupu pro externí uživatele. Součástí databáze budou i nahrávky věnované Ústavu jednotlivci a institucemi (např. ČT – desítky rozhovorů s pamětníky undergroundu, které by ČT jinak smazala).

V roce 2015 bylo v rámci dokumentačního projektu natočeno celkem 59 rozhovorů (plán 45) s pamětníky z předem definovaných skupin (účastníci oboje a odporu proti komunismu, nežidovští pamětníci holocaustu) a došlo k jejich částečnému zpracování (medailonky, přepisy), některé výstupy byly prezentovány na veřejnosti (čtvrteční seminář ÚSTR, workshop) i v revue *Paměť a dějiny*. Ve spolupráci s Post Bellum a Českým centrem v Izraeli bylo natočeno 15 rozhovorů s pamětníky holocaustu a čs. poválečnými emigranty v Izraeli. V součinnosti s oddělením IT byla zajištěna prozatímní archivace všech natočených nahrávek. Nové možnosti se nabízejí v souvislosti se schváleným grantem NAKI, který umožní vybudování „digitálního archivu“ pro trvalé uchování a zpřístupnění historických pramenů získaných v rámci dokumentační činnosti ÚSTR s možností přístupu pro externí uživatele z řad odborné i laické veřejnosti. V rámci projektu také probíhá servis a poradenství ve věci zaznamenávání, archivace a zpracování nahrávek pořízených v rámci dalších projektů Ústavu. V roce 2015 byla odevzdána edice 48 portrétů pamětníků holocaustu k publikaci na webových stránkách Ústavu a celkem 33 hodin rozhovorů s účastníky odboje a odporu bylo přepsáno.

Čechoslováci v Gulagu

Doba realizace: 2014–2016

Garant: Adam Hradílek

Kmenoví zaměstnanci: Jan Dvořák, Štěpán Černoušek

Externisté (2015): Zdeněk Vališ, Mečislav Borák

Hlavním cílem projektu je zpracování tématu represí čs. občanů v SSSR na základě rozhovorů s pamětníky, domácích archivů, dokumentů z ukrajinských a ruských archivů NKVD/KGB a českých archivů. Podařilo se shromáždit okolo 150 osobních výpovědí pamětníků Gulagu z českých i zahraničních archivů. Výpovědi pamětníků tvoří základ dosavadního výzkumu – řešitelé se snaží zmapovat jednotlivé osudy obětí represí, od toho se bude odvíjet komplexnější rozbor charakteru a rozsahu represí. Badatelé vedou výzkum v zahraničních archívech, v nichž jsou uloženy materiály NKVD o perzekvovaných československých občanech (regionální ukrajinské státní archivy, Archiv Bezpečnostní služby Ukrajiny, gruzínský archiv Ministerstva vnitra, ruské státní archivy) apod. Garanti projektu se zúčastnili mezinárodní konference *Podkarpatská Rus v československém státě (1918–1945)* v Užhorodu. V průběhu roku rovněž pokračovala příprava dokumentárního cyklu, který se připravuje ve spolupráci s Českou televizí.

V roce 2015 bylo ve spolupráci s Českou televizí zahájeno natáčení dokumentárního cyklu *Čechoslováci v gulagu* a s ním spojená příprava scénářů, návštěva a dokumentace lokalit (zvláště na Ukrajině a v Ruské federaci), vyhledávání a zpracování podkladů (archivy, rozhovory), které budou využity nejen pro tvorbu dokumentárního pořadu, ale i pro další plánované výstupy projektu. Během pokračujícího výzkumu v archivech NKVD na Ukrajině i v Ruské federaci bylo získáno několik desítek spisů vedených na čs. občany. Část získaných materiálů byla již v tomto roce využita při tvorbě odborných textů, seminářů a přednášek (např. A. Hradílek: *Gulag v memoárech českých autorů*, Knihovna Václava Havla). Řešitelé projektu se významně podíleli na přípravě online muzea Gulagu věnovaného československým obětem, které bude spuštěno v první polovině roku 2016. V rámci projektu se také uskutečnila návštěva sovětského disidenta Michase Kukobaky v Praze a byla připravena mezinárodní konference *Historie versus Propaganda*.

Dějepis pro 21. století – provoz

Doba realizace: 2015

Garant: Vojtěch Ripka

Kmenoví zaměstnanci: Jaroslav Najbert, Kamil Činátl, Jaroslav Pinkas, Čeněk Pýcha, Karina Hoření, Tereza Hannemann

Projekt navazuje na dlouhodobé aktivity Skupiny vzdělávání Ústavu a souvisejícího projektu D21. Jedná se zejména o semináře pro učitele, přednášky pro veřejnost, workshopy pro školy, spolupráci s institucemi a správu vzdělávacího webu D21. Tyto aktivity se zhodnocují především z dlouhodobé perspektivy a projekt zajišťuje jejich trvání a další udržitelnost. Obsahuje technické, organizační a prováděcí prvky v takové kombinaci, která zaručuje uvážlivou a efektivní činnost. Část aktivit má především podpůrný charakter. Vzhledem k tomu, že tyto aktivity podmiňují další dynamický rozvoj vzdělávací činnosti, jsou uvedeny samostatně.

Klíčová aktivita 1 (KA01): Vztahy se školami a vzdělávacími institucemi

Systematické vztahy se školami mají pouze příslušné fakulty vysokých škol věnující se přípravě nových učitelů (tzv. fakultní školy), i v takovém případě se ovšem tyto vztahy omezují především na reflexi provozu, nikoli na rozvoj inovativních metod. Model pilotujících učitelů umožňuje vykročit z provozu směrem k inovacím, vedle reflexe stávajícího stavu je jeho cílem i rozvíjení podnětů k jeho zlepšení. Plánovaný a od roku 2015 rozvíjený databázový adresář by mohl výrazně zefektivnit dosavadní praxi propagace a rovněž přispět k lépe cílenému obsahu seminářů.

V roce 2015 byl vytvořen adresář všech škol v ČR a položen základ adresáře učitelů. Efektivita tohoto nástroje byla na podzim 2015 prokázána zvýšeným počtem přihlášených učitelů i jejich různorodějším složením (různé aprobace, různé typy škol). Platformou pro rozvoj spolupráce se školami se v roce 2015 stala též Stálá konference asociací ve vzdělávání, kam byl Ústav přijat a kde aktivně působil. Například Letní škola a její repríza byly spolupořádány SKAV, Ústav se prezentoval na konferenci *Úspěch pro každého žáka* a podobně. Rovněž se stal členem mezinárodní organizace pro vzdělavatele v oblasti historie EUROCLIO. Tato platforma umožňuje sestavování mezinárodních projektů a v roce 2016 se Ústav aktivně zúčastní výroční konference EUROCLIO uspořádáním workshopu.

KA02: Rozvoj webového portálu D21

Portál staví na metodických principech, které zpřístupňuje prostřednictvím metodik postavených na konkrétním materiálu a také jejich přímou reflexí v metodických částech webu. Klíčovým tématem však není obsah výuky, ale její metoda. Zároveň portál integruje výstupy jiných aktivit projektu a směřuje k plynulému nahrazení obsahově zaměřené vzdělávací sekce www.ustrcr.cz. Web nebude poskytovat kompletní zpravodajský servis z oblasti didaktiky dějepisu (jak to dělají např. Modernidejiny.cz), bude spíše platformou pro rozvoj metodické diskuse a ke sdílení zkušeností. Má rovněž potenciál podpořit snahy o posílení vztahů se školami. Slouží zároveň jako platforma pro rozvoj dalších digitálních aplikací.

Webový portál byl **v roce 2015**, konkrétně v červenci, plně otevřen veřejnosti a stal se hlavní komunikační platformou vzdělávacích

aktivit Ústavu. Pozornost si získala jak rozsáhlá databáze normalizace s více než 400 výukovými objekty, tak série aktuálních glos či nově vytvořená sekce *Jak a proč učit dějiny?*, která obsahuje základní didaktická východiska Oddělení vzdělávání.

73

KA03: Antisemitismus v 2. polovině 20. století

V roce 2015 byla dokončena základní verze sady materiálů, která úspěšně prošla odbornou oponenturou Zbyňka Taranta, Ph.D. Na jaře 2016 bude odevzdána konečná podoba k recenzím. Ústav se též aktivně zapojil do International Holocaust Remembrance Alliance, mezinárodní organizace se silným vzdělávacím důrazem.

KA04: Třetí odboj v didaktické perspektivě

Antologie učebních materiálů byla **v roce 2015** vytvořena a odevzdána. Vzhledem k relevantním kritickým připomínkám oponentů týkajícím se zejména zacílení textů však bude doplněna a znovu redigována. Finální podoba bude vytvořena na jaře 2016. V rámci této aktivity dojde k finalizaci projektu, který je rozvíjen již od roku 2013.

KA05: E-learningové kurzy

Vzhledem k tomu, že nebyl spuštěn avizovaný kariérní řád učitelů, a též kvůli související současné rigidní podobě systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byly po dohodě s vedením Ústavu aktivity na poli soustavného a dlouhodobějšího distančního vzdělávání pozastaveny. Otevřené výukové prostředí webu D21, spolupráce s platformou RVP.cz a množství regionálních seminářů se ukázaly být v současné situaci efektivnější. Pozornost byla též zaměřena na tvorbu a pilotáž dalšího výukového prostředí pro zahraniční zájemce o soudobou českou historii pod názvem *Socialism Realised*. Tato multimediální pomůcka bude dokončena na jaře 2016.

KA06: Základní semináře pro učitele

Prezenční semináře pro učitele v oblasti soudobých dějin poskytuje standardně několik neziskových organizací (PANT, Člověk v tísni). S postupným ukončováním projektů v rámci OPVK (2013, 2014) se ovšem jejich frekvence snižuje. V roce 2015, kdy už nepoběží žádné programy OPVK v oblasti vzdělávání soudobých dějin, lze předpokládat, že nabídka seminářů bude opět minimální. Celkový počet 41 seminářů pro učitele **v roce 2015** je tvořen zejména jednodenními prezenčními semináři pořádanými v budově Ústavu, ale též regionálními semináři povětšinou spolupořádanými s jednotlivými učiteli na jejich školách a zaměřenými na učitele konkrétního regionu. Větší podíl studentů pedagogiky a učitelů odborných škol pomohl semináře dynamizovat. Do portfolia jsme zařadili též aktivní účast na externích akcích typu *Festival pedagogické inspirace*, ale též akce zaměřené na mezinárodní učitele a studenty doma i v zahraničí (Ukrajina, USA, Rusko, Slovensko, Litva). Výrazný úspěch letní školy *Dějiny ve škole* spolupořádané se SKAV a galerií DOX vedl k zorganizování jednodenní reprízy. Význačnou aktivitou rozvíjenou díky podpoře grantu EACEA se stal rozvoj Historických dílen (ve spolupráci se studenty FF UK). Historické dílny vnesly do práce Ústavu akcent na další skupiny, zejména z řad pracovníků pamětových institucí, a důraz na spojení místa a média semináře. Na přípravě historických dílen se podílelo přes deset významných institucí (Národní muzeum, Pedagogické muzeum, Ústav českého národního korpusu, Multikulturní centrum Praha, Národní památkový ústav a další).

Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem

Doba realizace: 2015–2016

Garant: Vojtěch Ripka

Kmenoví zaměstnanci: Jaroslav Najbert, Kamil Činátl, Jaroslav Pinkas, Čeněk Pýcha, Karina Hoření, Tereza Hannemann

Projekt se realizuje formou několika klíčových aktivit, jež spojuje společný cíl – ovlivnění postojů učitelů, vývoj nových metod výuky a jejich implementace do školní praxe. Jednotlivé aktivity se různorodým způsobem zaměřují na kultivaci historické kultury a rozvoj souvisejících dovedností. Primární cílovou skupinu představují učitelé dějepisu a příbuzných společenskovědních předmětů a žáci, sekundárně se projekt zaměřuje na dějiny ve veřejném prostoru a šířeji pojaté občanské vzdělávání.

KA01: Komunitní vzdělávání

Komunitní vzdělávání se zaměřuje na propojení školního vzdělávání o soudobých dějinách s občanským vzděláváním. Klade důraz na komunitní rozměr školní výuky, tedy zaměření zájmu (aktivit škol) na lokální historii s cílem reflektovat místní témata a problémy. Pracovníci Ústavu nejprve vytvoří spolu se spolupracujícími pedagogy pilotní projekty, v nichž aplikují obecné metodologické inspirace a doporučení na konkrétní místní podmínky. Výstupy těchto „pilotů“ jsou pak prezentovány širší školní veřejnosti.

V rámci projektu jsou plánovány jednorázové přednášky pro žáky, semináře pro pilotující učitele, semináře pro veřejnost, v nichž se prezentují výsledky pilotujících škol, filmová a divadelní představení a workshopy a další aktivity.

Vedle škol budou do projektu přizvány místní vzdělávací a kulturní instituce (muzea, knihovny, památníky atp.), které budou moci spolu se školami vytvářet projekty reagující na místní poptávku. Za pilotní aktivitu považujeme ve spolupráci s Národním parkem Podyjí projekt *Železná opona*.

Hlavním ohniskem aktivit komunitního vzdělávání se **v roce 2015** stalo Podyjí, Polička a Mnichovo Hradiště. Vzorový pilot pro tuto aktivitu (s pracovním názvem *Železná opona*) ve spolupráci s Národním parkem Podyjí se setkal s výrazným úspěchem, byla pro něj vytvořena metodika zapojující též aktivity environmentálního vzdělávání a bude pokračovat i v roce 2016. Do poličského projektu *Memoria* se

aktivně zapojily místní školy a během roku 2015 proběhla řada výstav, diskusí a školních dlouhodobých projektů, jejich sumář lze zhlédnout na <http://www.memoria.policka.org/>. V obou případech se podařilo zapojit hlavní paměťové instituce (zejména muzea a archivy) a byl kladen důraz na práci s rodinnou pamětí.

KA02: Rozvoj digitálních technologií ve výuce soudobých dějin

Aktivita se zaměřuje na zpřístupňování různých forem digitálních technologií využitelných pro výuku soudobých dějin. V první fázi nepředpokládáme vlastní vývoj, ale adaptaci vlastních i stávajících volně dostupných produktů. Hlavním předmětem zájmu budou počítačové hry a simulace. V rámci této aktivity se předpokládá didaktická reflexe těchto technologií a následně jejich popularizace směrem ke školní veřejnosti. Budeme též adaptovat některé stávající programy pro použití na interaktivních tabulích. Digitální technologie umožní zefektivnit i práci na dalších klíčových aktivitách projektu. Zejména komunitní vzdělávání (KA01) může do jisté míry stavět na digitálním prostředí a usnadnit tak prezentaci výstupů.

V polovině **roku 2015** byla úspěšně završena dlouhodobá jednání s týmem, který vytvořil výukovou simulaci *Československo 38/89*. Výsledkem je, že implementaci této počítačové aplikace na školách v ČR převzal Ústav. Čtyři nabízené semináře se setkaly s velkým zájmem a didaktické aplikaci hry byla vytvořena zvláštní sekce webu D21. Hra byla též prezentována pracovníky Ústavu na českých i mezinárodních vzdělávacích a odborných fórech. Ve spolupráci s portálem RVP byla naplánována řada online seminářů (webinářů). Byla provedena analýza stávajících programů pro interaktivní tabule, její výsledky budou v roce 2016 využity pro rozvoj vlastních aplikací.

KA03: Rozvoj programu „Národní identity ve škole“ a ostatních e-learningových kurzů

Program *Národní identity ve škole* se zaměřuje na podporu pluralitního myšlení učitelů ZŠ a SŠ všech aprobací a na podporu ideálů tolerance a demokracie. Jádrem aktivity spočívá v rozvoji stávajícího kurzu *Národní identity ve škole* formou další pilotáže na školách a jeho inovací. Plánujeme i další, rozsahem spíše drobnější e-learningové kurzy. Na programu bude spolupracovat řada dalších vzdělávacích a výzkumných institucí. Pro prosazení aktivity je zásadní součinnost s vedením Ústavu (vyjednávání o participaci státní správy a samosprávy).

Vzhledem k výrazně proměněné situaci na školách bylo **v roce 2015** ustoupeno od dalšího rozvoje e-learningu na téma národních identit a další vývoj didaktického uchopení tohoto ožehavého tématu se soustředil na prezenční formy (dva semináře), spolupráci s ostatními vzdělávacími organizacemi (například Multikulturní centrum).

KA04: Semináře pro učitele ve spolupráci s NIDV

Na základě dvoustranné smlouvy proběhne ve školících střediscích NIDV 8 metodicky orientovaných seminářů o výuce soudobých dějin. Cílovou skupinou jsou především učitelé na středních odborných školách a učilištích. V rámci této aktivity proběhne také několik sociologických šetření formou Focus groups zaměřených na poměry výuky dějepisu na SOŠ a SOU a na identifikaci jejich potřeb.

V rámci užší spolupráce zaměřené na střední odborné školy byla **v roce 2015** připravena Focus group s vybranými učiteli, byla provedena pilotáž jednoho společného materiálu k výuce druhé světové války a dále druhého volitelného materiálu z širší nabídky. Skupina spolupracujících učitelů ze středních odborných škol se ustálila na zhruba patnácti spolehlivých spolupracovnících, kteří pomohli na podzim 2015 uspořádat sérii regionálních seminářů uzpůsobených nabídce a specifické skupině odborných škol. Z této aktivity vzejde v roce 2016 doporučení pro výuku o minulosti na středních odborných školách. Spolupráce s NIDV se ukázala být administrativně náročná a komplikovaná, proto Ústav pořádal semináře přímo s učiteli.

KA05: Dějepisné sešity: historická dílna

Klíčovým výstupem této aktivity je dějepisný sešit určený pro devátý ročník ZŠ. Jedná se o tematicky sevržený soubor pramenů, jež jsou didakticky upraveny a zaměřují se na konkrétní dějepisné téma v návaznosti na kurikulum. Projekt se soustředí na vývoj a testování specifického žánru didaktiky dějepisu. Sešity mají zohlednit didaktické trendy v pojetí učebnicového textu, jež se rozšířilo v zahraničí. Základní inovace spočívá v důrazu na analytickou část (tedy na didakticky upravené prameny). Projekt předpokládá vytvoření širší skupiny institucí a odborníků, kteří by na projektu participovali.

V roce 2015 byl vytvořen první Dějepisný sešit na téma Josef Toufar. Zvolena byla komiksová forma a tento sešit bude v rámci spolupráce s odbornými školami dále testován zejména na tomto typu škol. Další aktivity budou v roce 2016 rozvíjeny komplementárně k příbuznému projektu podpořenému TAČR v programu Omega.

Periodické publikace

Paměť a dějiny 1–4/2015 – revue Ústavu – vydáno v řádných termínech

Securitas Imperii 1–2/2015 – odborný časopis Ústavu – vydáno v řádných termínech

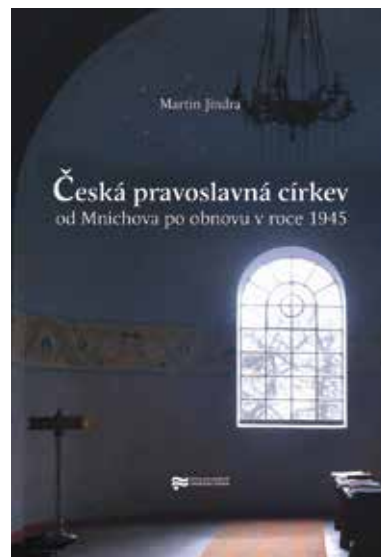
JINDRA, Martin.: *Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945*

monografie

Projekt: Odboj a perzekuce křesťanů v době nacismu a komunismu (1939–1989)

Anotace: Monografie o České pravoslavné církvi se věnuje doposud málo probádanému období let 1938–1945. Pravoslavní „Gorazdova směru“ patřili v české společnosti početně spíše k církevním popelkám. Přesto se dokázali nesmazatelně zapsat do dějin protinacistického odboje. Míra perzekuce, která postihla věřící této církve po odhalení sedmi československých parašutistů v pravoslavném chrámu v Resslově ulici v Praze, byla nebývalá. Dne 3. září 1942 byli kaplan Vladimír Petřek, předseda sboru starších pražské církevní obce Jan Sonnevend, farář Alois Václav Číkl a vладыka Gorazd stanným soudem odsouzeni k trestu smrti. Mezi zadrženými se ocitly další pravoslavné rodiny, jejichž členové později našli smrt v mauthausenském podzemním bunkru. Publikace se toto hojně studované téma snaží nahlížet komplexnějším pohledem, který odkrývá i dosud téměř neznámou kapitolu proněmecké kolaborace jednotlivců z řad duchovních České pravoslavné církve. Vypjaté období let 1938–1945 však před nás staví řadu dalších otázek, které jsou s existencí této církve spojeny: Jak probíhaly „námluvy“ o její přičlenění pod správu berlínského a německého arcibiskupa Serafima? Jaké další bolesti musela překonávat? Do jaké míry byla nacistickou perzekucí postižena její laická část? Kolik pravoslavných věřících bylo nuceně nasazeno po rozpuštění církve? Na všechny tyto otázky se autor snaží najít odpovědi. Součástí obrazově bohatě vypravené monografie jsou biografické medailony duchovních podílejících se na správě církevních obcí i vybraných perzekvovaných laiků České pravoslavné církve. Závěrečná část knihy obsahuje soubor 35 dosud převážně nepublikovaných dokumentů.

Vydáno: květen 2015

POLÁK, František (HRADILEK, Adam – VALIŠ, Zdeněk eds.):

Sedm let v Gulagu

monografie

Projekt: Čechoslováci v Gulagu

Anotace: František Polák byl legionářem v Rusku a ve 20. letech advokátem dělníků a komunistických aktivistů. V roce 1930 vystoupil z KSČ na protest proti ovládnutí strany radikálním křídlem. Jako uprchlík před nacismem se stal členem čs. zahraniční armády na Východě, následně byl však zrazen jejími vedoucími činiteli a vydán NKVD. V letech 1939–1947 byl vězněn v Gulagu. Po návratu do Československa v březnu 1948 uprchl na Západ s cílem informovat svět a rodnou zemi o sovětské realitě, které sám dlouhá léta odmítal uvěřit. Přestože sepsal vzpomínky na Gulag již koncem 50. let v exilu, nedostalo se jim v jeho domovině v následujících padesáti letech zasloužené pozornosti. Předkládaná publikace má za cíl tento deficit napravit a přiblížit české veřejnosti osobnost Františka Poláka i jeho dílo.

Vydáno: květen 2015

MICHÁLKA, Jaroslav: *Roky v pekle*

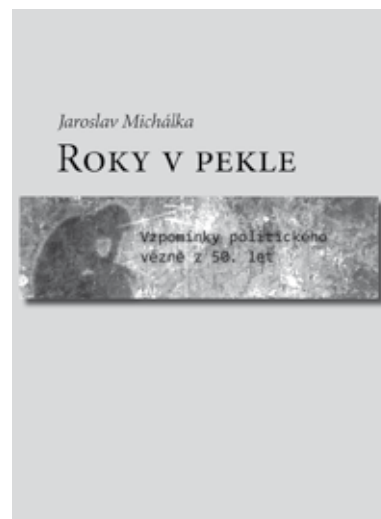
monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Vzpomínky politického vězně Jaroslava Michálky odkrývají neznámý příběh připomínající tragické období našich poválečných dějin, s nímž jsme se zatím dostatečně nevyrovnali. Voják z východní fronty, poválečný pracovník kriminální služby a člen Československé sociální demokracie byl vtažen do severomoravského monstr-procesu s takzvanými nepřáteli socialismu. Už ve vyšetřovací vazbě mu vyrazili zuby, vyslýčali ho a bili. Vyhrožovali mu šibenicí. Nic mu neprokázali, přesto byl odsouzen na dvacet pět let. Propuštěn byl po necelých třinácti letech. Kniha vyšla i v elektronické verzi.

Vydáno: červen 2015

Rukopis byl vydán ve spolupráci s nakladatelstvím Volvox Globator.

PLACÁK, Petr: *Gottwaldovo Československo jako fašistický stát*

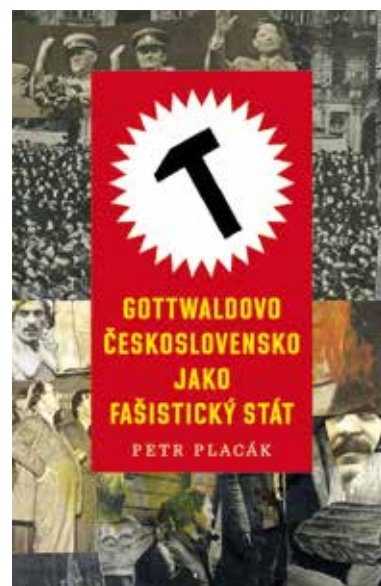
monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: „Konečným smyslem celého našeho snažení, celého života nás komunistů je uskutečnění velkých a svatých ideálů socialismu,“ prohlásil Klement Gottwald roku 1946, a nešlo o pouhý rétorický obrat. Komunistickou vizi ráje na zemi doboví politici i pozdější komentátoři často přehlíželi, a přece je jedině v tomto rámci možné vykládat poválečnou nacionálněsocialistickou revoluci, na jejíž vlně se komunisté dostali k moci. Radikální „lidovou“ revoluci, ve které komunisté spojili svaté ideály socialismu se svatými ideály národa, autor vykládá v rámci dějin masových antiliberálních hnutí minulého století a srovnává ji s vývojem v Itálii po první světové válce.

Vydáno: září 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci s nakladatelstvím Paseka.

MAŠKOVÁ, Tereza – RIPKA, Vojtěch: *Železná opona v Československu*

monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Kdo byli lidé usmrčení při pokusu o přechod hranice československé železné opony? Co je k přechodu hranice motivovalo? Měnila se podoba tohoto fenoménu v čase? Pokud ano, proč a jak? Kdo nese odpovědnost za usmrčené a co se s těmito viníky stalo? Jaké jsou rozdíly mezi zeměmi bývalého sovětského bloku v pokusech o přechod hranice, politice ochrany hranice či percepce po roce 1990? Co bylo o ostraze hranice obecně známo, respektive co věděli ti, kteří se pokusili o přechod hranice? Tyto otázky se snaží systematickým způsobem zodpovídat předkládaná studie. Spolu s knihou vznikla také elektronická aplikace.

Vydáno: prosinec 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci se Sociologickým ústavem AV ČR.

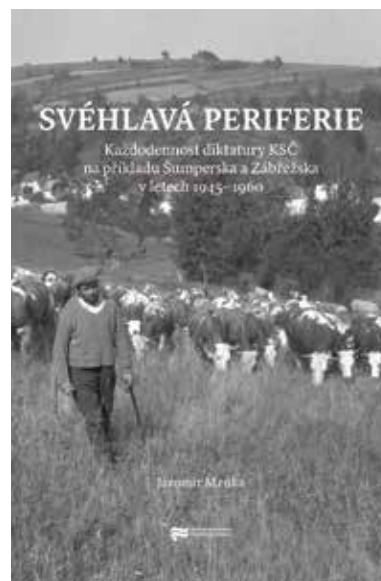

MRŇKA, Jaromír: *Svéhlavá periferie*

monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Kniha přispívá k hlubšímu poznání procesu utváření nové společnosti v pohraničí českých zemí na příkladu Zábřežska a Šumperska v letech 1945–1960. Zaměřuje se na strukturální aspekty demografického vývoje po druhé světové válce a proměny komunistické diktatury, včetně její hluboké krize v letech 1953–1956. Srovnáním dominantních diskursů a každodenního jazyka aktérů odhaluje základní hodnoty a obrazy, které vedly ke stabilizaci nebo naopak destabilizaci komunistického panství.

Vydáno: listopad 2015**PAZDERKA, Josef a kol.: *Invaze 1968. Ruský pohled (překlad do polského jazyka)***

kolektivní monografie

Projekt: mimo projekty

Autoři: Josef Pazderka, Daniel Povolný, Leonid Šinkarjov, Olga Pavlenková, Nikita Petrov, Dimitrij Běloševský, Petr Pithart, Tomáš Glanc, Elvíra Filipovičová

Anotace: Kniha *Invaze 1968. Ruský pohled* představuje první pokus o ucelenější pohled na ruské vnímání Pražského jara a okupace roku 1968. Popisuje pocit spřízněnosti, který sovětská liberální inteligence a rodící se disidentské hnutí cítily v čase brežněvovského utahování šroubů vůči dění v Praze, jež pro ně představovalo jednu z posledních nadějí na změnu. Publikace představuje také sovětské novináře pobývající v Praze, kteří podporovali změny v tehdejší ČSSR a následně za svůj postoj zaplatili deportací a ztrátou zaměstnání. Nahlíží i na sovětské vojáky, kteří přijeli do Československa, a v rozhovorech s nimi a dalších textech vykresluje jejich vnitřní svět i mohutnou mašinérii sovětské propagandy, jejímuž vlivu byli vystaveni. Knihu doprovázejí fotografie Josefa Koudelky, Karla Cudlína, Paula F. Goldsmitha, Miroslava Župníka a dalších autorů, stejně jako unikátní snímky ze soukromých archivů sovětských vojáků i novinářů.

Vydáno: srpen 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci s IPN.

SCHOLTEN, Gerhard: *Mezi všemi tábory* (překlad z německého jazyka)

monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Osud autora této knihy je ojediněle koncentrovaným příkladem toho, jak se politické a společenské tendence českých dějin poloviny 20. století podepsaly na obyčejných lidech, jejichž jedinou „vinou“ byl „špatný“ rasový nebo národnostní původ, popřípadě majetek. Gerhard Scholten (16. 8. 1923, Trutnov – 21. 4. 1995, Vídeň) se ve svých vzpomínkách *Mezi všemi tábory* vrací do let 1944–1947, která zásadně změnila jeho dosavadní život i plány do budoucnosti. Trutnovského rodáka a syna textilního továrníka, který od svých osmi let žil v Praze a cítil se být především pražským Němcem, zatklo v červenci 1944 gestapo a poslalo ho nejprve do terezínské Malé pevnosti a odtud do koncentračního tábora v Osvětimi. Důvodem jeho uvěznění byl zadržený dopis otci do Ameriky, který svěřil rodinnému příteli, aby ho poslal ze Švýcarska. Svou roli pravděpodobně sehrál i jeho částečný židovský původ. Gerhard Scholten, tehdy ještě nesl otcovo příjmení Pfefferkorn, věznění přežil. Díky svým obsáhlým jazykovým znalostem se v osvobozené Osvětimi stal tlumočnickem sovětské armády a NKVD, a tak i svědkem výsledků a evidence mrtvých. V květnu 1945 se vrátil do Prahy, kde ho záhy čekalo setkání s československou poválečnou realitou: jeho babička byla jako Němka internována ve sběrném táboře na Strahovském stadionu a posléze v Malé pevnosti, Scholtenu i jeho matku zavřeli na základě udání jejich podnájemníka v srpnu 1945 do internačního tábora v Modřanech. Jen díky intervencím jejich českých přátel byli všichni nakonec propuštěni: zabavený byt včetně inventáře a další majetek jim ale už vrácen nebyl. Před definitivním odchodem do Rakouska v lednu 1947, kde přijal rakouské občanství a nové příjmení, Scholten ještě v československých službách absolvoval rok jako pracovník UNRRA v Brémách. Jeho vzpomínky rovněž podávají svědectví o zpochybněné identitě, resp. o vynucené změně: z předválečného Němce Pfefferkorna s československým občanstvím se po válce stal Vídeňák a rakouský občan Scholten.

Vydáno: prosinec 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci s nakladatelstvím Argo.

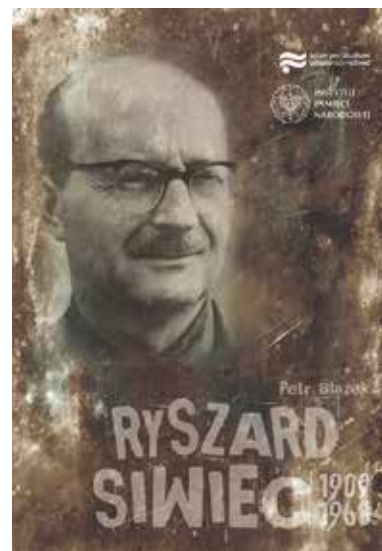
BLAŽEK, Petr: *Ryszard Siwiec 1909–1968*

Projekt: mimo projekty

Anotace: Česko-anglická publikace, vydaná společně Ústavem pro studium totalitních režimů a polským Ústavem národní paměti, přináší všechna zásadní dostupná svědectví o Ryszardu Siwci, devětapadesátiletém polském občanovi, který se 8. září 1968 na varšavském stadionu zapálil na protest proti srpnové okupaci Československa vojsky zemí Varšavské smlouvy a účasti jednotek Polské lidové republiky na této invazi.

Vydáno: září 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci s IPN.

PETRÁŠ, Jiří – SVOBODA, Libor (eds.): Československo v letech 1954–1962

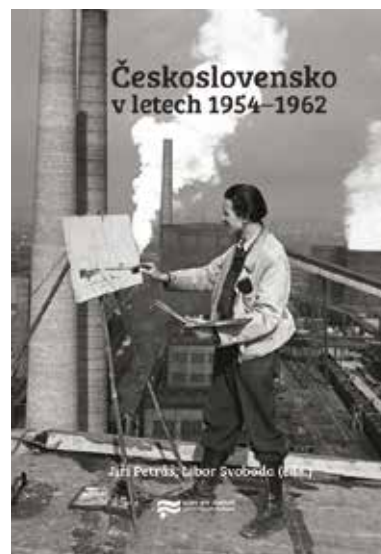
kolektivní monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Po roce 1953 pozvolna docházelo (zpočátku téměř nepozorovaně) k uvolňování mezinárodního napětí a začalo dlouhé období koexistence dvou systémů. Československo tento vývoj víceméně kopírovalo. Lidem se začalo „volněji dýchat“. V mnoha oborech a odvětvích byly položeny základy budoucího rozmachu šedesátých let, ale ani v letech 1954–1962 se mnoha lidem nežilo lehce. Vrcholila kolektivizace se všemi svými stinnými stránkami, Státní bezpečnost stále pronásledovala velké skupiny „nepřátelských elementů“, lidé v sobě nesli pocit křivdy a zlost z peněžní reformy realizované náhle v roce 1953. Tato kolektivní monografie předkládá téměř pět desítek příspěvků, jejichž autorky a autoři nahlíží na léta 1954–1962 z různých úhlů. Vznikla tak mozaika života československé společnosti. Místo zde mají jak regionálně zaměřené texty, tak studie o celospolečenských tématech, jakými jsou například zemědělství, kulturní vývoj, problematika církví, role odborového hnutí či KSČ ve společnosti nebo situace ve vědě a sportu.

Vydáno: květen 2015

Kniha byla vydána ve spolupráci s Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích.

Kolektiv autorů: Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava

sborník z mezinárodní konference

Projekt: mezinárodní konference

Anotace: Sborník přináší příspěvky přednesené na mezinárodním sympoziu *Válečný rok 1944 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*, uspořádaném Ústavem 30. října 2014. Sympozium navázalo na předchozí sympozia *Válečný rok 1941 v československém domáckém a zahraničním odboji*, *Válečný rok 1942 v Protektorátu Čechy a Morava v okupované Evropě* a *Válečný rok 1943 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava*, která Ústav zorganizoval v letech 2011–2013. Jednotlivé příspěvky zasazují události roku 1944 do širšího rámce mezinárodního vývoje s přihlédnutím k situaci v Protektorátu. Kromě globálního pohledu na další rok světové války se věnují nacistické okupační a genocidní politice v Evropě, existenci koncentračních táborů jako jednoho z pilířů nacistické perzekuce, nacistické politice v Protektorátu, genocidě protektorátních Romů, úsilí československé exilové vlády o obnovu československé státnosti v kontextu politiky velmocí, Slovenskému národnímu povstání, československému zahraničnímu vojenskému odboji, domáckému protinacistickému odboji i dopadu totálního nasazení na život obyvatel Protektorátu.

Vydáno: prosinec 2015**Kolektiv autorů: AUTOR-VIZE-MEZE-TELEVIZE**

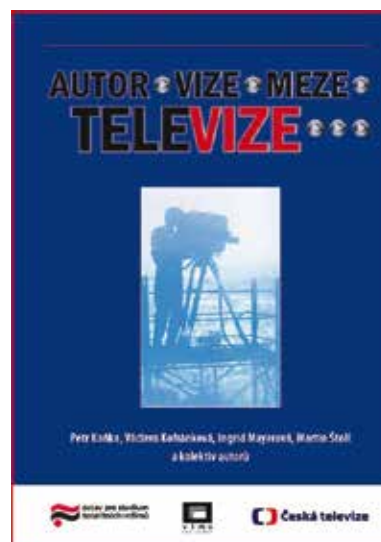
kolektivní monografie

Projekt: Film a dějiny

Anotace: Kolektivní monografie předkládá k promyšlení a jako inspiraci široké spektrum témat a souvislostí spjatých s autorskou tvorbou, ale i s televizí jakožto institucionálním útvarem ve veřejném prostoru, a také představuje odpovídající historický kontext. Editoři rozčlenili knihu do čtyř tematických oddílů, které přináší pětadvacet textů českých a slovenských autorů. Vedle dlouholetých televizních dramaturgů a aktivních tvůrců, kteří se dělí o svou zkušenost s mediální realitou, jejíž mechanismus se často snaží reflektovat na profesních fórech, promlouvají teoretici, historici a sociologové, kteří zkoumají televizi zvenku, resp. v průsečících dalších humanitních věd.

Vydáno: prosinec 2015

Kniha vyšla ve spolupráci s Českou televizí a VŠMU v Bratislavě.

PAŽOUT, Jaroslav (ed.): Každodenní život v Československu 1945/1948–1989

kolektivní monografie

Projekt: mezinárodní konference

Anotace: Po listopadu 1989 se historický výzkum období let 1948–1989 soustředil převážně na odkrývání mocenských mechanismů fungování monopolní vlády komunistické strany, především pak na politicky motivovanou perzekuci. Toto směřování vedlo občas k přílišnému zplošťování pohledu na čtyři desítky let existence komunistického režimu. V poslední době do popředí badatelského zájmu stále více vstupuje problematika každodenního života a proměny životního stylu. Objektem odborného zájmu se tak ve větší míře stává „obyčejný“ člověk se svými běžnými starostmi. Zvýšený zájem o dějiny každodennosti je zřetelný i u laické veřejnosti. K hlubšímu poznání tématu by měla přispět i tato publikace, rozčleněná na tři celky. První část tvoří příspěvky Roberta Kvačka, Martina France a Jana Rychlíka, zabývající se problematikou každodennosti obecně. Druhý blok obsahuje případové studie Petra Bednaříka, Zuzany Beňuškové, Alžběty Čornejové, Michala Ulvra, Miroslava Vaňka a Petra Kopala, které sledují některé dílčí aspekty každodenního života v komunistickém Československu, konkrétně vliv médií, fenomén podnikových rekreací, vývoj automobilismu v Československu a USA a kulturní aktivity mládeže v období tzv. normalizace, nalezneme zde i sondu do profesní každodennosti barrandovského filmaře. Téma je vděčné i z didaktického hlediska, neboť může u žáka či studenta vyvolat větší zájem o sledované období. Této problematice je věnován závěrečný blok, jenž zahrnuje studie Jaroslava Pinkase a Kamila Činátla.

Vydáno: prosinec 2015

KALOUS, Jan – KOLÁŘ, František.: Sport v komunistickém Československu 1945–1989

kolektivní monografie

Projekt: mezinárodní konference

Anotace: V souvislosti s výročím politického rozhodnutí v roce 1984 bojkotovat XXIII. olympijské hry v Los Angeles se autoři této monografie zamýšlejí nad dalšími zásahy komunistického režimu do tak specifické a apolitické oblasti, jakou představuje sport. Sledována jsou následující témata: společenská recepce sportu, postup komunistů při sjednocování československé tělovýchovy a sportu v poválečných letech, proměny organizace této oblasti společenského života v období komunistické totality a hlavní problémy československého olympijského hnutí v téže době. Další témata se zaměřují na konkrétní příklady zásahu komunistické moci do sportu a tělovýchovy, na jejich příčiny a na důsledky. Sportem, který výrazně ovlivnily zásahy politiky a jenž také ovlivnil ji, byl lední hokej – jednak ve vykonstruovaném procesu s hokejisty v roce 1950, jednak událostmi spjatými se světovým šampionátem v roce 1969. Zásahy do sportovního života komunistického Československa vedly k emigraci mnoha sportovců, která dodnes poutá zájem sportovních příznivců. Podobně je v jejich vzpomínkách zakořeněno téma bojkotu XXIII. olympijských her 1984 v Los Angeles, které dalo podnět ke vzniku této publikace.

Vydáno: prosinec 2015

Kolektiv autorů: 70 aneb II. světová válka objektivem českých fotografů

katalog výstavy

Anotace: Katalog k výstavě k 70. výročí ukončení 2. světové války přináší sedmdesát fotografií pořízených českými fotografi na bojištích, v zázemí i v protektorátu. Představuje soubor, v němž je každý válečný rok zastoupen deseti snímky, jež přibližují osudy československých a spojeneckých vojáků i civilního obyvatelstva za 2. světové války. Fotografové zaznamenali klíčové i méně významné okamžiky, které v průběhu války prožívali její aktéři. Objektivy fotoaparátů válečných zpravodajů i náhodných svědků navždy zachytily, jak žili, jak se snažili zaplašit myšlenky na smrt i jak umírali ti, jejichž jména jsou dnes v učebnicích dějepisu, i ti, jejichž jména jsou již dávno zapomenuta.

Vydáno: duben 2015

Katalog vyšel ve spolupráci s Vojenským historickým ústavem Praha.

Kolektiv autorů: Voláme na vlně 415 metrů. Praha 3 v Pražském povstání

katalog výstavy

Anotace: Katalog exteriérové výstavy v ulicích Prahy 3

Vydáno: květen 2015

Katalog vyšel ve spolupráci s MČ Praha 3.

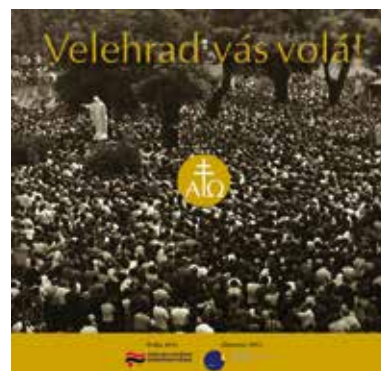
Kolektiv autorů: Velehrad vás volá!

katalog výstavy

Anotace: Katalog ke stejnojmenné výstavě, jež doprovázela mezinárodní konferenci *Velehrad vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru*. Helsinská konference prosadila v roce 1975 zásadu lidských práv nejen do diplomatické agendy. V následujícím desetiletí se ukázalo, že stejně důležitý pro změny v Evropě byl i „helsinský proces“ vedený zdola. Součástí tohoto procesu se stalo také probuzení církví ve středoevropském regionu. Duchovní i laici, především ti působící nevěřejně, začali formulovat stále důraznější požadavky na dodržování náboženských a občanských svobod. Výrazným mezníkem tohoto dění se stala poutní slavnost na Velehradě v červenci 1985, kdy se zde shromáždil velký počet věřících z Československa i ze sousedních zemí. Původně plánovaná mírová slavnost se změnila v demonstraci za náboženské a občanské svobody. Katalog vedle tematických textů přináší i řadu unikátních dokumentů a fotografií.

Vydáno: červenec 2015

Katalog vyšel ve spolupráci s IMEVD UPOL.

Kolektiv autorů: Umělec a totalita

doprovodná publikace

Anotace: V rámci projektu *Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015* se 17. listopadu uskutečnily mimořádné koncerty Plzeňské filharmonie a Českého noneta. Ústav pro studium totalitních režimů k této příležitosti vydal brožuru věnující se převážně životu a dílu Dmitrije Šostakoviče (Martin Tichý: *Šostakovič, život a dílo jako reflexe doby*). Publikace se věnuje také přepisování dějin v současném Rusku, zapomenutému umělci Rudolfovi Karlovi či historii věznice Plzeň-Bory s přihlédnutím k 50. letům 20. století.

Vydáno: listopad 2015

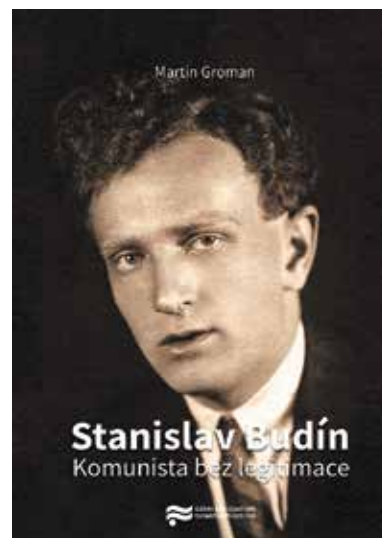
GROMAN, Martin: *Stanislav Budín. Komunista bez legitimace*

monografie

Projekt: mimo projekty

Anotace: Kniha je věnována životním osudům a žurnalistickému dílu komunistického novináře Bensiona Solomonoviče Batě (u nás známého pod přijatým jménem Stanislav Budín), který se aktivně podílel na činnosti Komunistické strany Československa a nastolení komunistického totalitního režimu v naší zemi. Životní příběh Stanislava Budína je o to komplikovanější, že byl v určité historické etapě ze strany vyloučen, a v závěru svého života se dokonce zařadil mezi odpůrce její politiky. Tím více však jeho osudy – přestože se narodil na Ukrajině a neměl ani české kořeny – odpovídají dramatickosti českých dějin.

Vydáno: prosinec 2015

Kolektiv autorů: *Încă suntem în război*

překlad komiksu *Ještě jsme ve válce* do rumunského jazyka

Anotace: Autoři publikace oslovili přední české a slovenské tvůrce komiksu, vybrali z archivu webového projektu *Paměť národa* třináct zajímavých vzpomínek a dali vzniknout unikátnímu počínu nejen na české komiksové scéně, ale také na poli popularizace naší historie. Komiksy vyprávějí životní osudy lidí, kteří většinou dosud žijí mezi námi. Příběhy pojednávají o konfliktu konkrétních lidí s totalitní mocí a jsou pestré jako život sám – přinášejí vítězství i prohry, velké heroické činy i lidské slabosti a vyrovnání se s nimi.

Vydáno: květen 2015

Překlad vyšel ve spolupráci s Post Bellum, o. p. s.

Historie versus propaganda

doprovodná publikace

Anotace: Doprovodná publikace stejnojmenné mezinárodní konference

Vydáno: prosinec 2015

Katalog publikací ÚSTR 2008–2015

Vydáno: květen 2015

Příloha č. 5 – Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu		
Projekt	Autoři	Název
Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)	Bílý Matěj	Biografická hesla – Pavel Pilný, Václav Špejr
Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)	Lóži Marián	Biografické heslo – Zdeněk Valouch
Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)	Kreisinger Pavel	Biografická hesla – Jaroslav Fiala, Robert Korb
Biografický slovník vedoucích funkcionářů KSČ (1921–1989)	Urban Jiří	Biografické heslo –
Čechoslováci v Gulagu	Černoušek Štěpán	Virtual Tour of the Gulag, článek v časopise ACTA Universitatis Sapientiae, European and Regional Studies, Vol. 7, 2015, Sapientia Hungarian University of Transylvania, Scientia Publishing House, Rumunsko (říjen 2015)
Čechoslováci v Gulagu	Černoušek Štěpán, Hradílek Adam	Po stopách perzekucí Čechů a čs. občanů na Ukrajině, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Čechoslováci v Gulagu	Dvořák Jan	Článek ve sborníku Podkarpatská Rus v době 2. světové války. Materiály z mezinárodní vědecké konference konané 16–17. října 2014. Užhorod 2014
Čechoslováci v Gulagu	Dvořák Jan	Kapitola v knize o osudech Mikuláše Vegha
Čechoslováci v Gulagu	Dvořák Jan	Příběh liknavého donašeče. Robert Sylten – spolupracovník StB v Izraeli, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Čechoslováci v Gulagu	Dvořák Jan	Zpráva o konferenci World War II prisoners in the Nazi and Soviet camps in 1939–1948, Šilutė, Litva, 14.–15. května, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Čechoslováci v Gulagu	Dvořák Jan	Zpráva o dokumentaci pohřebiště Sandarmoch, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Čechoslováci v Gulagu	Hradílek Adam	Únosy čs. občanů do SSSR v květnu 1945 – článek v PaD
Čechoslováci v Gulagu	Hradílek Adam	Hradílek, A. – Vališ, Z. (eds.): František Polák. Sedm let v Gulagu. Vzpomínky pražského advokáta na sovětské pracovní tábory, ÚSTR, Praha 2015
Čechoslováci v Gulagu	Hradílek Adam	Osudy letce RAF a agenta komunistické rozvědky Petra Artona
Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968	Cholínský Jan	Radko Klein-Jánský, český patriot a katolický intelektuál v protikomunistickém odboji, in: Třetí odboj na Klatovsku a Domažlicku. Sborník příspěvků ze stejnojmenné konference. Město Klatovy, Klatovy 2015
Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968	Cholínský Jan	Příprava publikace Národní demokrat Rudolf Kopecký – poslední mladočech a první novinář nesocialistického exilu, sborník ÚPN
Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968	Cholínský Jan	Odevzdání studie do sborníku ÚSTR z konference o undergroundu Český underground optikou historiografie
Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968	Cholínský Jan	Studie Sociální nauka katolické církve jako zbroj ve studené válce – Simeon Ghleřand a český protikomunistický odboj v zahraničí pro sborník ministerstva obrany
Dějepis pro 21. století – provoz	Činátl Kamil	Každodennost perspektivou školních pramenů, in: Pažout, J. (ed.): Každodenní život v Československu 1945/48–1989. ÚSTR – TUL v Liberci, Praha – Liberec 2015
Dějepis pro 21. století – provoz	Hoření Karina, Najbert Jaroslav	Expedice Podyjí: Správa Národního parku Podyjí a ÚSTR zkoušejí nové formy výuky pro školy, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	Obrazy války. Poznámky k jednomu didaktickému projektu, in: Zeman, P. (ed.): Válečný rok 1943 v okupované Evropě a v Protektorátu Čechy a Morava. ÚSTR, Praha 2014

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	Large and Small Tales of Modern History A Critical and Reflective Interview Project on the Reception of Family Remembrance, in: Ralf Possekel – Dagi Knellessen (eds.): From Testimony to Story. Video Interviews about Nazi Crimes Perspectives and Experiences in Four Countries. Stiftung Erinnerung, Verantwortung und Zukunft (EVZ), Berlin 2015
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	Pinkas, J. – Selmbacherová, T.: Československo 1938–1989. Využití počítačové simulace pro výuku dějepisu. Sborník prací Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity, řada společenských věd, roč. 28, 2014, č. 2
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Ripka Vojtěch	Zadržení na československých hranicích 1948–1989; datová sada a komentář, uloženo v Českém sociálněvědním datovém archivu
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Ripka Vojtěch	Železná opona v Československu Usmrcení na československých státních hranicích 1948–1989. Sociologický ústav AV ČR – ÚSTR, Praha 2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Odras „slovenské otázky“ v bezpečnostním výboru Ústavodárného národního shromáždění 1946–1948, in: Sokolovič, P. a spol: Roky prelomu. Slovensko v letech 1945–1948. Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Filozofická fakulta, Trnava 2015, s. 346–359.
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Správa operativní techniky Ministerstva vnitra 1953–1963, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo v letech 1954–1962. ÚSTR – Jihočeské muzeum, Praha – České Budějovice
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Rozhovor s E. Listerem pro Paměť a dějiny, 2/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Nástin organizace a činnosti správy pasů a víz federálního ministerstva vnitra 1974–1989, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Kapitoly do chystané monografie – osvětová služba, vztahy KSČ a bezpečnost
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Jablko, které nepadlo daleko od stromu, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Proti všem. Operativní odbory pro boj s vnitřním nepřítelem, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Studie Hlavní správa kontrarozvědky SNB v roce 1989
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Věčný rebel Jaroslav Holík, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Budování nového bezpečnostního aparátu v letech 1945–1948, in: Sokolovič, P. (eds.): Roky prelomu. Slovensko v letech 1945–1948. Trnava, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Recenze knihy Karel Kaplan: Protistátní bezpečnost 1945–1948. Historie vzniku a působení StB jako mocenského nástroje KSČ, in: Securitas Imperii, 26 (1/2015)
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Akce Ataman. Jedna z forem spolupráce Státní bezpečnosti a KGB – pronikání do ruské emigrantské organizace NTS II., in: Sborník ABS, č. 13, 2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Recenze R. Moorhouse: Diabloví spojenci, in: Securitas Imperii, 27 (2/2015)
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Nezapomenutelné novoroční projevy „nejkrásnějšího“ prezidenta
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Nový či staronový bezpečnostní aparát? Sbor národní bezpečnosti na scéně
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Spis agenta, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Využití svazkové (spisové) agendy Státní bezpečnosti při naplňování zákona č. 262/2011 Sb., in: Žáček, P. a kol.: Vyjádření úcty a vděčnosti. 2. sborník o protikomunistickém odboji. MO – VHU Praha, Praha 2015

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Útěk příslušníka čs. kontrarozvědky Jan Vlčka v roce 1954
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	Požáry v Mladém na počátku 50. let 20. století, in: Jihočeský sborník historický
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	Příspěvek StB v Klatovech v letech 1945–1948, z konference v Klatovech
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	Tajní spolupracovníci StB na Českbudějovicku
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	Vznik krajských správ SNB na příkladu KS SNB České Budějovice, kapitola do monografie
Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989	Doležalová Markéta	Muž mnoha tváří. Životní příběh Otto Katze alias André Simoneho (rukopis pro Securitas Imperii se týká popraveného Otto Katze)
Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989	Mallota Petr	Akce Teroristé. Pozadí protikomunistických odbojových činů ve Žlebech u Čáslavi v roce 1950, pro Paměť a dějiny (týká se popravených Tomáše Kořínka, Vladimíra Kořínka a Bohumila Kruliše)
Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989	Mallota Petr	Úvodní studie ke slovníku popravených z politických důvodů
Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989	Blažek Petr	Medailonky do slovníku popravených z politických důvodů – Vladivoj Tomek, Milan Bareš
Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	Horník Jan	Útěk tunelem z lágru Nikolaj, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	Dvořák Jan	Příběh liknavého donašeče. Robert Sylten – spolupracovník StB v Izraeli, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	Horník Jan	Článek v angličtině: A Represion of Czechoslovak Citizens in the USSR, in: Acta Universitatis Sapientiae, European and Regional Studies, Volume 7, 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Český historický film 1954–1962, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo v letech 1954–1962. Jihočeské muzeum – ÚSTR, České Budějovice – Praha 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Film a historie: propaganda. O zkoumání, které otřásl (otřásá) světem, Paměť a dějiny
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Nejdůležitější bedna, televizní národ a chrám pravdy. Tři střípky z obrazovky Československé televize, in: Kaňka, P. – Kofránková, V. – Mayerová, I. – Štoll, M. (eds.): Autor – meze – vize – televize. ČT – ÚSTR – VŠMU, Praha – Bratislava 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Film a historie – propaganda. O zkoumání fenoménu, který otřásl (otřásá) světem, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Doslov k překladu knihy, Kopal, P.: Film a propaganda / Film a historiografie
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Návrat krále. Mýty a symboly, in: Kopal, P. (ed.): Film Král Šumavy (1959): komunistický thriller, Academia – Casablanca – NFA, Praha
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	„Podivné přátelství“ režiséra Steklého. Krátká poznámka o dlouhé barrandovské kariéře, in: Pažout, J. (ed.): Každodennost v Československu 1948–1989. TUL – ÚSTR, Liberec – Praha 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Návrat krále II. Filmová medievistika: Aplikace (Dokončení – Imaginace totality/liminarity). In: TÝŽ (ed.): Film Král Šumavy (1959): komunistický thriller. Academia, Praha
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	Nejdůležitější bedna, televizní národ a chrám pravdy. Tři střípky z obrazovky Československé televize. In: Kaňka, P. – Kofránková, V. – Štoll, M. (eds.): Autor – meze – vize – televize. ÚSTR – VŠMU, Praha – Bratislava 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Pinkas Jaroslav	Analýza politického diskurzu v normalizační popkultuře 80. let 20. století, kapitola v knize

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina, Ripka Vojtěch	Nepřiliš, téměř vůbec? K pokusu o kreativní uchopení komunistické zkušenosti pro vzdělávání na Západě, pro sborník z konference Obraz období socialismu v současných českých a polských učebnicích dějepisu, studie
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Dizertace Kolektivizace venkova v horním Polabí: metody, reakce, aktéři
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Slovo úvodem aneb o lidském rozměru kolektivizační přeměny venkova, in: Tichý, F.: Země pláče. F. Tichý, Kroměříž, 2014
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Rukopis Sociální recepce kolektivizace venkova v horním Polabí: od fenoménů k aktérům a jejich motivacím
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Studie Distrust as a perception, resistance as a response: the introduction of communist politics in the East Bohemian rural area odevzdáno do tisku
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Studie Půda v procesu kolektivizace, odevzdáno do tisku
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Korektury odevzdaných medailonů pro biografický slovník vedoucích představitelů KSČ
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	Půda v procesu kolektivizace, in: Mezinárodní rok půdy 2015: ucelený sborník. Asociace soukromého zemědělství, region Praha, Praha 2015
Korpus jazyka StB	Mašková Tereza	Usmrcení na československé železné oponě v letech 1948–1950, kapitola v knize Král Šumavy
Korpus jazyka StB	Mašková Tereza, Ripka Vojtěch	Železná opona v Československu. Usmrcení na čs. státních hranicích v letech 1948–1989. ÚSTR – Sociologický ústav AV ČR 2015
Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	Svoboda Libor	Kurýr, nebo převaděč? Příběh Josefa Randáka, jednoho ze zapomenutých účastníků protikomunistického odboje, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	Tichý Martin	Hledání spravedlnosti v roce 1958, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo v letech 1954–1962. Jihočeské muzeum – ÚSTR, České Budějovice – Praha 2015
Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	Svoboda Libor	Akce Studená hodina a Bučina. Příběh jedné převaděčské skupiny z jihozápadních Čech, studie do JSH
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	Nikdy jsem Španělsko neopustil, rozhovor s E. L. Lísterem, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	Studie Osudy sourozenců Elsnicových za druhé světové války
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	Studie Nástin organizace a činnosti Vlajky na Kladensku 1939–1943
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	Konec Pražského jara – od srpna 1968 do srpna 1969, in: Sborník Kavárna Universitas. Prosinec 2013 – červen 2015. Pardubice 2015
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	Text Petr Tamchyna
Mimoprojektová činnost	Bílý Matěj	Článek Organizace Varšavské smlouvy v kontextu krize východního bloku v roce 1956
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	The Gensek's Visit. The general secretary of the Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union and Chairman of the Supreme Soviet Leonid Ilyich Brezhnev in Czechoslovakia, 1978, in: Behind of Iron Curtain, No 1/2014 (vyšlo 2015), Volume 3 (překlad článku Blažek, P.: Návštěva genseka. Generální tajemník ÚV KSČ a předseda prezidia Nejvyššího sovětu Leonid Iljič Brežněv v Československu 1978, in: Paměť a dějiny, 1/2013)
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	Vila „Okopanina“. Výcvikové centrum v Bruchsalu v letech 1949–1950, in: Svoboda, L. – Tichý, M. (eds.): Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století. ÚSTR, Praha 2014
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	Osudy dobrého vojáka Pavla Vošického, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	Akce „Mácha“. Historická rekonstrukce petřínských událostí 1. května 1962, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo 1954–1962. Jihočeské muzeum – ÚSTR, České Budějovice – Praha 2015

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	Akty revoluční spravedlnosti. Limity pražského jara, soudní rehabilitace a bývalí političtí vězni, in: Žáček, P. a kol: Vyjádření úcty a vděčnosti. 2. sborník o protikomunistickém odboji. Ministerstvo obrany České republiky – VHU Praha, Praha 2015
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	Studie a edice dokumentů Akce „Sever“. Státní bezpečnost a polská krize 1980–1984
Mimoprojektová činnost	Černoušek Štěpán	Hrdinný Stalin a mýtus Sovětského svazu jako garanta míru aneb Jak v dnešním Rusku opět získává navrch přepisování dějin, in: Umělec a totalita, ÚSTR, Praha 2015
Mimoprojektová činnost	Homolová Dita	Heimat bleibt. Vertriebene Familien kehren zurück: trilingvní kniha o šlechtě ve 20. století v Čechách, Sasku a Slezsku (autorský podíl 70 %)
Mimoprojektová činnost	Cholínský Jan	Stojíme u zdi. K českému hudebnímu undergroundu 80. let, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Mimoprojektová činnost	Cholínský Jan	Odborná recenze knihy Applebaumová, A.: Železná opona. Podrobení východní Evropy 1944–1956, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Mimoprojektová činnost	Dvořák Jan	Manifestation of Anti-Semitism in Czechoslovak Silesia during the First Republic (1918–1938), in: Central European Papers, Volume 3, 2015/1, Silesian University in Opava
Mimoprojektová činnost	Jindra Martin	Encyklopedie českých právních dějin
Mimoprojektová činnost	Kalous Jan	Zpracování hesel Clementis, Slánský, Šling, Šváb pro projekt Dokumentace popravených z politických důvodů 1948–1989
Mimoprojektová činnost	Kokoška Stanislav	Nacistická okupační politika v Protektorátu Čechy a Morava v roce 1944, in: Válečný rok 1944... ÚSTR, Praha 2015
Mimoprojektová činnost	Kopal Petr	Český historický film 1954–1962, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo v letech 1954–1962. Jihočeské muzeum – ÚSTR, České Budějovice – Praha 2015
Mimoprojektová činnost	Kudrna Ladislav	Odborná recenze publikace Tomek, P. (ed.): Válečné záznamy Rudolfa Krzáka, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Mimoprojektová činnost	Kudrna Ladislav	Cizinci ve válečné Británii. Vybrané sondy ze života československých letců, příslušníků Královského letectva, studie do periodika Moderní dějiny, zařazeného do prestižní databáze ERIH
Mimoprojektová činnost	Kudrna Ladislav	Zamyšlení nad účastí Čechoslováků v první a druhé vietnamské válce, studie do kolektivní monografie, kterou vydá Univerzita obrany Brno
Mimoprojektová činnost	Mallota Petr	Osudy prachatického kurýra Josefa Ludvíka na pozadí zpravodajských operací čs. exilu, in: Svoboda, L. – Tichý, M. (eds.): Cesty za svobodou. Kurýři a převaděči v padesátých letech 20. století. ÚSTR, Praha 2014
Mimoprojektová činnost	Mallota Petr	Podplukovník SNB František Havlíček – život ve stínu nacistického a komunistického teroru, in: Třetí odboj na Klatovsku a Domažlicku, město Klatovy 2015.
Mimoprojektová činnost	Mallota Petr	Prameny netřeba se zabývat (týká se kauzy Praha – Žatec, v rámci níž byli popraveni Miloslav Jebavý, Karel Sabela, Bohuslav Hubálek, Vilém Sok-Sieger a Josef Gonic), in: Securitas Imperii 26, (1/2015)
Mimoprojektová činnost	Pinkas Jaroslav	Článek v zahraničním časopise. Příspěvek pro sborník z konference Škola versus paměť Proměny obrazu rodiny. Kontinuita a změna v zobrazování českých rodin v období tzv. normalizace jako didaktická příležitost
Mimoprojektová činnost	Pinkas Jaroslav	Kapitola do odborné knihy Film Král Šumavy (1959): komunistický thriller (ed. P. Kopal) Obraz pohraničí v českém filmu 1945–1989
Mimoprojektová činnost	Placák Petr	Recenze knihy Bolton, J.: Světy disentu... in: Paměť a dějiny, 1/2015
Mimoprojektová činnost	Placák Petr	Nezlobte se, vy neexistujete, rozhovor s M. Hlavsou, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Mimoprojektová činnost	Placák Petr	Soud za sto tisíc, esej o vyrovnávání se justice s minulostí, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Mimoprojektová činnost	Rokoský Jaroslav	Ve stínu šibenice. Případ sovětského občana Timofeje Simulěnka, in: Paměť a dějiny, 2/2015

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Mimoprojektová činnost	Rokoský Jaroslav	Medailony Josefa Hendrycha, Zdeňka Fierlingera, Václava Noska pro biografický slovník vedoucích představitelů KSČ
Mimoprojektová činnost	Rokoský Jaroslav	Za Evou Fukovou – připomínka fotografie, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Mimoprojektová činnost	Šlouf Jakub	Článek Justiční procesy s účastníky plzeňské revolty 1. června 1953
Mimoprojektová činnost	Tichý Martin	Umělec a totalita – životopisná studie – Rudolf Karel, zapomenutý skladatel, bohém a hrdina. Nástin historie věznice Plzeň-Bory s přihlédnutím k 50. létům 20. století (text pro výstup Alfréda Strejčka v rámci koncertního matiné)
Mimoprojektová činnost	Zeman Pavel	Pražský hrad v květnu 1945. Svědectví o průběhu Pražského povstání, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Mimoprojektová činnost	Zumr Jan	Čeští Němci a Rakušané ve druhé tankové divizi SS „Das Reich“, článek odevzdán do Historie a vojenství
Nacistický bezpečnostní aparát a SS v protektorátu Čechy a Morava	Vajskebr Jan	Trestní právo a soudnictví SS a německé policie v letech 1939–1945, in: Securitas Imperii, 26 (1/2015)
Nacistický bezpečnostní aparát a SS v protektorátu Čechy a Morava	Vajskebr Jan	VIII. soud SS a policie v Praze, in: Securitas Imperii, 27 (2/2015)
Nacistický bezpečnostní aparát a SS v protektorátu Čechy a Morava	Zumr Jan	Österreicher in der 2. SS-Panzerdivision „Das Reich“, odevzdáno redakci časopisu Österreichische Militärische Zeitschrift
Nacistický bezpečnostní aparát a SS v protektorátu Čechy a Morava	Zumr Jan	99. SS-Standarte. Vznik, organizace a činnost znojemského pluku Allgemeine-SS, in: Securitas Imperii, 27 (2/2015)
Obrana národa. Edice dokumentů	Kokoška Stanislav	Rok 1943 v Protektorátu Čechy a Morava, in: P. Zeman (ed.): Válečný rok 1943, ÚSTR 2014
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	Pražský hrad v květnu 1945, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	Protesty proti „eutanazii“
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	Kancelář vůdce NSDAP a akce „T4“, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	Okupovaná Evropa v roce 1944. Obecně k německé okupační politice a genocidě evropských Židů, in: Válečný rok 1944..., ÚSTR, Praha 2015
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	Slib mlčenlivosti o zabíjení. Čeští Němci ve službách Obecně prospěšné nadace pro ústavní péči. Zpráva z výzkumu, studie pro Paměť a dějiny
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945. ÚSTR, Praha 2015
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	Církev adventistů sedmého dne v době zastavení činnosti a po jejím obnovení, in: Petráš, J. – Svoboda, L. (eds.): Československo v letech 1954–1962. ÚSTR – Jihočeské muzeum, Praha – České Budějovice 2015
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Doležalová Markéta	Boromejka Vojtěcha Antonie Hasmandová, politická vězenkyně a bojovnice za náboženská práva a svobody, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Doležalová Markéta	Apoštolát sv. Františka, perzekuce sester počátkem 60. let minulého století, in: Církev za totality – lidé a místa
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	Jan Parkán, farář ČČS(H) odsouzený na smrt, in: Církev za totality – lidé a místa
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	Kamarád československých letců. Život vojenského duchovního ČČS(H) Karla Vítězslava Víta, in: Paměť a dějiny, 2/2015
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	„Kardynal Josef Beran – dobrý pasterz i patriota“
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	Internace českých a moravských sídelních biskupů, in: Církev za totality – lidé a místa.
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Doležalová Markéta	Úvodní studie ke kolektivní monografii z konference ke 100. jubileu tepelského opata Josefa Heřmana Tyla
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	Edice dokumentů Ohlasy perzekuce katolické církve na vlnách Vatikánského rozhlasu
Opus Bonum	Placák Petr	Článek o grafikovi Hanesi Reegenovi, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Opus Bonum	Placák Petr	Monografie Gottwaldovo Československo jako fašistický stát
Opus Bonum	Placák Petr	Jak feministka Vodrážka znásilnil básníka Bondyho, in: Paměť a dějiny, 4/2015

Publikační činnost zaměstnanců Ústavu

Projekt	Autoři	Název
Opus Bonum	Placák Petr	Kdo U Tygra zpíval – studie o kontrarozvědné „ochraně“ praž. hostince v 80. letech, in: Paměť a dějiny, 4/2015
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	Recenze pro PaD
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	Zpráva pro PaD: Památník Inspektorátu koncentračních táborů
Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	Kreisinger Pavel	Monografie gestapo – část A, výstup z projektu
Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	Kreisinger Pavel	Monografie gestapo – část B, - výstup z projektu
Šlechta v konfrontaci s totalitními režimy (1938–1989)	Homolová Dita	Článek You want to rob me... Property persecution of Adolf Schwarzenberg during and after the War v BIC
Šlechta v konfrontaci s totalitními režimy (1938–1989)	Homolová Dita	Studie do Securitas Imperii
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	Rote gegen die Schwarz-roten: die Ukrainischen Nationalisten und rote Partisanen in Wolhynien 1943
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	Svoboda, D.: David, který prohrál s Goliášem
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	Rok ohně, in: Securitas Imperii, 27 (2/2015)
Underground v regionech	Kudrna Ladislav, Stárek František	Zásah, který změnil underground. Rudolfovi, 30. březen 1974, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Underground v regionech	Kudrna Ladislav, Stárek František	Tenkrát na Severu. Teplický underground versus Státní bezpečnost, 1975–1980, in: Moderní dějiny
Underground v regionech	Kudrna Ladislav	Rudolfovi, přelomový bod v undergroundu. Studie do kolektivní monografie, kterou vydá ÚSTR.
Underground v regionech	Kudrna Ladislav, Stárek František	Od protoundergroundu k undergroundu. Několik poznámek k „podzemnímu“ hnutí. Studie do recenzovaného periodika Theatrum Historie, které je zařazeno v prestižní databázi ERIH
Underground v regionech	Stárek František	Protounderground jako pojem. Studie do kolektivní monografie, kterou vydá ÚSTR
Útěk z Leopoldova	Rokoský Jaroslav	Případ Josefa Chalupy, strážmistra SNB, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Zánik agrární strany a pád československé demokracie	Anev Petr	Sepsání části monografie Zánik agrární strany a pád československé demokracie
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Blažek, P. – Čvančara, J.: From War to War. The adolescence of brothers Ctirad and Josef Mašín in recollections and photographs), In: Behind of Iron Curtain, No 1/2014 (vyšlo 2015), Volume 3, p. 140–153 (ISBN 978–8087912–22–5, překlad článku Blažek, P. – Čvančara, J.: Z války do války. Dospívání bratří Ctirada a Josefa Mašínových ve vzpomínkách a fotografiích, in: Paměť a dějiny, 3/2013
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Osudy dobrého vojáka Pavla Vošického, in: Paměť a dějiny, 1/2015
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Polska żywa pochodnia, in: Brzostowski, R. – Zemło, M. (eds.): Ryszard Siwiec pre memoria. Polkie Towarzystwo Historyczne, Tarnów–Dębica 2015
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Jejich duše byly krásné. Korespondence Libuše Palachové s rodinou Jana Zajíce, in: Paměť a dějiny, 3/2015
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Ryszard Siwiec 1909–1968. ÚSTR – IPN, Praha 2015 (česko–anglické doplněné vydání)
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	Články Kalendárium 1968–2015 a Dokument doby o posmrtné masce Jana Palacha, díle Olbrama Zoubka a Jiřího Sozanského.

Konference				
Datum	Název	Obsah	Garant Ústavu	Spolupořadatelé
20.–21. 5. 2015	Československo v letech 1963–1967	Třetí ročník konference mapoval dění v Československu v daném období v celé jeho šíři (ekonomika, politika, církev, sport, kultura).	Libor Svoboda	Státní okresní archiv v Českých Budějovicích, Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích
11.–12. 6. 2015	Velehrad vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru	Konference byla věnována zejména třicátému výročí památné velehradské poutní slavnosti, která se uskutečnila v červenci 1985.	Stanislava Vodičková	Univerzita Palackého, Centrum Aletti, Ústav paměti národa, Římskokatolická farnost Velehrad
19.–21. 8. 2015	Život na hranicích v letech 1945–1989	Třídenní zasedání, jehož byl ÚSTR spolupořadatelem, proběhlo v rámci pětiletého cyklu <i>Československo v letech 1945–1989</i> .	Jaroslav Pažout	Technická univerzita v Liberci
10. 9. 2015	Život ve stínu šibenice	Konference se zabývala osudy pronásledovaných jedinců, a to jak za Protektorátu, tak po roce 1948. Věnovala se také mechanismům perzekucí a různým formám vyloučení ze společnosti.	Zdeněk Hazdra	Národní muzeum, Muzeum českého a slovenského exilu
22. 9. 2015	Reflexe undergroundu	Jednodenní konference pojednávala o undergroundu, jeho osobnostech nebo např. jeho vlivu na mladší generaci.	Ladislav Kudrna	Knihovna Václava Havla
30. 9.–2. 10. 2015	Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989 III	Třetí setkání rakouských, českých a slovenských odborníků na dané téma se uskutečnilo tentokrát v Bratislavě.		Ústav paměti národa, Ludwig Boltzmann Institut, Archiv bezpečnostních složek
4.–5. 11. 2015	1945. Konec války a obnova Československa	Mezinárodní konference byla zaměřena na závěr druhé světové války na území Protektorátu Čechy a Morava i v Evropě a na poválečnou obnovu Československa.	Pavel Zeman, Jan Kalous	Ústav pro soudobé dějiny AV ČR
9.–10. 12. 2015	Historie versus propaganda. Vztah k minulosti v současném Rusku	Na dvoudenní mezinárodní konferenci vystoupila řada badatelů, historiků a novinářů z Ruska, Polska, Ukrajiny i České republiky. Konference si kladla za cíl vytvořit příležitost k přímému setkání s děním v soudobém Rusku a obohatit českou debatu o něm.	Ondřej Matějka, Štěpán Černoušek	

Kolokvia

Datum	Název	Obsah	Garant Ústavu
26. 11. 2015	Možnosti a perspektivy interdisciplinárního zkoumání dějin vězeňství v Československu v 70. a 80. letech 20. století	Společně s Ústavem pro českou literaturu AV ČR a spolkem Političtí vězni.cz uspořádal ÚSTR mezioborové kolokvium věnující se výzkumu dějin vězeňství v daném období v Československu. V Knihovně Václava Havla pak na kolokvium navázal Večer vězeňské korespondence z dob normalizace.	Ondřej Matějka
16. 12. 2015	Politika dějin, politika paměti (panelová diskuse)	Diskusního semináře o politice dějin, který se konal v sídle Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR jako spoluorganizátora, se zúčastnili Pavel Barša, Muriel Blaive, Michal Kopeček a Ondřej Matějka (moderátorem byl Matěj Spurný).	Ondřej Matějka

Veřejné přednášky a historické semináře

Datum	Název	Obsah	Účastníci
29. 1. 2015	Pamětní kniha. 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu	Diskuse o publikaci <i>Pamětní kniha. 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu</i> připomněla tragický osud 294 spolupracovníků a příbuzných parašutistů operačních skupin Anthropoid, Bivouac, Silver A, Out Distance a Intransitive, kteří byli za pomoc odboji zastřeleni v koncentračním táboře Mauthausen. O práci na knize přišli pohovořit její autoři Jaroslav Čvančara, Vojtěch Šustek a Vlastislav Janík. Besedu moderoval Pavel Zeman.	Jaroslav Čvančara, Vojtěch Šustek, Vlastislav Janík, Pavel Zeman
24. 2. 2015	Pochodeň č. 2. Vzpomínkový večer na Jana Zajíce	U příležitosti výročí sebeupálení Jana Zajíce se v prostorách Knihovny Václava Havla uskutečnil vzpomínkový večer nazvaný <i>Pochodeň č. 2</i> . Životní osudy Jana Zajíce, motivy jeho šokujícího protestu či reakce veřejnosti a režimu připomněli Branislav Dorko (autor monografie <i>Jan Zajíc</i>) a Monika Horsáková (spoluautorka filmu <i>Sami proti zlu: Jan Zajíc – pochodeň č. 2</i> , který byl promítnut). Moderátorem byl historik Petr Blažek.	Petr Blažek, Branislav Dorko, Monika Horsáková
24. 2. 2015	Dějiny v zrcadle jazyka. Jazykové korpusy – výzkumný nástroj nejen pro jazykovědce	Přednášku s besedou na Filozofické fakultě UK uspořádal ÚSTR spolu s Ústavem českého národního korpusu a Ústavem českých dějin FF UK. Přednáška Václava Cvrčka (ÚČNK FF UK) se zaměřila na principy výstavby korpusů a metodologii jejich využívání s akcentem na využití korpusů pro (re)konstrukci historického povědomí. Za ÚSTR se následně besedy zúčastnili Tereza Mašková a Kamil Činátl.	Kamil Činátl, Tereza Mašková, Václav Cvrček
26. 2. 2015	Plukovník Ryszard Kukliński – III. světová válka a polský atomový holocaust	Přednáška renomovaného polského historika Sławomira Cenckiewiczze o motivaci a přínosu špiónážní činnosti vysoce postaveného důstojníka Polské lidové armády Ryszarda Kuklińskiego pro CIA a NATO v období studené války. Moderoval Jan Cholínský (ÚSTR).	Jan Cholínský, Sławomir Cenckiewicz

Veřejné přednášky a historické semináře

Datum	Název	Obsah	Účastníci
26. 2. 2015.	Josef Toufar ve veřejném prostoru	O různých formách zpřítomňování Toufarova příběhu přišli do kulturního centra Dominikánská 8 (Jilská 7a, Praha 1) diskutovat Aleš Březina (hudební skladatel, autor opery <i>Toufar</i>), Miloš Doležal (publicista a historik, autor knihy <i>Jako bychom dnes zemřít měli</i>), Tomáš Petráček (kněz, historik a teolog, postulátor Toufarova blahověření) a za ÚSTR Kamil Činátl (didaktik dějepisu, autor vzdělávací aplikace <i>Historie 1950: Příběhy jednoho zárazu</i>).	Kamil Činátl, Aleš Březina, Miloš Doležal, Tomáš Petráček
12. 3. 2015	Nucené pracovní nasazení českého obyvatelstva v letech druhé světové války	Přednáška o nucených pracích historika Stanislava Kokošky	Stanislav Kokoška
17. 3. 2015	Lidé, a ne jen čísla / Čísla, a ne jen lidé? Patří „tvrdé“ metody do historiografie?	Workshop pořádaný na Filozofické fakultě UK ve spolupráci s Ústavem hospodářských a sociálních dějin FF UK a Českým sociálněvědním datovým archivem. Přednášeli Vojtěch Ripka a Tereza Mašková za ÚSTR a Martin Vávra ze Sociologického ústavu AV ČR.	Vojtěch Ripka, Tereza Mašková, Martin Vávra
26. 3. 2015	Košický vládní program	Seminář přiblížil situaci kolem vzniku programu první poválečné vlády a rozebral jeho jednotlivé body. Na semináři vystoupili Jan Dobeš z FF UK, Michal Pehr z Masarykova ústavu AV ČR, Jaroslav Rokoský a Jan Kalous (oba ÚSTR).	Jan Dobeš, Michal Pehr, Jaroslav Rokoský, Jan Kalous
23. 4. 2015	Nečekaní hosté. Banderovci v poválečném Československu v kontextu sovětizace střední Evropy	Přednáška Davida Svobody (ÚSTR) a badatele Jaromíra Kaluse, na které byla prezentována dosud neznámá a nepublikovaná fakta spojená s kauzou banderovci.	David Svoboda, Jaromír Kalus
29. 4. 2015	Allen Ginsberg a Praha	Vzpomínkový večer na Allena Ginsberga se konal u příležitosti 50. výročí zvolení A. Ginsberga králem pražského majálesu.	Petr Blažek, František Stárek Čuňas
13. 5. 2015	Sedm let v Gulagu	Prezentace knihy Františka Poláka <i>Sedm let v Gulagu</i> editorů Adama Hradilka a Zdeňka Valíše proběhla v Knihovně Václava Havla.	Adam Hradilek, Zdeněk Vališ
25. 5. 2015	Utváření socialistické modernity. Bydlení v Československu v letech 1945–1960	Přednáška a prezentace knihy Kimberly Zarecorové <i>Utváření socialistické modernity. Bydlení v Československu v letech 1945–1960</i> . Knihu vydalo nakladatelství Academia, které bylo spolupořadatelem akce.	Kimberly Zarecorová, Ondřej Matějka
27. 5. 2015.	Vítězové neodpouštějí. Aktivita Smerš v osvobozeném Československu v roce 1945	Seminář u příležitosti vydání knihy <i>Smerš</i> , kterou editoval Jan Dvořák (ÚSTR). Na semináři, který se uskutečnil v Běhal Fejér Institutu v Praze 6, vystoupila spolu s editorem Anastázií Kopřivovou (Oni byli první) a Prokopem Tomek (VHÚ).	Jan Dvořák, Anastázie Kopřivová, Prokop Tomek
4. 6. 2015	Odboj kontra gestapo	Filmový seminář se zaměřil na moderní způsoby ztvárnění boje odbojových organizací s nacistickými bezpečnostními složkami. Hostem byl historik Vilém Čermák.	Jan Machala, Petr Kopal, Vilém Čermák
17. 6. 2015	Germanizovat a vysídlit	Prezentace stejnojmenné knihy německého historika Detlefa Brandese	Ondřej Matějka, Detlef Brandes
26. 6. 2015	Česká pravoslavná církev od Mnichova po obnovu v roce 1945	Prezentace stejnojmenné knihy Martina Jindry (ÚSTR) v chrámu sv. Cyrila a Metoděje	Martin Jindra
19. 8. 2015	Neohrožovat společnost svými názory	Setkání se sovětským disidentem a odpůrcem srpnové okupace Československa Michasem Kukobakou. Večer v Knihovně Václava Havla moderovala Michaela Stoilova.	Michas Kukobaka, Michaela Stoilova

Veřejné přednášky a historické semináře

Datum	Název	Obsah	Účastníci
8. 9. 2015	Prezentace knihy Ryszard Słowacki 1909–1968	Prezentace knihy historika Petra Blažka. Prezentaci předcházela pietní akce u pomníku Ryszarda Słowacki před budovou ÚSTR.	Petr Blažek
1. 10. 2015	Pomníky perzekuce. Osudy míst historické paměti	Seminář o osudech vybraných památníků mocenské perzekuce – bývalého internačního tábora ve Svatobořicích (představil Jan Kux), bývalé věznice v Uherském Hradišti (Anna Stránská, Petr Slinták) a bývalého komplexu nápravně pracovních táborů na Jáchymovsku (Tomáš Bouška z Politické věznic.cz). Moderoval Jaroslav Rokoský (ÚSTR).	Jaroslav Rokoský, Petr Slinták, Jan Kux, Anna Stránská, Tomáš Bouška, Kristina Vlachová
8. 10. 2015	Tři králové: demytizace hrdinů?	Filmový seminář o seriálu <i>Tři králové</i> , jenž připomíná osudy stejnojmenné odbojové skupiny operující na území Protektorátu. Hosty byli historik Vilém Čermák a televizní režisér Miloslav Kučera.	Jan Machala, Petr Kopál, Miloslav Kučera, Vilém Čermák
4. 11. 2015	Tunelem z lágru Nikolaj	Setkání s Antonem Tomíkem, politickým vězněm z 50. let a posledním žijícím účastníkem útoku z jáchymovského lágru Nikolaj. Besedu moderoval Jan Horník (ÚSTR).	Jan Horník, Anton Tomík
14. 11. 2015	V kůži Antonína Zápotockého	Setkání a diskuse na téma, jaké místo má pomník Antonína Zápotockého ve veřejném prostoru obce Zákolany. Pořádáno ve spolupráci s obcí Zákolany a Sládečkovým vlastivědným muzeem v Kladně.	Ondřej Matějka
24. 11. 2015	Partyzáni ve filmu. Proměna obrazu partyzánského hnutí (1939–1945) v kinematografii	Seminář o reflexi partyzánského hnutí ve filmové tvorbě	Jan Machala, Petr Kopál, Martin Vítka, Kateřina Suchánková
14. 12. 2015	Gulag v memoárech českých autorů	Večer v Knihovně Václava Havla, na němž byly představeny osudy českých a československých autorů lágrové literatury. Literární ukázky četl Jáchym Topol.	Adam Hradilek, Jáchym Topol
15. 12. 2015	Filmování státu	Komponovaný filmový večer v rámci doprovodného programu k výstavě <i>Budování státu</i> v Národní galerii	Karina Hoření, Jaroslav Pinkas

Semináře a workshopy pro učitele

Datum	Název	Obsah	Přednášející
20. 2. 2015	Obrazy války. Mediální reprezentace válečné zkušenosti	Seminář určený učitelům dějepisu a společenských věd na středních odborných školách. Seminář předcházelo pilotování modelové hodiny <i>Válka</i> určené odborným školám.	Oddělení vzdělávání
19. 3. 2015	Fotografie ve výuce dějepisu	Historická dílna o využití fotografie ve školním prostředí navázala na doprovodný program konference <i>Škola versus paměť</i> konané na podzim 2014. Workshop vedli studenti Ústavu českých dějin FF UK. Místo konání: Filozofická fakulta UK.	Čeněk Pýcha, Kamil Činát, Václav Sixta
10. 4. 2015	Dokumentární film ve výuce dějepisu	Další z dílen, které ÚSTR pořádá ve spolupráci s FF UK v rámci tzv. Historických dílen, se tentokrát zaměřila na dokumentární film a jeho využití ve výuce.	Jaroslav Pinkas, Kristina Andělová

Semináře a workshopy pro učitele

Datum	Název	Obsah	Přednášející
17. 4. 2015	Obrazy války. Mediální reprezentace válečné zkušenosti	Seminář pro učitele se věnoval zobrazování války a využití vizuálních stereotypů pro didaktické účely.	Oddělení vzdělávání
14. 5. 2015	Práce s korpusem – workshop pro historiky	Historická dílna o práci s korpusem. Místo konání: Filozofická fakulta UK.	Vojtěch Ripka, Tereza Mašková, Čeněk Pýcha
15. 5. 2015	Digitální technologie a média ve výuce o minulosti	Seminář pro učitele o využívání počítačových simulací či internetu ve výuce	Oddělení vzdělávání, Václav Smyčka, Tomáš Mikeska
21. 5. 2015	Stopy paměti ve městě	Historická dílna ve formě komentované procházky Prahou	Čeněk Pýcha
5. 6. 2015	Sociální inovace za časů komunismu	Seminář pro učitele o proměnách sociálního státu	Oddělení vzdělávání
15. 6. 2015	Obrazy války. Mediální reprezentace válečné zkušenosti	Seminář pro učitele v Oblastním muzeu v Chomutově	Jaroslav Pinkas, Kamil Činátl
27.–28. 8. 2015	Dějiny ve škole	Dvoudenní letní škola ve spolupráci se Stálou konferencí asociací ve vzdělávání a Centrem současného umění DOX (současně místo konání). Tématem byla proměna školy a využití dějin školy v didaktické perspektivě. Během programu vystoupili lektori Oddělení vzdělávání a řada hostů. Součástí letní školy byl i filmový večer v kině Světozor.	Oddělení vzdělávání, Magdaléna Šustová (Národní pedagogické muzeum), Josef Márc (FF UJEP), Dana Moree (FHS UK), Jan Špringl (Památník Terezín), Jakub Macek (FSS MUNI), Bořivoj Brdička (SKAV), Michal Kučerák (DOX)
18. 9. 2015	Dějiny ve škole	Jednodenní varianta kurzu o dějinách školy. Místo konání: Centrum současného umění DOX.	Oddělení vzdělávání, Magdaléna Šustová, Josef Márc, Michal Kučerák
26. 9. 2015	Stopy paměti v Bratislavě	První z podzimních Historických dílen, zorganizovaná v Bratislavě, na téma veřejného prostoru	Čeněk Pýcha, Juraj Varga
6. 10. 2015	Učebnice dějepisu včera a dnes	Historická dílna zaměřená na učebnice dějepisu v proměnách času. Místo konání: Národní pedagogické muzeum.	Čeněk Pýcha, Kamil Činátl, Eliška Borovková, Tereza Vávrová
8. 10. 2015	Stopy paměti ve městě snů	Další Historická dílna o paměti veřejného prostoru, tentokrát na Jižním Městě	Čeněk Pýcha, Martin Formánek
9. 10. 2015	Národní identity ve škole	Seminář pro učitele reflektující aktuální migrační vlnu a její ohlas ve školním prostředí	Oddělení vzdělávání
15. 10. 2015	Fotografie ve výuce dějepisu	Historická dílna na půdě Pedagogické fakulty UK se zaměřila na práci s fotografiemi ve školním prostředí.	Čeněk Pýcha, Kamil Činátl, Václav Sixta
16. 10. 2015	Film ve výuce dějepisu	Historická dílna o využití filmu, dokumentárního i hraného. Místo konání: ÚSTR.	Čeněk Pýcha, Jaroslav Pinkas, Kristína Andělová
21. 10. 2015	Libeň mnoha tváří	Historická dílna formou komentované procházky libeňskou čtvrtí	Čeněk Pýcha, Jakub Vrba
23. 10. 2015	Hrady a zámky jako brána do minulosti?	Historická dílna v prostředí zámku Nelahozeves na téma, jak efektivně zakomponovat prohlídku historického objektu do výuky	Čeněk Pýcha, Karina Hoření, Jaroslav Pinkas, Veronika Srbová
2. 11. 2015	Jak učit o normalizaci?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: Střední škola gastronomická Braník.	Jaroslav Najbert

Semináře a workshopy pro učitele

Datum	Název	Obsah	Přednášející
4. 11. 2015	České a slovenské dějiny na síti	Historická dílna zaměřená na využití Wikipedie ve školním prostředí. Místo konání: Arcibiskupské gymnázium.	Čeněk Pýcha, Kamil Činátl, Václav Smyčka
9. 11. 2015	Muzeum – škola – paměť	Poslední Historická dílna roku 2015 se konala v Památníku Vítkov a zaměřila se na muzeum jako místo paměti a místo vzdělávání.	Čeněk Pýcha, Kamil Činátl, Michal Arnot, Miroslav Pešek, Václav Sixta
11. 11. 2015	Soudobé dějiny: co, jak a proč učit?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: OA a SOU Veselí nad Moravou.	Karina Hoření
11. 11. 2015	Jak učit o komunismu?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: SPŠ a SZŠ Krnov.	Čeněk Pýcha
11. 11. 2015	Využití počítačových simulací ve výuce humanitních předmětů	Seminář pro učitele ve Slezském vzdělávacím centru Karviná	Tereza Hannemann, Jaroslav Pinkas
12. 11. 2015	Využití počítačových simulací ve výuce humanitních předmětů	Seminář pro učitele o praktickém a efektivním využití počítačových simulací ve výuce	Tereza Hannemann, Jaroslav Pinkas
13. 11. 2015	Jak učit o komunismu?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: Střední škola průmyslová, hotelová a zdravotnická Uherské Hradiště.	Karina Hoření
20. 11. 2015	Dějepis mezi historií a pamětí	Seminář pro učitele nabídl konkrétní možnosti provázání historie a paměti v rámci školního dějepisu.	Oddělení vzdělávání, Christian Potiron
23. 11. 2015	Soudobé dějiny: co, jak a proč učit?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: SPŠ, SOŠ a SOU Hradec Králové.	Vojtěch Ripka
25. 11. 2015	Jak učit o komunismu?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: Střední zemědělská škola Písek.	Kamil Činátl
25. 11. 2015	Dějepis mezi historií a pamětí	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: VOŠ, OA, SPgŠ a SZŠ Most.	Jaroslav Pinkas
4. 12. 2015	Dystopie jako didaktické téma	Workshop pro učitele o vztahu umění a minulosti. Místo konání: Centrum současného umění DOX.	Kamil Činátl
9. 12. 2015	Jak učit o komunismu?	Seminář určený učitelům dějepisu na středních odborných školách. Místo konání: Střední průmyslová škola stavební Plzeň.	Kamil Činátl
15. 12. 2015	Využití historických příběhů a veřejného prostoru (nejen) ve výuce o minulosti	Komentovaná procházka Prahou a workshop pro pedagogii o využití paměti veřejného prostoru. Spolupráce s Multikulturním centrem Praha. Místo konání workshopu: Skautský institut.	Čeněk Pýcha

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Čechoslováci v Gulagu	Černoušek Štěpán	9.–10. 12. 2015: Příprava a realizace konference Historie versus propaganda. Vztah k minulosti v současném Rusku	Příprava konference; 10. 12. 2015 – moderování panelu Lokální spory v rámci konference Historie versus propaganda. Vztah k minulosti v současném Rusku
Český exilový politický aktivismus a politická publicistika mimo Radu svobodného Československa v letech 1948–1968	Cholínský Jan	Účast na konferencích a seminářích	ÚSTR: Rok 1945, Historie a propaganda, Knihovna V. Havla: P. Placák – Kde se stala chyba, Institut V. Klause: Edvard Beneš – 80 let od volby prezidentem, Křesťanská akademie: M. Doležal – Nalezení pozůstatků faráře J. Toufara
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	5. 1. 2015: Přednáška na PedF UK, katedra historie	
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav, Pýcha Čeněk	25. 2. 2015: Účast na konferenci Rodina v době nesvobody, Senát PČR, Praha, příspěvek Rodina v době nesvobody z pohledu pedagoga a didaktika (v rámci festivalu Mene Tekel)	
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav, Ripka Vojtěch	5. 1. 2015: Přednáška pro studenty FF UK (ÚČD): vzdělávací aktivity ÚSTR – v budově ÚSTR	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	23. 3. 2015: Celebrating the Velvet Revolution Today (with Martin Pehal), SIT World Learning	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	6. 2. 2015: Czech national identity throughout history (seminar), SIT World Learning	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	6. 3. 2015 Historical legacies in the current Czech politics, SIT World Learning	
Dějepis pro 21. století – provoz	Činátl Kamil	16. 4. 2015: Film ve výuce dějepisu – přednáška pro studenty politologie na VŠE Praha	
Dějepis pro 21. století – provoz	Činátl Kamil, Pinkas Jaroslav	20. 5. 2015: Seminář Moderní didaktika dějepisu pro studenty FF UJEP, prezentace výukových materiálů ÚSTR	
Dějepis pro 21. století – provoz	Najbert Jaroslav	27. 4. 2015: Přednáška pro studenty magisterského oboru historie o didaktice soudobých dějin	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	17. 6. 2015: Inside transitional justice, Harvard University Summer School, seminář pro studenty	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	IST Final debate, diskuse s VŠ studenty USA na minulostní témata	
Dějepis pro 21. století – provoz	Ripka Vojtěch	Lustration and the transitional justice in the CR in comparative perspective, přednáška pro studenty ECES	
Dějepis pro 21. století – provoz	Činátl Kamil, Najbert Jaroslav, Pinkas Jaroslav	20. a 21. 8. 2015: Seminář Česko-slovenské vztahy na téma Život na hranicích v letech 1945–1989	

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	20. a 21. 8. 2015: Seminář Česko-slovenské vztahy na téma Život na hranicích v letech 1945–1989	Organizace a moderování didaktického bloku tradiční liberecké konference
Dějepis pro 21. století – provoz	Činátl Kamil	Konference Historie vs. propaganda – příprava a moderace panelu	
Dějepis pro 21. století – provoz	Hoření Karina	27.11. 2015: Paměť romských dělníků jako žitá skutečnost	
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	Barbarstvo ducha VI: Konec války a jeho důsledky	Vystoupení na konferenci organizované o. z. Nenápadní hrdinovia v Bratislavě s příspěvkem Didaktické využití obrazů války
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	Hraný film ve výuce dějepisu	Spolupráce na semináři pro učitele organizovaném o. s. EDUIN v ČT v Praze
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	19.11. 2015: Motivační aspekty audiovizuálních reprezentací ve výuce humanitních předmětů	Vystoupení na konferenci Inovace ve výuce pořádané o. s. AISIS v Praze
Dějepis pro 21. století – provoz	Pinkas Jaroslav	23.10. 2015: Obrazy minulosti ve výuce ZSV	Vystoupení v rámci podzimní školy učitelů ZSV organizovaném o. s. Občankáři, která se konala na PDF UK
Dějepis pro 21. století – provoz	Pýcha Čeněk	7. 12. 2015: Historie 1950: Příběhy jednoho zázraku, Konference I mlčení je lež, Ostrava	
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	17. 1. 2015: Účast na konferenci Filmová výchova pro 21. století. Mezinárodní konference o filmové výchově v ČR a Evropě, Ponrepo, Praha	
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	6. 1. 2015: Přednáška na PedF UK (studenti 2. ročníku) Digitální technologie ve výuce dějepisu	20 studentů
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Ripka Vojtěch	IPN Metodika – účast ve veřejném projednávání (2. kolo, dotazník za ÚSTR, účast na konferenci)	
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Činátl Kamil, Najbert Jaroslav	2. 4. 2015: Diskusní fórum FF UK, PedF UK a ÚSTR Kam kráčí učebnice dějepisu	Host Jaroslav Najbert, moderátor Kamil Činátl
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Najbert Jaroslav	14. 10. 2015: From Happy Illusion to Memory: Representations of Collectivization in Czechoslovak Film	Mezinárodní konference ASEES ve Filadelfii, 15 účastníků
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	3. 12. 2015: Počítačové simulace ve výuce dějepisu, Ostrava	Přednáška pro studenty PedF Ostravské univerzity
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pinkas Jaroslav	5. 11. 2015: Počítačové simulace ve výuce dějepisu, FF UK	Přednáška pro studenty FF UK
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Pýcha Čeněk	14. 10. 2015: Art as an approach to Reality in State Socialist Czechoslovakia	Mezinárodní konference ASEES ve Filadelfii, 15 účastníků
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Ripka Vojtěch	26. 10. 2015: Inside Transitional Justice: The ISTR and Czech Style of Dealing with the Past	
Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Ripka Vojtěch	4. 12. 2015: Socialism realized a projekt Media and History/History and Media, Skautský institut	

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	13. 2. 2015: Konference Cooperation and Conflicts among the Security Services in the Soviet Bloc; referát Outline of the cooperation of the Ministry of Interior of the Czechoslovak Socialist Republic with the security forces of the Soviet bloc during the Normalization	
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	22. 4. 2015: Finanční záležitosti komunistického ministra vnitra Rudolfa Baráka	Přednáška na FF UJEP, Ústí nad Labem
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Konference Aktivita čs. zpravodajských služeb v Rakousku III, Bratislava	
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Aktivita čs. zpravodajských služeb na území Rakouska III.	Příspěvek na konferenci – bude vydána kolektivní monografie.
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Vystoupení na konferenci Život ve stínu šibenice	Aktivní vystoupení na konferenci – bude vydána kolektivní monografie.
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	30. 9.–2. 10. 2015: Účast a příspěvek na konferenci Aktivita československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989	Z konference vyjde kolektivní monografie.
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Bárta Milan	Příspěvek na konferenci 1945. Konec války a obnova Československa	Příspěvek Bezpečnostní politika KSČ v roce 1945 odevzdán i v písemné podobě.
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989	Útěk příslušníka čs. kontrarozvědky Jan Vlčka v roce 1954
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Konference 1945. Konec války a obnova Československa	
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	30. 9.–2. 10. 2015: Konference Činnost československých zpravodajských služeb na území Rakouska v letech 1945–1989, Bratislava	
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Kalous Jan	Konference 1945. Konec války a obnova Československa	Příspěvek Nový, či staronový bezpečnostní aparát? Sbor národní bezpečnosti na scéně
Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	Svoboda Libor	Konference 1945. Konec války a obnova Československa	Příspěvek Vznik Ústředny StB a oblastních odboček StB v roce 1945
Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	Dvořák Jan	Konference Židé a Morava v Kroměříži – téma: Specifika konečného řešení židovské otázky v Českém Slezsku	Přednáška: 11. 11. 2015
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	18. 3. 2015: Přednáška o filmu a televizi za normalizace, Katedra filmových studií FF UK	Vyhotovení přípravy, prezentace atd.
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	30. 9.–2. 10. 2015: Konference Činnost československých zpravodajských služeb na území Rakouska v letech 1945–1989, Bratislava	Příspěvek Agenti a emigranti. Rakouský střípek v mozaice negativní propagandy ČST v 70. a 80. letech; z konference bude vydána kolektivní monografie.
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	19.–21. srpna 2015: Konference Život na hranicích v letech 1945–1989, Liberec	Příspěvek Film Král Šumavy (1959): komunistický thriller

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	4. 11. 2015: Konference 1945. Konec války a obnova Československa, ÚSTR	Referát Kolesa dějin. Filmová propaganda na konci války
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	27. 10. 2015: Seminář Jak vzniká audiovizuální obraz minulosti?, FITES – ÚSD AV ČR	Referát Metodika (obezřetnost?) přístupu historika ke spolupráci na audiovizuálních dílech
Film a dějiny totalitních režimů	Kopal Petr	27. 10. 2015: Seminář Jak vzniká audiovizuální obraz minulosti?, FITES – ÚSD AV ČR	Referát Účast historiků na tvorbě audiovizuálních děl při zahraničních produkcích
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina	9.–12. 9. 2015: Konference Teaching about Perpetrators, University of Utrecht	Prezentace metodiky Oddělení vzdělávání
Historie a média (EACEA)	Seelinger Ilana	Ukrainian LAB	Prezentace výsledků na fóru na Ukrajině
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina	30. 11. 2015: Přednáška pro zahraniční studenty UK – lustrace a portál Socialism Realised	
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina	10. 11. 2015: Přednáška pro zahraniční studenty UK – Politické procesy v padesátých letech	
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina	29. 10. 2015: Reprezentace socialismu v současném českém filmu, kurz Introduction to Cultural Sociology, FSS MU	
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina, Ripka Vojtěch	19. 10. 2015: Konference Obraz období socialismu v současných českých a polských učebnicích dějepisu	Představení portálu Socialism Realised a diskuse
Historie a média (EACEA)	Hoření Karina, Ripka Vojtěch, Seelinger Ilana	5. 10. 2015: Pilotáž materiálů k webu Socialism Realised, 2 semináře pro studenty UK k testování výukových materiálů	
Historie a média (EACEA)	Ripka Vojtěch	15. 10. 2015: Politics of History and Memory – tracing a post-liberal trend	
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	3. 6. 2015: Přednáška Kolektivizace a její důsledky pro český venkov, diskusní beseda v rámci Evropského týdne udržitelného rozvoje, Úřad vlády	
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	26. 9. 2015: Účast na mezinárodní konferenci Countryside and Communism in Eastern Europe: Perceptions, Attitudes, Propaganda, Sibiu, Rumunsko	Příspěvek na téma: Distrust as a perception, resistance as a response: the introduction of communist politics in the East Bohemian rural area
Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Urban Jiří	19. 11. 2015: Vědecký seminář na téma Sociální mikrohistorie při výzkumu kolektivizace venkova	
Korpus jazyka StB	Mašková Tereza	24. 2. 2015: Seminář na FF UK (ve spolupráci s ÚČNK)	
Korpus jazyka StB	Mašková Tereza	14. 5. 2015: Workshop pro veřejnost ve spolupráci s ÚČNK a FF UK Práce s korpusem – workshop pro historiky	V návaznosti na únorový seminář, který se setkal se značným zájmem, byl uskutečněn workshop pro historiky na FF UK (http://www.schoolmemory.eu/historicke-dilny.html), Praha

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	Svoboda Libor	19.–21. 8. 2015: Konference Život na hranicích v letech 1945–1989, Liberec	Příspěvek Zběhové od Pohraniční stráže v letech 1948–1989
Mimoprojektová činnost	Bárta Milan	7. 11. 2015: VIII. ročník historické konference Válka v nás, my ve válce – Slaný a Slánsko ve XX. století, Slaný	Příspěvek Vybrané případy kladenského gestapa ze Slánska a Velvarska
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	5.–6. 5. 2015: Účast na konferenci Reappraisal of Communist Dictatorship. 25 Years of European Experience: Achievements and Failures, Účast v diskusním panelu Pandora's box or a chance for historiography? What did we achieve by opening archives of the Communist security police, Varšava	blíže http://ipn.gov.pl/en/news/2015/conference-reappraisal-of-communist-dictatorship.-25-years-of-european-experience-achievements-and-failures-warsaw,-15-june-2015?SQ_DESIGN_NAME=print&
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	10. 9. 2015: Konference Život ve stínu šibenice	Přednáška Poslední popravený Vladivoj Tomek; viz http://www.ustrcr.cz/cs/zivot-ve-stinu-sibenice a https://www.youtube.com/watch?v=RzpXltoa30 ; z konference vyjde kolektivní monografie
Mimoprojektová činnost	Blažek Petr	22. 9. 2015: Konference Reflexe undergroundu, ÚSTR – Knihovna Václava Havla	Příspěvek Underground ve fotografiích Správy sledování StB; viz http://www.vaclavhavel-library.org/cs/index/videa/555/reflexe-undergroundu-2 ; z konference vyjde kolektivní monografie
Mimoprojektová činnost	Cholínský Jan	22. 9. 2015: Konference Reflexe undergroundu, ÚSTR – Knihovna Václava Havla	Příspěvek Český underground 70. a 80. let optikou společenských věd: individuální seberealizace – sociální alternativa – politický aktivismus
Mimoprojektová činnost	Kokoška Stanislav	4.– 5. 11. 2015: Konference Válečný rok 1945, ÚSTR	Příspěvek Konec války a obnova Československa
Mimoprojektová činnost	Kreisinger Pavel	7. 10. 2015: Mezinárodní vědecká konference Stretnutie mladých historikov V. Vojenské konflikty v dejinách Európy, Košice	Příspěvek Českoslovenští Židé v australské emigraci za druhé světové války
Mimoprojektová činnost	Kreisinger Pavel	15., 22. a 29. 10. 2015: Přednáška pro studenty Katedry historie FF UP: Vybrané kapitoly z dějin druhé světové války a československého protinacistického odboje	
Mimoprojektová činnost	Kudrna Ladislav	10. 9. 2015 : Mezinárodní konferenci Život ve stínu šibenice, Národní památník Vítěk	Referát S cizineckou legií proti komunismu. Životní příběh Pavla Knihaře na pozadí událostí 20. století
Mimoprojektová činnost	Lóži Marián	Vystoupení na mezinárodním workshopu New Research in the Social History of State Socialism	
Mimoprojektová činnost	Mallota Petr	10. 9. 2015: Mezinárodní konference Život ve stínu šibenice, Národní památník Vítěk	Referát Zapomenutý příběh o několika dějstvích: kovář Tomáš Rumišek a „javornická“ vražda z března roku 1949; z konference bude vydána kolektivní monografie.
Mimoprojektová činnost	Mašková Tereza, Ripka Vojtěch	4. 6. 2015: Konference Sociálně prostorová diferenciacie českých zemí v historické perspektivě	Prezentace práce s daty v rámci již uzavřeného projektu Dokumentace usmrcených na čs. hranicích 1948–1989 v posterové sekci konference, viz http://www.historickygis.cz/

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Mimoprojektová činnost	Mašková Tereza, Ripka Vojtěch	18. 6. 2015: Metodologický seminář ÚSTR k uzavřenému projektu Dokumentace usmrčených na čs. hranicích 1948–1989	
Mimoprojektová činnost	Placák Petr	Účast na konferenci Reflexe undergroundu	Aktivní příspěvek k otázce spolupráce básníka Egona Bondyho s StB
Mimoprojektová činnost	Pýcha Čeněk	10. 4. 2015: Historická dílna, Dokumentární film	Podíl na organizaci
Mimoprojektová činnost	Rokoský Jaroslav	20.–21. 5. 2015: Konference Československo v letech 1963–1967, České Budějovice	Příspěvek Amnestie v roce 1965
Mimoprojektová činnost	Rokoský Jaroslav	15. 9. 2015: Konference Ivan Medek a jeho dvacáté století, Národní muzeum Praha	Příspěvek Hovory s Ivanem Medkem
Mimoprojektová činnost	Šlouf Jakub	25.–26. 11. 2015: Přednáška na semináři Průmyslové dělnictvo a politické režimy v letech 1938–1948, pořádaném ÚSD AV ČR a Slezskou univerzitou v Opavě	Téma: Sociálně politické konflikty na Plzeňsku v letech 1948–1953
Mimoprojektová činnost	Urban Jiří	Přednášky a semináře na téma Vyrovnávání se s komunistickou minulostí v rámci pedagogického působení na ÚHV FF Pa	Zimní semestr 2015/2016
Mimoprojektová činnost	Valenta Martin	20.–21. 5. 2015: Konference Československo v letech 1963–1967, České Budějovice	Účast na konferenci
Mimoprojektová činnost	Zeman Pavel	4.–5. 11. 2015: Mezinárodní konference 1945. Konec války a obnova Československa, ÚSTR	Kompletní příprava konference (výběr témat, výběr přednášejících a zajištění jejich účasti, sestavení programu konference včetně jejího časového rozsahu a zajištění moderátorů)
Nacistický bezpečnostní aparát a SS v Protektorátu Čechy a Morava	Vajskebr Jan	30. 9. – 1. 10. 2015: Konference Čas – místa – lidé. Systém nacistických táborů v letech 2. světové války, Český Těšín	Příspěvek K otázce zřízení koncentračních táborů na území vojenského výcvikového prostoru SS „Böhmen“
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	12. 5. a 13. 5. 2015: Příspěvek na semináři o stavu dokumentace osudů německých a českých pacientů psychiatrických ústavů v Říšské župě Sudety a v Protektorátu Čechy a Morava 1939–1945, Psychiatrická nemocnice Kosmonosy	Zwei Gruppen der „Euthanasie“ – Täter aus Böhmen: Aktueller Forschungsstand
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	30. 9. – 1. 10. 2015: Konference Čas – místa – lidé. Systém nacistických táborů v letech 2. světové války, Český Těšín	Příspěvek Od Grafenecku k San Sabbě. Likvidační zařízení Obecně prospěšné nadace pro ústavní péči (Gemeinnützige Stiftung für Anstaltspflege), akce Reinhardt a Nasazení R. Strukturální, typologická a personální kontinuita 1940–1945
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	2.–4. 10. 2015: Zahraniční konference Täterforschung im Diskurs, Alt Rhese (SRN)	Konferenční příspěvek: Zwei Gruppen der „Euthanasie“ – Täter aus Böhmen: Aktueller Forschungsstand
Od eutanazie k vyhlazování Židů	Zeman Pavel	4.–5. 11. 2015: Mezinárodní konference 1945. Konec války a obnova Československa, ÚSTR	Příprava konference; referát Okupovaná Evropa na konci druhé světové války. Strukturální a typologická analýza
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	22. 2. 2015: Písemný příspěvek na konferenční téma Jos. Kard. Beran, Dachau	Philosophisch-Theologischen Hochschule, Vallendar, Německo

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Doležalová Markéta	11.–12. 6. 2015: dvoudenní mezinárodní konference Velehrad Vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru, Velehrad	Příprava a organizace konference, příspěvek Pastorage mládeže v době normalizace
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Doležalová Markéta	Řády po roce 1948: zásady práce s vyšetřovacími spisy a dalšími fondy ABS	Přednáška pro studenty FSV UK
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	11.–12. 6. 2015: dvoudenní mezinárodní konference Velehrad Vás volá! Vliv Helsinské konference na rozvoj aktivit církví ve středoevropském prostoru, Velehrad	Příspěvek Příprava a vyhodnocení akce Velehrad z pohledu státních orgánů
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	10. 9. 2015: Konference Život ve stínu šibenice, Praha, Národní památník Vítkov	Příspěvek Nacistický a komunistický vězeň Ladislav Král
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Vodičková Stanislava	10. 9. 2015: Konference Život ve stínu šibenice, Praha, Národní památník Vítkov	Příspěvek Vezmi svůj kříž a následuj mne. Katoličtí duchovní v koncentračním táboře Dachau a komunistických věznicích
Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Jindra Martin	4. 11. 2015: Mezinárodní konference Skryté působení církví na Slovensku v letech 1948–1989, Bratislava	Příspěvek Poválečná obnova Církve československé (husitské) na Slovensku
Opus Bonum	Placák Petr	15. 9. 2015: Příspěvek na konferenci Ivan Medek a jeho dvacáté století, Národní muzeum Praha	Referát Ivan Medek a Opus Bonum
Opus Bonum	Placák Petr	13. 10. 2015: Přednáška o 80. letech, Pedagogická fakulta UK	
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	16.–17. 9. 2015: Konference Kroměřížsko v kontextu II. světové války, Kroměříž	Příspěvek Perzekuce Židů v Kroměříži za německé okupace
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	20.–22. 10. 2015: Koference Vydrcování – ale kým? Protektorát Čechy a Morava a okupovaná Evropa ve světle nacistických krádeží umění, Praha	Příspěvek Konfiskace židovských hudebních nástrojů na příkladu prostějovských Židů (1942)
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	4.–5. 11. 2015: Konference 1945. Konec války a obnova Československa	Příspěvek První rok retribuice v českých zemích
Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Machala Jan	11. 11. 2015: Konference Židé a Morava XXII., Kroměříž	Příspěvek Se židomily jako se Židy! Tragické důsledky jednoho z Heydrichových nařízení
Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	Kreisinger Pavel	4. 6. 2015: Konference UO, Brno	Příspěvek Plk. gšt. Jan Krček (1901–1961)
Šlechta v konfrontaci s totalitními režimy (1938–1989)	Homolová Dita	10.–12. 5. 2015: Konference Noble Reconsidered, Jyväskylä, Finsko	
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	15. 2. 2015: Mezinárodní konference Revolution of 1989 in Central Europe and the Egyptian Revolution of 2011: Similarities and Differences, Káhira	Konferenční příspěvek

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na konferencích, seminářích apod.

Projekt	Autoři	Název	Komentář / výsledek
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	30. 3. 2015: Přednáška na Ostravské univerzitě	Přednáška Ukrajinská revoluce a historická paměť
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	28. 5. 2015: Přednáška na Kyjiv's'kyj Nacional'nyj Universytet im. Tarasa Ševčenka	Přednáška Istorija odnoho neporozuminnja: čes'kyj pohľad na ukrajins'ke vyzvol'ne zmahannja u 20. stolitti i joho sjohodnišni vidhuky
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	Rote gegen die Schwarz-roten: die Ukrainischen Nationalisten und rote Partisanen in Wolhynien 1943	
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	Konference Rok 1945 v Protektorátu a Evropě, ÚSTR	Příspěvek Stalin ante portas: Curzonova linie a sovětizace západní Ukrajiny a Běloruska
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	4. 11. 2015: Konference Podkarpatská Rus 70 let poté, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR	Příspěvek Když bylo po všem: sovětizační procesy na Podkarpatské Rusi v druhé polovině 40. let
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	15. 12. 2015: Přednáška na Filozofické fakultě UK, Východoevropský klub	Přednáška Právo na zánik? Ukrajinský boj za nezávislost v historické perspektivě a jeho současné dezinterpretace
Ukrajinská povstalecká armáda	Svoboda David	7. 11. 2015: Seminář, Jeronýmovy dny, Jednota tlumočníků a překladatelů, Praha	Příspěvek na semináři Právo na zánik? Ukrajinské státotvorné úsilí 1900–1991 a jeho současné dezinterpretace
Underground v regionech	Kudrna Ladislav, Stárek František	22. 9. 2015: Mezinárodní konference Reflexe undergroundu, Knihovna Václava Havla, Praha	Moderování konference, příspěvky: Protounderground jako pojem (Stárek), Rudolfovo, přelomový bod v undergroundu (Kudrna)
Underground v regionech	Valenta Martin	22. 9. 2015: Mezinárodní konference Reflexe undergroundu, Knihovna Václava Havla, Praha	Příspěvek Paralelní identity. Kulturní dynamika 60. let a její dopady: Československo a západní Německo; příprava písemné verze příspěvku pro kolektivní monografii
Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Blažek Petr	20.–21. 5. 2015: Konference Československo v letech 1963–1967, České Budějovice	Příspěvek Československé ohlasy na případy sebeupálování ve světě v šedesátých letech

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Bárta Milan	10. 3. 2015 Návštěva kubánských disidentů v rámci organizace Člověk v tísni	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	13. 3. 2015 Provádění delegace kubánských disidentů	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	13. 3. 2015 Diskuse na gymnáziu Kutná Hora o zákazu komunistické strany	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	25. 2. 2015 Přednáška Osudové únorové dny roku 1948, Muzeum Slaný	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	27. 2. 2015 Přednáška Osudové únorové dny roku 1948, Gymnázium Slaný	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	22. 4. 2015 Přednáška Finanční záležitosti ministra vnitra Rudolfa Baráka, Ústí nad Labem	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Blažek Petr	28. 3. 2015 Přednáška o návštěvě Allena Ginsberga v Praze a ve Varšavě v roce 1965, České centrum ve Varšavě	Mimoprojektová činnost	
Blažek Petr	24. 2. 2015 Seminář Živá pochodeň č. 2. vzpomínkový večer na Jana Zajíce, Knihovna Václava Havla, Praha	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	
Blažek Petr	26. 1. 2015 Diskuse Kauza Pavel Wonka ve světle (ne)vyrovnávání se s minulostí u nás, Městská knihovna	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	
Blažek Petr	29. 4. 2015 Seminář ÚSTR Allen Ginsberg a Praha	Mimoprojektová činnost	Organizace a moderování diskuse
Blažek Petr	1. 5. 2015 Přednáška o Allenu Ginsbergovi, majálesový alegorický průvod Prahou	Mimoprojektová činnost	Veřejná přednáška
Blažek Petr	12. 5. 2015 Panelová diskuse FITES Odpovědnost audiovizuálních tvůrců, producentů a vysílatelů	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	Diskuse nad televizními dokumenty Poselství Jana Palacha a Pavel Wonka se zavazuje; hosté diskuse: ředitel vývoje ČT Jan Maxa, historik Petr Blažek, dokumentaristka Ljuba Václavová a režisérka Kristina Vlachová, kavárna Era, http://fites.cz/n/akce-fitesu/ctvrtletnik/
Blažek Petr	11. 7. 2015 Přednáška o politickém procesu s dr. Miladou Horákovou a dalšími obžalovanými v roce 1950, Boskovice	Mimoprojektová činnost	V rámci 23. ročníku festivalu pro židovskou čtvrť v Boskovicích, Boskovice, Klášterní sklep, organizátor: Unijazz. K ohlasům blíže http://ohlasy.info/clanky/2015/06/festival-boskovice-2015.html , http://ohlasy.info/clanky/2015/07/festivalova-reportaz.html
Blažek Petr	17. 9. 2015 Seminář pro veřejnost, případy sebeupálení v Tibetu, Knihovna Václava Havla	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	blíže http://www.vaclavhavel-library.org/cs/index/kalendar/843/zive-pochodne-v-tibetu
Blažek Petr	19. 11. 2015 Přednáška Poslední popravený skaut Vladivoj Tomek	Mimoprojektová činnost	Skautský institut, blíže https://www.facebook.com/events/424904361032393
Blažek Petr	Přednáška na téma Živé pochodně – dějiny politicky motivovaných případů sebeupálení ve světě (1963–2015)	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	V rámci cyklu Týden vědy a techniky AV ČR, 31. 10. 2015, Knihovna AV ČR, Praha
Černoušek Štěpán	23. 6. 2015 Beseda Gulag: od literatury faktu k románu o labutích se slovenským spisovatelem Peterem Juščákem	Čechoslováci v Gulagu	Moderace
Černoušek Štěpán	2. 6. 2015 Prezentace projektu Gulagu a beseda se studenty, gymnázium Nový PORG	Čechoslováci v Gulagu	
Černoušek Štěpán	17. 6. 2015 Večer věnovaný deportacím z pobaltských zemí v roce 1941, CEELI institut	Čechoslováci v Gulagu	Prezentace projektu ÚSTR
Černoušek Štěpán	25. 6. 2015 Přednáška Research in Russia and Ukraine	Čechoslováci v Gulagu	Přednáška v rámci spolupráce na výstavě o Gulagu v Kamp Vught, Holandsko, 25. 6. 2015

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Činátl Kamil	5. 1. 2015 Projektový seminář na ZŠ T. Šobra v Písku	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Činátl Kamil, Pinkas Jaroslav	19. 5. 2015 Diskusní večer Fres_Eye Obraz vs. škola na FSV	Dějepis pro 21. století – provoz	Prezentace práce s filmem a DVD ÚSTR, diskuse
Činátl Kamil, Pýcha Čeněk	Historie 1950 – seminář pro studenty Gymnázia Botičská, ÚSTR	Dějepis pro 21. století – provoz	
Činátl Kamil, Pýcha Čeněk	Seminář pro studenty Gymnázia Botičská a Arcibiskupského gymnázia spojený s divadelním představením o J. Toufarovi, Venuše ve Švehlovce	Dějepis pro 21. století – provoz	
Dvořák Jan	27. 5. 2015 Seminář Vítězové neodpouštějí. Aktivity Smerš na území osvobozeného Československa v roce 1945 a křest knihy Smerš. Rok v táboře nepřítelů, The Běhal Fejér Institut, Praha	Čechoslováci v Gulagu	
Dvořák Jan	Přednášky pro veřejnost (celkem 3)	Čechoslováci v Gulagu	5. 10. 2015 M. Vegh jako oběť sovětských represí, s prof. L. Veghem, Městská knihovna Náchod 12. 10. 2015 M. Vegh jako oběť sovětských represí, s prof. L. Veghem, ČVUT Praha 3. 11. 2015 Nymburský historický podzim – Rok 1945, téma: Aktivity sovětských tajných služeb v osvobozeném Československu a osudy perzekvovaných Čechoslováků
Dvořák Jan	4. 11. 2015 Seminář Tunelem z lágru Nikolaj	Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	čtvrteční seminář ÚSTR – Knihovna Václava Havla
Hoření Karina, Pinkas Jaroslav	15. 12. 2015 Filmování státu	Dějepis pro 21. století – provoz	spolupráce s NG
Hradílek Adam	13. 5. 2015 Přednáška a křest knihy Sedm let v Gulagu. Knihovna Václava Havla	Čechoslováci v Gulagu	
Hradílek Adam	25. 6. 2015 Přednáška Jewish refugees imprisoned in the Gulag during WWII, výstava o Gulagu v Kamp Vught, Holandsko	Čechoslováci v Gulagu	Přednáška v rámci spolupráce na 1. výstavě o Gulagu v Kamp Vught, Holandsko
Hradílek Adam	18. 5. 2015 Přednáška Z Gulagu do OSN, Židovské muzeum v Praze	Čechoslováci v Gulagu	
Hradílek Adam	Semináře pro veřejnost (celkem 2)	Čechoslováci v Gulagu	14. 12. 2015 Gulag v memoárech českých autorů, Knihovna Václava Havla 16. 12. 2015 Využití orální historie ve vzdělávání, příprava celodenního semináře a samostatná přednáška pro ukrajinské učitele dějepisu
Jelínková Dita	6. 2. 2015 Seminář pro veřejnost, VČM v Pardubicích	Šlechta v konfrontaci s totalitními režimy (1938–1989)	
Jindra Martin	Přednášky o postavení a perzekuci nekatolických církví v letech 1939–1989	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Předneseny dvě přednášky (Nové Město nad Metují, Hradec Králové)

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Jindra Martin	17. 9. 2015 Husovi následovníci v dějinách ČČSH. Farář Josef Kosinka	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	Praha-Michle
Jindra Martin	Popularizační činnost	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	15. 10. 2015 Husovi následovníci v dějinách ČČSH. Farář Jaroslav Bendl, Praha-Michle; 12. 11. 2015 Zdeněk Mančal a Metoděj Cyril Metelka, Praha-Michle; 29. 10. 2015 Prezentace knihy o České pravoslavné církvi, Městská knihovna Louny
Kalous Jan	26. 3. 2015 Seminář Košický vládní program	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Kokoška Stanislav	10. 11. 2015 Panelová diskuse historiků Jan Šverma – národní hrdina?, Mnichovo Hradiště	Mimoprojektová činnost	
Kopal Petr	4. 6. 2015 Filmový seminář pro veřejnost Odboj kontra gestapo	Film a dějiny totalitních režimů	
Kudrna Ladislav	25. 3. 2015 Přednáška Josef Bryks, vězeň dvou totalitních režimů, Gymnázium Šternberk	Underground v regionech	
Machala Jan	4. 6. 2015 Filmový seminář Odboj kontra gestapo	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	
Machala Jan	30. 7. 2015 Židé v osvobozené ČSR	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	Holešov
Machala Jan	Příspěvky na seminářích pro veřejnost	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	8. 10. 2015 Tři králové: demytizace hrdinů? (společně s Petrem Kopalem), ÚSTR 24. 11. 2015 Partyzáni ve filmu. Proměna obrazu partyzánského hnutí (1939–1945) v kinematografii (společně s Petrem Kopalem) ÚSTR
Marková Alena	11.–18. 6. 2015 Přednášky a prezentace činnosti ÚSTR na workshopu For active citizenship	Mimoprojektová činnost	Tematické zaměření Responsibility of the Single Individual for the Future Democracy (Slovinsko), prezentace činnosti ÚSTR během zahájení výstavy Václav Havel (spolupráce KVH a Velvyslanectví ČR ve Slovinsku)
Mašková Tereza	17. 3. 2015 Lidé, a ne jen čísla / Čísla, a ne jen lidé? Patří „tvrdé“ metody do historiografie? FF UK, Praha	Korpus jazyka StB	Vystoupení na veřejném semináři a jeho koordinace
Najbert Jaroslav	23. 2. 2015 Seminář projektové výuky se žáky SŠOS Polička	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	(18 účastníků, Projekt Memoria Polička)
Najbert Jaroslav	2. 6. 2015 Přednáška pro žáky na téma Železná opona	Dějepis pro 21. století – provoz	ZŠ Slavonice, 20 účastníků
Najbert Jaroslav	27. 5. 2015 Závěrečná prezentace projektu Expedice Podjízí, Znojmo, Dům umění	Dějepis pro 21. století – provoz	50 účastníků, s Karinou Hoření (hlavní autor J. Najbert)
Najbert Jaroslav	1. 6. 2015 Seminář pro žáky Vyrovnávání se s komunistickou minulostí, Gymnázium Polička	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	10 účastníků

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Najbert Jaroslav	1. 6. 2015 Workshop pro žáky Obchodní akademie Polička na téma Příběh z rodinného alba, Městská knihovna Polička	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	10. 4. 2015 Seminář pro žáky na téma Normalizační Československo, ZŠ Višňové, okr. Znojmo	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	11.–14. 5. 2015 Expedice Podyjí se žáky ZŠ Pražská (Znojmo – Podmolí – Havraníky)	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	S Karinou Hoření (J. Najbert hlavní autor)
Najbert Jaroslav	20. 4. 2015 Příprava výstavy k výročí 8. května se žáky Gymnázia Polička, Městská knihovna v Poličce	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	4. 5. 2015 Workshop pro žáky Obchodní akademie Polička na téma Příběh z rodinného alba, Městská knihovna Polička	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	8. 5. 2015 Kavárna paměti – 70 let od konce války: co dál se společným vzpomínáním	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	24. 9. 2015 Školení Jan Šverma: minulost není černobílá	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Školení pro žáky, zahájení školního projektu (30 účastníků)
Najbert Jaroslav	24. 11. 2015 European experience with the WW2, Stillwater Public high school	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	25 účastníků
Najbert Jaroslav	27. 10. 2015 Historicko-výtvarná díla na téma Jan Šverma, Gymnázium Mnichovo Hradiště	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	25 účastníků
Najbert Jaroslav	Memoria Polička: Listopad 1989	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	Diskusní večer k výročí 17. listopadu, 20 účastníků; vernisáž výstavy v Městské knihovně
Pinkas Jaroslav	4. 3. 2015 Seminář pro studenty Arcibiskupského gymnázia Praha: Idyla normalizace: dobové a současné obrazy tzv. normalizace v české historické paměti	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pinkas Jaroslav	9. 1. 2015 Přednáška pro skautské středisko „Říp“: Legionářská tradice v českých dějinách, Podřipské muzeum, Roudnice nad Labem	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pinkas Jaroslav	23. 4. 2015 Seminář Rodina v době nesvobody, pro gymnázium Lesní čtvrť, Zlín	Dějepis pro 21. století – provoz	V ÚSTR, účast 20 žáků
Pinkas Jaroslav	22. 8. 2015 Seminář Jan Hus v proměnách popkultury	Dějepis pro 21. století – provoz	

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Pinkas Jaroslav	30. 11. 2015 Přednáška Mládež a komunistický režim v padesátých letech	Dějepis pro 21. století – provoz	Přednáška o fenoménu pásků pro ZŠ Sdružení, Praha 4
Pinkas Jaroslav, Pýcha Čeněk	26. 2. 2015 Přednáška pro studenty ZŠ a SŠ v rámci festivalu Mene Tekel Rodina v době nesvobody, kino Ponrepo, Praha	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pinkas Jaroslav, Pýcha Čeněk, Ripka Vojtěch	27. 8. 2015 Škola v proměnách popkultury	Dějepis pro 21. století – provoz	Filmové pásmo na téma Škola v proměnách popkultury v kině Světozor a následná diskuse (Šteffl, Růžička) – s Jakubem Daníčkem a Annou Macourkovou
Placák Petr	10. 11. 2015 Beseda na škole v Českých Budějovicích k výročí 17. listopadu	Opus Bonum	
Placák Petr	12. 11. 2015 Přednáška o úloze komunistické propagandy v rámci košíckého festivalu Matrioschka, věnovaného reflexi totality 1948–1989	Opus Bonum	
Pýcha Čeněk	10. 1. 2015 Kulatý stůl k tématu Josef Toufar v Brně	Dějepis pro 21. století – provoz	Divadlo Husa na provázku, po představení Zpráva o zázraku
Pýcha Čeněk	11. 6. 2015 Seminář pro školní exkurzi, ÚSTR	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pýcha Čeněk	27. 5. 2015 Seminář pro účastníky dějepisné olympiády, ÚSTR	Dějepis pro 21. století – provoz	
Ripka Vojtěch	17. 3. 2015 Lidé, a ne jen čísla / Čísla, a ne jen lidé? Patří „tvrdé“ metody do historiografie?, ÚHSD a SOU AV ČR	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	S Terezou Maškovou a Martinem Vávrou
Ripka Vojtěch	SIT presentation of final projects	Dějepis pro 21. století – provoz	Výsledek vedení výzkumné práce Rachel Yang o přístupu k využívání pamětníků ve výuce soudobých dějin v České republice
Ripka Vojtěch	4. 9. 2015 Czech history as a fram – opening discussion, SIT	Historie a média (EACEA)	
Rokoský Jaroslav	28. 1. 2015 přednáška Češi, Němci a konec války 1945 pro gymnázium a místní zájemce o historii, Café Nobel, Litvínov	Útěk z Leopoldova	
Rokoský Jaroslav	26. 3. 2015 Seminář Košícký vládní program	Mimoprojektová činnost	Čtvrteční seminář ÚSTR spolu s historiky Janem Dobešem a Michalem Pehrem, moderátor Jan Kalous
Rokoský Jaroslav	21. 8. – 23. 8. 2015 Přednáška Zítřka se bude tančit všude (1952)	Mimoprojektová činnost	Kinoklub Ostrov ve spolupráci s MKZ Litoměřice, Filmový festival Litoměřice
Rokoský Jaroslav	19. 11. 2015 Přednáška Kolektivizace české vesnice – rozbití tradice, Gymnázium Pelhřimov	Mimoprojektová činnost	
Stárek František	10. 2. 2015 přednáška Samizdat proti totalitě, Gymnázium Turnov	Underground v regionech	Beseda k tématu

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Stárek František	26. 1. 2015 Veřejná debata k filmu Pavel Wonka se zavazuje režisérky Rudinské. Městská knihovna, Praha	Underground v regionech	
Stárek František	Přednášky pro střední školy (celkem 6)	Underground v regionech	
Stárek František	Besedy pro veřejnost (celkem 3)	Underground v regionech	29. 4. 2015 Vzpomínkový večer Allen Ginsberg a Praha (společně s Petrem Blažkem), ÚSTR, Praha; 30. 4. 2015 Prezentace cyklu České televize Fenomén underground. Filmový festival Finále, Plzeň; 19. 6. 2015 „Undergroundový večer“ v rámci Dne otevřených dveří ÚSTR
Stárek František	Přednášky pro veřejnost (celkem 11)	Underground v regionech	9. 4. 2015 Společná přednáška s doc. Michalem Stehlíkem, v rámci cyklu o duchovní a hmotné kultuře: Underground, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha; 24. 4. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Cárý starých filmů (s překladem do němčiny), Museum Lichtenberg, Berlín; 2. 5. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Krev na klávesách o Filipu Topolovi, klub Mlejn, Nymburk; 9. 5. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Cárý starých filmů, kino, Dačice; 11. 5. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, gymnázium Choceň; 14. 5. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, ZŠ Jirkov; 26. 5. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, gymnázium Plzeň-Slovany; 12. 6. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Krev na klávesách o Filipu Topolovi, galerie G4, Cheb; 15. 6. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, Waldorfská škola, Semily; 19. 6. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, gymnázium, Slovanské náměstí, Brno; 25. 6. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Cárý starých filmů, Muzeum fotografie, Jindřichův Hradec.
Stárek František	15. 9. 2015 Přednáška pro veřejnost Ilegální videomagazín Vokna, Městská knihovna v Praze	Underground v regionech	Pořad s projekcí a diskusí
Stárek František	Přednášky pro veřejnost (celkem 8)	Underground v regionech	2. 10. 2015 Přednáška o technikách výroby samizdatu a praktická dílna, Tábor, Tabook 3. 10. 2015 Přednáška Václav Havel a český underground, České Libchavy, Společenské středisko Bída 12. 10. 2015 Referát a diskuse k cenzuře v SSSR a Rusku, pořádatel Kulturus, Knihovna Václava Havla, Praha 21. 10. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, gymnázium Kralupy nad Vltavou 22. 10. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, FF MU Brno 27. 11. 2015 Přednáška Samizdat proti totalitě a beseda k tématu, gymnázium Turnov 28. 11. 2015 Přednáška s projekcí filmů v pořadu Cárý starých filmů, klub U letního kina, Litoměřice 18. 12. 2015 Referát k soudnímu procesu z roku 1976 v Plzni, klub na náměstí, Přeštice

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Svoboda David	23. 2. 2015 Moderování debaty o Ukrajině včera a dnes, Knihovna Václava Havla, Praha	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	16. 3. 2015 Debata o Ukrajině současné i démonech (nejen) její minulosti	Ukrajinská povstalecká armáda	Debata pro Junák/skautské středisko v Praze 4 (spolu s bezpečnostním analytikem Janem Skalickým)
Svoboda David	24. 2. 2015 Přednáška Příznak jménem banderovci: Ukrajinská povstalecká armáda v historických souvislostech, Archiv města Plzně	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	3. 2. 2015 Rok bez Janukovyče	Ukrajinská povstalecká armáda	Moderování besedy v Knihovně Václava Havla
Svoboda David	11. 5. 2015 Přednáška Květen 1945: návrat i ztráta svobody. Konec II. světové války a milníky na cestě k železné oponě	Ukrajinská povstalecká armáda	Přednáška v Centru pro dokumentaci totalitních režimů v knihovně Libri prohibiti
Svoboda David	23. 4. 2015 Seminář Nečekání hosté	Ukrajinská povstalecká armáda	Čtvrteční seminář ÚSTR (společně s Jaromírem Kalusem)
Svoboda David	20. 8. 2015 Přednáška Banderovci, Čs. obec legionářská, pobočka Valtice	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda Libor	Přednášky na téma Padesátá léta (celkem 3)	Mimoprojektová činnost	1. 12. 2015 Dopoledne dvě přednášky pro studenty Gymnázia Mozartova a Gymnázia Dašická, odpoledne přednáška pro veřejnost ve Východočeském muzeu, Pardubice
Svoboda Libor	8. 12. 2015 Přednáška na téma Oběti železné opony, Muzeum fotografie, Jindřichův Hradec	Mimoprojektová činnost	
Svoboda Libor	26. 11. 2015 Přednáška pro žáky 9. třídy ZŠ o roce 1968, Malešov u Kutné Hory	Mimoprojektová činnost	
Svoboda Libor	8. 11. 2015 2 přednášky, Ostrava	Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	Dvě přednášky pro studenty gymnázia v Ostravě-Hrabůvce na téma 3. odboj, večer přednáška na FF OU pro studenty historie o kurýrech a převaděčích
Tichý Martin	Přednášky, prezentace	Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	16. 4. 2015 Přednáška v Městské knihovně Praha 19. 6. 2015 Den otevřených dveří ÚSTR a ABS 23. 6. 2015 Přednáška v Plané nad Lužnicí, rozhovor s pamětníkem (SNB)
Urban Jiří	4. 7. 2015 přednáška Půda v procesu kolektivizace, seminář ASZ Hodnota půdy ve Vlčnově u Chrudimi	Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Reflexe v tisku: týdeník Zemědělec, roč. XXIII, č. 30/2015 (20. 7. 2015), s. 11
Urban Jiří	24. 11. 2015 Přednáška Cesta k prosazení kolektivizace venkova v Československu	Kolektivizace venkova v Polabí – prosazování, odpor, rezidua	Pontopolis, Centrum Bohuslava Martinů, Polička
Vajskebr Jan	12. 11. 2015 Vystoupení na semináři ÚSTR	Nacistický bezpečnostní aparát a SS v Protektorátu Čechy a Morava	
Vodičková Stanislava	10.–11. 1. 2015 Přednášky Katolická církev v letech 1938–1945 a Katolická církev v letech 1945–1989, Koclířov	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	

Vystoupení zaměstnanců Ústavu na přednáškách, seminářích, diskusích

Autoři	Název	Projekt	Komentář
Zeman Pavel	29. 1. 2015 Seminář ÚSTR Pamětní kniha 294 hrdinů a obětí heydrichiády popravených v Mauthausenu	Od eutanazie k vyhlazování Židů	Organizátor, moderátor a spolupřednášející

15. ledna 2015	Jaroslav Pažout (ÚSTR)	Trestněprávní perzekuce odpůrců režimu v období tzv. normalizace (1969–1989)
22. ledna 2015	Klara Pinerová (ABS)	Byl sovětský model nevyhnutelný? Aktéři, faktory a vlivy v československém a východoněmeckém poválečném vězeňství
5. února 2015	Libora Oates-Indruchová (Univerzita Graz)	Cenzurní mechanismy v české vědě za normalizace: Orwellův „Velký bratr“ nebo Tolkienovo „Okno, které nikdy nespí“?
19. února 2015	Kamil Činát (ÚSTR)	Didaktická užitečnost filmové reprezentace každodenního života pro pochopení komunistické diktatury
5. března 2015	Matěj Spurný (FF UK/ÚSD)	Likvidace starého Mostu: technokratické a utopické myšlení v éře státního socialismu
7. května 2015	Jaroslav Najbert (ÚSTR)	Školní historický narativ oproti rodinné paměti komunismu neboli Sociální rámec paměti v praxi
14. května 2015	Ondřej Matějka (ÚSTR)	Diskuse nad tezemi Koncepce dlouhodobého odborného rozvoje
21. května 2015	Nicolas Maslowski (FHS UK)	Dějiny elit. Vstup do kolektivní paměti a kritéria velikosti v českých zemích a na Slovensku před, během a po komunismu
25. května 2015	Kimberly Elman Zarecor (Iowa State University)	The Panelák: Artefact of Socialist Modernity or Manifestation of Socialist Backwardness?
11. června 2015	Tereza Mašková, Vojtěch Ripka (ÚSTR)	Usmrcení na hranici
22. října 2015	Karina Hoření (ÚSTR)	„Socialism Realised“ aneb Jak a proč učit o komunismu v zahraničí
12. listopadu 2015	Jan Vajskebr (ÚSTR)	Nacistický potlačovací aparát v Protektorátu Čechy a Morava
19. listopadu 2015	Jiří Urban (ÚSTR)	Sociální mikrohistorie při výzkumu kolektivizace venkova
3. prosince 2015	Jakub Šlouf (ÚSTR)	Genealogie plzeňské revolty 1. června 1953

Příloha č. 9 – Přehled uspořádaných výstav

Výstavy				
Datum a místo konání	Název	Obsah	Tvůrci/ Garanti za ÚSTR	Spolupořadatelé
27. 4.–31. 7. 2015, Pražský hrad	70 – II. světová válka objektivem českých fotografů	Výstava představuje soubor, v němž je každý válečný rok zastoupen deseti snímky, jež přibližují osudy československých a spojeneckých vojáků i civilního obyvatelstva za 2. světové války. Objektivy fotoaparátů válečných zpravodajů i náhodných svědků navždy zachytily, jak žili, jak se snažili zaplašit myšlenky na smrt i jak umírali ti, jejichž jména jsou dnes v učebnicích dějepisu, nebo ti, jejichž jména jsou již dávno zapomenuta.	Michal Hroza, Jan Vondryška	Vojenský historický ústav Praha, Správa Pražského hradu
5. 5.–5. 6. 2015, Městská část Praha 3	Voláme na vlně 415 metrů – Praha 3 v Pražském povstání	Exteriérová výstava v ulicích Městské části Praha 3 byla realizována v rámci oslav 70. výročí osvobození Prahy od nacistické okupace. Výstavní panely byly rozmístěny na náměstí Jiřího z Poděbrad a přímo v místech významných událostí na Ohradě, u Bulhara, na Jarově, na náměstí Jiřího z Lobkovic, na Pražačce, před Nákladovým nádražím Žižkov a v ulici Na Třebešíně, přímo v místě bunkru, odkud vysílal na vlně 415 metrů životně důležitý vysílač Strašnice 5. května ve 12.33 hodin volání o pomoc, které znamenalo signál k povstání na celém, dosud neosvobozeném českém území.	Tomáš Jakl, Jaroslav Čvančara, Eva Hájková, Michal Hroza, Jan Vondryška	Vojenský historický ústav Praha, Městská část Praha 3
23. 2.–1. 3. 2015, Mene Tekel	Maminko, na slovíčko	Výstava se snaží přiblížit životní úroveň svobodných matek v Československu v období silného populačního nárůstu. Na dvanácti panelech jsou nastíněny životní podmínky a společenský status, s nimiž žena samoživitelka v socialistické době žila. Výstava si klade za cíl nastínit hlavní otázky, které si musela svobodná matka klást, a problémy, jež musela řešit v okamžiku, kdy se rozhodla vychovávat své dítě sama bez otce, tudíž pouze s podporou státu a své rodiny.	Šárka Rámišová, Jan Vondryška	Národní muzeum
10. 6.–31. 8. 2015, Velehrad 1. 9.–24. 9. 2015, Blansko 24. 9.–12. 10. 2015, Boskovice 12. 10.–30. 10. 2015, Velké Opatovice 2. 11.–27. 11. 2015, Olomouc 28. 11.–4. 12. 2015, ZŠ Štěpánov	Velehrad Vás volá!	Výstava mapuje události, které předcházely pouti na Velehrad v roce 1985, situaci církevních organizací v 80. letech, významné osobnosti skryté církve a samotný průběh shromáždění a jeho důsledky.	Stanislava Vodičková, Markéta Doležalová, Michal Hroza, Jan Vondryška	Univerzita Palackého v Olomouci, Centrum Aletti v Olomouci, Ústav památi národa v Bratislavě, Římskokatolická farnost Velehrad

Výstavy

Datum a místo konání	Název	Obsah	Tvůrci/ Garanti za ÚSTR	Spolupořadatelé
4. 5.–5. 6. 2015, Praha 4 – park Na Pankráci	Praha 4 na barikádách	Exteriérová výstava představila více než šest desítek dobových fotografií na 32 panelech. Dokumentuje události z května 1945, kdy Praha povstala proti nacistické okupaci a území dnešní Prahy 4 se stalo místem statečného odporu vlastenců i krutých válečných zločinů.	Tomáš Jakl, Michal Hroza	Městská část Praha 4, Vojenský historický ústav Praha
21. 1.–23. 2. 2015, Vilnius Litva 29. 6.–10. 7. 2015, Bayerischer Rundfunk, Mnichov	Hlasy svobody – Rádio Svobodná Evropa v období studené války	Výstava vznikla v roce 2011 k 60. výročí založení Rádía Svobodná Evropa jako společný projekt ÚSTR, Českého centra v Mnichově, katedry Osteuropastudien (Východoevropská studia) Univerzity Ludvíka Maxmiliána v Mnichově a Univerzity Řezno. „Vypráví“ historii pěti východoevropských redakcí (československé, polské, maďarské, rumunské a bulharské) tohoto rádia.	Jan Vondryška, Michal Hroza	MZV ČR
12. 3.–31. 4. 2015, Muzeum Narva (Estonsko) 28. 5.–31. 6. 2015, Muzeum KGB Tartu (Estonsko) 16. 9. 2015–31. 1. 2016 Muzeum okupace v Tallinnu (Estonsko) 10. 9.–31. 12. 2015, Gymnázium J. Heyrovského Praha	Praha objektivem tajné policie	Výstava představuje činnost Správy sledování StB. Kouzlem nechtěného se komunistické politické policii StB, respektive jejím příslušníkům, kteří byli zaměstnání na správě sledování, podařilo zachytit kromě sledovaných osob také podobu Prahy v 70. a 80. letech 20. století.	Jan Vondryška, Michal Hroza	MZV ČR, Muzeum Narva, Muzeum KGB Tartu, Muzeum okupace Tallinn
15. 11. 2014–1. 2. 2015, zámek Loučeň 5. 2.–22. 3. 2015, Pardubice 1. 4.–31. 5. 2015, zámek Žďár nad Sázavou 1. 6.–29. 6. 2015, zámek Častolovice 2. 9.–20. 9. 2015, Lomnice u Tišnova 24. 9.–1. 11. 2015, Muzeum Luhačovického zalesí 6. 11. 2015–31. 1. 2016 Gymnázium Český Krumlov	Ve znamení tří deklarací	Výstavní projekt, jehož autory jsou historici z ÚSTR Dita Homolová (dříve Jelínková) a Zdeněk Hazdra, přibližuje postoje a postavení šlechty v Československu v kontextu mnichovských událostí roku 1938 a následné okupace českých zemí nacistickým Německem. Hlavní pozornost je věnována představitelům šlechtických rodů, kteří stáli u vzniku deklarací proklamujících podporu českému státu a národu. Stranou pozornosti nezůstávají ani otázky související s kolaborací šlechty na jedné straně a jejím zapojením do protinacistického odboje a s tím souvisejícími postihy na straně druhé.	Zdeněk Hazdra, Dita Homolová, (dříve Jelínková), Michal Hroza, Jan Vondryška	Novoměstská radnice, MČ Praha 2, Post Bellum
17. 2.–20. 4. 2015, Klatovy 21. 4.–29. 5. 2015, Liberec 29. 5.–21. 9. 2015, zámek Weitra (Rakousko) 21. 9.–17. 11. 2015, Volary	Králové Šumavy	Výstava kromě osudů některých kurýrů a převaděčů reflektuje také změny šumavské krajiny a osídlení, které souvisely jednak s poválečnými událostmi, jednak s politickým uspořádáním po únorovém převratu v roce 1948.	Libor Svoboda, Michal Hroza, Jan Vondryška	Velvyslanectví ČR v Rakousku, Technická univerzita v Liberci
21. 2.–31. 3. 2015, Zásmyky 4. 5.–30. 6. 2015, Galerie biskupství Hradec Králové 30. 6.–22. 11. 2015, Památník Vojna 23. 11.–22. 12. 2015, TUL Liberec	Diktatura versus naděje	Základním záměrem výstavy je jednak zmapování šíře perzekuce církve totalitním režimem v Československu a postižení mocenských nástrojů i konkrétních metod, užívaných k likvidaci církevního, respektive duchovního života společnosti, jednak způsoby, jak církev těmto tlakům čelila.	Stanislava Vodičková, Jan Vondryška	Technická univerzita v Liberci, Biskupství Hradec Králové, Památník Vojna Lešetice

Výstavy				
Datum a místo konání	Název	Obsah	Tvůrci/ Garanti za ÚSTR	Spolupořadatelé
20. 4.–31. 5. 2015, Zlín	Rok 1989	Výstava reflektuje mezinárodní kontext pádu železné opony a kromě pohledů na revoluční rok 1989 v Československu, Německu, Polsku a Maďarsku také představuje portréty výjimečných osobností z těchto zemí, které byly v roce 2014 nominovány na Ceny Paměti národa.	Ondřej Matějka, Petr Blažek, Libor Svoboda, Jan Vondryška	Filozofická fakulta UK, ABS, Post Bellum, Zlínské jaro
19. 2.–13. 3. 2015, Nowe Horyzonty, Vratislav, Polsko	Jan Palach '69	V lednu 1969 se na pražském Václavském náměstí zapálil dvacetiletý student Jan Palach. Chtěl tak vyburcovat své spoluobčany, aby se postavili nastupující normalizaci. Ačkoliv na jeho protest i smrt bezprostředně reagovaly statisíce lidí, dalšímu omezování občanských svobod se již zabránit nepodařilo. Od Palachovy doby je tak nasnadě otázka, zda měl jeho čin vůbec smysl, a pokud ano, tak jaký. Výstava Jan Palach '69 nabízí řadu úvah a dokumentů, které by měly napomoci v hledání odpovědí. Výstava přináší vůbec poprvé nejen detailní historický popis Palachova příběhu a jeho radikálního protestu, ale přibližuje také jeho teologickou, filozofickou i uměleckou reflexi. Podrobně se věnuje rovněž osudům Palachových následovníků i předchůdců v Československu a v dalších státech východního bloku. Jedná se většinou o dosud nepublikované materiály.	Petr Blažek	Filozofická fakulta UK, Národní muzeum
30. 11. 2015, Svatá Hora	Kardinál Beran	Výstava se věnuje osudu Josefa kardinála Berana (1888–1969) v kontextu moderních dějin 20. století. Přibližuje ho jako člověka pevně ukotveného v křesťanských hodnotách, který vzdoroval dvěma totalitním režimům – v době nacistické okupace se stal vězněm v koncentračním táboře Dachau a v době komunistického panství prošel postupně „domácím vězením“, čtrnáctiletou internací pod dohledem StB a nakonec vyhoštěním z vlasti bez možnosti návratu. Beranovy životní etapy jsou ve výstavě doplněny množstvím dobových fotografií a archiválií, z nichž většina nebyla dosud publikována.	Stanislava Vodičková, Jan Vondryška	ABS

5. ledna 2015 představili Jaroslav Pinkas a Vojtěch Ripka (oba Oddělení vzdělávání) studentům historie z Ústavu českých dějin na FF UK vzdělávací aktivity svého oddělení.

4. března 2015 navštívili Ústav studenti pražského Arcibiskupského gymnázia, aby vyslechli přednášku Jaroslava Pinkase (Oddělení vzdělávání) *Idyla normalizace: dobové a současné obrazy tzv. normalizace v české historické paměti*.

Ve dnech **18., 19. a 20. března 2015** se konaly exkurze z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Studentům didaktiky dějepisu přednášel Jaroslav Pinkas (Oddělení vzdělávání) na téma *Využití filmů ve výuce dějepisu*.

22. dubna 2015 připravili Kamil Činátl a Čeněk Pýcha (Oddělení vzdělávání) vzorovou hodinu na téma 50. let pro studenty Gymnázia Botičská, a to na základě DVD z produkce Ústavu 1950: *Příběhy jednoho zázraku*.

23. dubna 2015 navštívili Ústav studenti Gymnázia Zlín – Lesní čtvrť, lektor Oddělení vzdělávání Jaroslav Pinkas zaměřil svou přednášku na téma *Rodina v době nesvobody*.

27. dubna 2015 se informace o činnosti Ústavu dozvěděli od Martina Tichého (Oddělení výzkumu 1945–1989) studenti ze SOU a SOŠ SČMSD Žatec. O činnosti Archivu hovořila Jitka Bílková (ABS), modelovou hodinu na téma reflexe konce druhé světové války v Československu pak „odučil“ Jaroslav Pinkas (Oddělení vzdělávání).

30. dubna 2015 připravil Ústav pro žáky Základní školy Brno - Husova přednášku na téma *Železná opona a studená válka*; přednášel Vojtěch Ripka (Oddělení vzdělávání).

27. května 2015 navštívili Ústav účastníci dějepisné olympiády, práci Oddělení vzdělávání jim prezentoval Čeněk Pýcha.

11. června 2015 se žáci ze ZŠ Fr. Plamínkové obeznámili s činností Archivu a vyslechli si přednášku Čenka Pýchy.

21. října 2015 se v Ústavu konala návštěva Soukromé hotelové školy Bukaschool. Úlohu Archivu představila Jitka Bílková, činnost Oddělení vzdělávání prezentoval Jaroslav Pinkas.

17. prosince 2015 byli v Ústavu přivítáni studenti Obchodní akademie z Plzně. O Archivu hovořila Jitka Bílková, na téma 50. let o případu Josefa Toufara přednášel Kamil Činátl (Oddělení vzdělávání).

Statistika projektu za rok 2015 (údaje k 8. 1. 2016)

- Počet pamětníků v databázi: 5 576 – roční nárůst o 901 pamětníků
- Počet publikovaných svědectví pamětníků: 2 711 – roční nárůst o 571 (oproti předchozímu roku jde o více než dvojnásobný počet)
- Počet registrovaných badatelů: 5 009 – 604 nových badatelů za rok 2015
- Počet fotografií v databázi: 33 933 – roční nárůst o 8 893, tj. 25 nových fotografií denně
- Počet klipů v databázi (audio i video): 15 289 – roční nárůst o 2 124, tj. 6 nových klipů denně
- Počet dokumentačních projektů: 47 – roční nárůst o 7 nových projektů

Paměť národa je on-line archiv pamětnických vzpomínek, na kterém Ústav již sedm let spolupracuje s Českým rozhlasem a obecně prospěšnou společností Post Bellum. Jak vyplývá z uvedených statistik, během roku 2015 bylo publikováno 571 pamětnických svědectví, což je dosud nejvyšší počet v historii projektu. Za zvýšeným počtem rozhovorů stojí vedle rozvoje pilotních dokumentačních projektů Post Bellum (vedle audio sbírek *Příběhy 20. století* pojmenované podle stejnojmenné relace Českého rozhlasu jde o natáčení audiovizuální technikou Eye Direct a rostoucí počet svědectví zaznamenaných v rámci vzdělávacího projektu *Příběhy našich sousedů*) také nové dokumentační aktivity domácích i zahraničních partnerů. Jedná se například o projekt *Příběhy českých krajanů na severním Kavkaze a západní Sibiři*, který zpracovává tým vedený ruským bohemistou doc. Sergejem Skorivdem z Ruské státní univerzity humanitních studií v Moskvě. Díky spolupráci s pedagogy a studenty Ústavu českého jazyka a teorie komunikace FF UK přibýly nové rozhovory v unikátním projektu *Paměť českých neslyšících*. Ke konci roku 2015 pak byly publikovány desítky rozhovorů dokumentačního projektu *Polský rok 1980 a Československá reakce na něj*, na kterém se též podílelo slovenské Post Bellum a polští partneři z organizace Ośrodek Pamięć i Przyszłość z Vratislavi. Svědectví pamětníků reflektují česko-polské vztahy v neklidné době před vyhlášením výjimečného stavu v roce 1980, především pak málo známou vojenskou operaci Krkonoše 1980 z prosince zmíněného roku.

Nově také byly zpřístupněny rozhovory, které doplnily výstavní projekty Ústavu *Připraven k práci a obraně vlasti. Padesát let českého sportu v totalitní společnosti* a *Ve znamení tří deklarací... Šlechta v letech nacistického ohrožení československého státu*. Na konci roku 2015 pak dokumentaristé Post Bellum a Ústavu navštívili Izrael. Pořídili zde desítky rozhovorů s posledními pamětníky pocházejícími z bývalého Československa, kteří našli svůj domov v Izraeli (natáčení podpořila Česká televize a České centrum v Tel Avivu).

Dlouhodobá snaha tvůrců Paměti národa o zpřístupnění pamětnických svědectví veřejnosti byla oceněna odbornou porotou Cen českého internetu *Křišťálová lupa*. V jubilejním desátém ročníku této prestižní ankety získala Paměť národa první místo v kategorii *Veřejně prospěšná služba*. Ocenění bylo předáno 19. listopadu 2015 během slavnostního večera v Divadle Archa.

Výstava Osvobození 70

Hlavní výstavní akcí spojenou s Pamětí národa se stala expozice *Osvobození 70*, realizovaná ve spolupráci s Městskou částí Praha 6 na vícero místech v Praze-Dejvicích. Představila příběhy pamětníků vztahující se k období druhé světové války. Slavnostní zahájení s bohatým doprovodným programem se konalo ve dnech 8.–9. května 2015 (okolí Dejvické ulice), do 22. května pak probíhaly projekce multimediálního dokudramatu situovaného do kulis vagonu „dobyčáku“ (Vlak paměti národa). Velkoformátové portréty pamětníků byly vedle samotného centra výstavy v okolí Dejvické ulice instalovány též na dalších místech Prahy (městské části Praha 1, Praha 5, Praha 6).

Kniha Místa Paměti národa

U příležitosti výročí konce druhé světové války byla vydána publikace *Místa paměti národa*, která popisuje „místa paměti“ spjatá s historií druhé světové války ve všech regionech ČR a vychází ze stejnojmenné mobilní aplikace www.mistapametinaroda.cz.

Ceny Paměti národa

V úterý 17. listopadu 2015 obdrželi ve Státní opeře Národního divadla v Praze čtyři pamětníci, kteří veřejnosti světili svůj příběh prostřednictvím stejnojmenného portálu, Cenu Paměti národa. Ocenění převzali **Anna Hyndráková, Lýdia Kovářová, Branislav Tvarožek a Viktor Wellemín**, pamětníci druhé světové války. Udílení cen se zúčastnil předseda vlády Bohuslav Sobotka, ministři vlády, dále pak například velvyslanec Izraele v České republice Gary Koren, velvyslanec USA Andrew Shapiro a řada dalších osobností veřejného života. Zdravici se připojil též slovenský prezident Andrej Kiska. Večer, který měl za cíl vyzdvihnout pamětníky bojů druhé světové války a akcentovat společnou česko-slovenskou minulost, vysílaly v přímém přenosu Česká a Slovenská televize. Ústav se stal spolupořadatelem projektu. Přímý televizní přenos zhlédlo 141 000 diváků.

Další vybrané veřejné prezentace projektu Paměť národa

10.–11. 9. 2015 – prezentace na sympoziu *Židovské stopy v Bavorsku a v Čechách*, které pořádalo sdružení Omnium – život památkám ve spolupráci s organizací Heimatpflegerin der Sudetendeutschen v Centru Adalberta Stiftera v Horní Plané, okr. Český Krumlov

26. 9. 2015 – prezentace na sympoziu *Půda jako dědictví budoucím generacím* pořádaném Asociací soukromých zemědělců ČR v rámci Selských slavností v Oboře u Želče, okres Tábor

8. 10. 2015 – prezentace na konferenci *Otisky kamenné paměti* pořádané sdružením Omnium – život památkám v Praze na Vyšehradě

24.–25. 10. 2015 – exkurze Klubu přátel Paměti národa zaměřená na fenomén terezínského ghetta, která proběhla v Terezíně a Bohušovicích nad Ohří

4. 12. 2015 – prezentace projektu *Paměť národa* na mezinárodní konferenci *Oral history – usage and methodology* ve Vratislavi, Polsko

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu			
Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Bárta Milan	5. 1. 2015 – ČT 24: pád A. Novotného a nástup A. Dubčeka 1967/1968	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	
Bárta Milan	21. 8. 2015 – ČT1, STV, Rádio Impuls: rozhovory na téma okupace 1968 a protesty 1969	Mimoprojektová činnost	
Bárta Milan	7. 12. 2015 – ČRo: emigrace v Československu po roce 1948	Mimoprojektová činnost	
Bárta Milan	9. 10. 2015 – ČRo: měnová reforma	Mimoprojektová činnost	
Bárta Milan	18. 11. 2015 – TV Nova: ČSSR a teroristé	Mimoprojektová činnost	
Blažek Petr	16. 2. 2015, 21:30 hod. – ČT 24, Reportéři ČT: rozhovor o násilné kolektivizaci venkova v období komunistického režimu v Československu	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/301902-od-krivdy-k-protekciznarodneny-statek-pro-byvaleho-ministra-zgarbu/
Blažek Petr	24. 1. 2015 – ČRo 1, Radiožurnál: rozhovor o prokurátorce a soudkyni Ludmile Brožové-Polednové při politických procesech	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://m.rozhlas.cz/zpravy/politika/_zprava/zemrela-ludmila-brozovapolednova-prokuratorka-z-procesu-s-horakovou--1447542
Blažek Petr	24. 1. 2015 – ČRo, Radio Praha: rozhovor o připravovaném památníku Jana Palacha	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.radio.cz/cz/rubrika/panorama/ve-vsetatech-vznikne-pamatnik-jana-palacha-jeho-presna-podoba-ale-zatim-neni-jasna
Blažek Petr	28. 1. 2015, 14:35 – ČT 24, Studio ČT 24: rozhovor na téma 65 let od zatčení faráře Josefa Toufara	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/215411058290128
Blažek Petr	28. 1. 2015 – MF DNES: rozhovor pro článek o chybějícím památníku a muzeu k období totalitních režimů; Luděk Navara: Zapomeňte na minulost. Nebyla, In: MF DNES, 28. 1. 2015, s. A11, informace o článku přinesla ČTK 28. 1. 2015 ve zprávě, viz Prague Daily Monitor	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://praguemonitor.com/2015/01/29/mfd-czechs-have-no-good-museum-communism
Blažek Petr	9. 3. 2015 – Havlickobrodsky.denik.cz: Komunistický prokurátor zemřel dřív, než začal soud; rozhovor o vystěhování selských rodin	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://havlickobrodsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/komunisticky-prokurator-zemrel-driv-nez-zacal-soud-20150309.html
Blažek Petr	29. 4. 2015 – Metro: Praha si připomene 50 let od doby, co se Ginsberg stal králem Máje (anotace semináře ÚSTR 29. dubna 2015)	Mimoprojektová činnost	http://praha.idnes.cz/metro.aspx?c=A150429_073544_co-se-deje_jsk
Blažek Petr	29. 4. 2015 – Lidovky.cz: Allena Ginsberga jako krále Májalesu připomene festival s happeningy (anotace semináře ÚSTR 29. dubna 2015)	Mimoprojektová činnost	http://www.lidovky.cz/alana-ginsberga-jako-krale-majalesu-pripomene-festival-s-happeningy-116-/kultura.aspx?c=A150429_104100_ln_kultura_hep
Blažek Petr	26. 6. 2015, 19:15 hod. – TV Prima, Zprávy TV Prima: vystoupení v reportáži o popravě Milady Horákové	Mimoprojektová činnost	http://play.iprima.cz/zpravy-ftv-prima/zpravy-ftv-prima-2662015

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Blažek Petr	27. 6. 2015, 10:00–11:00 hod. – ČRo: Vystoupení v pořadu Host Radiožurnálu na téma: Den památky obětí komunismu	Mimoprojektová činnost	http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/host/_zprava/pripravujeme-petr-blazek-historik--1506128
Blažek Petr	20. 3. 2015, 20:20 hod. – ČT art, 22. 3. 2015, 00:20 hod. – ČT 2, 25. 3. 2015 00:40 hod. ČT art, 27. 3. 2015, 18:55 hod. – ČT 2: dokument ČT Fenomén underground, díl Na cestě (věnováno Akci Asanace, exil)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10419676635-fenomen-underground/413235100221009-na-ceste/
Blažek Petr	3. 4. 2015, 20:20 hod. – ČT art, 5. 4. 2015, 00:15 hod. – ČT 2, 8. 4. 2015, 2:35 hod. – ČT art, 10. 4. 2015, 18:55 hod. – ČT 2: dokument ČT Fenomén underground, díl Zóna dotyku v zemi Kvílení (věnováno Allenu Ginsbergovi)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10419676635-fenomen-underground/413235100221008-zona-dotyku-v-zemi-kvileni/
Blažek Petr	16. 5. 2015 – ČT 24: vystoupení na téma tajné úložiště uren s popelem zemřelých a popravených politických vězňů v Motole, Osud politických vězňů připomíná tajné pohřebiště v Motole	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/311616-osud-politickyh-veznu-pripomina-tajne-pohrebiste-v-motole/
Blažek Petr	13. 6. 2015, 21:05 hod. – ČT 24, 14. 6. 2015, 9:05 hod. – ČT 24: opakování (25. 10. 2014 – premiéra na ČT 24): Vystoupení v pořadu Historie.cs, téma: Vratte nám vlasy! (Kampaň proti vlasatcům v roce 1966), hosté Petr Blažek, Filip Pospíšil a František Stárek	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/214452801400026-vratte-nam-vlasy/video/
Blažek Petr	27. 6. 2015, 8:45 hod. – ČT 1 a ČT 24: vystoupení v pořadu Studia 6 Víkend na téma: Proces s Miladou Horákovou a jejími druhy	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10441287766-studio-6-vikend/215411010120627/obsah/409421-65-let-od-justicni-vrazdy-m-horakove
Blažek Petr	Blažek, P., Renesans historii, In: <i>Tygodnik Powszechny</i> , Nr 24/2015, Dodatek specjalny, Sprawiedliwość w państwach prawa. 25 lat rozliczeń z komunizmem w Europie Środkowej i Wschodniej, s. 10	Mimoprojektová činnost	
Blažek Petr	Blažek, P., The Deportation of the King of May. Allen Ginsberg and the State Security, in: <i>DIK Fagazine</i> , No 9/2015, p. 85–95	Mimoprojektová činnost	Přetištění upravené studie z časopisu <i>Paměť a dějiny</i> (Behind of Iron Curtain)
Blažek Petr	7. 6. 2015: rozhovor s předsedou IPN Łukaszem Kamińským Máme velkou podporu společnosti	Mimoprojektová činnost	http://minulost.cz/content/mame-velkou-podporu-spolecnosti
Blažek Petr	28. 3. 2015: příspěvek k článku Stejskal, L., I za normalizace se protestovalo proti sovětským vojskům. Reakce režimu byly tvrdé!, in: HlidaciPes.org	Mimoprojektová činnost	http://hlidacipes.org/i-za-normalizace-se-protestovalo-proti-sovetskym-vojskum-reakce-rezimu-bily-tvrde/
Blažek Petr	Blažek, P., Pochodnia Nr 1. Historia Jana Palacha, In: <i>Zupełnie inny świat</i> , Nr 18 (6/2015), s. 41–44	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	
Blažek Petr	1. 9. 2015, 21:00 hod. – ČT 1: Tajemství rodu – Jiřina Bohdalová, vystoupení v pořadu	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10312897742-tajemstvi-rodu/213522162400001-tajemstvi-rodu-jiriny-bohdalove a http://www.ceskatelevize.cz/porady/10312897742-tajemstvi-rodu/213522162400001-jirina-bohdalova

Mediaální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Blažek Petr	15. 9. 2015, 21:00 hod. – ČT 1: Tajemství rodu – Natálie Kocábová, vystoupení v pořadu	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10312897742-tajemstvi-rodu/213522162400005-tajemstvi-rodu-natalie-kocabove/
Blažek Petr	16. 9. 2015 – Český rozhlas 2: pořad o Pavlu Wonkovi z cyklu Hrdinové s otazníkem	Mimoprojektová činnost	http://www.rozhlas.cz/dvojka/stream/_zprava/hrdinove-s-otaznikem-10-unikatnich-hranych-dokumentu--1531586 a http://www.rozhlas.cz/hrdina/sotaznikem/_zprava/pavel-wonka-posledni-obet-komunistickeho-rezimu--1530360
Blažek Petr	2. 7. a 11. 7. 2015 – Hlidacipes.org: konzultace s redaktorem Robertem Maleckým o výsledcích kolektivizace venkova pro jeho články Sedláci: Jurečka oslavoval vznik komunistického JZD. Urazil oběti kolektivizace a Kauza kolektivizace: Starosta Oprostovic bere vinu za lživou publikaci na sebe	Mimoprojektová činnost	http://hlidacipes.org/kauza-kolektivizace-starosta-oprostovic-bere-vinu-za-lzivou-publikaci-na-sebe/ a http://hlidacipes.org/sedlaci-jurecka-oslavoval-vznik-komunistickeho-jzd-urazil-obeti-kolektivizace/
Blažek Petr	21. 8. 2015, 22:10 hod. – Historie.cs: Pravdy a lži o srpnu 1968; účastníci diskuse: Petr Blažek, Ivo Pejčoch a Oldřich Tůma	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/215452801400041-pravdy-a-lzi-o-srpnu-1968/titulky
Blažek Petr	29. 9. 2015, 21:00 hod. – ČT 1: Tajemství rodu – Alena Zářbynická, vystoupení v pořadu	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10312897742-tajemstvi-rodu/213522162400009-tajemstvi-rodu-aleny-zarybnicke/
Blažek Petr	19. 7. 2015, 19:00 hod. – Události ČT, ČT 1 a ČT 24: rozhovor o digitalizaci sbírky rodiny Zajícových	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1560248-narodni-archiv-ziskal-nove-dokumenty-o-pochodni-c-2-janu-zajicovi a http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/215411000100719/obsah/412889-archivy-jana-zajice
Blažek Petr	21. 8. 2015 – Košice: dnes: konzultace s redaktorem Romanem Rokytkou o sebeupálení Michala Lefčíka 11. 4. 1969 pro jeho článek Bol Lefčík košíckým Palachom?	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.kosicednes.sk/bol-lefcik-kosickym-palachom/
Blažek Petr	23. 9. 2015 – Lidovky.cz: článek v cyklu Pohnuté osudy – Palach a Zajíc se upálili pro nás, chtěli vyburcovat společnost. Šokující svědectví šiléné doby.	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.lidovky.cz/jan-palach-a-jan-zajic-zive-pochodne-1969-d8x-/lide.aspx?c=A150922_164640_lide_ELE
Blažek Petr	8. 8. 2015 – Historie.cs: opakování dílu Akce Kámen, účastníci diskuse: Prokop Tomek a Petr Blažek	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/214452801400017/
Blažek Petr	8. 9. 2015, 9:50 hod. – ČT 24: rozhovor o knize Ryszard Siwiec 1909–1968	Živé pochodně. Sebeupálení jako forma politického protestu v sovětském bloku 1968–1989	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/215411010110908-studio-6-ii/obsah/421355-ryszard-siwiec-ocima-ceskeho-historika
Blažek Petr	8. 12. 2015 – TV Prima: Rozhovor o dějinách Lennonovy zdi v Praze pro reportáž v pořadu Očima Josefa Klímy	Mimoprojektová činnost	http://www.iprima.cz/porady/ocima-josefa-klimy

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Blažek Petr	15. 10. 2015 – on-line: Herečka, kterou Zeman vyznamená, spolupracovala s StB. Podle svazků donášela i na Wericha – rozhovor o registraci Jitky Frantové jako tajné spolupracovnice StB pro deník <i>Hospodářské noviny</i> a webový portál Aktuálně.cz	Mimoprojektová činnost	http://zpravy.aktualne.cz/domaci/hericka-kterou-zeman-vyznamená-spolupracovala-s-stb-podle-sv/r~00646f52728011e58c710025900fea04/ a http://archiv.ihned.cz/c1-64746550-zeman-vyznamená-i-herecku-ktera-se-zapletla-s-stb-podle-svazku-donasela-na-herce
Blažek Petr	Rozhovor o roli ministra zemědělství ČSSR pro <i>MF DNES</i> : Medaile pro Tomana, 30. 10. 2015	Mimoprojektová činnost	
Blažek Petr	5. 12. 1980 – on-line: Před 35 lety měla Čs. armáda vpadnout do Polska, z operace Krkonoše 1980 ale sešlo. Rozhovor pro rozhlasovou reportáž o přípravách na invazi do Polska v roce 1980.	Mimoprojektová činnost	http://www.rozhlas.cz/zpravy/historie/_zprava/pred-35-lety-mela-cs-armada-vpadnout-do-polska-z-operace-krkonose-1980-ale-seslo--1561253
Blažek Petr, Čvančara Jaroslav	Blažek, P. – Čvančara, J.: Z války do války. Dospívání bratří Ctirada a Josefa Mašíkových ve vzpomínkách a fotografiích, in: <i>Historický kaleidoskop</i> , č. 3, 2015, s. 45–55.	Mimoprojektová činnost	Přetištění upravené studie z časopisu Paměť a dějiny
Černoušek Štěpán	22. 6. 2015 – <i>Deník</i> : Rusy gulagy nezajímají, Češi je za ně mapují	Čechoslávci v Gulagu	
Černoušek Štěpán	18. 8. 2015 – TV Stream: pořad NE zapomínání na temnou minulost	Čechoslávci v Gulagu	https://www.stream.cz/rekli-ne/10006855-ne-zapominani-na-temnou-minulost
Černoušek Štěpán	26.9. 2015 – TV Noe: pořad Outdoor films se Štěpánem Černouškem – Sibiřské Gulagy	Čechoslávci v Gulagu	http://www.tvnoe.cz/video/2280
Černoušek Štěpán	26. 10. 2015 – Radio Svoboda TV reportáž CVurrent Time „Последний адрес: как ГУЛАГ дотянулся до Праги“	Mimoprojektová činnost	https://www.youtube.com/watch?v=aYMR3Qo5lbw
Černoušek Štěpán	30. 10. 2015 – ČT: Pocta Čechoslovákům popraveným v SSSR (rozhovor se Š. Černouškem)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/porady/10316155327-horizont-ct24/215411058051030/video/432172
Černoušek Štěpán	24. 11. 2015 – ČTK: První verze online muzea Gulagu bude spuštěna na jaře 2016	Mimoprojektová činnost	http://magazin.ceskenoviny.cz/zpravy/prvni-verze-online-muzea-gulagu-bude-spustena-na-jare-2016/1285230
Černoušek Štěpán	17. 11. 2015 – ČT 24: rozhovor v živém vysílání ve Studiu 6 na téma Reflexe sovětské minulosti v současném Rusku	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/215411010101117
Černoušek Štěpán	29. 11. 2015 – <i>České noviny</i> : Gulag online museum to open next spring – Czech group, (Czech happenings)	Čechoslávci v Gulagu	http://www.ceskenoviny.cz/news/zpravy/gulag-online-museum-to-open-next-spring-czech-group/1287144
Činátl Kamil	Jakou válku (ne)vidíme – popularizační článek A2 (13/2015, s. 26)	Dějepis pro 21. století – provoz	
Činátl Kamil	Jakou válku (ne)vidíme – popularizační článek A2 (13/2015, s. 26)	Dějepis pro 21. století – provoz	
Doležalová Markéta	Radio Praha – zahraniční vysílání, ruská redakce: Co se stalo na Velehradě v roce 1985	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Doležalová Markéta	10. 6. 2015 – Radio Proglas: rozhovor na téma konference Velehrad Vás volá!	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	http://zpravy.proglas.cz/detail-clanku/velehrad-hosti-konferenci-pripominajici-udalosti-pred-30-lety.html
Doležalová Markéta	28. 6. 2015 – Český rozhlas Plus: rozhovor v pořadu Hovory na téma Význam velehradské poutní slavnosti v roce 1985	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3419000
Dvořák Jan	19. 4. 2015 – ČT 24: Reportáž v pořadu Reportéři ČT Socha maršála Koněva zřejmě přežije, kontroverzi vyřeší tabulka	Čechoslováci v Gulagu	http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1519968-socha-marsala-koneva-zrejme-prezije-kontroverzi-vyresi-tabulka
Dvořák Jan	9. 5. 2015 – aktualne.cz: rozhovor na téma Ostudná kapitola historie začala osvobozením. Víme o ní málo	Čechoslováci v Gulagu	
Dvořák Jan	květen 2015 – <i>Русское Слово</i> (časopis ruské komunity v Praze): publikace Smerš	Čechoslováci v Gulagu	
Dvořák Jan	červen 2015 – ruský historický server Уроки Истории XX. Века: publikace Úvodu z knihy <i>Smerš</i>	Čechoslováci v Gulagu	http://urokiistorii.ru/node/52670
Dvořák Jan, Hradilek Adam	říjen 2015 – ČT 24: Reportáž v pořadu Reportéři ČT o činnosti Smerš	Čechoslováci v Gulagu	
Horník Jan	Rozhovor do dokumentu o útěku z Nikolaje pro slovenskou TV	Dokumentace událostí moderních českých dějin (1939–1989) z perspektivy jednotlivých aktérů	
Hoření Karina	Recenze konference <i>Historical Memory of Central and East European Communism</i> pro odborný server H-Soz-Kult	Dějepis pro 21. století – provoz	
Hradilek Adam	18. 5. 2015 – Český rozhlas: Kniha <i>Sedm let v Gulagu</i> mapuje příběh českého právníka Františka Poláka	Čechoslováci v Gulagu	http://www.rozhlas.cz/krajane/clanky/_zprava/1491163
Hradilek Adam	24. 4. 2015 – aktualne.cz: rozhovor o paralelách mezi Ukrajinou a rokem 1968	Čechoslováci v Gulagu	
Hradilek Adam	25. 5. 2015 – ČRo Radiožurnál: rozhovor o publikaci <i>Sedm let v Gulagu</i>	Čechoslováci v Gulagu	
Hradilek Adam	22. 6. 2015 – <i>Deník</i> , Rusy gulagy nezajímají, Češi je za ně mapují	Čechoslováci v Gulagu	http://www.denik.cz/z_domova/rusy-gulagy-nezajimaji-cesi-je-za-ne-mapuji-20150622.html
Hradilek Adam	3. 8. 2015 20:10, ČRo Plus: Příprava rozhlasového pořadu Politická literatura a rozhovor o publikaci <i>Sedm let v Gulagu</i> , 29. června 2015	Čechoslováci v Gulagu	http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3442683
Jindra Martin	Hlas pravoslavi: seriál o obětech heydrichiády v <i>Hlasu pravoslavi</i> ; Vzpomínka na prof. Aloise Tuháčka, <i>Český zápas</i> , 8/2015	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	<i>Český zápas</i> : seriál o vojenském kaplanovi K. V. Vítovi	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	<i>Hlas pravoslavi</i> : seriál o obětech heydrichiády, článek Oběti heydrichiády – Jan Sonnevend. <i>Hlas pravoslavi</i> , 2015, č. 5, s. 15–17	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Jindra Martin	Text o popraveném Janu Parkánovi. Jan Parkán – farář odsouzený na smrt. <i>Český zápas</i> , 18/2015, s. 1 a 3	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Text o popraveném Janu Parkánovi. Jan Parkán – farář odsouzený na smrt. <i>Český zápas</i> , 19/2015, s. 3	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Článek o faráři E. Reinu-Rokosovi, který bojoval v čs. zahraniční armádě. Bojovník od Tobrúku. <i>Český zápas</i> , 18/2015, s. 4 a 5	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Článek o židovských synagogách, které se staly sbory ČČSH. Husitské synagogy. <i>Český zápas</i> , 20/2015, s. 7	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Příbramská náboženská obec Církve československé (husitské) v době nacistické okupace. In: <i>Podbrdsko</i> , roč. XXII/2015	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	2. 7. 2015, 21:30 – ČT: Druhý život Mistra Jana Husa. První komunista?	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10840627426-druhy-zivot-mistra-jana-husa/214562260660005-prvni-komunista
Jindra Martin	12. 9. 2015 – MF DNES: Zapomenuti (článek o České pravoslavné církvi)	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	24. 10. 2015 – ČT, Události: Krvavá pomsta nacistů	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/215411000101024/obsah/430985-krvava-pomsta-nacistu
Jindra Martin	Oběti heydrichiády – Jan Novotný a Josef Mlčoch. <i>Hlas pravoslavi</i> , 2015, č. 7, s. 15–16	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Vojenská duchovní služba ČČS(H). <i>Český zápas</i> , 47/2015, s. 3	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Jindra Martin	Slavnostní představení sborníku Podbrdsko XXII. <i>Securitas Imperii</i> , č. 27 (2/2015), s. 252–253	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Kalous Jan	2 konzultace s japonskou televizí	Mimoprojektová činnost	
Kalous Jan	27. 11 2015 – Rozhovor pro ČT, pořad Studio ČT 24: téma Proces s Rudolfem Slánským	Mimoprojektová činnost	
Kokoška Stanislav	Spolupráce ÚSTR s MČ Praha 3 při vzpomínkových akcích k 70. výročí konce 2. sv. války: a) Přednáška pro veřejnost o průběhu povstání na území dnešní Prahy 3 b) Komentování vzpomínkové akce Barikáda ve studiu ČT Popularizační činnost v souvislosti se 70. výročí konce 2. světové války a) Úvodní slovo v rámci filmové projekce NFA v kině Ponrepo b) Rozhovor pro dokumentární cyklus Českého rozhlasu (2 díly) c) Vyjádření pro <i>New York Times</i> k seriálu ČT Dovolena v protektorátu (převzato i deníkem <i>Le Figaro</i> , aj.) d) Účast v diskusi Těživé mlčení? Koncentrační tábor Lety a česká historiografie (Spolek studentů historie FF UK, 27. 4. 2015)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/212452801400017

Mediaální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Kokoška Stanislav	4. 10. 2015 – Český rozhlas Dvojka: Příběh kapitána Kirinoviče (konzultace při přípravě scénáře a vystupování v rozhlasovém dokumentu)	Mimoprojektová činnost	http://prehravac.rozhlas.cz/audio/3483012
Kokoška Stanislav	17. 6. 2015 – MF DNES: plk. gšt. Jan Krček – rehabilitace 8. 5. 2015 – 60minutový rozhovor	Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	
Kreisinger Pavel	17. 6. 2015 – MF DNES: – plk. gšt. Jan Krček – rehabilitace 8. 5. 2015 – 60minutový rozhovor	Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	
Kreisinger Pavel	20. 7. 2015 – ČT 24, Zprávy (17.00): Rozhovor pro redaktorku Dominiku Řebíkovou – Australští váleční zajatci pohřbení na pražském válečném hřbitově (Williams, Saywell)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1178166846-zpravy/215411017000720
Kreisinger Pavel	29. 8. 2015 – MF DNES, s. 4: rozhovor s redaktorem Pavlem Švecem: Našel zabijáky Heydricha. Výsadek Gabčíka s Kubišem doporučil velitel Jan Krček. Muž, na kterého se mělo zapomenout	Představitelé nacistického represivního aparátu Protektorátu Čechy a Morava	
Kreisinger Pavel	26. 11. 2015 – Rozhovor pro Český rozhlas, Radiožurnál, o rotě E – "Easy" Company	Mimoprojektová činnost	
Kudrna Ladislav	Dva popularizační články: Američanem králem Majálesu, FaS č. 4/2015. Postupice, 1. září 1974. První festival druhé kultury, FaS, č. 5/2015	Underground v regionech	
Kudrna Ladislav, Stárek František	Dva popularizační články: Charta 77, FaS č. 1–2/2015. "Páskové" z Mánesu, FaS, č. 3/2015	Underground v regionech	
Kudrna Ladislav, Stárek František	Popularizační článek, Kudrna, L. – Stárek, F.: Padesát let od příjezdu krále, Allen Ginsberg v Praze, 1965, <i>Voknoviny</i> , 4/2015	Underground v regionech	
Kudrna Ladislav, Stárek František	Tři popularizační články, časopis <i>Fakta a svědectví</i> : Kudrna, L. – Stárek, F.: Bojanovice, 21. února 1976. Druhý festival „druhé“ kultury, <i>FaS</i> , č. 6/2015 Kudrna, L. – Stárek, F.: Třetí festival „druhé“ kultury, in: <i>FaS</i> , č. 7–8/2015 Kudrna, L. – Stárek, F.: Vokno. Podzemní samizdat svobodného světa, <i>FaS</i> , č. 9/2015	Underground v regionech	
Kudrna Ladislav, Stárek František	26. 1. 2015 – ČT 24: 70 let od osvobození Osvětimi	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096898594-udalosti-komentare/215411000370126/obsah/376987-70-let-od-osvobozeni-osvetimi
Machala Jan	10. 5. 2015 – ČT (168 hodin): Pochod smrti – rozhovor se uskutečnil 8. 5. 2015, vysílán byl 10. 5. 2015	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10117034229-168-hodin/215452801100510/obsah/399621-pochod-smrti
Machala Jan	16. 10. 2015 – ČT 24: 75 let od založení Varšavského ghetta	Protižidovská opatření na území Protektorátu Čechy a Morava a jejich realizace, 1939–1942	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/215411058271016/

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Najbert Jaroslav	25. 2. 2015 – ČT (Studio 6): Moderní dějiny před tabulí – rozhovor u příležitosti výročí 25. 2. 1948	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1096902795-studio-6/215411010100225/obsah/385420-moderni-dejiny-pred-tabuli
Najbert Jaroslav	Memoria Polička. in <i>Jitřenka: noviny občanům města Poličky</i> a okolí, roč. 13, č. 2/2015, s. 3	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Najbert Jaroslav	SKAV Zpravodaj č. 8, s. 17; V roce 2015 pokračujeme v inovaci dějepisného a občanského vzdělávání	Dějepis pro 21. století – provoz	
Najbert Jaroslav	5. 5. 2015: Radioforum, ČRo, rozhovor s Petrem Schwarzem	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pinkas Jaroslav	28. 8. 2015 – ČRo: 20 minut Radiožurnálu	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pinkas Jaroslav	Válka ve škole – TK a diskuse (i Karina Hoření)	Dějepis pro 21. století – vývoj nových forem	
Pinkas Jaroslav, Pýcha Čeněk, Ripka Vojtěch	24. 1. 2015 – ČRo Brno Zelný rynek – záznam debaty o Josefu Toufarovi z 10. 1. 2015	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pýcha Čeněk	26. 8. 2015 – Radio 1, pořad Snack: Prezentace aktivit Oddělení vzdělávání	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pýcha Čeněk	Jak vystavovat válku? (blog 21)	Dějepis pro 21. století – provoz	
Pýcha Čeněk	Kde leží hranice možného ve výuce dějepisu? – rozhovor o historických dílnách na webu Eduln	Historie a média (EACEA)	
Pýcha Čeněk	12. 1. 2015 – ČT 24, Zprávy: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/215411000100112
Svoboda David	19. 1. 2015 – ČT 24, Horizont: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10316155327-horizont-ct24/215411058050119
Svoboda David	23. 1. 2015 – ČT 24, Zprávy: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/215411000100123
Svoboda David	7. 1. 2015 – <i>Lidové noviny</i> : rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	5. 2. 2015 – ČT 24, Zprávy: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	12. 2. 2015 – ČT 24, Zprávy: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	20. 2. 2015 – ČT 24, Zprávy: rozhovor o Ukrajině	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	5. 3. 2015 – ČRo Plus: rozhovor Ukrajina a Češi na Podkarpatské Rusi v meziválečné době	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	27. 6. 2016, 21:05 – ČT Speciál: Československo a nabytí + ztráta Podkarpatské Rusi 1919–1945	Ukrajinská povstalecká armáda	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10997918455-mimoradne-porady-ct24/215411034000089-jak-jsme-prisli-o-podkarpatskou-rus
Svoboda David	7. 6. 2015 – článek o nových ukrajinských zákonech „o dějinách“ – Katarze, nebo neuroza?	Ukrajinská povstalecká armáda	http://www.minulost.cz/cs/katarze-nebo-neuroza
Svoboda David	8. 5. 2015 (natáčení) ČT 24 – Speciál k výročí konce II. světové války	Ukrajinská povstalecká armáda	

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Svoboda David	14. 4. 2015 – ČRo Plus: telefonní rozhovor o ukrajinské dekomunizaci a totalitních symbolech	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	23. 7. 2015, 10:30 – Rádio Z: rozhovor o minulosti a vyhlídkách ukrajinské krajní pravice	Mimoprojektová činnost	
Svoboda David	20. 8. 2015 – tisková konference think tanku Evropské hodnoty k uvedení manuálu Mýty o Ukrajině	Mimoprojektová činnost	
Svoboda David	23. 8. 2015, 14:00 – ČT 24 Horizont – zprávy: ukrajinská krajní pravice a incident v Mukačevu (natáčení 13. 7.)	Mimoprojektová činnost	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1178166846-zpravy/215411014000823
Svoboda David	1. 10. 2015, 16:45 – Rádio Z: rozhovor Rozpoutalo Polsko II. světovou válku?	Mimoprojektová činnost	
Svoboda David	5. 11. 2015, 10:30 – ČRo Plus, pořad Pro a proti: diskuse s Jiřím Stránským o Podkarpatské Rusi	Mimoprojektová činnost	
Svoboda David	Poslední rejd ukrajinských nacionalistů, <i>Ukrajinský žurnál 2015</i> , č. 100 (česká mutace)	Ukrajinská povstalecká armáda	
Svoboda David	24. 9. 2015 – ČRo Plus, pořad Pro a proti, Cyklus Hrdinové s otazníkem: Ze silného příběhu udělali komunisté kýč, říká o Fučíkově Reportáži novinář	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	http://hledani.rozhlas.cz/?query=julius+fu%C4%8D%C3%ADk&offset=0&porad=^"Pro a proti"\$
Svoboda Libor	30. 6. 2015 – ČT: téma vznik StB v roce 1945	Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1953	http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10101491767-studio-ct24/215411058310630
Svoboda Libor	11. 3. 2015 – křest sborníku <i>III. odboj na Klatovsku</i> a rozhovor pro Český rozhlas	Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	
Tichý Martin	23. 2. 2015 – účast a projev na vernisáži Králové Šumavy v Klatovech a rozhovor pro FILMpro – klatovska televize 3	Kurýři a převaděči v letech 1948–1955	
Tichý Martin	14. 7. 2015 – ČT 24: Zákon proti vytváření nových politických stran v Německu	Nacistický bezpečnostní aparát a SS v Protektorátu Čechy a Morava	
Vajskebr Jan	V prvním sledu. Kariéra velitele nacistických policejních jednotek Waltera Stahleckera (ve spolupráci Petr Kaňák, Jan Vajskebr – článek určen pro <i>Terezínské listy</i>)	Nacistický bezpečnostní aparát a SS v Protektorátu Čechy a Morava	
Vajskebr Jan	4. 6. 2015 – ČRo Radiožurnál: rozhovor	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Vodičková Stanislava	Muž, který se odmítl poddat, <i>Katolický týdeník</i> , příloha Perspektivy	Odboj a perzekuce křesťanů v období nacismu a komunismu (1938–1989)	
Vodičková Stanislava	28. 1. 2015 – Radio Zet: 70 let od osvobození Osvětimi. Na genocidě se podíleli i čeští Němci	Od eutanazie k vyhlazování Židů	http://www.zet.cz/tema/70-let-od-osvobozeni-osvetimi-na-genocide-se-podileli-i-cesti-nemci-3813
Zeman Pavel	9. 3. 2015 – Televize Nova, pořad Víkend (odvysíláno ve druhé polovině března 2015): Osvětimský koncentrační a vyhlazovací tábor a jeho německý personál	Od eutanazie k vyhlazování Židů	

Mediální výstupy zaměstnanců Ústavu

Autoři	Datum, zdroj, téma	Projekt	Komentář
Zeman Pavel	13. 3. 2015 – Radio Slovensko (odvysíláno 15. 3. 2015): vznik Slovenského státu 14. 3. 1939 – vystoupení v rozhlasovém vysílání	Od eutanazie k vyhlazování Židů	
Zeman Pavel	Léto s Heydrichem. Jak vznikl pořad, který budí vášně i ve světě, <i>Respekt</i> – rozhovor pro časopis <i>Respekt</i> o pořadu České televize Dovolená v protektorátu dne 15. 6. 2015 Dovolená v protektorátu. Ten strach ale nenapodobíte – rozhovor pro časopis Echo24.cz o pořadu České televize Dovolená v protektorátu, časopis Echo24.cz 1. 6. 2015	Od eutanazie k vyhlazování Židů	http://echo24.cz/a/w2WjA/dovolena-v-protektoratu-ten-strach-ale-nenapodobite
Zeman Pavel	27. 1. 2015 – ČT 24: Speciál k 70. výročí osvobození Osvětimi – vystoupení v televizním vysílání	Od eutanazie k vyhlazování Židů	
Zeman Pavel	1. 7. 2015 – ČT 24: vystoupení v pořadu České televize Speciál k úmrtí Sira Nikolase Wintona 7. 7. 2015 – Radio-Zet BBC: rozhlasové vystoupení v pořadu k úmrtí sira Nicolase Wintona	Mimoprojektová činnost	
Zeman Pavel	28. 10. 2015 – ČT 24: vystoupení v hodinovém speciálním pořadu České televize k udělování státních vyznamenání na Pražském hradě 28. 10. 2015	Od eutanazie k vyhlazování Židů	

Příloha č. 13 – Zahraniční návštěvy a exkurze

17. února 2015 navštívila pracoviště Siwiewcova skupina amerických studentů kurzu *Stalinism in Eastern Europe* studujících v mezinárodním programu USAC. Adam Hradílek z Ústavu a Jitka Bílková z Archivu krátce zasvětili posluchače do fungování obou institucí i do aktuálních badatelských projektů.

4. března 2015 navštívili Ústav i Archiv zástupci maďarského Nemzeti Emlékezet Bizottsága (Výbor národní paměti). Předsedkyně NEB Réka Földváryné Kiss a její kolegyně si na pracovišti Archivu Na Struze prohlédli doklady spolupráce československých a maďarských bezpečnostních složek z doby komunistického režimu i archiválie související s maďarským povstáním v roce 1956. Poté byla na setkání s vedením Ústavu i Archivu dohodnuta další spolupráce mezi zúčastněnými institucemi.

10. března 2015 navštívila pracoviště Siwiewcova skupina kubánských bojovnic a bojovníků za lidská práva, které do České republiky pozvala organizace Člověk v tísni. Milan Bárta z Ústavu a Jitka Bílková z Archivu jim představili fungování obou institucí a dále zodpovídali četné dotazy hostů směřující ke komunistickému režimu v Československu, spolupráci československých a kubánských tajných služeb, transformačnímu procesu či postihování zločinů komunismu v naší zemi.

23. dubna 2015 přednesl Vojtěch Ripka z Oddělení vzdělávání zahraničním studentům programu *Eastern and Central European Studies* na Univerzitě Karlově přednášku na téma lustrace a tranzitivní spravedlnost v ČR ve srovnávací perspektivě.

25. května 2015 zavítali na půdu Ústavu i Archivu hosté z Albánie: pan Bilal Kola, ředitel Institutu pro integraci politicky pronásledovaných bývalým režimem, a paní Ermira Shtino, ředitelka odboru pro oběti bývalého režimu ministerstva mládeže a sociálních věcí. S fungováním obou institucí je seznámili ředitel Ústavu Zdeněk Hazdra a ředitelka Archivu Světlana Ptáčníková. Následující rozhovor se týkal zejména problematiky lustrací, rehabilitace a odškodňování bývalých politických vězňů či otázky zpřístupnění spisů bezpečnostních složek z doby komunismu.

17. června 2015 navštívili pracoviště Siwiewcova v rámci své pražské letní školy studenti Harvardovy univerzity. Vojtěch Ripka z Oddělení vzdělávání Ústavu a Helena Houzarová z Archivu studentům prezentovali témata přechodové spravedlnosti a vyrovnávání se s komunistickým režimem, která naše země řeší i čtvrtstoletí po pádu komunistického režimu.

25. června 2015 přivítalo vedení Ústavu i Archivu návštěvu z vratslavského odboru polského *Instytutu Pamięci Narodowej* (IPN). Kromě obecných informací o fungování Ústavu a Archivu si hosté z Polska vyslechli prezentaci činnosti Oddělení výzkumu 1938–1945, oddělení výzkumu 1945–1989 i Oddělení vzdělávání s důrazem na konkrétní projekty.

12. srpna 2015 přijeli na dvoudenní návštěvu Ústavu a Archivu představitelé ukrajinského Archivu Bezpečnostní služby Ukrajiny, ředitel Igor Kulyk a historička Natalia Serdjukova, kteří mj. přivezli digitalizované kopie 4 500 stran dokumentů NKVD a KGB týkajících se represí Čechů a československých občanů v SSSR. Hosté se seznámili s činností Ústavu i Archivu, zajímali se především o proces digitalizace a lustrací. Na setkání byly dojednány i podrobnosti společného sborníku o perzekuci Čechů a československých občanů za Velkého teroru na Ukrajině (1937–1938), s jehož vydáním se počítá na rok 2016.

19. srpna 2015 navštívil Ústav odpůrce sovětského režimu a srpnové invaze do Československa Michas Ignatěvič Kukobaka. Ředitel Ústavu Zdeněk Hazdra s ředitelem Odboru produkčního Michalem Hrozou mu přiblížili fungování a úkoly Ústavu a předali mu výběr publikací Ústavu s tematikou období studené války a komunistické perzekuce.

21. září 2015 badatel Adam Hradílek představil korejské delegaci problematiku přechodu k demokracii a transformačního procesu. Korejští hosté se zajímali také o situaci československého disentu v komunistickém režimu.

10. listopadu 2015 zavítali na pracoviště Siwiewcova opět američtí studenti z mezinárodního studijního programu USAC, a to v rámci kurzu *Stalinism in Eastern Europe*, který jim přednáší dr. Adéla Gjuríčová. Jeden z důležitých úkolů Ústavu, tedy vzdělávání, jim praktickou ukázkou přiblížila Karina Hoření z Oddělení vzdělávání. Jitka Bílková z Archivu jim poté předvedla vybrané archivní materiály.

16. listopadu 2015 navštívili pracoviště Siwiewcova mladí občanští aktivisté z Egypta, kteří přijeli do Česka na pozvání organizace Člověk v tísni. Byla jim představena činnost Ústavu i Archivu a v následné debatě se zajímali o problémy přechodu k demokratickému režimu, zejména o nakládání s archiváliemi týkajícími se Státní bezpečnosti.

30. listopadu 2015 představila Karina Hoření z Oddělení vzdělávání zahraničním studentům Univerzity Karlovy webový projekt *Socialism Realised* a problematiku lustrací.

16. prosince 2015 navštívila Ústav skupina učitelů z Ukrajiny, kteří zde absolvovali seminář o využití orální historie ve vzdělávání veřejnosti a ve školní výuce. Při této příležitosti jim byla prezentována činnost Ústavu obecně i konkrétní projekty.

Zahraniční služební cesty 2015					
Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Paříž, Francie	22.–25. 1.	Muriel Blaive		Účast na mezinárodní konferenci <i>Medicine and Public Health in the USSR and the Eastern Bloc 1945–1991</i> , přednesení příspěvku na téma <i>Biopower and Geopolitics: Social and Medical Practices of Childbirth in Communist Czechoslovakia and in the U.S.</i>	Reprezentace ÚSTR
Bratislava, Slovensko	27. 1.	Vojtěch Ripka	ÚPN, sdruž. Zapomenutí hrdinové	Konzultace pilotáže v grantu <i>Historie v médiích</i>	Projednání technických a organizačních parametrů pilotáže na slovenských školách. Vzdělávací materiál bude základem portálu a bude vyzkoušen na třech nebo čtyřech slovenských školách.
Bad Leonfelden, Rakousko	29. 1.	Michal Hroza, Jan Vondryška		Demontáž a převoz výstavy <i>Králové Šumavy</i>	
Budapešť, Maďarsko	12.–14. 2.	Milan Bárta		Přednesení referátu <i>Outline of the cooperation of the Ministry of Interior of the Czechoslovak Socialist Republic with the security forces of the Soviet bloc during the Normalization</i> na mezinár. konferenci <i>Cooperation and Conflicts among the Security Services in the Soviet Bloc</i>	Navázání spolupráce, zejména v problematice mezinár. kooperace bezpečnostních složek před rokem 1989. Z konference vyjde sborník.
Káhira, Alexandrie, Egypt	14.–18. 2.	David Svoboda	Visegrádský fond, zastupitelské úřady: ČR, SR, Polsko, Maďarsko	Účast na mezinár. panelové diskusi <i>Revolution of 1989 in Central Europe and the Egyptian Revolution of 2011: Similarities and Differences</i>	Posouzení hledisek v podání zahraničních kolegů
Brusel, Belgie	20. 2.	Ondřej Matějka	Institut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk	Setkání s příslušnými pracovníky Evropské komise, jednání s řediteli a pracovníky národních vědeckých agentur při EU PolSCA, Chello a se zástupci českého velvyslanectví při EU	Získání informací a podpory pro přípravu projektu Horizon 2020, zlepšení orientace pro přípravu projektové žádosti
Bratislava, Slovensko	26.–27. 2.	Štěpán Černoušek	ÚPN	Účast na besedě <i>Slováci v Gulagu</i>	Seznámení se s vnímáním represí československých občanů v SSSR na Slovensku, což bylo důležité zejména při přípravě televizního dokumentu ÚSTR a ČT: <i>Čechoslováci v Gulagu</i>
Varšava, Polsko	26.–27. 2.	Ondřej Matějka		Jednání o projektu do programu Horizon 2020, účast na koordinační schůzi mezinárodního konsorcia	Návrh projektu a rozdělení úkolů na přípravě žádosti pro výzkumný projekt s tématem kulturní opozice, zejména s přihlédnutím k samizdatu
Vilnius, Litva	3.–5. 3.	Vojtěch Ripka	Centrum tolerance	Projednání a naplánování pilotáže vzdělávacích materiálů pro chystaný portál. Jednání s Centrem tolerance	Posílení vztahu se školami
Frankfurt nad Odrou, Německo	5.–6. 3.	Ondřej Matějka	Univerzita Viadrina	Účast na konferenci <i>Borders in the European Memories</i> , příspěvek na téma <i>Sudetenland: From a bulwark to a junction</i>	Reprezentace ÚSTR na poli mezinárodní vědy

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Ludwigsburg, Stuttgart, Německo	15.–21. 3.	Pavel Zeman		Studium archiválií a zahr. literatury	
Ženeva, Švýcarsko	18.–22. 3.	František Stárek	Nadace Olgy Havlové-Helvetia	Přednes referátu: <i>Václav Havel a český underground</i> na mezinár. festivalu <i>Týden českého filmu</i>	
Tel Aviv, Izrael	20.–24. 3.	Jakub Daniček, Adam Hradílek	České centrum v Tel Avivu	Pořízení rozhovorů s bývalým čs. občanem Petrem Artonem, roč. 1922	Pořízení unikátního rozhovoru, naskenování dobových dokumentů, fotografií, novinových článků
Poprad, Slovensko	20.–21. 3.	Čeněk Pýcha, Vojtěch Ripka		Seminář pro pilotní učitele projektu <i>Historie v médiích/Média</i>	Seminář přinesl řadu podnětů k úpravám materiálů o české normalizaci. Zkušenosti byly využity při přípravě odborného semináře na Litvě.
Varšava, Polsko	22.–30. 3.	Petr Blažek	IPN, České centrum ve Varšavě	Studium archiválií a odborné literatury v IPN, pořízení fotodokumentace nových pamětních míst spojených s činem Ryszarda Siwce, účast na přednášce <i>Hippies v Československu</i>	Cílem badatelského pobytu byla příprava dvou publikací – první se týká anglicko-české verze knihy o Ryszardu Siwci a druhá edice dokumentů o akci Sever. Pokračování spolupráce s IPN.
Tirana, Albánie	13.–16. 4.	Zdeněk Hazdra, Ondřej Petržílka, Světlana Ptáčníková, Hynek Zlatník	ABS	Jednání se zástupci politických a odborných institucí Albánie o otázkách zpřístupnění archiválií z doby komunistického režimu a o zkušenostech s procesem vyrovnávání se s totalitní minulostí v České republice a ve střední Evropě, prezentace činnosti ÚSTR a ABS	Seznámení albánských institucí a veřejnosti s českou zkušeností s vyrovnáváním se s totalitní minulostí, s legislativou v této oblasti, jejím vývojem a implementací a v neposlední řadě s činností ÚSTR a ABS. Reprezentace činnosti ÚSTR, návštěva Muzea totality a expozice Bunkart, sjednání budoucí vzájemné spolupráce.
Bratislava, Slovensko	14.–17. 4.	Milan Bárta, Jan Kalous	ÚPN	Jednání se slovenskými partnery projektu <i>Dějiny StB 1945–1953</i> . Studium archiválií	Konkretizace výstupů z projektu
Berlín, Německo	23.–24. 4.	František Stárek, Libor Svoboda	Museum Lichtenberg v Berlíně	Přednesení přednášky <i>Cáry starých filmů</i> u příležitosti vernisáže výstavy <i>Widerspenstig und widerständig-Jungenkultur in Lichtenberg</i>	Reprezentace ÚSTR
Bratislava, Slovensko	29.–30. 4.	Jan Cholínský	ÚPN, Univerzita J. A. Komenského v Bratislavě	Konzultace o problematice českého a slovenského exilu. Projednání vydání společné edice dokumentů k českému a slovenskému exilu v letech 1945–1989. Účast na přednášce prof. E. Hrabovce <i>Slovensko a Svatá stolice v kontextu studené války a vatikánské východní politiky</i> .	
Tallin, Estonsko	4.–5. 5.	Ondřej Matějka		Účast na konferenci <i>5th Networking Meeting with organisations active in the field of memory and remembrance</i> , reprezentace vzdělávacího projektu ÚSTR	Získávání kontaktů k případné spolupráci, navázání kontaktů s ředitelem Evropské asociace vzdělavatelů v historii EURO-CLIO Jonathanem Eveven-Zoharem, navázání výzkumné spolupráce s Univerzitou v Tallinnu

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Budapešť, Maďarsko	4.–7. 5.	Petr Blažek	Maďarský výbor národní paměti, Platforma evropské paměti a svědomí	Přednesení referátu <i>Sovietisation of Czechoslovakia – its characteristics and consequences</i> na mezinár. konferenci: <i>The Iron Curtain. The Consequences of WWII.</i>	Reprezentace ÚSTR
Vídeň, Rakousko	12.–13. 5.	Muriel Blaive	European Network Remembrance and Solidarity	Reprezentace ÚSTR na mezinárodním sympoziu <i>Remembrance of the Second World War 70 Years After. Winners, Losers, Perpetrators, Victims, Bystanders</i>	Reprezentace ÚSTR
Vilnius, Šilutė, Macikai, Litva	13.–16. 5.	Jan Dvořák	Genocide and Resistance Research Centre of Lithuania	Přednesení referátu <i>The Persecution of Czechoslovak refugees in the USSR during WWII</i> na mezinár. konferenci <i>World War II prisoners in the Nazi and Soviet camps</i>	Reprezentace činnosti ÚSTR
Kyjev, Ukrajina	17. 5.–5. 6.	David Svoboda		Studium archiválií, proslovení přednášky <i>Istoriya odnoho uperedžennja: čes 'kyj pohljad na ukrajins 'ke vyzvol 'ne zmahannja u 20. stolitti i joho sjohodnišni vidhuky</i>	Seznámení se s pramennou materií vztahující se k projektu <i>Ukrajinská povstalecká armáda 1942–1950</i> , k etapě programového zrání, realizace a porážky ukrajinského integračního nacionalismu, k ukraj. politickému myšlení 20. stol.
Bukurešť, Rumunsko	20.–24. 5.	Daniel Hochmuth		Prezentace rumunského překladu publikace <i>Ještě jsme ve válce</i> na mezinár. knižním veletrhu Bookfest 2015	Navázání kontaktů s rumunskými nakladateli, které se staly základem pro jednání o budoucím vydání publikace <i>Ještě jsme ve válce</i> v rumunském překladu
Bratislava, Slovensko	28.–30. 5.	Milan Bárta, Jan Kalous, Libor Svoboda	Slovenská policajno-histor. spoločnosť, Územ. úradovňa Bratislava X Slovenskej sekcie, IPA	Přednes referátů na mezinár. konferenci policejních historiků. <i>Nástin činnosti bezpečnostního letectva na Slovensku 1945–1950</i> (M. Bárta), <i>Vzestupy a pády Teodora Baláza</i> (J. Kalous), <i>Příběh jedné vraždy z doby studené války</i> (L. Svoboda).	Jan Kalous obdržel Památný list jako poděkování za dlouhodobou práci na výzkumu dějin policejních složek.
Weitra, Rakousko	8. 6.	Jan Vondryška		Instalace výstavy <i>Králové Šumavy</i> v prostorách zámku Weitra	
Vídeň, Rakousko	10. 6.	Jan Machala, Ondřej Petržílka		Tlumočení při převozu kardinála Joachima Meisnera z vídeňského letiště na mezinárodní konferenci a výstavu <i>Velehrad Vás volá!</i> do Velehradu	
Lublaň, Slovinsko	11.–18. 6.	Alena Marková	Velvyslanectví ČR v Lublani, Knihovna V. Havla, Ministerstva kultury Slovinska	Přednesení referátu v angličtině: <i>Responsibility of the Single Individual for the Future Democracy</i> na mezinár. sympoziu <i>The Fifth International Philosophical Symposium of Miklavž Očepek</i> , Výstava fotografií: <i>Václav Havel</i> .	Prezentace ÚSTR, během diskuse proběhla výměna názorů na problematiku totalitarismu, navázání spolupráce. V roce 2016 bude instalována výstava v lublaňském kulturním centru Cankarjev dom.
Weitra, Rakousko	13. 6.	Jan Vondryška		Vernisáž výstavy <i>Králové Šumavy</i> na zámku Weitra	Reprezentace ÚSTR

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Helsinky, Jyväskylä, Finsko	10.–14. 6.	Zdeněk Hazdra, Dita Homolová (dříve Jelínková)	Department of History and Ethnology	Účast na mezinárodní konferenci <i>Nobility Reconsidered: New Perspectives on the European Aristocracy</i> pořádané univerzitou v Jyväskylä	Reprezentace činnosti ÚSTR, navázání kontaktů, studium odborné literatury ve Slovanské knihovně, která je součástí Národní knihovny v Helsinkách
Varšava, Polsko	14.–17. 6.	Petr Blažek	IPN	Přednesení referátu <i>Pandora's box or a chance for historiography? What did we achieve of the Communist security police</i> na mezinár. konferenci <i>Reappraisal of communist dictatorship 25 years of european experience: achievements and failures</i>	Pokračování spolupráce s IPN
Varšava, Polsko	15. 6.	Ondřej Matějka	IPN	Účast na konferenci <i>Reappraisal of communist dictatorship. 25 years of european experience: achievements and failures</i>	Reprezentace ÚSTR, navázání kontaktů
Bratislava, Slovensko	15.–17. 6.	Jaroslav Pažout		Studium archiválií	
Bratislava, Slovensko	16.–18. 6.	Jan Cholínský	ÚPN	Přednesení referátu <i>Pokusy o sjednocení českého exilu a kontakty s SKS</i> na mezinár. konferenci <i>Světový kongres Slováků</i> . Účast na pietním aktu ÚPN na bratislavském Děvině.	Konzultace otázek exilové problematiky, navázání dalších kontaktů. ÚPN vydá sborník z konference.
Bratislava, Slovensko	23.–24. 6.	Milan Bárta	ÚPN, Ludwig Boltzmann Institute	Účast na poradě k uspořádání česko-slovensko-rakouské konference	Příprava konference
Vught, Nizozemsko	24.–26. 6.	Štěpán Černoušek, Adam Hradilek	Nationaal Monument kamp Vught	Přednes referátů <i>Research in Russia and Ukraine</i> (Š. Černoušek), <i>Jewish refugees imprisoned in the Gulag during WWII</i> (A. Hradilek). Účast na vernisáži I. výstavy o Gulagu <i>De Goelag. Terreur en willekeur in de Sovjet-Unie</i> .	Reprezentace ÚSTR
Ludwigsburg, Stuttgart, Německo	12.–18. 7.	Pavel Zeman		Studium archiválií	
Varšava, Polsko	20.–22. 7.	Libor Svoboda	Studia Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego	Slavnostní uvítání a zahajovací mše. Účast na mezinár. konferenci při příležitosti 25. výročí <i>Wschodniej Szkoły Letniej</i> .	Z konference vyjde kolektivní monografie.
Marburg, Německo	22. 7.	Ondřej Matějka	Archivschule Marburg	Přednáška pro studenty o lustračních zákonech, postupném zpřístupňování archiválií bezpečnostních složek v ČR po roce 1990, vzniku a fungování ABS, vztahu k ÚSTR a souvislostech zpřístupňování archiválií bezpečnostních složek s reflexí komunistické minulosti u nás	Reprezentace ÚSTR a prezentování jeho činnosti v rámci vzájemné spolupráce
Makuhari, Japonsko	26.–28. 7., 3.–9. 8.	Muriel Blaive	International Council for Central and East European Studies	Účast na panelu <i>The Memory of Communism: Actors, Norms, Institutions, ICCEES XIV. World Congress</i>	Reprezentace ÚSTR, sjednání spolupráce a vydání přednášeného panelu ve zvláštním čísle časopisu <i>Nationalities Papers</i>

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Osvětim, Polsko	7.–9. 8.	Martin Jindra		Studium archiválií a odborné literatury o duchovních Církve československé (husitské), kteří zahynuli v Osvětimi	Materiál byl využit pro publikaci o umučených duchovních ČČS(H) během nacistické okupace
Solovecké ostrovy, Sandarmoch, Rusko	9.–16. 8.	Jan Dvořák	Česká televize	Natáčení záběrů masových pohřebišť v Sandarmochu. Natáčení rozhovoru s odborníkem Jurijem Dimitrijevem. Umístění pamětní desky k uctění památky čs. obětí Velkého teroru v Sandarmochu. Natáčení lokalit spojených se zdejšími lágrovým systémem – SLON na Soloveckých ostrovech. Natáčení rozhovoru s odborníkem J. Brodským.	Získání materiálů ve spolupráci s ČT
Bratislava, Slovensko	10.–11. 8.	Čeněk Pýcha	Solidarity Academy	Účast na poradě v projektu <i>Solidarity Academy 2016</i> , na které se jednalo o programu a zapojení jednotlivých institucí do přípravy akademie	Projednání zapojení ÚSTR do projektu, sjednání dalších možných spoluprací v rámci programu
Sopoty, Polsko	20.–22. 8.	Petr Blažek		Účast na mezinár. literárním festivalu, účast na panelu <i>O Pražském jaru a srpnové okupaci Československa</i>	Reprezentace ÚSTR
Banská Bystrica, Slovensko	28.–30. 8.	Zdeněk Hazdra, Jan Vajskebr	MSNP	Účast na oslavách 71. výročí vypuknutí Slovenského národního povstání	Vzhledem k připravované dohodě o spolupráci bylo sjednáno další setkání odborných pracovníků obou institucí, kteří se zabývají problematikou druhé světové války jak na výzkumné, tak vzdělávací úrovni, reprezentace činnosti ÚSTR.
Berlín, Německo	30. 8.–5. 9.	Jan Zumr		Studium archiválií, zejména osobní složky příslušníků SS a spisy rozličných úřadů SS	
Varšava, Vratislav, Polsko	31. 8.–2. 9.	Jan Cholínský		Studium archiválií, natáčení rozhovorů s pamětníky o polském „kulatém stole“ v roce 1989, získání informací o polském exilu v letech 1945–1989, setkání s historiky, účast na diskusním semináři uspořádaném u příležitosti výročí vzniku odborového hnutí Solidarita	Prezentace ÚSTR, navázání kontaktů
Stockholm, Švédsko	3.–5. 9.	Markéta Doležalová	Ludwig Boltzmann Institut, Univerzita ve Stockholmu, Davis Center pro studium studené války	Účast na mezinár. konferenci <i>Evropská neutralita a Kreml během druhé světové války</i>	Reprezentace ÚSTR
Wöbbelin, Sachsenhausen, Oranienburg, Německo	4.–5. 9.	Jan Machala		Účast na odhalení pomníku v Muzeu a památníku koncentračního tábora Wöbbelin, návštěva Muzea a památníku koncentračního tábora Sachsenhausen, kde probíhala vzpomínková akce k 70. výročí vzniku speciálního tábora NKVD pro válečné zločince a politické odpůrce	Prezentace ÚSTR, výměna informací o čs. židovských vězních koncentračního tábora Sachsenhausen

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Drážďany, Německo	8. 9.	Kamil Činátl, Karina Hoření, Jaroslav Pinkas, Čeněk Pýcha, Vojtěch Ripka, Tereza Selmbacherová		Návštěva historického válečného muzea	
Amsterdam, Utrecht, Nizozemsko	9.–13. 9.	Karina Hoření	University of Utrecht	Účast na mezinár. konferenci <i>Teaching about perpetrators: Document, Media, Representations</i>	Prezentace metodiky pro práci s filmem Oddělení vzdělávání
Ludwigsburg Stuttgart, Německo	13.–19. 9.	Pavel Zeman		Studium archiválií a odborné zahraniční literatury	
Tallinn, Estonsko	15.–17. 9.	Jan Vondryška	Muzeum okupace v Tallinnu	Vernisáž výstavy <i>Praha objektivem tajné policie</i>	Předběžná domluva další spolupráce s Muzeem okupace v Tallinnu, rovněž domluveno pokračování výstavy v Rize v roce 2016.
Banská Bystrica, Slovensko	15.–17. 9.	Čeněk Pýcha	Muzeum SNP, Památník Terežín, Památník Lidice	Účast a prezentace ÚSTR na mezinár. konferenci <i>Vojna očima mladých</i> . Získávání nových kontaktů.	Přínosem byla výměna zkušeností z oblasti vzdělávání jak s pořádajícími institucemi, tak se školami. Do budoucna se počítá se spoluprací s Muzeem SNP v oblasti vzdělávání.
Berlín, Německo	16.–17. 9.	Libor Svoboda	Union der Opferbände Kommunistischer Gewaltherrschaft	Jednání o výstavě věnované přechodům československých občanů přes bývalou NDR na Západ a přechodům občanů bývalé NDR přes Československo do Rakouska a SRN	Přínosem by měla být výstava uskutečněná v roce 2017.
Berlín, Německo	18. 9.	Ondřej Matějka		Účast na konferenci <i>Der Aufbau Ost im mittelosteuropäischen Vergleich – eine Bilanz nach 25 Jahren</i> , vystoupení s úvodním příspěvkem k panelu <i>Wie weit beeinflusst die Auseinandersetzung mit der Vergangenheit die Entwicklungen in Deutschland und Europa heute?</i>	Reprezentace ÚSTR v kontextu středoevropských partnerů a aktuálních evropských debat
Sibiu, Rumunsko	23.–29. 9.	Jiří Urban	Lucian Blaga University Sibiu, The Institute for the Investigation of Communist Crimes and the Memory of the Romanian Exile Bucharest, Rom. Academy – Institute of History-Department for History of International Relations in Iasi, Johannes Gutenberg University Mainz	Přednesení referátu: <i>Disturb as a perception, resistance as a response: the introduction of communist politics in the East Bohemian rural area</i> na mezinár. konferenci <i>The Countryside and Communism in Eastern Europe: Perceptions, Attitudes, Propaganda</i>	

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Bratislava, Slovensko	25.–26. 9.	Čeněk Pýcha	FF UK Praha, občanské združení Nenápadní hrdinovia	Účast a organizace workshopu <i>Stopy paměti v Bratislavě</i> uskutečněného v rámci Historických dělen	Přínosem bylo zapojení veřejného prostoru do školní výuky o minulosti. Z akce vznikl videozáznam. Získané zkušenosti poslouží pro tvorbu metodiky <i>Využití veřejného prostoru ve výuce o minulosti</i> .
Kyjev, Ukrajina	26. 9.–2. 10.	Adam Hradilek	SBU ve Lvovské oblasti	Vyhledávání a kopírování archiválií NKVD, jednání o možné další spolupráci se SBU, účast na semináři <i>Využití orální historie ve vzdělávání pro ukrajinské učitele</i>	Přínosem byla dohoda o natáčení dokumentárního filmu, pokračování spolupráce s SBU ve Lvovské oblasti, prezentace řady orálněhistorických projektů realizovaných na českých školách.
Lvov, Ukrajina	29. 9.–2. 10.	Karina Hoření	Asociace pro mezinárodní otázky	Přednesení dvou přednášek <i>O cílech a metodách užití orální historie ve výuce</i>	Reprezentace činností ÚSTR
Halle, Německo	29. 9.	Přemysl Fialka, Martin Jindra		Fotografování hrobů na hřbitově a dohledávání materiálů a mapování reálií o Janu Parkánovi, duchovním Církve československé (husitské)	Materiály budou využity při přípravě publikace.
Brusel, Belgie	29.–30. 9.	Václav Tollar, Veronika Vopátková		Účast na dvoudenním workshopu k celoevropskému projektu <i>Dariah</i> .	Prověřování možnosti participace ÚSTR a ABS
Bratislava, Slovensko	30. 9.–1. 10.	Zdeněk Hazdra, Ondřej Petržílka, Světlana Ptáčníková	ÚPN, ABS, Ludwig Botzmann Institut pro výzkum následků války Graz – Wien – Klagenfurt, pobožka Raabs an der Thaya	Účast na konferenci <i>Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku v letech 1945–1989 III.</i>	Reprezentace činností ÚSTR
Bratislava, Slovensko	30. 9.–2. 10.	Milan Bárta, Jan Kalous, Petr Kopal, Libor Svoboda	Ludwig Botzmann Institut, ÚPN	Přednesení referátů <i>Vysunuté agenturní stanoviště (VAS) a jeho činnost v Rakousku</i> (A. Hradilek), <i>Útěk příslušníka čs. kontrarozvědky Jana Vlčka v roce 1954</i> (J. Kalous), <i>Agenti a emigranti. Rakouský střípek v mozaice negativní propagandy Československé televize v 70. a 80. letech</i> (P. Kopal), <i>Cesty opačným směrem</i> (L. Svoboda) na mezinár. konferenci <i>Činnost československých zpravodajských služeb v Rakousku 1945–1989 III.</i>	Bude vydána kolektivní monografie.
Budapešť, Maďarsko	1. 10.	Barbara Šabachová		Setkání s maďarskými partnery v rámci projektu <i>BIC 70: Behind Iron Curtains</i>	Stanovení harmonogramu projektu a povinností z něho vyplývajících. Výstupem projektu české strany budou nové pamětníky na internetovém portálu Paměť národa.
Bratislava, Slovensko	2.–3. 10.	Jaroslav Pinkas	Občanské združení Nenápadní hrdinovia	Účast na konferenci <i>Barbarstvo ducha VI.: konec války a jeho důsledky</i>	Prezentace výukových materiálů ÚSTR

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Alt Rehse, Německo	2.–4. 10.	Pavel Zeman	Arbeitskreises zur Erforschung der National-sozialistischen „Euthanasie“ und Zwangssterilisation	Přednesení referátu <i>Zwei Gruppen der „Euthanasie“ – Täter aus Böhmen: Aktuelle Forschungsstand</i> na mezinárodní konferenci <i>Täterforschung im Diskurs</i> . Studium odborné literatury.	Reprezentace ÚSTR
Košice, Bardejov, Prešov, Slovensko	6.–10. 10.	Pavel Kreisinger	Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košicích	Přednesení referátu <i>Českoslovenští Židé v australské emigraci za druhé světové války</i> na doktorandské konferenci v Košicích. Fotodokumentace pamětních desek, židovského hřbitova, synagog.	Reprezentace ÚSTR
Minsk, Gomel, Bělorusko	13.–15. 10.	Jaroslav Najbert	Asociace pro mezinárodní otázky (AMO), Regionální vzdělávací centrum v Gomelu	Lektorování semináře pro učitele dějepisu a občanské výchovy	
Bratislava, Slovensko	15. 10.	Jan Kalous	ÚPN	Účast na pracovním jednání redakční rady časopisu <i>Památ národa</i>	
Vídeň, Rakousko	18.–24. 10.	Jan Zumr		Studium archiválií	
Berlín, Německo	19.–20. 10.	Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Světlana Ptáčníková	ABS	Účast na setkání zástupců institucí sdružených v European Network of Official in Charge of Secret-Police Files, přednesení zprávy o činnosti ÚSTR a ABS	Prezentace činnosti ÚSTR, seznámení se s aktuálními aktivitami sdružených institucí a partnerů, diskuse o archivech tajných služeb ve východní Evropě, o jejich zpřístupnění a úloze v demokratických podmínkách, prohlídka Muzea Stasi
Kyjev, Ukrajina	20.–29. 10.	Adam Hradilek		Výběr a zajištění lokací natáčení dokument. cyklu <i>Čechoslováci v Gulagu</i> . Setkání s velvyslancem ČR a řed. Českého centra. Výběr a příprava dokumentů ve stát. archivech v Kyjevě. Obhlídka popraviště a masových hrobů.	Přínosem bylo zajištění natáčení dokumentárního cyklu <i>Čechoslováci v Gulagu</i> .
Budapešť, Maďarsko	20.–22. 10.	Muriel Blaive		Účast na konferenci <i>Boundaries of Contemporary History, Research Group for Social History, Faculty of Human Sciences, Pazmany Péter Katolikus Egyetem</i> za účelem reprezentace příspěvku <i>Memory, Politics, and Historiography: The Challenges of Writing the History of Communism in Today's Czech Republic</i>	Reprezentace ÚSTR
Berlín, Německo	1.–7. 11.	Jan Zumr		Studium archiválií	
Lvov, Kyjev, Žitomir, Stryj, Užhorod, Ukrajina	2.–13. 11.	Štěpán Černoušek, Adam Hradilek	Česká televize, Věznice NKVD, Archiv SBU	Natáčení dokumentárního cyklu <i>Čechoslováci v Gulagu</i>	Návštěva a zdokumentování míst spojených s represemi Čechů a československých občanů v období let 1918–1955 na západní Ukrajině pro dokumentární film <i>Čechoslováci v Gulagu</i>

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Bratislava, Slovensko	2.–4. 11.	Martin Jindra		Účast na mezinár. konferenci <i>Skryté působení církvi na Slovensku v letech 1948–1989</i> . Studium archiválií.	Nastudovaný materiál bude využit při přípravě publikace o umučených duchovních ČČS(H) během nacistické okupace.
Vídeň, Rakousko	2.–7. 11.	Petr Placák		Natáčení rozhovorů s účastníky symposií pořádaných laickou katolickou organizací Opus Bonum, které měly celoexilový charakter. Uspořádání „kulatého stolu“.	Přínosem byla konfrontace jednotlivých svědectví účastníků konference.
Debrecín, Maďarsko	2.–5. 11.	Vojtěch Ripka	Slovenské národní muzeum	Účast na mezinár. konferenci <i>International Holocaust Remembrance Association</i>	Setkání významných iniciativ ve vzdělávání a výzkumu
Tel Aviv, Haifa, Izrael	10.–26. 11.	Jan Horník		Natáčení rozhovorů s pamětníky	Získání potřebných materiálů
Budapešť, Maďarsko	11.–13. 11.	Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Ondřej Petržílka	NEB	Setkání se zástupci maďarského Výboru národní paměti, přednáška o šlechtě na českém území, debata o lustracích s maďarskými experty a akademiky	Podepsání dohody o spolupráci mezi ÚSTR, ABS a NEB. Účast na diskusích a přednáškách reflektujících nedemokratickou minulost obou zemí. Prohlídka maďarského Národního shromáždění a setkání s místopředsedou shromáždění panem Gerbelym Gulyásem.
Vídeň, Rakousko	11.–13. 11.	Alžběta Medková		Prezentace publikace <i>Ještě jsme ve válce</i> na mezinárodním knižním veletrhu <i>Buch Wien</i>	Navázány kontakty s možnými nakladateli za účelem vydání knihy v německém jazyce. Byla probírána možnost výstavy <i>Ještě jsme ve válce</i> ve Vídni a Salcburku.
New York, Filadelfie, Nová Karolína, USA	11.–23. 11.	Muriel Blaive, Jaroslav Najbert, Čeněk Pýcha, Jan Mervart, Veronika Tuckerová		Návštěva a studium literatury ve Veřejné knihovně v New Yorku. Přednesení veřejné prezentace na téma <i>Beyond Totalitarianism: Politics and the Memory of the Communist Past in Eastern Europe</i> . Účast na přednášce a kulatém stole pro studenty s prof. Jill Massino a prof. Johnem Coxem (oba z University of North Carolina-Charlotte) na téma <i>Refugees and Immigration in Europe and the Americas: Issues of Integration and Assimilation</i> . Účast na konferenčních diskusních panelech na téma <i>Art as an Approach to Reality in State Socialist Czechoslovakia: Media, Memory, Identity and Anatomy of an Absence: The Missing Musealization of Communism</i> . Prohloubení intenzivní spolupráce se zástupci vědeckých institucí.	Studium odborné literatury o politice paměti a vyrovnávání se s komunistickou minulostí v Čechách i v ostatních zemích bývalého východního bloku, aktivní reprezentace ÚSTR, prohlubování vztahů se zástupci vědeckých institucí za účelem možné budoucí spolupráce
Košice, Slovensko	12.–14. 11.	Petr Placák		Účast na přednášce <i>O úloze komunistické propagandy po roce 1945</i> na mezinár. festivalu <i>Matrioschka</i> . Prezentace knihy <i>Gottwaldovo Československo jako fašistický stát</i> . Účast na debatě o 17. listopadu 1989.	Smyslem cesty bylo přitáhnout pozornost mladých lidí k reflexi doby před listopadem 1989.

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Bratislava, Slovensko	13.–16. 11.	Zdeněk Hazdra, Petr Zeman	ÚPN, ABS, Občanské sdružení Krásny Spiš, Muzeum Slovenského národního povstání	Účast na <i>Festivalu slobody</i> , na mši svaté za oběti totalitních režimů konané v kostele Nejsvětějšího Spasitele, předávání slavnostních ocenění osobnostem, které se zasloužily o obnovu svobody a demokracie na Slovensku, resp. v bývalém Československu	Předání slavnostního ocenění, podepsání dohody o vzájemné spolupráci, která má za cíl získat pro výzkumné účely uvedených institucí kopie materiálů z kartotéky evidence čs. válečných zajatců na území někdejšího Sovětského svazu, která se nachází v Ruském státním vojenském archivu v Moskvě
Filadelfie, Oklahoma City, USA	17.–30. 11.	Jaroslav Najbert, Čeněk Pýcha	Association for Slavic, East European and Eurasian Studies, Library of Congress, United States Holocaust Memorial Museum, Oklahoma State University, George Washington University, National Archive	Přednesení příspěvku <i>From Happy Illusion to Memory: Representations of Collectivization in Czechoslovak Film</i> (J. Najbert), <i>Pieces of Art as Media of Memory in State Socialist Czechoslovakia</i> (Č. Pýcha) na mezinár. konferenci <i>Association for Slavic, East European and Eurasian Studies</i>	Analýza kurikulárních dokumentů, edukačních pomůcek a vzdělávacích obsahů při výuce dějepisu; dále prezentace ÚSTR
Berlín, Německo	29. 11.–5. 12.	Pavel Zeman		Studium archiválií a odborné literatury	
Vídeň, Rakousko	29.–30. 11.	Muriel Blaive		Účast na konferenci <i>Mapping Memories</i> . Účast na přednášce s Jochenem Hellbackem (Rutgers University, USA), Yaroslavem Hrytsakem (Ukrajinská katolická univerzita Lvov, Ukrajina), Virgiliu Birlădeanu (Moldavia State University, Moldávie), Ekaterinou Makhotinou (Ludwig-Maximilians-Universität v Mnichově, Německo) a Alexejem Millerem na téma <i>Glue or solvent? Memory politics and the future of Europe. How are historical narratives instrumentalized in the post-Soviet region?</i> Účast na workshopech na téma <i>Europe 1939–1945: Transnational memory discourses on occupation, resistance and collaboration a Holocaust and Gulag as European-wide Realms of Memory</i> .	Reprezentace ÚSTR v diskusních panelech konference, navazování spolupráce a konzultace s historiky
Brusel, Belgie	29.–30. 11.	Václav Tollar	IPN	Účast na <i>Dariah Workshop</i>	Získávání potvrzených informací z celoevropského projektu Dariah, posílení možnosti spolupráce na projektu na základě budování nového „metadata repository“
Budapešť, Maďarsko	30. 11.–2. 12.	Vojtěch Ripka	Europejskie Centrum Solidarności, Visegrádský fond	Účast na pracovním jednání výboru pro <i>Solidarity Academy 2016 International Holocaust Remembrance Alliance</i> . Jedná se o mezinárodní vzdělávací projekt pro novináře a analytiky.	Precizace programu a výběr uchazečů
Bratislava, Slovensko	1.–3. 12.	Lucie Špinková, Adam Zitek		Studium archiválií	

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské instituce/osoby	Obsah	Přínos
Vratislav, Polsko	3.–5. 12.	Michal Šmíd	Ošrodek Pamięć i Przyszłość	Prezentace projektu <i>Paměť národa</i> na mezinárodní konferenci <i>Oral History – usage and methodology</i>	Seznámení pořadatelů s činností ÚSTR a předání některých publikací ÚSTR
Paříž, Francie	3.–6. 12.	Muriel Blaive		Účast na schůzi k projektu <i>LABEX</i> na téma <i>The Criminalisation of Dictatorial Pasts in Europe and in Latin America: A Global Perspective</i> . Setkání s režisérkou Anne Poirer a s prof. Soniou Combe.	Setkání s režisérkou Anne Poirer za účelem projednání možnosti budoucí spolupráce ve věci reflexe reakcí ve visegrádských zemích na aktuální uprchlickou krizi. Setkání s prof. Soniou Combe za účelem spolupráce a účasti na vědeckém semináři, který ÚSTR pořádá. Dále setkání s kolegyněmi Anne Bazin (Sciences Po Lille), Catherine Perron (CERI) a Nadège Ragaru (CERI). Projednání možnosti uspořádání společných panelů na příští ASEES nebo GSA.
Basilej, Pfäffikon, Švýcarsko	4.–6. 12.	Zdeněk Hazdra	Československý spolek Domov v Basileji, Galerie Krause	Přednáška na téma <i>Šlechta ve službách Masarykovy republiky</i> a beseda o činnosti ÚSTR a ABS	Reprezentace ÚSTR
Německo	6.–12. 12.	Jan Machala, Jan Zumr, Stanislava Vodičková	Collegium Carolinum, Archiv Památníku koncentračního tábora Dachau	Setkání s historiky z Collegia Carolina. Návštěva knihovny. Studium archiválií v Archivu Památníku koncentračního tábora Dachau.	Získání informací a fotografií, které se týkají vězňů z čs. duchovních. Tvorba rešerší týkající se vysídlení německých řádů, řeholí a diecézních kněží z Československa po r. 1945. Získání kopií dokumentů z pozůstalosti P. E. Allebroda. Převoz knihovny z pozůstalosti P. Bergmanna do ÚSTR. Sjednání spolupráce na výstavě, která bude zaměřena na osudy příhraničních klášterů v průběhu 20. století.
Berlín, Německo	8. 12.	Ondřej Petržílka		Převoz výstavních bannerů za účelem instalování výstavy v rámci mezinár. konference <i>Historie versus propaganda</i>	
Brusel, Belgie	8.–10. 12.	Václav Tollar		Účast na hlavní části workshopu k celoevropskému projektu Dariah (www.dariah.eu), který buduje digitální výzkumnou infrastrukturu pro humanitní vědy skrze zapojení co největšího počtu institucí – držitelů digitálních sbírek.	Snaha o zapojení se do spolupráce, a to zejména budováním nového „metadata repository“
Mnichov, Německo	9.–12. 12.	Jan Machala		Návštěva Collegia Carolina, Archivu Památníku KT Dachau, setkání s prof. Manfredem Probstem a prof. Adolfem Hamplem	Získání písemných dokladů z pozůstalosti Eduarda Allebroda. Dohoda o převozu části knihovny z pozůstalosti Pavla Bergmanna do knihovny ÚSTR. Sjednání spolupráce na výstavě, která bude zaměřena na osudy klášterů v pohraničí v průběhu 20. století. Studium literatury, pořízení kopií dokumentů od prof. Probsty.

Zahraniční služební cesty 2015

Místo	Termín	Účastníci za ÚSTR	Partnerské institute/osoby	Obsah	Přínos
Mnichov, Německo	11. 12.	Ondřej Matějka		Jednání s prof. Adolfem Hampelem, katolickým teologem a historikem o spolupráci při zpracovávání martyrologie německých katolických kněží z českých zemí a případně při zpracování výstavy, která by se tohoto tématu částečně dotýkala, a dále o možnosti zpřístupňování souvisejících archivních pramenů. Jednání s prof. Martinem Schulze Wesselem, ředitelem Collegia Carolina, o spolupráci při přípravě konference <i>Jáchymov ve 20. století – místo paměti českých dějin</i> .	Projednání možné vzájemné spolupráce v rámci martyrologie německých katolických kněží z českých zemí, projednání vědecké spolupráce mezi ÚSTR a Collegiem Carolinem v souvislosti s výzkumem dějin Jáchymovska.
Berlín, Německo	14. 12.	Ondřej Petržilka		Odvoz výstavních bannerů po ukončení mezinárodní konference <i>Historie versus propaganda</i>	

Přibližně dva miliony korun k rozpočtu, se kterým v roce 2016 bude hospodařit Ústav pro studium totalitních režimů, přibudou z grantů. V historii Ústavu se soustavná snaha získávat grantové peníze datuje teprve od roku 2013. Novinkou roku 2015 bylo využití výzkumných grantů.

Grantová agentura České republiky (GA ČR) rozhodla podpořit tříletý projekt *Vládnoucí a ovládaní v Československu a Polsku (1945–1968)*, na kterém se podílí také Fakulta humanitních věd Univerzity Karlovy. Projekt se pouští do citlivě vnímaného tématu – složitého vzájemného vztahu mezi vládnoucími komunisty a tehdejší veřejností. Komunisté, citliví na „názor lidu“, totiž své vládnutí dovedně legitimizovali a veřejnost se s ním smiřovala zpravidla víc, než si přiznávala. Řešitelé projektu chtějí analyzovat jak dobové archivy politbyra, StB či dalších institucí, tak existující bibliografii (historické studie a svědectví) o komunistickém období. Využijí i metody orální historie a chtějí nastolit kritický soubor mezníků a orientačních bodů pro budoucí výzkum.

Technologická agentura ČR (TA ČR) rozhodla podpořit dvouletý projekt *Inovace výuky dějepisu: vývoj digitální aplikace*. Cílem projektu je kromě jiného vývoj softwarové aplikace, která by moderním způsobem podpořila výuku dějepisu. Umožní totiž tvořivě pracovat s prameny a posílit u žáků jejich historickou gramotnost. V projektu, jehož součástí je historicko-didaktický výzkum role učebnice dějepisu v pedagogické praxi, se spojují nejnovější digitální technologie s principy moderní didaktiky. Vedle softwaru vznikne i metodická příručka a obojí bude on-line přístupné pro výuku a k využití při inovaci učebnic. Na projektu spolupracují také ČVUT, Nakladatelství Fraus, Univerzita Karlova, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR a Židovské muzeum v Praze.

Ministerstvo kultury v programu NAKI sice nepodpořilo žádný projekt, který podával ÚSTR pod svou hlavičkou, ale podpořilo společný projekt garantovaný Západočeskou univerzitou – *Systém pro trvalé uchování dokumentace a prezentaci historických pramenů z období totalitních režimů*. Jeho hlavním cílem je výzkum a vývoj softwarových nástrojů, které umožní trvale uchovat a zpřístupňovat historické prameny získané v rámci dokumentační činnosti Ústavu. Díky projektu vznikne nástroj pro integrovaný archiv nahrávek, dokumentů a fotografií přístupný on-line, jež bude možné prohledávat podle různých aspektů (konkrétní obsah nahrávek, jméno a ostatní životopisné údaje pamětníka, časové období, ke kterému se dokument vztahuje, apod.). V rámci projektu bude pro účely předvedení a ověření funkčnosti vyvinutých softwarových nástrojů zpracováno minimálně 1 000 hodin záznamu audionahrávek rozhovorů a výpovědí, které vznikly v rámci dokumentační činnosti ÚSTR v rozmezí let 2008–2015, a 50 000 textových a obrazových dokumentů. Audionahrávky obsahují bilanční rozhovory s pamětníky totalitních režimů v Československu.

Visegrádský fond podpořil projekt *Středoevropská mapa Gulagu*. Jeho nositelem je občanské sdružení Gulag.cz, s nímž ÚSTR velmi úzce spolupracuje, a dalšími partnery jsou polský IPN a sdružení Pamięć i Przyszłość, dále maďarské sdružení Némethkor a slovenské Post Bellum. Jedná se o plán, jak vytvořit interaktivní mapu sovětských represí a implementovat do ní jednotlivé příběhy pamětníků.

Příloha č. 16a) – Akvizice a delimitace archiválií a archivních souborů – plánované vnější

Akvizice a delimitace archiválií a archivních souborů – plánované vnější							
Oddělení	Popis	Termín	Poznámka k průběhu	Získaných bm	Odeslaných bm	Získaných UJ (karton, balík atd.)	Odeslaných UJ (karton, balík atd.)
1. oddělení	Delimitace archiválií vzniklých činností Úřadu na ochranu ústavy a demokracie (ÚOOÚ), Federálního ministerstva národní obrany (FMNO) a Vojenského obranného zpravodajství (VOZ) / včetně jejich právních předchůdců a nástupců/ po rozhodném datu 15. 2. 1990 příslušným institucím.	průběžně	Protokol o předání archivních materiálů vzniklých činností ZS GŠ ČSLA ze dne 21. 9. 2015.		0,11 bm		1 karton
	Přejímka archiválií bývalé Správy vyšetřování Státní bezpečnosti a krajských útvarů StB od soudů a státních zastupitelství a jejich archívy.	průběžně	Nebyly převzaty nové archiválie.				
	Vypracování protokolů o provedení skartačního řízení.	průběžně	počet protokolů	0			
2. oddělení	Delimitační a skartační řízení u útvarů Policie ČR. Přejímka a řádná kontrola archiválií předaných útvary Cizinecké policie ČR.	podle možností v návaznosti na uvolnění prostor	Neprobíhalo z důvodu neuvolnění prostor.				
	Vypracování protokolů o provedení skartačního řízení.		počet protokolů	0			
3. oddělení	Vypracování protokolů o provedení skartačního řízení.	průběžně	počet protokolů	8			

[illegible]

Příloha č. 17 – Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů

Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů					
Oddělení	Popis	Termín	Celkový rozsah	Rozsah zpracování	Poznámka
1. oddělení	Zpracovávání podkladů pro archivní pomůcku – fond Zpravodajská správa Generálního štábu ČSLA – operativní svazky (NAD 582).	31. 12. 2015	2516 kartonů	200 kartonů	
	Zpracovávání podkladů pro archivní pomůcku – Zpravodajská správa Generálního štábu ČSLA – neoperativní část (část fondu NAD 583).	31. 12. 2015	400 kartonů	100 kartonů	Zpracování zkomplikovalo množství dokumentů, které bylo v důsledku zvolené šíře popisu nutno přeložit, a vyšší množství nutně vnitřní manipulace s archiváliemi. Díky tomu je postupně tvořen kvalitní soupis, který bude do budoucna dostatečným podkladem pro inventář.
	Zpracovávání podkladů pro archivní pomůcku – MTH (materiály trvalé hodnoty) I. správy MV (část fondu NAD 595 I. správa SNB – operativní svazky).	31. 12. 2015	459 kartonů	100 kartonů	Zpracování si vyžádalo vyšší podíl vnitřní manipulace. Navíc MTH jsou zpracovávány průběžně, při zpřístupňování k badatelským žádostem.
	Zpracovávání podkladů pro archivní pomůcku – fond Agenturní svazky (NAD 36).	31. 12. 2015	400 kartonů, 86 kartotéčních krabic	200 kartonů	Úkol byl odložen s ohledem na přetrvávající nedostatečné prostorové podmínky. Zpracovány jen přístupné kartotéční krabice.
	Zpracovávání podkladů pro archivní pomůcku – fond Svazková agenda Správy zpravodajské techniky (NAD 245) – vytvoření soupisu archivních čísel, příprava pro databázové zpracování.	31. 12. 2015	cívky		Bylo nově digitalizováno 14 ks filmových pásů, nalezených v průběhu generální inventury. Příprava pro databázové zpracování, dokončeno vyjma nově hledaných cívek. Soupis archivních čísel hotov u 186 cívek.
	Přidělení nových signatur archiváliím fondu Správy sledování MV (NAD 238) – pokračování.	31. 12. 2015	650 kartonů	200 kartonů	Nové signatury jsou přidělovány jak systematicky, tak při předkládání a zpřístupňování do badatelen.
	Průzkum, uspořádání a soupis archiválií fondu Skartační komise – MV (NAD 241), Ústí nad Labem (NAD 243), České Budějovice (NAD 244), Hradec Králové (NAD 252), Plzeň (NAD 253), Ostrava (NAD 254) včetně přípravy na digitalizaci.	31. 12. 2015	42 kartonů	20 kartonů	V průběhu roku se práce soustředila především na dohledávání archiválií, které svým charakterem spadají do fondů skartačních komisí. Jedná se o časově velmi náročnou činnost. Proto byla prozatím pozastavena příprava na databázové zpracování a rovněž další příprava na digitalizaci.
	Dokončení archivních pomůcek u fondů Vyšetřovací spisy (NAD 29) a Objektové svazky (NAD 34), příprava úvodního listu, popisů, titráže, úvodu, vytvoření verze pro tisk a publikování na webových stránkách Archivu.	31. 5. 2015	průběžně		Vyhotovena archivní pomůcka k dílčí částem fondu V-LB, V-LV, před dokončením je V-ČB a V-Plzeň. Bylo nutno udělat korekturu vzhledem k výsledkům GI. Rovněž byly zjištěny zásadní překlepy při prepisech archivních protokolů.
	Skartační protokoly VKR – osobní svazky (část fondu III. správy SNB – operativní svazky v rámci NAD 426) – vytvoření soupisu, kontrola digitalizace, následné zařazení do lustračního systému.	31. 12. 2015	9 kartonů	2 kartony	V průběhu roku úkol přehodnocen a rozšířeno množství vypisovaných údajů, aby lépe vyhovovalo budoucímu zařazení do lustračního systému.

Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů

Oddělení	Popis	Termín	Celkový rozsah	Rozsah zpracování	Poznámka
1. oddělení	Verifikace soupisu k části fondu Zpravodajská správa Generálního štábu ČSLA – neoperativní část, tzv. balíkový fond (část fondu NAD 583).	31. 12. 2016	300 kartonů	300 kartonů	Dokončena kompletní verifikace.
2. oddělení	Dokončení zpracování fondu IV. správy SNB – Správa sledování (NAD 38), příprava archivní pomůcky pro publikování na webových stránkách Archivu.	30. 9. 2015	včetně přírůstků cca 144 kartonů	109 kartonů	Zbývá cca 30 kartonů.
	Zpracovávání fondu X. správy SNB v souvislosti s redigitalizací, vytvoření archivní pomůcky, příprava pro publikování na webových stránkách Archivu.	průběžně	včetně přírůstků 177 kartonů, 2 kart., 23 balíků	162 kartonů	Zbývá cca 40 kartonů.
	Zpracování jmenného rejstříku k evidenci emigrantů a navrátilců (tzv. EMAN – součást NAD 37). Dokončení zpracování části fondu a vytvoření podkladu pro elektronickou evidenci a základ archivní pomůcky.	31. 10. 2015		10 146 záznamů	
	Zpracování části přírůstku Muzea Policie ČR (NAD 768) – písemnosti – do podoby archivní pomůcky.	31. 12. 2015	cca 118 kartonů	115 kartonů	
3. oddělení	Vytvoření archivních pomůcek pro fondy některých oddělení StB v Jihomoravském kraji.	31. 12. 2015			Proběhl přepis stávajících seznamů písemností a byla dokončena příprava na pořádání. Vytvoření manipulačních seznamů odloženo na dobu po dokončení specializovaného programu archivní správy.
	Příprava na pořádání nových přírůstků fondu KS SNB Hradec Králové (rozdělení jednotlivých přírůstků dle org. struktury).	31. 12. 2015	256 bal./30,79 bm	256 bal./30,79 bm	Příprava dokončena. Vytvoření manipulačních seznamů po dokončení specializovaného programu archivní správy.
	Pořádání fondu 19. děčínské pohraniční brigády (NAD 211).	od počátku 2. pololetí 2015, průběžně	60 kartonů	40 kartonů	Provedena pouze kontrola dosavadních rejstříkových hesel, jinak nepokračováno z důvodů práce obou pracovníků agentury VMV na stanoviscích.
	Provedení oprav v pomůcce k fondu 7. brigády PS Sušice (NAD 206) a příprava pro publikování na webových stránkách Archivu.	30. 5. 2015			Byly provedeny opravy a korektury rejstříkových hesel. Započato zpracování inventáře.
	Porovnávání souboru osobních evidenčních karet (11,5 bm) fondu HS PS OSH s databází osobních evidenčních karet.	od počátku 2. pololetí, průběžně	11,5 bm	1,89 bm/2.264 ks	
	Kontrola a případná oprava evidencí personálního depozitáře – fond Personální spisy příslušníků MV (2836 bm).	průběžně	2836 bm	545 kart./65,4 bm	Zkontrolované ročníky 1962–1972 postoupeny k zanesení do lustračního systému.
	Průzkum neuspořádaného materiálu k personální agendě MV	31. 12. 2015	(cca 20 bm)	34 kart./4,08 bm	Vyčleněny materiály k event. doplnění personálních spisů, materiály příslušníků nar. před r. 1910 a materiály k vyřazení.

Zpracovávání a zpřístupňování archivních souborů

Oddělení	Popis	Termín	Celkový rozsah	Rozsah zpracování	Poznámka
3. oddělení	Kontrola a doplňování spisů o fondech vojsk MV.	průběžně			Provedeno u 35 fondů (EL NAD: 39–54, 89–100, 212–215, 217, 218, 220).
	Vkládání údajů z přírůstků personálních spisů do evidencí personálního depozitáře.	průběžně	694 ev. č./13,25 bm	694 ev. č./13,25 bm	
6. oddělení	Přepisy inventářů – nový úkol.	průběžně	110 knih	70 000 záznamů	Nově vzniklý úkol v průběhu roku.
	Analýza obsahu současného řešení elektronických vyhledávacích systémů Archivu a následná úprava těchto systémů.	30. 6. 2015	zpráva o výsledku		Zjištěny dvě nezávislé datové sady, jejichž obsah se jen částečně překrývá. Vzhledem k tomu, že obsah hlavního lustračního systému tak měl značné deficity dat, a zároveň bylo možno tento deficit z velké míry sanovat přidáním všech dat z druhé (internetové) sady, byla situace řešena ve druhé polovině roku 2015 tímto zásahem. Lustrační systém v tomto ohledu obsahuje kompletní používaná data.
	Analýza nových zdrojů dat (především úplnosti přepisu archivních a registračních protokolů a jejich následné zařazení do vyhledávacích systémů).	průběžně	zpráva o výsledku		Dokončena analýza několika protokolujících jednotek, úkol je značně rozsáhlý, přerušeno z důvodu prací na vývoji a nasazení nového lustračního systému.
	Tvorba metodik pro přepisy datových zdrojů.	průběžně	zpráva o výsledku		Tvořeny metodiky dle požadavků jednotlivých oddělení.
	Příprava sjednocení vyhledávacích systémů Archivu, analýza potřeb (ve spolupráci s Ústavem).	30. 10. 2015	zpráva o výsledku		Odloženo z důvodu vývoje a nasazení nového lustračního systému.
	Realizace nového informačního systému lustrací – nový úkol.	31. 12. 2015	zpráva o výsledku		Úkol vyvstal na základě analýzy chyb stávajícího lustračního systému Lustrace 48.
	Spolupráce s archivními odděleními při tvorbě elektronických verzí archivních pomůcek.	průběžně	zpráva o výsledku		Předané datové zdroje k manipulačním soupisům byly zpracovány pro publikaci na webu Archivu.
	Úprava řazení digitalizovaných archiválií v novém prostředí Elektronického archivu.	průběžně cca od května 2015	zpráva o výsledku		Realizován vývoj aplikace vzdáleného přístupu na www.ebadatelna.cz. Koncem roku započato interní testování.

Činnost badatelny Siwecova								
Oddělení	Popis	Měsíc	Počet badatelů	Badatelské návštěvy	Počet připravených inventárních jednotek/ signatur	Počet předložených inventárních jednotek/ signatur	Z toho digitalizovaných	Vydaných CD + DVD
1. oddělení	Zajištění komplexních služeb badatelům, vyřizování badatelských žádostí; zpřístupňování a evidence archiválií předložených badatelům; vedení evidence badatelských listů, badatelských návštěv a evidence archiválií zapůjčených z jednotlivých oddělení Archivu (včetně kontroly zapůjčených a vrácených archiválií, reversů, termínů); vyhotovování ověřených kopií archiválií pro badatele, pro orgány státní správy a další instituce.	leden	79	95	Celkový souhrn:	526	289	22
		únor	92	120		616	494	49
		březen	91	138		606	343	38
		duben	39	100		368	225	25
		květen	55	98		518	356	32
		červen	56	97		630	369	45
		červenec	53	89		649	472	62
		srpen	65	72		431	330	36
		září	54	120		583	393	71
		říjen	60	96		417	253	29
		listopad	58	102		467	343	83
		prosinec	64	86		480	329	30
		Celkem	766	1213	cca 8250	6291	4196	522

Činnost badatelny Struha								
Oddělení	Popis	Měsíc	Počet badatelů	Badatelské návštěvy	Počet připravených inventárních jednotek/ signatur	Počet předložených inventárních jednotek/ signatur	Z toho digitalizovaných	Vydaných CD + DVD
2. oddělení	Zajištění komplexních služeb badatelům, vyřizování badatelských žádostí; zpřístupňování a evidence archiválií předložených badatelům; vedení evidence badatelských listů, badatelských návštěv a evidence archiválií zapůjčených z jednotlivých oddělení Archivu (včetně kontroly zapůjčených a vrácených archiválií, reversů, termínů); vyhotovování ověřených kopií archiválií pro badatele, pro orgány státní správy a další instituce	leden	93	148	Celkový souhrn:	1753	384	26
		únor	95	201		2107	748	62
		březen	82	198		1914	535	49
		duben	99	230		1651	546	58
		květen	45	150		1198	443	38
		červen	47	177		1874	970	64
		červenec	25	113		1322	489	15
		srpen	76	211		2391	554	33
		září	66	261		2855	1066	63
		říjen	32	246		3160	1162	31
		listopad	59	304		2898	1186	49
		prosinec	43	226		2108	826	57
		Celkem	762	2465	cca 27 900	25 231	8909	545

Činnost badatelny Kanice

Oddělení	Popis	Měsíc	Počet badatelů	Badatelské návštěvy	Počet připravených inventárních jednotek/ signatur	Počet předložených inventárních jednotek/ signatur	Z toho digitalizovaných	Vydaných CD + DVD
3. oddělení	Zajištění komplexních služeb badatelům, vyřizování badatelských žádostí; zpřístupňování a evidence archiválií předložených badatelům; vedení evidence badatelských listů, badatelských návštěv a evidence archiválií zapůjčených z jednotlivých oddělení Archivu (včetně kontroly zapůjčených a vrácených archiválií, reversů, termínů); vyhotovování ověřených kopií archiválií pro badatele, pro orgány státní správy a další instituce.	leden	28	39	Celkový souhrn:	263	73	10
		únor	25	57		1872	123	13
		březen	26	56		702	195	17
		duben	21	46		408	48	5
		květen	14	39		374	49	10
		červen	19	49		745	193	19
		červenec	15	34		531	134	25
		srpen	5	23		330	76	5
		září	19	40		839	126	7
		říjen	17	38		543	241	14
		listopad	11	48		615	160	14
		prosinec	10	32		580	58	7
		Celkem	210	501	8900	7802	1476	146

Činnost badatelen Kanice

Oddělení	Popis	Měsíc	Počet badatelů	Badatelské návštěvy	Počet připravených inventárních jednotek/ signatur	Počet předložených inventárních jednotek/ signatur	Z toho digitalizovaných	Vydaných CD + DVD
Celkem	Souhrn všech badatelen ABS.	leden	200	282	Celkový souhrn:	2542	746	58
		únor	212	378		4595	1365	124
		březen	199	392		3222	1073	104
		duben	159	376		2427	819	88
		květen	114	287		2090	848	80
		červen	122	323		3249	1532	128
		červenec	93	236		2502	1095	102
		srpen	146	306		3152	960	74
		září	139	421		4277	1585	141
		říjen	109	380		4120	1656	74
		listopad	128	454		3980	1689	146
		prosinec	117	344		3168	1213	94
		celkem	1738	4179	45 050	39 324	14 581	1213

Úřední činnost Archivu					
Oddělení	Popis	Počet žádostí	Vyřízených anotací/ stanovisek	Počet osob	Poznámka
1. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a zákona č. 107/2002 Sb. a zvláštních zákonů; vyřizování úředních žádostí.	1886			
	Vyřizování agendy NBÚ – zpracovávání anotací.		241	1073	
2. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a zvláštních zákonů; vyřizování úředních žádostí.	609			
	Vyřizování úředních žádostí agendy zákonů č. 255/1946 Sb. a č. 357/2005 Sb.		9		
	Vyřizování agendy státního občanství.		201	258	V roce 2014 celkem 115 žádostí.
3. oddělení	Vyřizování badatelských a úředních požadavků podle zákona č. 499/2004 Sb. a dalších zvláštních zákonů.	621			
	Vyřizování agendy řidičských průkazů.		82		

Agenda lustrační												
Oddělení	Popis	Měsíc	Počty úředních žádostí									
			NBÚ	MV – bezp. odbor	ÚZSI	ÚDV	MO – vojenské zprav.	Policie ČR	BIS	Vězeňská služba	Ostatní	Celkem
6. oddělení	Vyhledávání v databázích Archivu bezpečnostních složek v rámci vyřizování požadavků státních úřadů dle příslušných právních předpisů (zákony č. 181/2007 Sb., č. 499/2004 Sb., č. 140/1996 Sb., č. 412/2005 Sb., č. 451/1991 Sb., č. 279/1992 Sb.).	leden	24	8	8	9	4	0	5	0	35	93
		únor	22	6	5	9	1	1	7	0	24	75
		březen	27	10	6	8	2	0	14	0	42	109
		duben	21	9	9	4	1	0	6	0	34	84
		květen	23	10	7	0	0	2	10	0	40	92
		červen	23	10	6	1	1	1	12	0	36	90
		červenec	25	8	6	4	1	1	5	0	21	71
		srpen	19	7	6	4	2	0	8	0	28	74
		září	23	10	4	2	2	1	5	0	42	89
		říjen	25	6	5	6	1	1	4	0	43	91
		listopad	22	10	3	5	1	4	0	0	37	82
		prosinec	21	7	6	0	2	0	6	0	20	62
		Celkem	275	101	71	52	18	11	82	0	402	1012
		Měsíc	Počty lustrovaných jmen – úřední žádosti									
			NBÚ	MV – bezp. odbor	ÚZSI	ÚDV	MO – vojenské zprav.	Policie ČR	BIS	Vězeňská služba	Ostatní	Celkem
		leden	335	314	166	13	36	0	12	0	274	1150
		únor	425	200	59	23	11	1	8	0	169	896
		březen	323	466	123	13	35	0	42	0	371	1373
		duben	250	289	109	7	15	0	14	0	322	1006
		květen	266	418	129	0	0	3	19	0	401	1236
		červen	315	280	77	3	31	2	14	0	350	1072
		červenec	249	224	135	16	24	1	5	0	150	804
		srpen	245	297	90	6	5	0	12	0	199	854
		září	277	249	151	2	4	1	5	0	256	945
		říjen	254	268	178	6	18	1	5	0	286	1016
		listopad	203	272	74	23	19	6	0	0	274	871
		prosinec	245	123	156	0	45	0	7	0	157	733
		Celkem	3387	3400	1447	112	243	15	143	0	3209	11 956

6. oddělení	Vyhledávání pro agendu 262	Měsíc	Počet žádostí	Počet prověřovaných osob
Vyhledávání v databázích Archivu bezpečnostních složek v rámci vyřizování agendy zákona č. 262/2011 Sb.	leden	18	24	
	únor	15	20	
	březen	14	15	
	duben	17	20	
	květen	14	16	
	červen	10	11	
	červenec	15	16	
	srpen	16	18	
	září	20	23	
	říjen	12	14	
	listopad	13	14	
	prosinec	8	10	
	Celkem	172	201	
Vyhledávání pro badatele	Měsíc	Počet žádostí	Počet prověřovaných osob	
Vyhledávání v databázích Archivu bezpečnostních složek v rámci vyřizování požadavků badatelské veřejnosti.	leden	249	786	
	únor	137	427	
	březen	198	743	
	duben	144	523	
	květen	167	562	
	červen	151	522	
	červenec	155	637	
	srpen	143	526	
	září	139	567	
	říjen	174	561	
	listopad	184	778	
	prosinec	59	258	
	Celkem	1900	6890	

2. oddělení	Vyhledávání v kartotékách 2. oddělení – počet lustrovaných jmen	Měsíc	Badatelské žádosti	Agenda 262	Agenda státního občanství	Celkem
Vyhledávání podkladů v kartotékách k fondům Studijního ústavu MV, v kartotékách Ochrany státního tajemství, Vystěhovalců a emigrantů.		leden	838	58	32	928
		únor	624	61	60	745
		březen	742	96	62	900
		duben	878	59	52	989
		květen	646	68	39	753
		červen	676	59	78	813
		červenec	858	32	38	928
		srpen	652	46	87	785
		září	852	71	28	951
		říjen	784	42	62	888
		listopad	1057	45	29	1131
		prosinec	293	27	20	340
		Celkem	8900	664	587	10 151

Celkový přehled agendy 262						
Popis	Měsíc	Ve stadiu lustrací, vyhledávání a přípravy archiválií pro digitalizaci	Zaevidováno nových žádostí (1. 1. 2015. – 31. 12. 2015)	Připraveno pro psaní (počet odborných stanovisek)	Počet odeslaných odborných stanovisek na MO	Z toho odborná stanoviska vypracovaná pracovníky Ústavu pro Archiv
Statistika zpracovaných stanovisek agendy zák. č. 262/2011 Sb. v ABS.	leden	1131	9	300	42	1
	únor	1124	14	270	61	
	březen	1110	10	210	74	
	duben	1110	28	180	67	
	květen	1079	27	180	54	
	červen	1038	17	180	60	
	červenec	1000	8	180	56	
	srpen	1000	18	120	54	
	září	1022	5	90	81	6
	říjen	943	9	60	88	9
	listopad	900	9	35	77	4
	prosinec	825	9	10	67	12
	Celkem		163		781	32
Poskytování součinnosti pracovníkům oddělení agendy zákona č. 262/2011 Sb. při zpracování odborných stanovisek, vypalování nosičů s kopiemi archiválií pro potřeby MO.	Vypáleno CD/DVD	766 CD a 978 DVD				

Příloha č. 22 – Digitalizace – příprava a kontrola

Digitalizace – příprava a kontrola					
Oddělení	Popis	Termín	Fond (část fondu)	Připraveno/zkontrolováno kartonů/i. j.	Poznámky k průběhu
1. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci.	průběžně (ÚSTR)	záznamní listy VKR	15 kart./1595 i. j.	
		průběžně	MNB	7 kart./5 i. j.	
		31. 8. 2015	tematická kartotéka vyšetřovacích spisů	38 kartonů/1 i. j.	
		31. 8. 2015	kartotéka Vyhodnocení vyšetřovacích spisů	8 kartonů/1 i. j.	
		31. 8. 2015	tematická kartotéka objektových svazků	1 karton	Probíhá paginace.
		31. 12. 2015	fondy skartační komise kontrarozvědky	20 kartonů	
	Zajišťování ostatních průběžných požadavků na digitalizaci archiválií (Ústav k výstavním, publikačním a vzdělávacím projektům, agenda zákona č. 262/2011 Sb., ochranná a badatelská digitalizace atd.).	průběžně dle kapacitních možností ÚSTR		400 signatur	
	Kontrola digitalizace v elektronickém úložišti – dle potřeby úředních a badatelských žádostí a pro potřebu vyřizování zákona č. 262/2011 Sb.	průběžně dle kapacitních možností		190 signatur	47 signatur k opravě
2. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci.	31. 12. 2015	X. správa SNB (redigitalizace)		Přehodnoceno v průběhu roku – nedokončena reinventarizace fondu.
		průběžně	fond H	29 kart./76 i. j.	
		30. 4. 2015	fond 310 – dokončení	35 kart./771 i. j.	
	Zajišťování ostatních průběžných požadavků na digitalizaci archiválií (Ústav k výstavním, publikačním a vzdělávacím projektům, zákona č. 262/2011 Sb., ochranná a badatelská digitalizace atd.).	průběžně dle kapacitních možností		cca 51 kartonů/202 signatur	
	Kontrola digitalizace v elektronickém úložišti – fond 425 – Židovské organizace.	průběžně dle kapacitních možností		60 kartonů/ 3688 signatur	567 chybných k redigitalizaci
	Kontrola digitalizace v elektronickém úložišti – kartotéka býv. SÚ MV.	průběžně dle kapacitních možností		cca 400 000 karet	

3. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci.	31. 12. 2015	fond H – pokračování	42 kart.+ 24 knih/630 i. j.
		31. 12. 2015	fond A 2/4	12 kart./124 i. j.
			personální spisy – výběrově	315 spisů/315 i. j.
	Zajišťování ostatních průběžných požadavků na digitalizaci archiválií (Ústavu k výstavním, publikačním a vzdělávacím projektům, agenda zák. č. 262/2011 Sb., ochranná a badatelská digitalizace atd.).	průběžně dle kapacitních možností		17 signatur
	Kontrola digitalizátů.	průběžně		214 signatur

Digitalizace						
Popis	Termín	Fond (část fondu)	Digitalizováno i. j.	Počet skenů	Poznámky k průběhu	
5. oddělení Systematická digitalizace	průběžně	záznamní listy VKR	1595 i. j.	24 715	Realizováno ÚSTR.	
	průběžně	MNB	5 i. j.	6291	Realizováno ÚSTR.	
	31. 8. 2015	tematická kartotéka vyšetřovacích spisů	1 i. j.	90 617		
	31. 8. 2015	kartotéka Vyhodnocení vyšetřovacích spisů	1 i. j.			
	31. 8. 2015	tematická kartotéka objektových svazků	0 i. j.			
	31. 12. 2015	fondy skartační komise kontrarozvědky	0 i. j.		Bude digitalizováno jako celek.	
	31. 12. 2015	X. správa SNB (redigitalizace)	0 i. j.		Digitalizace přesunuta na r. 2016.	
	průběžně	fond H	84 i. j.	37 569		
	30. 4. 2015	fond 310 – dokončení	771 i. j.	30 393		
	31. 12. 2015	fond H 1 – pokračování	241 i. j.	26 357	Část ÚSTR.	
	31. 12. 2015	fond A 2/2 – fiše – mimo plán	47 i. j.	2133	Realizováno ÚSTR.	
	31. 12. 2015	fond A 2/3	2539 i. j.	80 521	Část ÚSTR.	
		fond správy operativní techniky	14 kotoučů	17 688	Realizováno ÚSTR.	
	31. 12. 2015	fond A 8/2	303 i. j.	21 644	Malá část ÚSTR.	
	31. 12. 2015	personální spisy – výběrově	314 i. j.	68 154	Část ÚSTR.	
Digitalizace archiválií pro úřední a badatelské potřeby, především pak pro potřeby agendy zákona č. 262/2011 Sb.		průběžně dle kapacitních možností	901 i. j. (signatur)	199 636	Včetně redigitalizace.	

Publikační činnost

BURSÍK, Tomáš: Magorova vězení. In: *Korespondence Ivana Martina Jirouse a Juliany Jirousové „Ahoj miláčku“*. Torst, Praha 2016.

LACKO, Miroslav: Ministerstvo vnitra v otázce reemigrace a repatriace po první a druhé světové válce. *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 31–64.

LACKO, Miroslav: České, slovenské a československé dějiny. X. ročník mezinárodní vědecké konference (Hradec Králové, 31. 3.–1. 4. 2015). *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 377–380.

LACKO, Miroslav: Mezi sociálním a politickým radikalizmem 1918–1939. Mezinárodní vědecká konference (Bratislava, 3.–4. 6. 2015). *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 397–399.

MIKULKA, Jiří: ...aby na každé četnické stanici byla založena kronika. Památníky četnických stanic (respektive stanic SNB) se zvláštním zřetelem k jejich existenci po II. světové válce. *Vyškovský sborník*, roč. X, MZA Brno – SOKA Vyškov, Slavkov u Brna 2014, s. 181–204.

MIKULKA, Jiří: Hände hoch, boys! Zadržení čtyř amerických vojáků 28. srpna 1972 nedaleko Horní Hradič (okres Cheb) a jejich výslech. In: VANĚK, Pavel a kol.: *Ochrana státní hranice v sedmdesátých letech 20. století*, Technické muzeum v Brně 2015, s. 83–88.

MIKULKA, Jiří: Personální spis příslušníka SNB jako pramen k dějinám čs. zahraničního odboje za druhé světové války. Josef Sedlář. *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 369–376.

PRAŽÁK, Martin: Konference Aus den Giftschränken des Kommunismus (Berlín, 28.–30. 4. 2015). *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 381–384.

PRAŽÁK, Martin: Možnosti využití vojenské historie v přípravě vojenských profesionálů. Konference katedry vojenského umění Univerzity obrany (Brno, 3.–4. června 2015). *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 401–403.

SLAVÍK, Tomáš: 50. léta v ochraně státní hranice. *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 405–407.

URBÁNEK, Miroslav: Počátky konců Světové války v archivních dokumentech. Zpráva o výstavě (Jihlava, 13. 5.–21. 6. 2015). *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 385–396.

VANĚK, Pavel: Mikulov – rok poté. Konference k výročí změn střežení hranice. *Sborník ABS*, č. 13/2015, s. 409–410.

VANĚK, Pavel: Zpráva o konferenci 50. léta v ochraně státní hranice. *Paměť a dějiny*, č. 4/2015, s. 133.

Lektorské posudky, recenze

BURSÍK, Tomáš: Jiří Macků. Osudové koncovy. C & K, Praha 2014, 111 s. *Paměť a dějiny*, č. 1/2015, s. 138.

MIKULKA, Jiří: Lektorský posudek na článek Předpoklady a výsledky spojeneckého bombardování Flugmotorwerke Ostmark Brünnpro. *Sborník „Brno v minulosti a dnes“*, č. 28/2015.

MIKULKA, Jiří: Lektorský posudek na monografii Jana Břečky Moravské Slovácko a československé výsadkové operace ze Západu v letech 2. světové války. Moravské zemské muzeum Brno 2015.

MIKULKA, Jiří: Recenze knihy Mlateček Karel a kol.: Vážany nad Litavou. Vážany nad Litavou 2012, *Vyškovský sborník*, roč. X, MZA Brno – SOKA Vyškov, Slavkov u Brna 2014, s. 313–316.

Aktivní účast na konferencích

Mgr. Tomáš Bursík: účast na semináři „Činnost Státního soudu a úloha MS při politické perzekuci“ (20. 10. 2015, Praha) s příspěvkem *Rešerše fondu Generální prokuratury – současný stav bádání*.

Mgr. Tomáš Bursík: účast na kolokviu „Československé vězeňství v 70. a 80. letech 20. století“ (26. 11. 2015, Praha) s příspěvkem *Normy v československém vězeňství v 70. a 80. letech*.

Mgr. Luboš Kokeš: účast na konferenci „Činnost československých spravodajských služeb v Rakúsku v letech 1945–1989/III“ (30. 9.–2. 10. 2015, Bratislava) s příspěvkem *Kurýr francouzské tajné služby Jan Vašek a jeho činnost v Československu a Rakousku*.

Mgr. Miroslav Lacko: účast na konferenci „České, slovenské a československé dějiny 20. století“ (31. 3.–1. 4. 2015, Hradec Králové) s příspěvkem *Problematika zaměstnanosti repatriantů*.

Mgr. Miroslav Lacko: účast na konferenci „Medzi sociálnym a politickým radikalizmom 1918–1939“ (3.–4. 6. 2015, Bratislava) s příspěvkem *Repatrianti v pastí radikalizmu*.

BcA. Kateřina Motyčková, BcA. Irena Homolová: účast na konferenci „50. léta v ochraně státní hranice“ (18.–19. 11. 2015, Brno) s příspěvkem *Komplexní restaurování mapy z fondu 4. brigády Pohraniční stráže Znojmo*.

Mgr. Hubert Ondra: účast na konferenci „Činnost československých spravodajských služeb v Rakúsku v letech 1945–1989/III“ (30. 9.–2. 10. 2015, Bratislava) s příspěvkem *Činnost Vídeňské rezidentury československé rozvědky v 50. letech*.

Bc. Martin Pražák: účast na konferenci „50. léta v ochraně státní hranice“ (18.–19. 11. 2015, Brno) s příspěvkem *Tzv. svazková agenda Státní bezpečnosti ve vztahu k ochraně státní hranice*.

Bc. Martin Pražák: Účast na konferenci „Aus den Giftschränken des Kommunismus“ (28.–30. 4. 2015, Berlín) s příspěvkem *Access to funds of the Archives of the Security Services, archival processing and research options to minority issues*.

Bc. Martin Pražák: Účast na konferenci „Možnosti využití vojenské historie v přípravě vojenských profesionálů“ (3.–4. 6. 2015, Brno) s příspěvkem *Dvojí tvář odboje ve fondech Archivu bezpečnostních složek*.

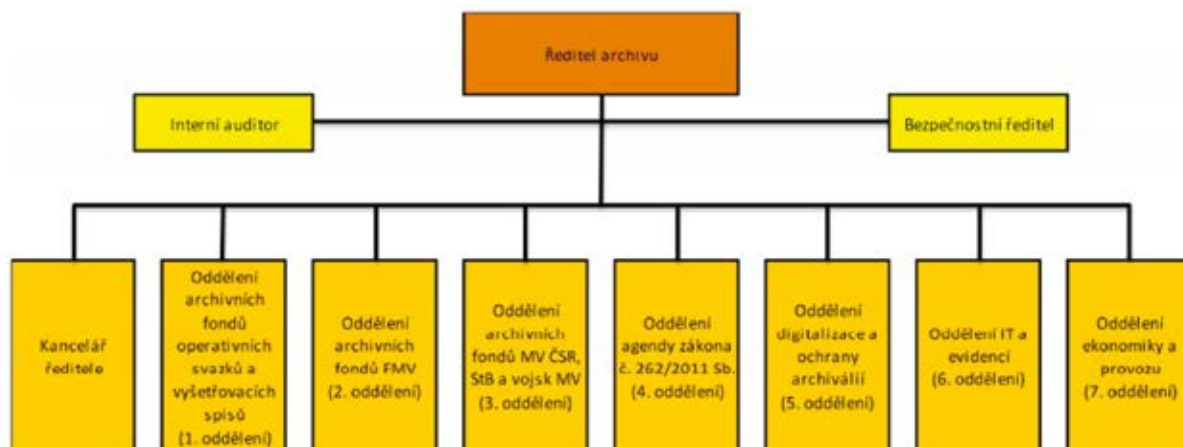
Mgr. Tomáš Slavík: účast na konferenci „50. léta v ochraně státní hranice“ (18.–19. 11. 2015, Brno) s příspěvkem *Organizační vývoj 15. brigády PS v první polovině 50. let*.

Mgr. Ing. Pavel Vaněk, PhD.: účast na konferenci „50. léta v ochraně státní hranice“ (18.–19. 11. 2015, Brno) s příspěvkem *K organizačním změnám v Pohraniční stráž v polovině 50. let*.

Mgr. Ing. Pavel Vaněk, PhD.: účast na konferenci „Brána ke svobodě – Tor zur Freiheit“ (20. 11. 2015, OS Paměť, Mikulov) s příspěvkem *Jak vypadala železná opona*.

Exkurze			
Vedoucí prohlídky	Datum	Místo	Popis
Mgr. Xenie Penížková	24. 4. 2015	Braník	Exkurze studentů Gymnázia Zlín – Lesní čtvrť
	23. 9. 2015	Braník	Studenti Gymnázia Brno-Řečkovice, p. o.
	12. 8. 2015	Braník	Zaměstnanci ukrajinského archivu Security service of Ukraine
PhDr. Jitka Bílková	17. 2. 2015	Siwecova	Studenti zahraniční stáže kurzu Stalinism in Eastern Europe – University Studies Abroad Consortium – anglicky
	26. 2. 2015	Struha	Studenti Waldorfské školy Příbram
	4. 3. 2015	Struha	Delegace maďarské Committee of National Remembrance (Nemzeti Emlékezet Bizottsága) – anglicky
	9. 3. 2015	Struha	Studenti Anglo-American University – anglicky
	10. 3. 2015	Siwecova	Kubánští aktivisté (zprostředkováno přes nadaci Člověk v tísni)
	30. 3. 2015	Struha	Studenti Literární akademie
	2. 4. 2015	Struha	Studenti Fakulty humanitních studií oboru Orální historie – Soudobé dějiny
	15. 4. 2015	Siwecova	Vítězové studentské soutěže Eustory
	27. 4. 2015	Siwecova	Střední odborné školy a Středního odborného učiliště SČMSD Žatec – Siwecova
	29. 4. 2015	Struha	Delegace ukrajinských hostů na pozvání CEVRO Institutu
	29. 4. 2015	Struha	Studenti zahraniční stáže CIEE (Council on International Educational Exchange) pod vedením Mgr. Jana Kremera – anglicky
	4. 5. 2015	Struha	Studenti Katedry dějin a didaktiky dějepisu Pedagogické fakulty UK
	25. 5. 2015	Struha	Studenti Gymnázia Postupická Praha 4
	27. 5. 2015	Siwecova	Účastníci celorepublikového kola dějepisné olympiády
	5. 6. 2015	Struha	Exkurze studentů Brémské univerzity pod vedením Sarah Lemmen
	10. 6. 2015	Siwecova	Studenti práv z New Yorku pod vedením prof. Cynthia Paces – anglicky
	11. 6. 2015	Siwecova	Žáci ZŠ Františky Plamínkové s rozšířenou výukou jazyků, Praha 7
	8. 10. 2015	Siwecova	Studenti Česko-anglického gymnázia České Budějovice
	21. 10. 2015	Siwecova	Studenti Soukromé hotelové školy Bukaschool Most
	10. 11. 2015	Siwecova	Studenti zahraniční stáže kurzu Stalinism in Eastern Europe – University Studies Abroad Consortium – anglicky
	18. 11. 2015	Siwecova	Studenti zahraniční stáže CIEE (Council on International Educational Exchange) pod vedením Mgr. Jana Kremera – anglicky
	8. 12. 2015	Struha	Delegace z Institutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk a Ústavu pro českou literaturu Akademie věd ČR
	8. 12. 2015	Siwecova	Skupina amerických studentů (zprostředkováno Muriel Blaive) – anglicky
	16. 12. 2015	Siwecova	Seminář pro ukrajinské učitele dějepisu
Mgr. Světlana Ptáčníková	16. 11. 2015	Siwecova	Egyptští občanští aktivisté (zprostředkováno přes nadaci Člověk v tísni)
PhDr. Jiří Mikulka	24. 9. 2015	Kanice	Exkurze pro pracovníky ÚDV a policistu z Moldávie
Mgr. Ing. Pavel Vaněk, PhD., Mgr. Světlana Ptáčníková	23. 10. 2015	Kanice	Studenti Právnické fakulty MU
Bc. Petra Saltuariová, BcA. Kateřina Motyčková	23.–24. 9. 2015	Braník	Exkurze studentů na restaurátorském pracovišti

Organizační schéma Archivu bezpečnostních složek, platné od 1.2. 2015

**Příloha č. 28 – Přehled plnění příjmů kapitoly 355 v roce 2015
(tisíce Kč)**

163

Rozpočtové položky v tisících Kč									
	Ústav – rozpočet			Archiv – rozpočet			Celkem rozpočet za kapitolu 355		
	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost
2111 Příjmy z poskytování služeb a výrobků	0	0	490	0	0	118	0	0	608
2132 Příjmy z pronájmu ost. nemovit. a jejich částí	0	0	0	0	0	18	0	0	18
2141 Příjmy z úroků	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2143 Realizované kurzové zisky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2322 Přijaté pojistné náhrady	0	0	49	0	0	0	0	0	49
2324 Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	0	0	9	0	0	142	0	0	151
3113 Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	0	0	28	0	0	7	0	0	35
4118 Neinvestiční převody z Národního fondu	0	0	1185	0	0	0	0	0	1185
4122 Neinvestiční přijaté transfery od krajů	0	0	47	0	0	0	0	0	47
4132 Převody z ostatních vl. fondů	0	0	330	0	0	230	0	0	559
4152 Neinvestiční přijaté transfery od mezinárodních institucí	0	0	131	0	0	0	0	0	131
4153 Neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem příjmy	0	0	2270	0	0	514	0	0	2784

Příloha č. 29 – Přehled plnění výdajů kapitoly 355 v roce 2015 (tisíce Kč)

Rozpočtové položky v tisících Kč										
Ústav – rozpočet				Archiv – rozpočet			Celkem rozpočet za kapitolu 355			
	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Plnění (%)
5011 Platy zaměstnanců v pracovním poměru	42 428	42 640	41 674	27 296	36 403	36 042	69 724	79 043	77 716	98
5013 Platy státních zaměstnanců	0	0	0	14 345	5 446	5 366	14 345	5 446	5 366	99
5021 Ostatní osobní výdaje - DPP	557	557	565	295	199	198	852	756	763	101
5022 Platy představitelů státní moci a některých orgánů	2 006	2 164	2 176	0	0	0	2 006	2 164	2 176	101
5024 Odstupné	0	0	2 479	0	95	95	0	95	2 574	-
5031 Povinné pojistné na soc. zabezp. a příspěvek na SPZ	11 248	11 176	10 993	10 484	10 536	10 374	21 732	21 712	21 367	98
5032 Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	4 049	4 034	3 958	3 774	3 793	3 734	7 823	7 827	7 692	98
5041 Odměny za užití duševního vlastnictví	1 350	1 359	1 520	40	53	53	1 390	1 412	1 573	111
5042 Odměny za užití počítačových programů	2 500	2 567	2 567	0	0	0	2 500	2 567	2 567	100
5131 Potraviny	0	0	0	25	21	21	25	21	21	100
5132 Ochranné pomůcky	0	10	10	15	12	12	15	22	22	100
5133 Léky a zdravotnický materiál	0	8	8	8	1	1	8	8	8	100%
5134 Prádlo, oděv a obuv	0	0	0	20	23	23	20	23	23	100%
5136 Knihy, učební pomůcky a tisk	50	102	121	90	98	98	140	200	219	110%
5137 Drobný hmotný dlouhodobý majetek	900	211	1 043	914	1 596	1 172	1 814	1 807	2 215	123
5139 Nákup materiálu jinde nezařazený	200	516	533	1 700	3 315	2 138	1 900	3 831	2 671	70
5142 Realizované kurzové ztráty	60	82	82	5	3	3	65	86	86	100
5151 Studená voda	150	114	114	120	144	144	270	257	257	100
5153 Plyn	1 600	1 957	1 188	1 050	684	684	2 650	2 642	1 872	71
5154 Elektrická energie	1 440	1 253	1 253	2 250	1 933	1 933	3 690	3 186	3 186	100
5156 Pohonné hmoty a maziva - PHM, oleje	205	199	199	130	83	83	335	282	282	100

Rozpočtové položky v tisících Kč

Ústav – rozpočet				Archiv – rozpočet			Celkem rozpočet za kapitolu 355			
	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Schválený	Po změnách	Skutečnost	Plnění (%)
5159 Nákup ostatních paliv a energie - náhr. el. zdroj	5	0	0	15	4	4	20	4	4	100
5161 Poštovní služby a kurýrní služby	120	101	101	45	31	31	165	132	132	100
5162 Služby telekom. a radiokom. - internet	800	691	694	1 150	759	759	1 950	1 450	1 452	100
5163 Služby peněžních ústavů	120	90	90	150	66	66	270	156	156	100
5164 Nájemné	290	503	643	0	0	0	290	503	643	128
5166 Konzultační služby	100	262	413	30	70	37	130	332	450	136
5167 Služby, školení a vzdělávání	220	172	242	220	218	218	440	389	460	118
5168 Zpracování dat	320	314	346	0	171	482	320	485	829	171
5169 Ostatní služby	8 410	8 162	7 149	8 183	5 591	2 609	16 593	13 753	9 758	71
5171 Opravy a udržování	200	830	1 753	3 053	3 053	3 798	3 253	3 882	5 551	143
5172 Programové vybavení	30	127	127	10	2	2	40	129	129	100
5173 Cestovné	1 440	1 765	1 861	150	138	138	1 590	1 903	1 999	105
5175 Pohoštění	90	316	316	30	30	22	120	346	338	98
5176 Účastnické poplatky na konference	13	25	25	10	1	1	23	26	26	100
5179 Ostatní nákupy jinde nezařazené	10	8	8	0	0	1	10	8	8	108
5189 Ostatní poskytované zálohy a jistiny	80	320	320	0	0	0	80	320	320	100
5192 Poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady (část)	0	15	15	0	0	0	0	15	15	100
5342 Převody do FKSP a sociálního fondu obcí a krajů	424	426	417	416	418	414	841	845	831	98
5361 Nákup kolků	0	1	1	5	0	0	5	1	1	100
5362 Dálniční známky	15	7	7	12	15	15	27	22	22	100
5363 Úhrady sankcí jiným rozpočtům	0	2	2	0	0	0	0	2	2	100
5424 Náhrady mezd v době nemoci	100	91	91	200	156	156	300	247	247	100
6111 Programové vybavení	0	0	0	0	0	226	0	0	226	-
6121 Budovy, haly a stavby	0	0	0	5 376	5 376	3 238	5 376	5 376	3 238	60
Celkem výdaje	81 530	83 176	85 101	81 616	80 537	74 392	163 146	163 713	159 493	97

